

25

ANUL XXVIII (1254)
21 IUNIE 1979

Jacara
Săptăminal editat de
Frontul
Unității
Socialiste

EDIȚIA A II-A

**VICTORII
ISTORICE
ÎN ANII
LIBERTĂȚII**

INDUSTRIA — TEMELIA BUNĂSTĂRII

Istoria modernă și contemporană atestă fără putință de cădădă că progresul societății omenești este intim legat de amplierea și dezvoltarea industrializării.

Creația unei industrii a fost sarcină istorică a capitalismului. Dar acesta a făcut industria numai într-un grup restrins de țări, majoritatea popoarelor rămânind cu o economie agrară, slab dezvoltată și, ca atare, dependență de economia țărilor industrializate.

Spre deosebire de țările din Apusul European și America de Nord, dezvoltarea capitalismului și înfăptuirea revoluției industriale în România s-a produs ceva mai tîrziu și în condițiile existenței unor puternice rămasite feudale. Producția masinistă apare pe baza tehnicii de import, ceea ce face că, în condițiile dependenței de capitalul străin, ramurile de bază ale industriei să rămână mult în urma crizelor economiei.

Cu toate acestea, în a doua jumătate a secolului trecut, în țara noastră industria se dezvoltă, apare un proletariat modern de fabrică și, odată cu el, se dezvoltă o puternică mișcare muncitorească. Dezvoltarea industriei are loc însă, în condițiile pătrunderii rapide a capitalului străin în principalele ramuri industriale, transformând România într-o țară dependentă.

După primul război mondial, la fel ca și în alte țări, și în România se produc modificări pozitive în dezvoltarea economică, în evoluția industriei. Astfel, cu toate urmările nefaste ale crizei economice din anii 1930—1933, dezvoltarea industriei în perioadele 1921—1930 și 1933—1938 cunoaște un puternic avînt, atingând în 1938 cel mai înalt nivel din istoria presocialistă a țării.

(Continuare în pag. 2—3)

Conf. dr. ALEXANDRU CIORA ■

In pagina 36

**Securitatea europeană —
permanență a politiciei
externe a României (II)**
de DUMITRU ANINOIU

O FILĂ DE EXCEPȚIE ÎN MEDICINA LUMII

Mărturism, stimati cititori, că atunci cînd am primit la redacție stîrcea, nu am realizat în primele momente că avem de-a face cu un caz de excepție, care va face, fără doar și poate, înconjurul lumii. Ni se anunță că la spitalul județean din Tîrgoviste s-a născut un copil în urma unei sarcini abdominale și că astăzi copilul că și mama sunt bine, în afara oricărui pericol. Pentru a cunoaște exact dimensiunile extraordinarului „fapt divers” care ne fusese adus la cunoștință, ne-am adresat tovarășei profesor doctor Henriette Ciortoloman recunoscută specialistă în obstetrică-ginecologie care ne-a declarat următoarele:

(Continuare în pag. 29)

GHEORGHE DECEMBRIU
B. DAN ■

Binele pămîntului, binele omului!

O imagine din bătălia numită seceris

Făurarii de viteze

La 1 septembrie 1949, la numai 5 ani de la Eliberare, într-o Românie abia scăpată din lanțuri, abia ieșită la largul istoriei libertății, într-un an de sfîrșit de veac de sărăcie și foame, de crudă încordăre și bărbătie, cu ascuțîșul a tot felul de arzătoare, prezante probleme implinite în epidorma, în mușchii, în osul, în materia cenușie a oamenilor, Partidul Comunist — ca fortă a trecutului de luptă, a prezentului de construcție, a viitorului de împliniri — decidea, printr-o Hotărîre a Consiliului de Miniștri al tinerii noastre Republici, cîtitoricea, la poarta de sud-est a Craiovei, a unei întreprinderi care, în timp, avea să devină cea mai mare cetață a industriei electrotehnice românești: „Electropuțere”.

Au trecut de atunci exact treizeci de ani. Vom alege din ei — fiindcă viața însăși ne recomandă această alegere, impunîndu-i ca pe cei mai fierbinți, ca pe cei mai densi, ca pe un veritabil concentrat de istorie, ca pe un corolar al giganticului efort constructiv pe care-l numim industrializarea socialistă a României — anii din urmă, anii Congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului. Sunt anii cînd, îngă „Electropuțere” și îngă o mare întreprindere mecanică de material rulant, pe platforma industrială din sud-estul Craiovei, oraș altădată fără industrie, s-au aliniați și se aliniază, într-o amețitoare aglomerare de hale moderne și de casafodaje de schole, unele din cele mai mari cetăți ale nouării din cîte impodobesc harta de fortă a României socialiste: o întreprindere de utilaj greu, o întreprindere de tractoare și mașini agricole, o in-

(Continuare în pag. 12)

ILIE PURCARU ■

Pentru că
sîntem liberi...

„Pentru că sîntem liberi, avem o răspundere...“

Reflexul libertății noastre este misiunea noastră...“

Cuvintele de mai sus aparțin unui om progresist, un savant străin. Ele n-au fost scrisse, desigur, pentru România, pentru cetățenii ei, dar reprezintă — sint de părere — una dintre accele formule memorabile ce dispun de forță intrinsecă de a stimula capacitatea noastră de reflectie la propriile inserționări în mecanismul vietii sociale, fapt deosebit de firesc și necesar acum, cînd ne pregătim să aniversăm a 35-a ora libertății.

Tema libertății este o temă minunată, inspiratoare. O temă veche. Aceea a condiției omului într-o societate cu adevarat liberă ne apare ca mult mai nouă, mai proaspătă, mai inedită, datorită, aş zice, imbogățirii — prin socialism — a noțiunii înseși de libertate. Gestul primar (esențial, desigur, dar primar) al libertății — rupearea lanțurilor, desfăcerea cătușelor, ieșirea de sub tutela unui stăpin — a urcat, la noi, pe spirala celor trei decenii și jumătate de lupte necurmate, foarte diverse ca formă concretă, la trepte de mare altitudine, omul dispunind astăzi de cimpul unei vaste și imediate perspective de interpretare profundă, complexă, îndeosebi filozofică, a propriei existențe, a propriului destin.

Iată de ce tocmai pentru că il văd pe om așezat pe un asemenea pisc al aspirațiilor celor mai înalt umane, îmi place expresia savantului citat: „pentru că sîntem liberi, avem o răspundere...“

„Pentru că sîntem liberi, o răspundere...“

In acest cîmp vizual, al omului României anului 35

(Continuare în pag. 5)

EUGEN FLORESCU ■

TRIUMFUL TEATRULUI „L.S. BULANDRA” ÎN AMERICA

Printre pasagerii care coboară din aeronaivă se află cătiva din reprezentanții Teatrului „L.S. Bulandra” care a efectuat un turneu în orașele New Haven, New York și Washington din Statele Unite ale Americii. Așa după cum am mai anunțat, reprezentanții de turneu au fost O serisoare pierdută de I.L. Caragiale și Elisabeta de Paul Foster, ambele în regia lui Liviu Ciulei. Din cronicile publicate pînă acum de presa americană rezultă că turneu a constituit un adevărat triumf al școlii românești de teatru.

Cititi în pagina 24 primele declarații făcute de actorii Teatrului „L.S. Bulandra” la sosirea pe aeroportul Otopeni și cîteva fragmente din cronicile ziarelor americane The New York Times și The Washington Star.

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

Dialog viu, permanent cu țara, întotdeauna în stima și dragostea țării

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN JUDEȚUL CONSTANȚA

In cursul zilei de miercuri, 20 iunie, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a efectuat o vizită de lucru în județul Constanța, vizită care constituie un nou și rodnic dialog al președintelui țării cu harnicii locuitori ai pământului dobrogean.

Prezența permanentă a secretarului general al partidului în mijlocul oamenilor muncii, analiza profundă și exigentă, la fața locului, a modului în care se actionează pentru înfăptuirea obiectivelor stabilite de Congresul al XI-lea și Conferința Națională ale partidului adaugă dialogului, pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu îl poartă cu făuritorii bunurilor materiale, valoarea unei exceptionale contribuții la perfecționarea continuă a vieții economice și sociale din întreaga țară, impulsionează activitatea productivă, mobilizează forța creațoare a celor ce muncesc pentru indeplinirea integrală a prevederilor actualului plan cincinal.

Noua vizită de lucru a președintelui țării pe meleagurile frumoase Dobrogea a avut ca scop analiza activității ce se desfășoară pe marele sănțier naval de la Mangalia, precum și a felului în care se desfășoară muncă în unitățile agricole, cooperatiste și de stat, din această parte a țării, după crearea consiliilor unice agroindustriale, cum se introduce în practica agricolă tehnologii și metode noi, în scopul ridicării randamentului muncii în acest deosebit de important sector al economiei noastre naționale. În toate momentele vizitei, conștanțenii au întîmpinat pe secretarul general al partidului cu cele mai alene sentimente de dragoste și stima.

Primul obiectiv al vizitei l-a constituit Sântierul naval din Mangalia, profilat pe construcții și reparații de nave.

Gazdele au raportat cu mândrie secretarului general că indicațiile date anterior au fost transpusse cu fermitate în viață, că în perioada 1974—1979 au fost puse în funcțiune însemnate capacitați de producție, cum sunt printre altele docurile de construcții și reparări, amplasate în tandem, soluție ce s-a dovedit deosebit de economicoasă. De asemenea, s-a construit și lansat la apă mineralierul de 55 000 tdm „Callatis”, primul din seria de mare tonaj prevăzute să se realizeze la Mangalia. Apreciind rezultatele obținute, secretarul general al partidului a cerut să se grăbească ritmul de realizare a întregii investiții. De asemenea, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat să se extindă și mai mult automatizarea în procesul de sudură și a subliniat, totodată, necesitatea măririi capacitații de reparări a navelor comerciale, a intensificării lucrărilor de execuție a cheiurilor și platformelor de armare, a canalului sănțierului.

În continuarea vizitei de lucru, secretarul general al partidului a purtat un amplu dialog cu specialiști și cadre de conducere din agricultură, cu mecanizatori și cooperatori. Au fost vizitate trei dintre cele mai reprezentative unități agricole ale județului: I.A.S. Amzacea, unitate componentă a Consiliului unic agroindustrial de stat și cooperativist Topraisar, Complexul pentru creșterea și îngrășarea tinerelui taurin Tortomanu și Cooperativa agricolă Poiana, din cadrul Consiliului agroindustrial Valu lui Traian, un important furnizor de legume pentru întregul litoral. Cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu a purtat un viu dialog cu gazdele, cărora le-a făcut numeroase recomandări și le-a dat prețioase indicații în vederea obținerii unor recolte sporite, a unor producții îmbunătățite de carne, lapte și lînă.

Mulțumind, oamenii muncii conștanțenii au promis că vor acționa cu toată hotărârea pentru înfăptuirea sarcinilor ce le revin, că își vor aduce, alături de întregul popor, întreaga contribuție la progresul accelerat al economiei naționale.

MIRCEA RAICIU ■

La Intreprinderea agricolă de stat Amzacea

În cooperativa agricolă Poiana, mare furnizoare de legume pentru litoral

Industria — temelia bunăstării

(Urmare din pagina 1)

Așa cum se arată în Programul partidului, cu toate progresele obținute pînă atunci, la sfîrșitul secolului XIX și începutul secolului XX, România se prezenta ca o țară slab dezvoltată, cu o economie predominant agrară, în care relațiile de producție feudale erau încă puternice, aflindu-se în prima fază a dezvoltării capitalismului, în timp ce pe plan mondial se produsese trecerea capitalismului la stadiul său monopolist.

Cel de al doilea război mondial a adus distrugeri imense economiei, nivelul producției industriale reprezentind, în 1944, mai puțin de jumătate din nivelul anului 1938.

Caracteristica generală a gîndirii marxiste a partidului nostru este susținerea consecventă a ideii de industrializare a țării. O contribuție însemnată în acest sens o aduce Conferința Națională a partidului din 1945 care subliniază că: „progresul țării noastre este în directă și nemijlocață legătură cu progresul industrializării”.

istoria partidului nostru situează pe un loc de seamă, după rolul jucat în abordarea acestei probleme, Congresul al X-lea al P.C.R., contribuția personală a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

In 1978 producția industrială a fost de 28 ori mai mare decât în 1950, iar produsul social și venitul național de 13 ori mai mare. Producția anului 1950 se realizează în prezent în numai 12 zile la energie electrică, în 17 zile la oțel, în 19 zile la tractoare, în 28 zile la ciment și în 2 zile la mobilă, ceea ce reflectă marele salt realizat în dezvoltarea industriei românesti.

Pe acest fond s-au produs modificări substantiale în structura de ramură a economiei, în repartizarea forțelor de producție pe teritoriul țării și în modul de trai al populației.

O dezvoltare deosebită au cunoscut construcția de mașini și chimia, ramuri capabile să valorifice superior resursele naturale și umane ale țării, să schimbe întregul conținut al procesului de muncă. S-a modificat raportul dintre producția mijloacelor de producție (grupa A) și bunurile de consum (grupa B). În 1938, 45,5 la sută din producția industrială aparținea grupei A, iar din aceasta circa jumătate o constituiau produsele primare, ceea ce facea ca, pe ansamblu, producția industrială să aibă un grad scăzut de precădere.

Promovarea consecventă a progresului tehnic, a cuceririlor științei contemporane au impus modificarea acestei stări de lucruri. Astfel, în perioada 1950—1977,

grupa A cunoaște un ritm de dezvoltare de 14,2 la sută, iar grupa B de 10,6 procente, circa 7,5 la sută din producția industrială actuală fiind dată de grupei A și numai 27,5 la sută de grupei B. Pe acest fond, ponderea chimiei crește de la 3,1 la sută în 1950 la 11,7 la sută în 1977; construcția de mașini de la 13,3 la sută, la 33,3 la sută, iar ponderea industriei alimentare scade de la 24,2 la sută la 12,7 la sută, deși volumul acesteia crește de 12 ori. S-au creat ramuri și subramuri noi, necunoscute în trecut, ceea ce a făcut ca

75 la sută din mașinile și utilajele necesare realizării programului de investiții în 1978 să provină din producția internă. Construcțiile ocupă al treilea loc după industrie și agricultură în economie, totalizând un număr de muncitori aproape egal cu al întregii industrii din 1948. S-a produs transformarea radicală a procesului de muncă din agricultură, transporturi și alte ramuri ale economiei naționale.

Agricultura a trecut de la sistemul gospodăresc la predominant agricultură de tip industrial care se afirmă tot mai pregnant după 1970. Concomitent a avut loc o puternică înnoire a potențialului de producție al țării, pe fondul științei și tehnicii contemporane, peste 68 la sută din fondurile fixe existente în economie fiind create în ultimul deceniu.

În anul trecut, 31 de județe au

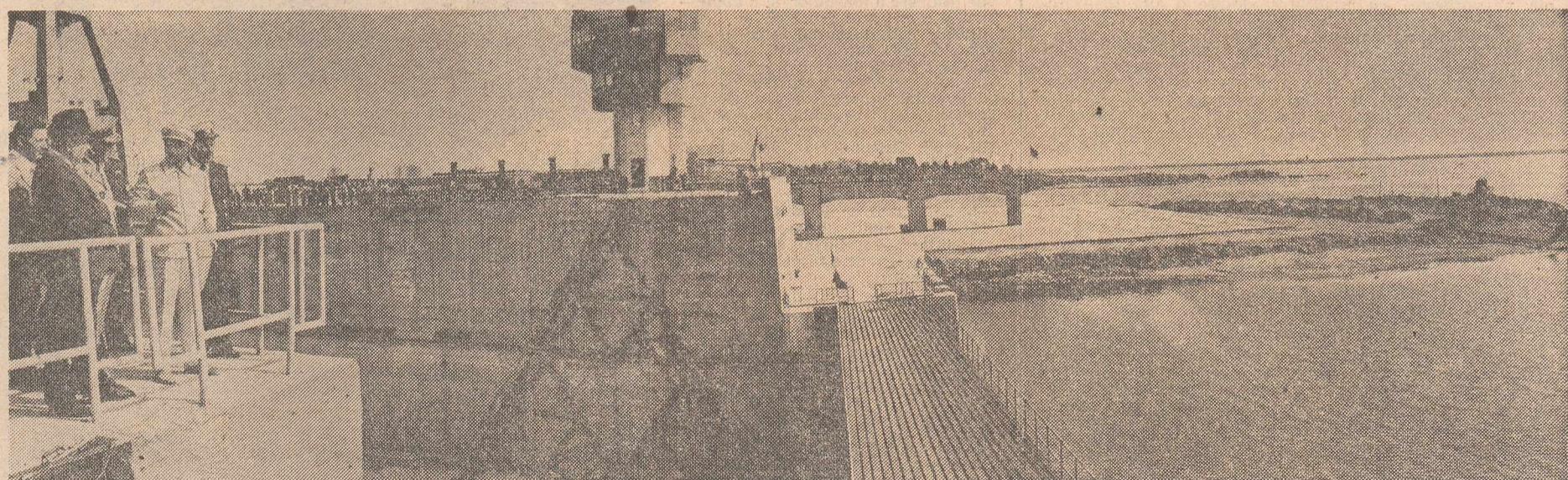
dat producții industriale de peste 10 miliarde lei, iar în 1980 toate județele vor atinge acest nivel. Datorită acestui ritm de dezvoltare, din 1968, localități numeroase au cunoscut transformări radicale. Printre acestea se numără și foste centre social-culturale ca Tîrgoviște, Vaslui, Zalău, Bistrița, care au fost complet restructurate.

In realizarea sarcinilor repartizării teritoriale a industriei pînă în 1980, un rol important îl are Programul suplimentar de creștere a producției industriale cu 100—130 miliarde lei, adoptat de Conferința Națională a partidului din 1977 care „dă garanție înfăptuirii acestui obiectiv, prevăzind industrializarea într-un ritm mai rapid a zonelor mai puțin dezvoltate. Totodată, s-a avut în vedere amplasarea unor noi întreprinderi în centre muncitoare, în vederea suplimentării locurilor de muncă pentru femei”.

Succesele obținute în industrializarea socialistă au schimbat radical locul și rolul României în cadrul diviziunii internaționale a muncii, în circuitul internațional de valori. Volumul comerțului exterior era de 28 ori mai mare în 1978 decât în 1950. Este rolul politicii științifice a conducerii partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, de largă colaborare cu toate statele indiferent de orinduirea socială. Astfel, România întărește relații economice cu peste 140 de state, participă la activitatea a peste 300 de organizații guvernamentale și neguvernamentale, aducîndu-și o contribuție însemnată la discutarea și soluționarea

In mijlocul unui mănos lan de porumb

La Șantierul naval de la Mangalia

tuturor marilor probleme ale lumii contemporane. Pe plan economic, țara noastră a devenit un partener important nu numai pentru țările socialiste și cele eliberate din sistemul colonial dar și pentru țările capitaliste dezvoltate care dețin circa 32 la sută în comerțul exterior al României. Ceea ce exprimă nivelul calitativ ridicat al produselor românești. Într-o țară în exportul căreia predomină combustibilul și materialele prime minerale și agricole, România a devenit un stat în exportul căruia grupa predominantă o constituie mașinile, utilajele, mijloacele de transport și produsele chimice. Structura importului s-a schimbat și ea. De unde altădată importam cu precădere mașini și utilaje, plătind 8–10 tone produse pentru o tonă importată, astăzi ponderea principală în importuri o dețin combustibili și materia primă necesară dezvoltării industrii. Pe acest fond, reproducția socialistă în țara noastră a căpătat trăsături tot mai specifice țărilor dezvoltate: comerțul exterior crește mai repede decât produsul social; durata reinnoirii fondurilor fixe scade, iar ritmul introducerii progresului tehnic crește; înzestrarea tehnică a muncii se situează la un nivel apropiat de țările dezvoltate.

Odată cu modificările în structura economică, s-au produs transformări în structura socială a țării. Astfel, în 1978 două treimi din populația ocupată a țării lucra în ramurile neagricole, față de numai un sfert în 1950, iar personalul muncitor a sporit de la 2,1 milioane în 1950 la 7 milioane în 1978.

Conducerea partidului subliniază că fi-

nalitatea oricărei creșteri economice trebuie să se reflecte în satisfacerea nevoilor populației. În etapa actuală a revoluției socialiste, creșterea veniturilor din muncă, concomitent cu menținerea unui raport optim între acestea și cheltuielile sociale, constituie instrumentul principal de ridicare a bunăstării poporului.

Caracteristic perioadei 1950–1978 este faptul că, pe măsura creșterii productivității muncii și a venitului național, retribuția medie lunară a personalului muncitor a sporit de 6 ori. Veniturile populației ocupate în sectorul socialist, provenite din retribuție, au ajuns la 249,6 miliarde lei în 1978 față de 65 miliarde lei în 1965. Sporul de 181,6 miliarde este de 5 ori mai mare decât intregul venit național al României din 1950. Concomitent, veniturile țărănimii provenite din muncă în C.A.P. și gospodăriile personale au sporit de 3,3 ori.

Pe această bază a sporit volumul și s-a imbunătățit structura consumului populăției, România ajungând la circa 3 000–3 100 calorii pe locuitor, adică la nivelul mediului al țărilor dezvoltate.

Transformări deosebite s-au produs și în condițiile de muncă și de securitate a muncii, cultură și odihnă, asigurarea cu locuințe, asistența medicală și socială etc. Într-o țară cu 40 la sută din populație analfabetă, România a ajuns să-și satisfacă în întregime nevoie de cadre din producție proprie și să acorde sprijin substanțial țărilor recent eliberate. S-a generat învățămîntul de 10 ani și peste 80% din copiii de vîrstă preșcolară sunt cuprinși în grădinițe și cămine. Dezvoltarea bazei

tehnice și asigurarea cu cadre medicale a fiecarei localități urbane și rurale a creat posibilitatea accesului larg și gratuit la întregii populații la asistența medicală. Pentru prima oară în istoria României – țara noastră situându-se în această privință printre primele din lume – s-a introdus pensionarea întregii populații vîrstnice, inclusiv a țărănimii necooperativizate din zonele de deal și munte. Utilizarea în producție a rezultatelor științei și tehnicii moderne și creșterea productivității muncii au permis trecerea din 1978 la reducerea săptămânii de lucru, de care în 1979 va beneficia 55–60 la sută din personalul muncitor. Gradul de urbanizare a crescut, populația urbană reprezentând 49 la sută din populația țării, față de 38,2 la sută în 1966. Fondul de locuințe crește necontenit, numai în 1966–1976 sporind în mediul urban cu 992,9 mii locuințe, iar în acest cincinal cu circa 1,1 milioane locuințe, în condițiile creșterii gradului de confort și a ponderei locuințelor cu trei, patru și cinci camere.

Un rol hotăritor în obținerea acestor mari succese în istoria contemporană a României l-a avut politica științifică a partidului de repartizare a venitului național în fond de acumulare și fond de consum. Așa cum arată secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Consfatuirea pe țară cu lucrătorii din industrie, construcții, transporturi și agricultură, viața a demonstrat necesitatea unei rate înalte de acumulare. Dacă rata acumulării ar fi fost de 25 la sută în 1966–1980, creșterea venitului național ar fi cunoscut un ritm de 7 la sută față de 10

la sută realizat, iar fondul de consum 4 la sută, față de 7,4 la sută, fiind cu circa 600 miliarde mai mic. Menținerea unui raport optim între acumulare și consum a permis României să înregistreze unul din cele mai ridicate ritmuri de dezvoltare economică și de ridicare a standardului de viață din lume, asigurând progresul general al țării și creșterea prestigiului său internațional. Succesele obținute constituie o însemnată contribuție a partidului nostru, a secretarului său general, la îmbogățirea tezaurului marxism-leninismului, la creșterea prestigiului și influenței socialismului în lume. Ele demonstrează caracterul științific și justățea politicii partidului, relevă forța sa politică și organizatorică, ceea ce face ca Programul partidului să devină programul întregului nostru popor.

Congresul al XI-lea și Programul aprobat de acesta au stabilit ca unul din obiectivele strategice ale etapei actuale și viitoare: „Dezvoltarea în continuare, cu prioritate, a industriei socialiste, orientarea sa fermă spre ramurile și subramurile de înaltă tehnicitate care valorifică în mod superior resursele de materie primă și munca socială“. Obiectivele stabilite de Conferința Națională a P.C.R. din 1977, materializarea sarcinii de transformare a cantității intr-o nouă calitate vor da noi dimensiuni realizărilor poporului nostru sub conducerea înțeleaptă a partidului său.

Cultul muncii, cultul valorii

Lupta pentru „sinteză fină”...

De fiecare dată cind am vizitat Institutul de chimie din Cluj-Napoca, am auzit vorbindu-se despre sinteza fină. Si am aflat că, prin ea, chimistii înțeleg să obțin din cîteva grame de substanță valori de milioane sau zeci de milioane de lei sau lei-valută!

La „Sinterom” din Cluj-Napoca, o unitate binecunoscută pentru preocupările pe planul creației științifice și tehnice, „sinteză fină” înseamnă și altceva. Însenmă, de pildă, să renunț la o mai fabrică corporile bujiilor din bare și să aplici o tehnologie nouă: extruziunea. Tradusă în cifre, asta înseamnă să obții din aceeași tonă de teavă nu 8.000 de bucăți, ci 24.000! Si încă ceva: să reduci timpul de execuție al unei piese de la 14 secunde la cel mult 2 secunde.

La I.C.P.I.A.F. Cluj-Napoca, adică Institutul de cercetări și proiectări pentru industria alimentară și frigorifică, unitatea de măsură nu e secunda. Instalația premiantă a institutului, aşa cum îmi spunea directorul tehnic, inginerul Vasile Lazăr, e cea de lichefăz azot. De fapt, nu azot, ci aer. Pur și simplu, aer. Din aer, instalația gindită de inginerul Zeno Miron, directorul institutului, separă într-o oră de funcționare 6 litri de azot lichid de înaltă puritate. Si tot aici, am aflat despre o altă izbindă, care ne face să ne gindim că verile caniculare pot veni în voie, fiind siguri că vom avea suficiente băuturi răcoritoare: la I.C.P.I.A.F. s-a realizat o familie de linii de imbuteliat lichide alimentare, care execută în mod automat toate operațiile: spălare, controlul nivelului, etichetare și altele. Evident, e vorba și aici de o prioritate națională, ca dealtel și la familia clujeană a I.C.P.E.T.-ului. De fapt, aici, la Institutul de cercetări și proiectări echipamente termoenergetice, pompele dozatoare realizate și utilizate în special în industria chimică, nu constituie doar o prioritate națională. Apoi, cazanele. Lupta pentru energie se măsoară aici în randamente ce se ridică la nivelul actualiei tehnici mondiale. Si cazanele gindite la Cluj-Napoca, care poartă nume precum ABA sau AIACS, au devenit prietenii buni ai tuturor celor ce au înțelește că aici, dar mai ales miinile, energia și problema cheie... Lupta pentru materii prime s-a amplificat odată cu preocuparea de a le gospodări cît mai chibzuit. S-a vorbit și s-a scris mult despre nisipurile caolinioase de la Aghires. Dar ele nu erau folosite integral. Cercetătorii și proiectanții de la Institutul pentru substanțe nemetalifere — I.C.P.M.S.N., au elaborat o nouă tehnologie în vederea verificării în turnătorii și alte domenii, a nisipurilor grobe peste 0.4 mm. Nici nisipul acesta nu va mai luce de acum calea haldei. Inginerul Gheorghe Tudor, directorul tehnic, ne vorbeste cu mindrie și despre o altă realizare deosebită pe linia valorificării grafitului de la Polovragi — jud. Gorj. Nu numai că nu vom mai importa grafit, dar vom ajunge chiar să exportăm! Tehnologia gindită de cercetătorii clujeni asigură un conținut de 90% carbon. Prin vechea tehnologie, la Baia de Fier, s-au obținut sorturi cu un conținut de carbon între 60—75%. Cite alte lucruri n-ar mai fi de consemnat! Pentru că, pe baza cercetărilor efectuate în cadrul institutului în ultimii ani, s-au elaborat documentații de investiții pentru dezvoltarea unor unități miniere de peste 2 miliarde lei!

Transcriu cîteva din ideile ce-ar putea, ele însele, constitui subiecte de reportaj. Una din mașinile textile realizate la Unirea a fost medaliată cu aur la Zagreb. Tot la Unirea s-au realizat primele mașini românești pentru prelucrarea fierelor chimice și a celor pentru prelucrat viscoză, echipind la Viscofil una din secțiile distruse de cutremur.

La Cimpia-Turzii, veștile despre noile mărci de oțeluri înalt aliate abundă. Si parcă, în imaginea mea, văd prelungindu-se pe fiecare șarjă de oțel incandescent picături de sudsare de pe fruntea Eroului Muncii Socialiste, Mihai Blag, motul coborât din Apuseni, cu mulți ani în urmă, insetat de școală și învățat cu hărciuia... Ca dealtel și Gheorghe Mărinceanu, care „n-a mai părăsit „Dermata“ din ziua în care, imediat după război, intra ca simplu stagiar. Stagiul de atunci, Eroul de azi al Muncii Socialiste, Gheorghe Mărinceanu, e între cei mai vechi direcțori din tară. Si între cei mai tineri, în același timp! Pentru că iubește tineretul! Pentru că el însuși se simte tiner! Pentru că el, Eroul Muncii Socialiste, atât de sollicitat și preocupat de „cotidian“ și-a găsit timp să pună umărul și la valorificarea resurselor secundare rezultante din procesul de fabricație, participând direct la „construirea“ unei inedite fabrici de valorificare a acestora la combinat. Si sunt sigur că în ziua în care secția construită special pentru valorificarea resurselor secundare a început să producă, a fost o sărbătoare a omului pentru care Combinatul „Clujana“ înseamnă poate mai mult decât propria-i familie.

...Oare numai pentru Gheorghe Mărinceanu? Cu siguranță, nu! În județul-Erou sint mulți Blag și Mărcenți!

Se deosebesc doar prin numele ce-l poartă. Si unește un gînd: toți sint în căutarea celei mai bune rețete pentru Sinteză fină...

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

AUTOGRAFUL UNUI

ARTIST ÎN MESERIE

BALINT ANDREI este președintele C.A.P.-ului din orașul Săcele, județul Brașov. Balint Andrei se găsește aici, în fruntea obștii, din anul 1962, odată cu înființarea cooperativei agricole. Terenurile agricole ale cooperativei se întind la poalele Brașovului precum Brașovul se desfășoară la poalele Timpei. Din acest pămînt, care nu este deloc prea dănic, cei de aici au obținut anul trecut una din cele mai mari producții de cartofi din țară. Dar, cifra spectaculoasă este aceea că de pe întreaga suprafață cultivată s-au obținut peste 17 milioane kg de cartofi, ceea ce reprezintă 750 de grame pentru fiecare locuitor al țării. Si totul de aici, din acest pămînt zgîrcit, dintre munte și cîmpie. Au invins priceperea și dăruirea oamenilor. „Ne așteptăm și anul acesta la cifre record — spune Balint Andrei. Pare a fi un an bun, cu toate că ploile ne-au cam ocolit în această primăvară. Dar pînă la toamnă, cînd vom cintări din nou cartofii, în fiecare zi merg în lanurile de gru și de orz, să-l ascult cum crește. Ne gîndim la piinea viitoare. Ne apropiem, cu fiecare zi ce trece, de marele examen — recoltatul.“

PUTEREA EXEMPLULUI ÎN CITEVA EXEMPLE

La Sinaia nu se fabrică numai ozon, ci și aparatul de injecție pentru tot ceea ce mișcă-n țară (și pe unde mai vinde) cu motoare diesel: utilaj de foraj, autocamioane, locomotive electrice și hidraulice, tractoare... Dacă-i dai timpul necesar, de la tovarășul Constantin Neagoe, care este secretarul comitetului de partid de la MEFIN (sigla întreprinderii de mecanică fină), pot afla un Caraiman de informații. De pildă, că anul trecut, pe lîngă Ordinul Muncii clasa a treia, întreprinderea a mai primit și două diplome care abia acum — după ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 5 iunie — își etalează adevăratale semnificații: prima — pentru cei mai buni indici de utilizare a mașinilor, și a doua — de întreprindere fruntașă pe țară privind calitatea produselor. În ultimele cinci luni situația a rămas aceeași. Dacă însă însiști ca amânanțele să le primești tot de la dumnealui, atunci tovarășul Neagoe declară senin că ambiții de purtător de cuvînt n-are decit din cind în cind. Oricum, cine dorește să afle cum au fost posibile performanțele, el îi recomandă să observe atent ceea ce se petrece cu cei «peste o mie de la secția de prelucrări mecanice și montaj pompe de injecție», secție în care cuvîntul cel mai frecvent este policalificarea.

EXEMPLUL nr. 1...

...este tovarășul maistrul principal Valerică Popescu care afirmă: „Cîndva, a fi cunoscut ca strungan însemna totuna cu a fi as în meserie. Azi, astă înseamnă mai nimic. Trebuie să stăpînesti agregatul, adică să știi să așchiezi, să găurești, să alezezi, să filezezi... să fii maistru. Pentru asta îți trebuie musai mașini agregat. Care nu trebuie neapărat importate“. Se poate proceda și ca în...

EXEMPLUL nr. 2

Productivitatea muncii trebuie să sporească de trei ori, dar fără eforturi financiare deosebite. Atât zis: «Descurcați-vă». Iar oamenii s-au descurcat. Pentru realizarea corpului de pompă erau folosite 7-8 mașini și 14 oameni. Inginerii Gheorghe Tiu, Gheorghe Moacă și Petre Dumitru, împreună cu alții, au gîndit, au proiectat și au realizat o mașină agregat pentru aceeași operație. Pe mașina în cauză lucrează acum doar doi oameni. (Pentru asta, inginerul Tiu — fost ucenic la MEFIN — a fost... nevoie să-și dea doctoratul. Si l-a dat.) Si dacă privești în secție cu aer de cunoșțător mai vezi că o bună parte dintre piese se execută pe aggregate producție internă. Autodatore, adică. Iar productivitatea muncii a crescut de trei ori pentru că s-a procedat și ca în...

EXEMPLUL nr. 3

S-a porât de la ideea că există mașini care pot fi folosite concordat de un singur om. Ei bine, mașinile acelea au fost aduse unele lîngă altele. «O să vă îngropați de vîi în muncă» au fost amenințări Florin Cotacu și Ion Staicu — primii care au optat pentru polidesvire. Realitatea a fost alta. Cei doi s-au îngropat un timp... între niște cărti. Au învățat ce este acela un relu de timp, un relu de automatizare și efortul a fost tot cel

vechi. Noi și mai mari au fost doar retribișile. I-au urmat Gheorghe David, Ioan Denes, Dumitru Sbrinău. După care, alții au pretins chiar să lucreze exclusiv în polidesvire: Traian Barbu, Ion Drăgoi, Ion Olaru, Stelian Vasili. Odată pornită, reacția în lanț nu s-a mai oprit. Decit accidental. Ca în...

EXEMPLUL nr. 4

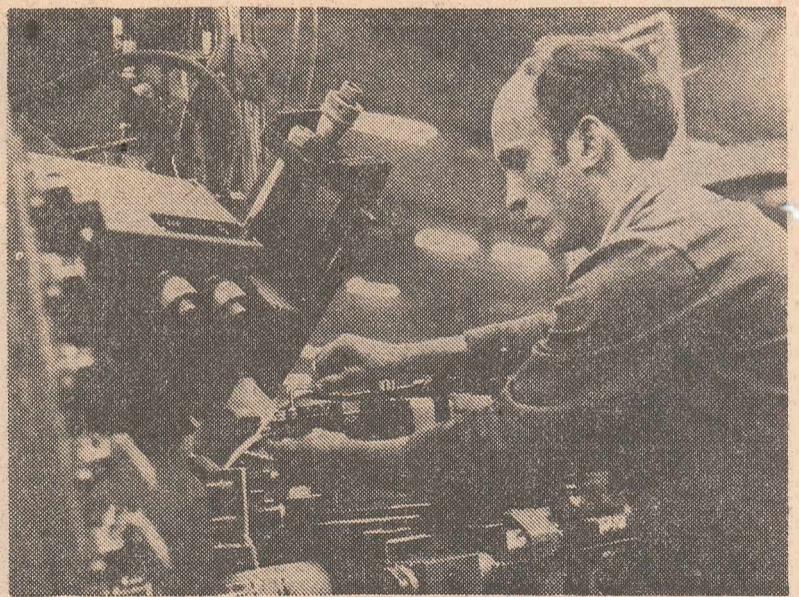
Dacă lucrezi în flux e mai bine să nu lipsești. Ii incurci pe ceilalți. Vasile Pintă mai lipsea. La fel procedau și Costel Popa, Gheorghe Răduță, Ion Căpățină, Constantin Sandru. Pe primul — ca mai virșnic

EXEMPLUL nr. 5

Grigore Bădilaș, Iosif Stelian și Tănase Marda, bărbați între 30—35 de ani, făceau ajustări și debavurări pe linia de lăcătușarie. De mai multe ori li s-au inapoiat piesele spre relucrare. Cineva să gîndit să le trimită în ajutor pe Anișoara Todor și pe Elena Tănase, tinere absolvente ale școlii profesionale. Iar fetele s-au impus prin corectitudine. La lăcătușarie. Dar și pe linia frezelor. Lucia Dobre, Elena Nențiu, Elena Florea, Elena Dumitru lucrau sub observația unor regloiri bărbați. «Ei pot fi folosiți în altă parte» — a însinat ideea «fără regrăzi». Ideea preluată urgent și bine folosită și pe linia de axe cu came, acolo unde se lucrează cu mașini de copiat electronice...

EXEMPLUL EXEMPELElor

In pomenita sechje indicele fluctuației este zero! (In MEFIN acc...

lași indice este 0,005!) «De la noi nu se pleacă decit în armată și la pensie; și știi de ce? Pentru că atmosfera este foarte, foarte respirabilă...» — mi s-a zis.

Firesc. Se respiră aer de Sinaia.

MIRCEA BUNEA ■

Minunății oameni simpli

Un fapt luminos ca soarele

Gheorghe Teodorescu, secretar al comitetului de partid pe platforma Combinatului siderurgic Galati, își amintește: Era în primăvara fierbinte a lui 1968, cînd constructorii și siderurgiștii purtau marea bătălie pentru a pune în funcțiune, în serie, prima oțelărie, primul furnal, laminorul slebing, fabrica de aglomerare etc. Dar tocmai de aceea era o foame fantastică de beton. Peste tot trebuia beton și tocmai atunci fabrica de pe platformă s-a oprit. Se defectase sistemul de elevatoare, de alimentare a fabricii cu ciment. Cadrele tehnice de acolo, în frunte cu ing. Alexandru Poter, susțineau că nu se poate face nimic. Dar vine un cetățean măruntel, foarte vîios, care și-a oferit să intre în elevatoare pentru a face operația respectivă,

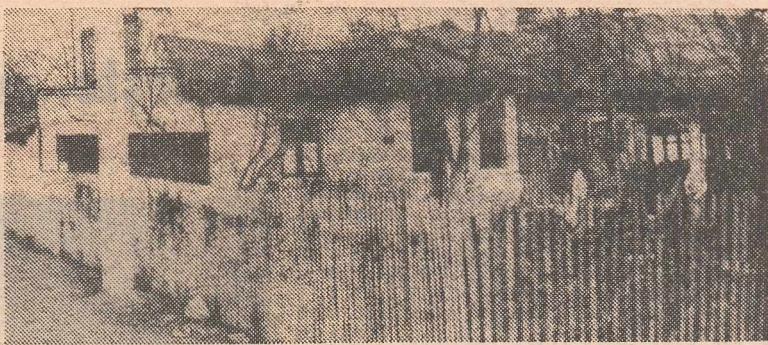
ION CHIRIC ■

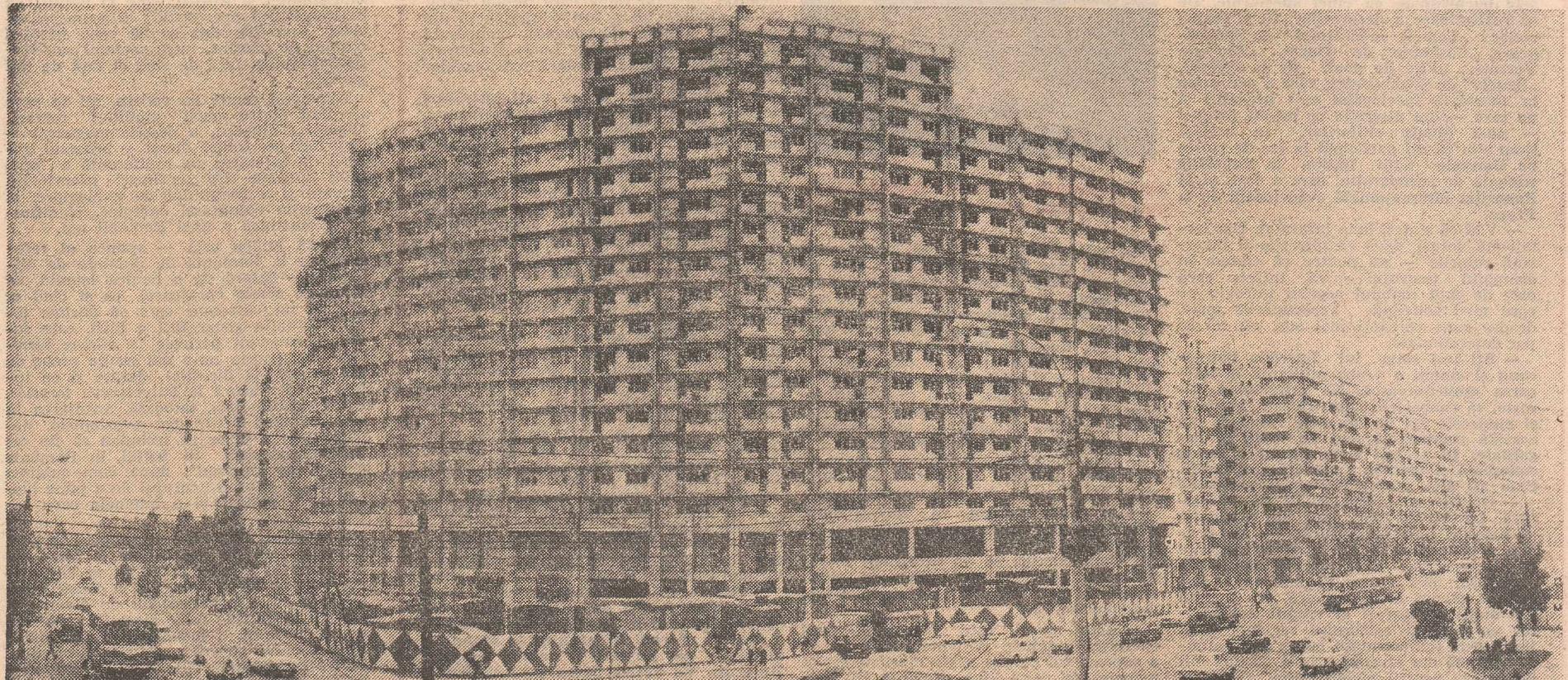

Locuri și destine sub zodia libertății

Primarul își caută comuna pe bulevardele marelui oraș

Intre căsuța de sus, prototip al caselor din fostă comună suburbană Militari, și blocul din strada Lujerului, cel mai mare bloc cu locuințe din București, 450 apartamente, 17 etaje, plus parter și mezanin, distanță este, într-adevăr, ca de la pămînt la cer

Ca unul din cei peste 30 000 de locuitori ai cartierului, numărăți de la bulevardul Lujerului spre Autogără, ca să mă limitez numai la perimetruul fostei comune suburbane Militari, am băut la pas aproape toate străzile. Ca reporter, am intrat în mai toate întreprinderile industriale din zonă. Cu alte cuvinte, documentarea pentru acest reportaj era ca și incențiată. Numai că îmi lipsea un anume ceva. Să iată, pe foia îngăbenită de vremea a unui număr din „Scintie” din data de 18 februarie 1946, citesc un amplu reportaj intitulat „Realizările tău, Tudor Ștefănescu, primarul comunei suburbane Militari, cel dintii primar communist”. Aflu din acel reportaj de acum 33 de ani, că la 1 octombrie 1944, la numai o lună și ceva de la marele act al insurecției și cu aproape un an și jumătate înainte de alegerile din martie 1946, populația comunei suburbane Militari a izgonit primarul antonescian și a instalat în locul lui un primar comunist, pe tovarășul Tudor Ștefănescu. „Sunt cunoscute, notează autorul reportajului, incercările fostului ministru de interne Aldea de a stinjeni această voință a poporului prin încercuirea Primării cu armată, prin arestările făcute de jandarmi etc. Însă, pînă la sfîrșit, voința maselor a invins”. Să pentru că reportajul de acum 33 de ani își propune să vorbească despre realizările celii dintii primar comunist din tără, aflăm în continuare că în răstimpul de la 1 octombrie 1944 și pînă la acea dată, februarie 1946, „în comuna Militari s-a deschis primul Gimnaziu Unic din tără, unde învață un număr de 200 de elevi ce primesc din partea Primăriei cărti și rezervate, Primăria suportind și taxele pe care acești elevi ar fi trebuit să le plătească”. Mai aflăm din același reportaj că li s-a distribuit nevoiasilor din comună gratuit, o cantitate de 10 000 litri de petrol, 40 000 kilograme de lemn și 10 000 kilograme de zahăr, iar contra cost, la prețul maximal, 200 000 kilograme cartofi și 600 000 litri petrol. Sigur că da, astăzi, după 35 de ani, aceste cifre par a fi deziori, dar să nu uităm, tara abia ieșise din război și, pe lîngă foameata și seceta din Moldova, săracia cea mai lucie se instala în casele oamenilor sărmani, ale muncitorilor nevoiași. Iată de ce la loc de cîstea așa-zisă reportajul un anume amânănum plin de semnificații: „brutările au funcționat în condiții bune, pînă distribuîndu-se regulat, iar petrolul s-a găsit din abundență, cele 3 depozite fiind încontinuu aprovisionate”. Mai subliniază reportajul, cu satisfacție și mindrie, că, la acțiunea energetică a primarului comunist, au început în comuna lucrările de electrificare și canalizare. Iată și două amânănume de culoare: „din banii colectați de la cetățenii comunei s-a organizat un pom de fier, distribuindu-se copiilor daruri în alimente și imbrăcăminte în valoare de 25 000 000 lei” (milioanele de atunci) și „pe strada Stancu Majoru, Căminul de zi înveșelescă privirea cu pitoreasca lui construcție și desenele micuților livoite de greamuri. Un cor de glasuri cristaline răzbăte pînă în stradă... 60 de copii orfani

sunt adăpostiți, imbrăcați și hrăniți prin grija Apărării Patriotice, Primăria asigurindu-le aprovizionarea cu alimente și lemne”.

Cam acestea ar fi, deocamdată, primele date privind istoria nu prea îndepărtată a fostei comune suburbane Militari, date care aveau să-mi fie comentate chiar de către primarul de atunci al comunei, cel dintii primar comunist din tără, tovarășul Tudor Ștefănescu, care a avut amabilitatea de a mă însoțî prin fostă comună suburbană. Plimbarea noastră, ca să-i zic așa, a început de la hotarul de altădată al comunei, adică de la fostă farmacie, cum îi se spunea loculini unde astăzi se înalță cel mai mare bloc de locuințe din tără, blocul 22 de pe bulevardul Lujerului, colț cu bulevardul Păcii, bloc cu 450 de apartamente, parter, mezanin și alte 17 etaje.

— De-aici începea comuna ?

— Da, de-aici, avea să-mi răspundă Tudor Ștefănescu, de lîngă fostă farmacie care era înconjurată de trei circumi, iar lîngă farmacie, lipită de ea, era și casa primului primar al comunei care la început, cînd s-a înființat prin anul 1834, se numea Satul Nou.

— Cine au fost primii locuitori ?

— Primii locuitori, cam 2 000, au fost combatańti din Războiul de Independență. După cel dintii război mondial satul se mărește prin alipirea la vatra sa a numeroși slujbași mărunți din armată, de unde și numele de Militari. Pe timpul guvernării antonesciane satul a ajuns să aibă cam 30 000 de locuitori, motiv pentru care a fost numit „oraș”. Avea acest „oraș” o singură școală cu cel mult 150 de elevi. Am apucat să îi să-vătă la școala astăi în care unul din învățători ne bătea cu scara. Dar să revenim la acel „oraș” care avea aproape 400 de străzi cu nume pompoase ca Dante, Pericle, Homer, Arhimede și cîte altele. Din toate aceste străzi, doar patru erau pavate cu piatră de riu și doar una era luminată. Să mai avea acel oraș aproximativ 250 de circumi. O singură școală și 250 de circumi ! Oamenii, în marea lor majoritate analfabeti, erau țărani și muncitori în același timp.

Si pentru că tot simțem la acest capitol, să facem o paranteză și să transcriem spusele inginerului Dumitru Zisu, șeful serviciului de sistematizare din cadrul Consiliului popular al sectorului 7: „Bazele sistematizării comunei suburbane Militari s-au pus încă de acum 18 ani, cînd, alături de alți ingineri și tehnicieni, subsemnatul am efectuat măsurătorile cartografice și am băut primii țăruri a ceea ce mai tirzui, adică în zilele noastre, avea să se numească bulevardul Păcii, importantă arteră de intrare și ieșire din Capitală prin magistrala București-Pitești Referindu-mă numai la ansamblul de locuințe construit în perimetruul fostei comune, adică în perimetru delimitat de strada Lujerului, strada Mărgelelor, bulevardul Uverturii, strada Autogără și strada Lișei, putem spune că într-un timp destul de scurt, adică din 1965 și pînă la ora actuală, s-au ridicat 263 de blocuri insu-mind 26 700 de apartamente în care tră-

iese 79 800 de oameni. Se vor mai construi pînă în anul 1985 alte 105 blocuri cu un total de 11 750 de apartamente, ceea ce presupune ca întreg ansamblul Militari să cuprindă un număr de 111 700 de locuitori. Acest adevărat oraș a fost și va fi în continuare dotat cu spații comerciale și așezămintele social-culturale corespunzătoare.

În fața acestor cifre de ultimă oră, însoțitorul meu me rămas o clipă pe gînduri, apoi a lăsat să-mi spună următoarele :

— Stii cum sint eu în toată plimbarea astă ? Ca un om care a săcut să curgă un pîrîu, iar pîrîul între timp s-a transformat în fluviu.

Ne-am îndreptat apoi spre bulevardul Uverturii, către vechea primărie a fostei comune suburbane, cea din care populația l-a izgonit atunci, la 1 octombrie 1944, pe primarul antonescian.

— Se menționază în acel reportaj din „Scintie” că fostul ministru de interne a ordonat încreșterea Primăriei cu armată, că a dispus arestarea primarului nou etc. Dar se mai menționează și faptul că pînă la urmă a învins voința maselor.

— Da, primisem din partea partidului însărcinarea să preiau funcția de primar în comuna Militari. Vechiul primar fugise pur și simplu de teamă că va trebui să dea societății pentru cîte matrapazlicuri făcuse. În fruntea unui grup imens de muncitori și tineri, care îmi erau majoritatea vecini, am intrat în primărie și, în cadrul unui adunării în care am expus pe larg platforma F.N.D., a fost propus și un număr de oameni care să preia conducerea comunei. M-am votat în unanimitate. A doua zi am fost arestat și dus la postul de jandarmi, dar m-am eliberat muncitorii. Apoi iar am fost arestat și iar eliberat. Timp de două săptămâni n-am apucat să facem mare lucru. În alte două suburbii, Grivița și Colentina, aceeași situație. Atât cu cît și acelă tovarăș ai meu din Grivița și Colentina treccam prin aceeași întimplări. Mai mult decit atât, primarul general al Capitalei nu voia să ne confirme. În ceea ce mă privește, în data de 3 noiembrie, într-o sălu festivală de pe strada Fabricii și în prezența primarului general al Capitalei s-au ținut noi alegeri în urma căror primar a fost obligat să respecte voința maselor. Înă la alegerile din 6 Martie 1946 am fost primar instalat și confirmat. După alegeri, am fost primar ales de popor. Dar iată că am ajuns și la vechea primărie. N-am stat în acest local decit un an, apoi ne-am mutat, dar nu înainte de a sădi acest sir de popii care, iată, au peste 35 de ani, că-i plantaseră ca puietii.

În curtea fostei primării, un grup de covii, prescolari grădiniști numărul 170. O luăm apoi ușor, la pas, pe strada Dealul Tugulea, fostă Voievodul Dan, dar ne oprim preț de cîteva clipe în dreptul unui obelisc cu un vultur în virf.

— Nu-i cine stie ce monumentul asta, dar noi l-am ridicat, atunci, în cinstea ostașilor români. Vulturul l-am turnat într-un atelier de pe lîngă strada Răsă-

ritului. In general în acel atelier se turnau clopote pentru biserici.

— Mai erau și alte ateliere aici, în Militari ?

— Stiu unde vrei să băti. Vrei să aduci vorba despre platforma industrială din Militari. Ei bine, nu prea mai erau alte ateliere. Oamenii noștri munceau în fabricile de prin Cotroceni, iar aici, pe lîngă case, mai făceau și un pic de agricultură, în special grădinărit.

— Ați fost pe bulevardul Preciziei ?

— Deci tot la platforma industrială din Militari ai rămas ! Da, am fost, am văzut sumedenia de întreprinderi de acolo, am cîtit multe lucruri despre această adevărată citadelă industrială cu un număr total de aproximativ 45 000 de muncitori, dar, sincer să fiu, n-am intrat decit în UREMOAS. Am stat de vorbă cu oamenii, mai ales cu tinerii, mulți dintre ei fiind copiii prietenilor mei din acel an fierbinți. Atunci am avut pentru prima dată sentimentul că sănătatea doar un pîrîu care era cîndva doar un pîrîu.

— Din acel pîrîu pe care l-ai pornit atunci, din realizările acelor anii fierbinți, care vă au rămas mai aproape de înimă ?

— Clipa în care, de o parte și de alta a ușii de la intrarea în vechea primărie, am pus cele două steaguri, tricolorul și steagul partidului. Această clipă o visasem de multe ori în anii ilegalității.

— Să ne reîntoarcem la platforma industrială. Ce anume vă-a impresionat în mod deosebit pe bulevardul Preciziei ?

— Faptul că o mină de întreprinderi sunt foarte strîns legate de construcțiile de locuințe. UREMOAS produce echipamentul și instalațiile ce se montează într-un apartament. Blocurile și apartamentele se construiesc din panourile fabricii de B.C.A. Dealtfel una din întreprinderi se și numește fabrica de case CESAROM-ul, prin produsele sale, tot de construcții se ocupă. Nu întîmplător, tot aici, pe platformă, sunt și două institute de cercetare și proiectare, cel al materialelor de construcție și cel al utilajelor și pieselor de schimb pentru construcții. Vreau să spun, cu alte cuvinte, că o bună parte a apartamentelor din București și din tără poartă pecetea platformei industriale a fostei comune suburbane Militari. Mă surprinde și mă bucură totodată și faptul că aici, în platforma Militari, au apărut în ultimul timp două institute al căror domeniu de cercetare este de o mare importanță pentru știință și tehnică românească.

— Si totuși, dacă îmi dai voie, fă cartierului și a platformei o reprezentă în ultima vreme întreprinderea de motoare pentru avioane. Să nu uităm că Aurel Vlaicu a zburat pe dealul Cotrocenilor, în imediata apropiere a comunei Militari.

— O simplă coincidență, desigur, dar această coincidență vine să-i acorde cartierului nostru două atribute pe care eu zic că le merită cu prisosință : cutesanță și implinire.

N. VICTOR ■

Ancheta de față este prima dintr-un întreg serial ce va urma, pe aceeași temă: cum școlim oamenii pentru industrie și pentru celelalte sectoare ale vieții noastre de zi cu zi, cum reușim să-i punem față în față cu nevoile producției, nevoi din ce în ce mai complexe. Altfel spus, ce se întreprinde în această direcție pentru ca toți tinerii ce-si cinstigă sau și-au cinstigat o meserie să devină oameni de calitate, adevărați stilpi ai uzinei, ai fabricii, ai șantierului. Acum, în pragul marii sărbători a Eliberării, această problemă a calificării forței de muncă, sub semnul opiniunii, devine și ea un bilanț grăitor al statonicei grijii a partidului și statului nostru pentru înflorirea personalității umane.

Se fac eforturi serioase, începînd de la cele mai înalte niveluri, pentru a se răspunde unei nevoi imperioase a perioadei: nevoia de cadre calificate, stabile, pe căi posibile, formate din rîndul locașnicilor. Peste tot se face industrie, peste tot țara se ridică: în '80, 5 județe — Tulcea, Botoșani, Covasna, Bistrița-Năsăud și Vrancea — fiind prinse a trece și ele pragul celor 10 miliarde lei. Iar la acest salt, industria pune serios umărul. Uneori, în ritmul cadențat al acestui urias angrenat al muncii constructive, nelipsit de greutăți, de eforturi, de pendulari în echilibrarea lui, apar și unele „fisuri“ care, neacoperite la timp, creează, mai apoi, o suita de probleme. Asupra unei asemenea „fisuri“, înregistrată în domeniul asigurării de cadre pentru industrie, ne vom opri și noi.

— Voi sănătatea clasa fără clasă? — Daaa! răspund în cor fetele și băieții.

— Ce-aveți acum?

— Franceza!

Stăteau pe holul școlii, cu ghiozdanele sub braț, susținând între ei, așteptînd și trecerea celeilalte jumătăți de oră a orei de franceză. Directorul, avizat de situație, vine la față locului să solioneze problema. Citeva replici scurte, sondare și, în sfîrșit, toată lumea răsuflare usurată: a X-a E (sau D) avea gimnastică, ei, cei fără clasă, puteau să intre în sala lor. Așadar, ceva-ceva din lectia de franceză tot urmă a se mai face...

Nu știm cît s-au bucurat elevii de găsirea acestei soluții ad-hoc, directorul arăta însă că un om căruia, pe moment, i se luase o piatră de pe inimă. La întoarcerea spre cabinetul său, explodează: „Sintem cea mai nenorocită școală din rîndul de Masini, sub aspectul bazei materiale. De aici, toate belezile!“ Să, fără a aștepta vrea invitație specială, Stelian Băluță, directorul Grupului școlar de pe lingă Șantierul naval Tulcea — locul unde se desfășoară ancheta noastră și unde am fost martori la uimitoarea sevентă ce pare mai degrabă ruptă dintr-un generic satiric, decât din realitate — începe să-si descurce desaga nemulțumirilor. Aflăm astfel că, pentru cele 47 de clase cu 1700 de elevi, nu au în clădirea grupului școlar decit 12 săli de curs; că din această cauză au sacrificat 5 laboratoare și cabinete scolare „de care aveam nevoie ca de aer“, reușind astfel să adune 17 săli; că Inspectoratul școlar, săritor la nevoie, le-a mai dat 2-3 clase pe la cîteva scoli generale; că el, directorul, nici nu stie la ce sistem de mutări și permute să mai apeleze pentru a evita rămînerea descoperită a vreunei clase. „Parte din elevii noștri — conchidea interlocutorul — au ajuns precum niște nomazi, își poartă ghiozdanele după ei, dintr-o clasă în alta, dintr-o școală în alta. Dar asta nu-i totul...“

E hotărît a scoate în scenă „totul“. Situația existentă, perpetuată de cîțiva ani buni, nu mai suportă amintare. Soarta Grupului școlar — a căruia menire este de a asigura muncitorii cu o înaltă calificare, bine pregătiți, cu o întreagă paletă de meserii pentru Șantierul naval și noua întreprindere de utilaj chimic și metalurgic de pe aceeași platformă a șantierului naval — depinde de modul în care vor fi ajutați, măcar acum, în ultimul ceas. Iată, pe scurt, despre ce este vorba. Actualul spațiu al grupului școlar le-a fost reparat prin bunăvoița forurilor locale. Din toamnă însă el urmărește a reveni titularului de drept — liceul pedagogic. Aflăm că și internatul este... o fostă grădiniță a municipiului. Numai că bunăvoița nu acoperă nici pe departe nevoile strigante ale școlii.

Fără, o atare situație nu poate rămine fără urmări. Întîrzierile la ore, absențele, chiuful, indisciplina și-au găsit aici teren prielnic de manifestare. Catalogele prezintă incredibile note de 6, 7, 8 la purtare, numărul nesupușilor ajungind la o cifră nepermis de mare. La zi sunt 37 de exmatriculați din clasele a IX-a — a XI-a. Dar numărul celor care au acumulat peste 300 de absente și care ar fi trebuit, conform regulamentului, să fie dată pînă acum afară de mai bine de 7-8 ori, este cu mult mai mare. „Situația tinde să devină gravă. Ce-ai întreprins pentru readucerea ei la normal?“ — l-am întrebat pe tovarășul director Stelian Băluță. „Am chemat părinții, am

stat de vorbă cu ei, am trimis adrese și la consiliile populare comunale de care aparțin elevii în cauză, solicitînd sprijinul, i-am pus și în discuția colectivelor de elevi...“

Dincolo de aceste necazuri, ce vizează însuși procesul instructiv-educativ, mai sunt și altele, legate de pregătirea practică a elevilor pentru viitoarele lor meserii. În întregul grup școlar nu există nici un atelier de electrotehnica, nici unul

citească desenul — cei mai mulți nu prea stiu să facă și, doar acolo, în școală se învață acest lucru; apoi, trebuie să le deschizi ochii asupra rolului lor în producție, treabă deloc usoară, disciplina asta, a noastră, muncitorească, neputind fi asimilată într-o zi, două, ci în cîteva luni bune, de muncă, și sărginăță. Dorina Caulea, din formația acestui maistru — din promoția '78 a Liceului de mecanică navală din cadrul Grupului școlar local — recunoaște franc: „N-am știut cum arată un strung în interior, pînă am venit aici. Să, tot aici, am reușit să cunoștin măruntaile unei raboteze“.

Ne oprim aici cu investigațiile în sanctier. Ne întoarcem deci la subiectul anchetei noastre, grupul școlar relinând discuția cu prealoceratul nostru interlocutor. „Cum de-ați ajuns în această situație ce pare fără ieșire?“ — l-am întrebat. „Povestea e veche — ne-a răspuns — mai veche de cînd sună directorul aici (n.n.) — din februarie a.c. cînd, la intervenția Inspectoratului școlar județean a fost destituită fosta conducere, care făcea notă comună cu atmosfera de indisiplină a școlii.“ Cînd s-a aprobat investiția pentru sanctierul naval, s-a aprobat și investiția pentru un nou și modern grup școlar, prevăzut cu 20 săli de clasă, cu 4

plan 38 de noi clase, aşa încît, la această oră, stringenta ar fi fost deja extindere“.

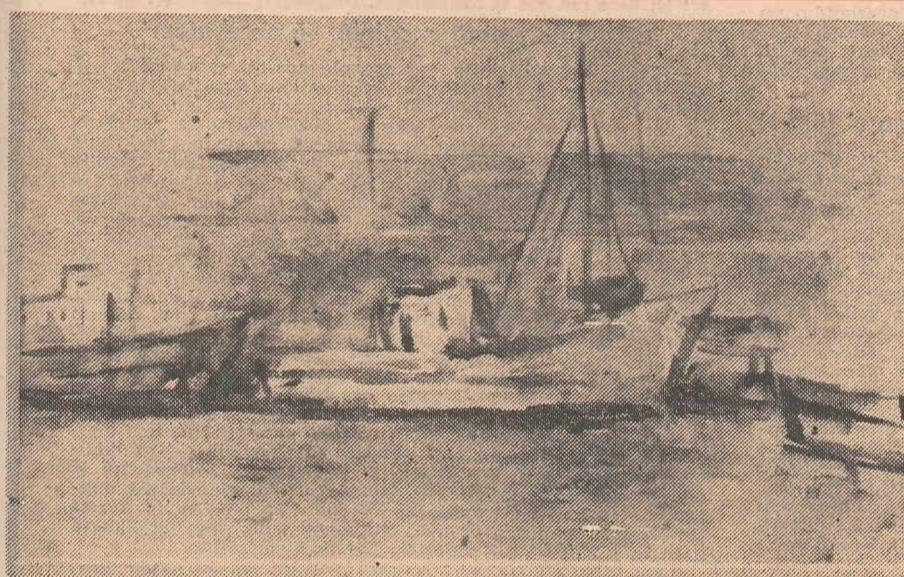
Iată deci cum Grupul școlar de pe lingă Șantierul naval Tulcea a devenit, în loc de construcție de sine stătătoare, un fel de mingă, pasată de la un an la altul; și, după cum vom vedea, în cele ce urmează, s-a transformat într-o problemă cu mai multe necunoscute, a cărei rezolvare a ajuns să ea pasată de colocoșo. Să ne explicăm. Aflasem de starea de tristă exceptie a acestei școli chiar de la Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini. Tovărășul director adjunct cu probleme de învățămînt, Nicolae Răzăilă, vorbindu-ne despre greutățile cu care se confruntă Tulcea pentru asigurarea forței de muncă necesară Șantierului naval și întreprinderii de utilaj chimic și metalurgic, a insistat asupra faptului că ministerul a acordat investiții pentru grupul școlar încă din 1976. Ne atragea însă atenția că forurile locale se urnesc mult prea greu în rezolvarea acestei probleme, dovadă, nefinalizarea construcției nici pînă în ziua de azi. La Tulcea descoperim o altă optică de urmărire și rezolvare a problemei. Discuția purtată cu tovarășii Efimie Mihovici, secretară a Comitetului județean de partid, Spiru Ivancenco, prim-secretar al Comitetului municipal de partid Tulcea, și Mihai Albota, inspector general al Inspectoratului școlar județean, a evidențiat aceeași poziție comună fată de subiectul de fată: situația nu mai poate persista. Numai că, de aici, degetul acuzator se îndreaptă spre minister. Trustul de construcții Brăila (care are, și dețin, un sanctier și la Tulcea) apartine de minister, așa încît, de acolo trebuia cadențat ritmul construcției grupului școlar. Ni se dovedește că este așa (n.n. — și nu prea!), punindu-ni-se la indemnă Programul de asigurare a necesarului de personal muncitor calificat pentru cele două obiective — program elaborat de minister, din care cităm: „Șantierul naval Tulcea, cu sprijinul Centralei industriale Galați, vor urgența executarea investiției grupului școlar al Șantierului naval Tulcea — astfel ca, cel mai tîrziu în august 1978, să fie date în folosință toate capacitatele prevăzute. (Răspund: C.I.N. Galați, S. N. Tulcea și D.G.I.C.M.E.“). Ni se mai oferă și un referat, privitor la aceeași temă, de cînd dezbatut la nivelul Comitetului județean de partid. Refinem și din el, punctul 13: „Comitetul de partid municipal Tulcea va sprijini organizația de construcții în urgențarea dării în folosință a căminelor de nefamiliali și a grupului școlar de pe lingă Șantierul naval. Termen — conform planului (adică, 30 august a.c.“). În sfîrșit, dintr-o recentă notă asupra controlului efectuat de Consiliul Organizării Economico-Sociale (acțiune la care au participat și speciaștii din partea Ministerului Muncii, Ministerului Educației și Învățămîntului, cit și forurile județene) ni se relevă, pe lingă evidențierea neajunsurilor în realizarea investițiilor M.I.C.M.-ului (lucrările la acest obiectiv — grupul școlar — se desfășoară în prezent într-un ritm nesatisfăcător, fiind pericolat și noul termen — septembrie '79), încă un aspect: „Din cauza spațiului redus de scolarizare — se subliniază — nu s-au putut recrutta elevi din alte județe (circa 2 000) pentru școlile profesionale, care să fie pregătiti la Tulcea“. Rețineți! Cei 2 000 de elevi urmău ca în acest an să devină deja muncitorii ai întreprinderii de utilaj chimic și metalurgic, odată cu intrarea ei parțială în funcțiune!

Așadar, în loc de măsuri concrete — care la Tulcea se cer de urgentă puse în drepturi, fiind o zonă ce se confruntă cu mari greutăți în pregătirea muncitorilor necesari noilor obiective — problema este încă privită constată. Credeam că ceea ce se impune cu acuitate este corelarea eforturilor minister — forurile locale, pentru că, măcar acum, în ultimul ceas — vorba directorului nostru — problema calificării forței de muncă în conformitate cu cerințele, să iașă din impas. Pentru că — nu mai și nevoie să demonstrăm — îndeplinirea tuturor indicatorilor de plan este condiționată de asigurarea forței de muncă, a condițiilor de calificare a acesteia. Mai ales cînd nevoia de cadre calificate nu-i o chestiune de perspectivă îndepărtată, ci o imperioasă cerință la zi!

GEOGETA BLĂNARU ■

Cum și cit se învață la școala-uzină

Noi, cu sudura, depindem de mama natură

de sudură, încit vorba maistrului instructor Stefan Gheorghe: „Noi, cu sudura, depindem de mama natură: dacă-i timp bun, punem mină și sudăm, dacă nu, așteptăm. Așa-i cînd drept atelier de sudură și se oferă curtea școlii“. Așa că, am mai adăuga noi, și elevii învață să țină aparatul de sudat, după cum bate vîntul.

Să ne mutăm, pentru exemplificare, la școala-uzină de investigație la Șantierul naval. Deja o primă promovatie, cea de anul trecut, este acum integrată procesului muncii. Directorul șantierului, Dumitru Andrei, își amintește bine pasiile de început ai acestora, de vremea cînd „urmăindu-le primele lucrări ce le ieșeau din miină, îmi venea să fug“. Neîndemnarea lor a dat multă bătaie de cap muncitorilor cu experiență la șantierului, abia cu timpul au reușit să se integreze pe deplin. Maistrul Costel Alexe de la Atelierul de confecționat-asamblat, secția I, mărturisește și el că „îți trebuie răbdare de înger cu ei. Mai întîi să-i înveți să

laboratoare, 4 cabinete, ateliere bine dotate, cantină cu 1 000 locuri, 2 interrate cu cîte 304 locuri fiecare. Prim pas firesc — odată cu ridicarea santierului, trebuiau calificate și cadrele necesare. Apoi, apariția noii investiții pentru întreprinderea de utilaj chimic și metalurgic de pe platforma santierului a adus cu sine o nouă aprobată — ceea ce a extins investiția grupului școlar, ceea ce, faptic, ar fi însemnat dublarea lui — cu toate datorile amintite mai sus. Să, în vreme ce șantierul naval a intrat parțial în funcțiune, în vreme ce și cealaltă întreprindere se află la un pas de intrarea parțială în funcțiune — trimestrul IV a.c. — grupul nostru școlar, care trebuia dat în folosință în septembrie '77, apoi, impins în septembrie '78, ridică și azi seume de întrebare dacă va fi, sau nu, dat în folosință și la următorul termen — 30 august 1979. Mai rețineți, vă rugăm, că în acest an sunt doar 15 clase de absolvenți, iar pentru nouă an școlar avem prinse în

Mina de sănătate de la Turda, deocamdată, depozit de brinză

să fie mai mare. Fonurile citoră actiunari ai vremii n-au fost suficiente pentru împlinirea acestui vis din preajma nămolurilor de la Durgău, mai jos de avenul cu atităa pricini. Războiul a măturat cu violență sa și cele 35 de cabine pentru pacienți, a spulberat și visul mediocrilor ac-

tionari. Ideea care i-a minat însă, dincolo de potă de cîstig, nu avea și nu are cum să moară. Nămolul de la Durgău, galerile din lentila de sare, elec-

mai ales din medici, spune Gheorghe Apa. Au zis că aerul e bun, temperatura constantă și nu-i nevoie de amenajări prea mari pentru a face din fos-

tempila cu depozitul de telemea al întreprinderii de colectare și industrializare a laptei Cluj, amenajat într-o din galeriile de acces în salină? Să-i dăm din nou cuvintul omului care zilnic străbate salina, depozitul de brinză, al cărui șef este: „Depozitul, în ciuda unor rezerve care există la nivelul factorilor locali, n-ar impiedica cu nimic amenajarea unui sanatoriu de proporții. Sunt mai multe guri de acces în sămburile de sare. Doar una din acestea ocupă depozitul J.C.I.L. ului, iar restul se dezteriorează pe zi ce trece, se transformă în niște catacombe unde nici liliieci nu

pot intra. Nu mai spun de avenirul pe care nimici nu-l împrejmuiște“.

Nu am luat în calcul ideea unei explorații de sare în festa salină. România, o știu pînă și elevii din clasele primare, nu duce lipsă de sare. Să poate de aceea vechile saline rămîn foste saline. La Turda festa salină trebuie să fie transformată într-un sanatoriu, un punct curativ pentru oamenii Turzii, pentru oamenii tării. Fără turisme masive de betoane, fără structuri de rezistență, cu investiții minime Turda poate deveni o mină de sănătate. Cine are înțelegerea și buna-cuvință să o facă?

VALENTIN MARIAN ■

Cu două secole în urmă sarea de Turda se vindea la preț bun în piețele din Viena, Budapesta, Bratislava. Documentele vremii consemnează că se extrageau anual de aici pînă la 400 000 tone sare. Către sfîrșitul secolului trecut, producția ajunsese la 20 000-22 000 de tone, cu o scădere pe care multi o pun pe seamă dezvoltării ocnelor din preajma Uioarei, Sibiului și Dejului. După cinci secole de minerit saline din Turda sunt pe pragul de a fi închise. Să, într-adévăr, acum 55 de ani ultimii矿工 și au lămpile cu carbidi și pleacă spre alte locuri de muncă. Sînt pentru vagoneți să scoase cu rangă și duse cine

știe unde. Puținele mărturii care ne conving că salina a trecut și prin decenii de glorie (uneori de tragică glorie) sint inscripții succesive făcute de ocașia, anii de detenție petrecuți aici, mici însemnări despre felul de trai. Cel mai vechi însemn — anul 1406. Cel mai recent, anul 1924. Deci 518 ani a tînuit creșterea și descreșterea salinei Turda. Muntele de sare însă se întinde pe cîțiva kilometri și pe cîteva sute de metri în grosime. În același loc, într-o lăpăzită sărișă, există galerii de cîțiva km și un avemere neîngrijit, în care șiști găsesc sfîrșitul cîinii clobănești, oî și alte animale. Lingă gura avenului, și amintesc

și încercă să amintescă și altora bătrâni. Ghîza Apa, au existat pînă la al doilea război mondial 35 de cabine, parte dintr-un sanatoriu vizat

de cîstigării care i-a minat însă, dincolo de potă de cîstig, nu avea și nu are cum să moară. Nămolul de la Durgău, galerile din lentila de sare, elec-

țificate anul trecut de

ta salină Turda o mină de sănătate. Sanepidul din Turda a făcut și el o serie de cercetări prin mai toate galeriile de sare. Concluzia oamenilor de aici, dintr-un oraș unde poluarea se menține încă ridicată, impune redeschiderea sanatoriuului. Apare însă un semn de întrebare: ce se va întâmpla cu depozitul de telemea al întreprinderii de colectare și industrializare a laptei Cluj, amenajat într-o din galeriile de acces în salină? Să-i dăm din nou cuvintul omului care zilnic străbate salina, depozitul de brinză, al cărui șef este: „Depozitul, în ciuda unor rezerve care există la nivelul factorilor locali, n-ar impiedica cu nimic amenajarea unui sanatoriu de proporții. Sunt mai multe guri de acces în sămburile de sare. Doar una din acestea ocupă depozitul J.C.I.L. ului, iar restul se dezteriorează pe zi ce trece, se transformă în niște catacombe unde nici liliieci nu

Se recurge prea des la „bunul meseriaș”, la fler și obișnuință, și prea rar la calculatorul electronic

Fiecare cunoaște sau își închipuie că stie semnificația cuvintelor CACTUS. SUCCES. CONTE. PUP. Dar cind află cu uimire că ele înseamnă și „Creare și actualizare de fișiere secentiale”, „Determinarea stării de eforturi și de deformare în celulele și radierul unei baterii de silozuri”, „Consum tehnologic de energie electrică”, „Programarea și urmărirea producției de mase plastice”, își dă seama că a pătruns într-o lume nouă, aceea a informaticii și a denumirilor ei codificate. Acceptă, astfel, resemnat ca în ALCOR să nu mai vadă nimic poetic, ci doar o seacă dar utilă „Analiză de corelație și regresie”, și ca bietul SOCRATE să fie redus la un program de gestiune a bazelor de date. Catalogul programelor din Biblioteca națională de programe, elaborat de Institutul central pentru conducere și informatică I.C.I. și ajuns în 1979 la ediția a patra, evidențiază prezent, în acest an, în care sărbătorim a 35-a aniversare a Eliberării, vastă muncă de conceție și organizare desfășurată oarecum pe tâlcute în întreaga țară pentru infăptuirea sarcinilor ce decurg din Hotărîrea C.C. al P.C.R. din aprilie 1972 cu privire la perfectionarea sistemului informational economico-social, introducerea sistemelor informațice și dotarea economiei naționale cu tehnică de calcul în perioada 1971–1980. Biblioteca națională de programe, creație relativ recentă în care se oglindesc sintetice, prin sutele de programe ce le cuprind, preocupări și realizări pe plan național, conduce la importante economii de forță de muncă, de timp și de resurse materiale prin reducerea paralelismelor și refolosirea largă a asa-numitelor produse-program de interes general. Orice întreprindere trebuie să-și optimizeze stocurile, orice institut de proiectare sau de cercetare, orice centru școlar se loveste de probleme de documentare tehnică operativă în condițiile exploziei informațiilor, orice inginer doresc să micșoreze pe cît posibil munca de rutină, pentru a se concentra asupra Nouului. Un abonament la această bibliotecă de un fel cu totul deosebit ușurează, uneori considerabil, atingerea unor obiective de însemnată majoră pentru economie.

Fireste, aceasta nu reprezintă decât unul din aspectele și ipostazele informaticii românești la ora actuală. Ar trebui vorbit, în acest context, de rețeaua centrelor teritoriale de calcul electronic, integrate într-o concepție unitară care le sporește eficiența, ar trebui amintite dotările cu tehnică de calcul modernă, care cresc cam cu 30% anual, precum și progrese recente.

În cele ce urmează nu ne-am propus însă să prezintăm un bilanț, ci să ne oprim asupra unor probleme de mare actualitate, asă cum apar ele doctorului inginer Marius Guran, directorul general adjunct al Institutului central pentru conducere și informatică.

„Merge și fără! „Nu, tovarăși, nu merge și fără!“

— Integrarea în sistemul informatic a proceselor tehnologice și a conducerii producției — spune interlocutorul nostru — constituie o sarcină arzătoare a momentului de față pentru țara noastră, după cum s-a subliniat și la ultima Plenară a Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie. Calculatoarele electronice, minicalculatoarele și microcalculatoarele, cu tot ce le presupun în proiectare și în insuși actul de gindire tehnică în toate ramurile economiei, trebuie să pătrundă masiv în producție, pentru a se realiza **saltul de la informatică de gestiune la informatică de producție**. Există realizări în această ultimă direcție, în special în cîteva combinate și mari întreprinderi industriale, dar pe plan general se constată o rămînere în urmă. În tările dezvoltate împăloare crescindă conducerea asistată de calculator, atât a proceselor discontinue (mașini-unele cu comandă numerică adaptivă, dirijarea liniilor de montaj etc.) cît și a celor continue (elaborarea sărjelor, arderea în cupoare de cele mai diferențiate tipuri, producția cimentului, în general industria chimică, energetică etc.). Calculatoarele care lucrează în timp real măsoară, interpretează, reglează temperaturi, turajii, alimentarea cu materii prime și combustibil, optimizând regimurile de funcționare.

— Ce înseamnă, exact, „în timp real“?

— Uriașa capacitate a calculatorului de a înregistra și interpreta rapid informațiile primite permite să se dirijeze mult mai economic producția, iar dacă intervin defecțiuni pe parcurs, să se ia măsuri operative de îndreptare înainte ca să fie elaborată sau ca motorul să părăsească linia de montaj. Desigur, și în trecut, cind nu se vorbea de informatică, se foloseau metode de intervenție pe parcurs, dar calculatorul o poate face mult mai bine. Acesta și fondul problemelor! La noi, informatica de întreprindere, atât cît a fost ea, s-a axat îndeosebi pe gestiune, ceea ce este util și necesar. Contabilii și conducerii de întreprindere minuiesc diversi indicatori, se interesează de producția netă, ceea ce, de asemenea, este util și necesar. Datorită calculatorului ei obțin datele la fiecare decadă, să spunem, și nu lunar, și se declară mulțumiți. Dar nu arareori nici nu apucă să interpreteze mai adinc noianul de cifre — într-un moment cind, oricum, procesul de producție la care ele se referă este terminat, deci nimic nu mai poate fi schimbat, ameliorat — și iată, sosesc alte și alte date, care se inscriu frumos în statistică. Desigur, și ele sunt absolut necesare, dar nu exclud, din punct de vedere, ar trebui să presupună, urmărirea producției în timp real cu calculatorul.

— În ce domenii se reziste această lipsă?

— În petrochimie, bunăoară. Nici în industria cimentului, mare consumatoare de energie, nu cunoște optimizări pe scară largă în sensul mai sus-amintit. Am dat doar două exemple, aşa cum îmi apar mie, din afară, ca informatician. Se recurge prea des la operatorul constițios, care ia hotărîri juste, bazate pe fler, cunoștințe, obișnuință, dar foarte frecvent nu poate da soluții optime din cauza incapacității sale biologice de a prelucra „bombardamentul“ de informații la care este supus.

Pentru o mai bună lămurire, iată cîteva exemple, care sugerează, implicit, și căile de rezolvare.

— Se importă o fabrică cu utilaj sofisticat, complex, care însă pentru a fi pus în valoare are absolută nevoie de un mic calculator. Apoi se renunță la calculator și gigantul lipsit de inteligență electronică este dat... pe mină unui muncitor, meseriaș bun, dar depășit de la bun început de cerințele de precizie și operativitate pe care le presupune această mașină. Aici nu e vorba de o economie rațională ci de o opție greșită. Cind, în asemenea situații, vine inspectorul de la Banca de investiții, i se arată utilajul functionind. Dar e ca și cum ai folosi o limuzină la transportul cartofilor! Înțeleg, cind și-a dat seama de împas, conducerea fabricii a făcut apel la tehnica de calcul modernă și s-a descurcat. S-au pierdut însă ani... De fapt, cind se renunță la această tehnică — repetăm: nu din rațiuni obiective, ci dintr-o optică greșită — se taie din productivitate, se măresc cheltuielile pentru materiale, pentru energie, asa-zisa economie transformându-se în pierdere. Nu sunt necesare mașini electronice costisitoare. Actualmente, se pune un accent tot mai mare pe minicalculatoare și pe microprocesoarele ieftine, de înalt randament. Cu ajutorul acestora din urmă tot ce consumă combustibil, de pildă un autoturism, poate fi optimizat, prin optimizarea continuă a amestecului de carburant. Este necesar ca proiectantul nostru să se gîndească de la bun început la aceste posibilități, chiar dacă nu este profitat pe tehnica de

calcul — nimeni nu este universal azi! — dar să stie că se poate și că trebuie să facă apel la cei care cunosc problema, să solicite colaborări.

• Specialistilor noștri din transporturi li se datorează o realizare remarcabilă: mecanizarea și automatizarea triajelor de căi ferate. Se stie că vagoanele de marfă se adună din toate colțurile țării în circa 20 de stații de triaj mai importante, adeverătă fabrică de format trenuri. Garniturile trebuie constituite optimizat, astfel incit să ajungă repede și economic la destinație. Nici nu mai menționăm necesitatea absolută ca ele să fie îndrumate corect, evitându-se ca un vagon destinat Dorohoiului să nimerească la Oravița via Baia Mare (exemplu imaginar, dar din păcate nu imposibil). Recentul proiect românesc de automatizare a triajelor, pus la punct de un grup de entuziaști ingineri din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor și Institutul de cercetări și proiectări tehnologice în transporturi, încorporează priorități mondiale. De ce însă nu i s-a adăugat o „inteligentă“, un mic calculator cu terminal, care să permită o ultimă verificare operativă a garniturilor înainte de plecare trenului, deci, din nou, în timp real? Altfel, lăsăm această grija, ca în trecut, pe mină omului care merge de-a lungul liniei și scrie în catastă, cu creion chimic, indicativul vagonului, apoi bagă catastiful în tască și merge mai departe, și mai departe, din vagon în vagon. Specialistii din transporturi s-au adresat la I.C.I., dar într-ela acțiune este întrizată.

• I.C.I. a realizat un proiect de automatizare complexă pentru Combinatul de celuloză și hîrtie Suceava. Rezultat: hîrtia se fabrică acolo cu un minimum de materie primă și combustibil. Proiectul urma să se generalizeze, fiindcă, după cum plastic se exprimă un specialist, „noi (adică România) suntem cineva în producția de hîrtie!“ Si avea dreptate! Informaticienii însotiti de ingineri tehnologi și de exploatare au mers la principalele combinante de celuloză și hîrtie din țară, au cercetat cu atenție, din punctul lor de vedere, mersul coloșilor de metal — mașini scumpe, cele mai multe de import — și elaborat cîteva proiecte, dar... se pare că ideea s-a pierdut pe drum, din motive subiective: s-au schimbat unii factori de decizie, cei nou veniți poate nu au fost suficienți de receptivi etc. Fapt este că nu s-a extins experiența valoroasă de la Suceava, s-au lăsat niște gînduri, s-au ratat posibilități de cooperare. Desigur, nimic nu e definitiv, planul poate fi reluat — și sperăm că așa va fi — dar anii trec. Si aci își face loc, fie și inconștient, concepția: „Merge și fără!“

„Trebue creată o opinie, să ne zbatem“

— Care sunt rădăcinile ascunse ale acestor concepții?

— Voi pomeni doar cîteva. Aș menționa insuficiența sensibilizare a unor conduceri de întreprindere față de ceea ce pot să trebue să ceară de la calculatoare. La reciclare ei fac cunoștință cu partea spectaculosă, cu modele mai mult sau mai puțin academice (nu generalizează, atrag doar atenția și asură unor asemenea aspecte), fără însă a rămîne cu o idee foarte clară despre valoarea potentială, în activitatea de zi cu zi a întreprinderii lor. O altă cauză, mai subtilă, rezidă, după părere mea, în învățămîntul tehnic superior, unde se pune încă un accent exagerat pe formarea mecanică a tuturor inginerilor. Eu însumi, electronist, am învățat trei semestre despre rezistența materialelor, organe de mașini, arbori coti și grinzii încastrate, cu care mai apoi nu am avut niciodată de-a face în viață practică. Evident, indiferent de profil, nu se poate concepe un bun inginer rupt de mecanică, studiu indispensabil, definitiv, într-un anume sens, pentru însăși profesiunea noastră. În momentul de față însă, cind informatica și tehnica de calcul creează o adeverătă revoluție în tehnică și în însuși modul de gîndire ingineresc, orice disproportie în favoarea mecanicii, pentru inginerii de alt profil, poate deveni dăunătoare. **Informatică și tehnica de calcul trebuie să devină un bun al oricărui inginer**, și aceasta într-o măsură mai mare ca pînă acum. Ca să fim drepti, în ultima vreme s-au realizat progrese pe această linie în învățămîntul superior. Nu însă suficiente.

Trăim într-o lume care evoluează rapid, nu ne putem permite să rămînem în urmă. Aceasta nu înseamnă a cere, nici în informatică, nici în alte domenii, schimbări de azi pe mâine.

— Trebuie însă creată o opinie, — spune Marius Guran, — să ne zbatem, ba chiar să forțăm nota — să mă refer, în toate acestea, nu numai la specialiștii în informatică, ci la întreg corpul tehnic și ingineresc. Nu se pune problema de a se fabrica în țară toate echipamentele; unele din ele se pot realiza și prin minimă importuri de compensație, acoperite din plin prin eficiență economică și prin exportul de inteligență românească. Fiindcă specialiștii noștri sunt capabili să elaboreze programe complicate (interesind și parteneri străini), potențialul creator, profesionalismul lor este în continuă creștere. În aceasta constă chezașia că vom face față cerințelor pe care dezvoltarea economiei naționale le pune și le va pune într-o măsură mereu crescîndă economiei naționale.

Cum am arătat la început, nu am urmărit să prezintăm un bilanț de lipsuri și realizări, ci, cu sprînjenul directorului general adjunct al Institutului central pentru conducere și informatică, să reliefăm cîteva probleme care își așteaptă rezolvarea. Este doar o bază de discuții pentru un schimb fertil de păreri, cîrora oricărui revista noastră le rămîne deschisă. Adevarul este mai multe fațete însă sperăm, nici una din ele nu va supăra pe nimeni. Ne amintim de Grigore Moisil, căruia îi plăcea să repete: „Nu e adeverat că adevarul supără. Pe mine niciodată nu m-a supărat o teoremă.“

LIONEL NIȚESCU ■

Ce e nou în

Metalurgie

Recuperarea metalelor neferoase și rare din ceea ce era considerat pînă nu de mult un rest constituie o preocupare constantă a specialiștilor noștri. Printre metalele rare care se obțin în prezent din subprodusele metalurgiei neferoase și-a înscris nu demult numele și cadmiul, un element cu largi aplicații în industria chimică, metalurgică, electronică, electro-tehnică etc. și care se procură din im-

port. „Zăcămîntul“ exploatat îl constituie în acest caz prafurile volatile rezultate în procesul de obținere a zincului și plumbului. Avantajul este dublu: pe de o parte, natura, mediul înconjurător sunt protejate, pe de altă parte se introduce în circuitul economic o nouă sursă de materii prime. În urma tratării prafului rezidual volatil rezultă chiar un metal de o puritate foarte înaltă — 99,95 la sută.

Procedeu tehnologic pus la punct de specialiștii Institutului de cercetări și proiectări pentru minereuri și metale neferoase din Baia Mare permite însă și valorificarea altor reziduuri industriale. Mai precis, procedeu este aplicabil tuturor subproduselor metalurgice cu conținut foarte sărac de metal: minimum 0,5 la sută cadmu.

Electrochimie

In industria produselor clorosodice — ramură caracterizată prin consumuri importante de energie electrică — se preconizează introducerea, pe baza unor cercetări originale românești, a unor noi tipuri de electrozi. Confectionați din titan, aceștia prezintă avantajul unei stabilități dimensionale sporite față de cei de grafit, conferind celulelor de electroliză industrială un plus de eficiență.

Introducerea electrozilor de titan conduce și la reduceri drastice ale consumului de electricitate.

Sudură

Calitatea sudurii și deci rezistența mecanică a pieselor metalice depind, după cum au arătat cercetările științifice, de dimensiunile granulelor metalice ce se formează în areal electric al aparatului de sudură. Cu cît aceste particule sunt mai mari, cu atit structura metalului în zona de sudură e mai puțin omogenă. Sub aspectul rezistenței aceasta se traduce printr-o fragilitate înaltă și imbinării.

Pornind de la aceste premise cunoscute specialiștilor, profesorii doctori ingineri Petre Sonea și Ion Sonea de la politehnica bucureșteană au avut ideea folosirii vibrățiilor sonore și ultrasone în scopul reducerii dimensiunilor particulelor metalice care iau nastere în procesul de sudură electrică. APLICIND ELECTRODULUI VIBRAȚII TRANSVERSALE EI AU REUȘIT SĂ PRODUCĂ ÎN ZONA DE TOPIRE SÌ DE TRECERE A ARCULUI ELECTRIC UN FENOMEN DE PULVERIZARE ÎNAINTAȚĂ A METALULUI. Încercările efectuate la întreprinderea „23 August“ asupra benzilor de otel folosite curent în realizarea confecțiilor metalice au arătat că după tratamentul cu ultrasunete dimensiunile particulelor metalice se reduc la numai 0,1 pînă la 10 microni, ceea ce înseamnă o granulație de circa cinci ori mai fină decît în cazul sudurii obișnuite. Repartiția lor în zona supusă tratamentului este, de asemenea, mai uniformă decit la procedeul clasic.

Rezultatul aplicării vibrățiilor ultrasone la sudura electrică automată — idee tehnică ce reprezintă o prioritate românească mondială în acest domeniu de mare actualitate — îl constituie îmbunătățirea radicală a calității sudurii, conferind-o structură și o rezistență mecanică foarte apropiate de cele ale metalului de bază.

Realitatea ilustrată

Din nou despre inventiile inginerului Petre Buleci

- 50 de mii de dolari economisiți pînă acum
- Tot mai multe solicitări pentru repararea acestei „inimi“ de motor
- La 26 iunie, la Șantierele navale Brăila, o demonstrație publică

In prima zi a acestei luni, inginerul brâilean Petre Buleci a avut o aniversare dublă: cea dintii, obisnuită, încă un an de viață implinit, cealaltă mai deosebită și pe care numai el o știa: un an de la publicarea în revista „Flacără“ a articolelui care facea publică preocuparea sa pentru o construcție românească originală de vilbrochen și rezolvarea ei teoretică.

— Acum pot să vă spun ceea ce am tînuit doar pentru mine și anume că au trecut 10 ani de când un astfel de arbore cotit, executat din pieze detasabile, a fost realizat, în premieră națională la noi în șantier, și că acesta funcționează și azi.

— Zilele trecute, Institutul național de motoare termice din București a dat eale liberă ideii dumneavoastră! Vă interesează?

O pauză destul de lungă. Petre Buleci își scoate ochelarii sub care apărușeră cîteva bobite de sudoare și privește, fără ei, parcă puțin dezorientat.

— Ce-o să decidă acum O.S.I.M.-ul cind are un răspuns negativ și unul pozitiv? se întrebă vădit amuzat. Ișii va lăsă răspunderea?

Momentul surprizei s-a consumat. Reamintesc cititorilor noștri că Petre Buleci a cerut brevetarea unui sistem original de construire, din bucăți, a unor arbori cotiti de mari dimensiuni, pentru motoare de peste 20 mii C.P., care se aduc în prezent, din import, plătiți cu milioane de lei valută și care, pentru a fi asimilate de industria noastră, necesită o tehnologie foarte scumpă și utilaje de mari dimensiuni. Invenția inginerului de la Brăila permite exercitarea unui control precis și permanent asupra executării piesei pe toată durata procesului.

Îi comunic cîteva din observațiile inginerului navalist Ion Nițu, de la I.N.M.T., care a întocmit referatul destinat Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci. Din documentația pe care a avut-o la dispoziție poate accepta toza propusă, fără rezerve, doar pentru arborile cotiti destinate motorului M.A.N.

— Este suficient, răspunde Petre Buleci. În felul acesta voi fi obligat să mai cer cîte un brevet și pentru celălalte tipuri; în loc să obțin unul, voi face o colecție! Ceea ce spune inginerul Ion Nițu privind fibrul continuu al materialului din care se face arborele cotit reprezintă un punct de vedere „clasic“, dar tocmai aici este noutatea metodei mele, acesta este unul din cele mai mari obstacole pe care le am de invins, deoarece contracic o experiență mondială de cîteva decenii. Mă întreb: n-avem voie să-o facem?

Imi reamintesc substanțială discuție purtată cu inginerul Ion Nițu de la I.N.M.T. în legătură cu dosarul inventiilor lui Petre Buleci și unele observații făcute de cercetătorul bucureștean. „Propunerea lui Petre Buleci ne-a plăcut tuturor și încă am dat seama de valoarea ei. Din păcate, am aflat mai întîi din „Flacără“ despre ea și de-abia de o lună de zile ne-a parvenit și dosarul. Vreau să spun că aceste atît de discutate dosare, strîns la O.S.I.M., sunt cît se poate de sumar întocmite, aproape îndescifrabile, uneori. Simplificarea merge pînă la... dispariția ideii! Presupun că inventatorul se tem că ideile lor să nu intre în posesia altora, dar din moment ce referenții sunt compatrioți, oameni cu simț de răspundere, cointeresanți în promovarea inteligenței naționale, această teamă nu-și mai are rost, mai ales că lucrările, de genul celor care ne parvin de la O.S.I.M., „circulă“ pe trasee sigure. Eu cind dău drumul unui referat favorabil stiu că angajații cheltuieli de milioane, de foarte multe milioane, așa că trebuie să judec propunerea pe toate fețele, cu o responsabilitate maximă, pentru că să scot banii din buzunarul națiunii, nu dintr-al meu. Cu ce imi trimite O.S.I.M.-ul n-am argumente să-o fac prea des. Să vă dau un exemplu: pentru funcționarea unui motor, care va avea un arbore cotit ca cel imaginat de Buleci, imi sunt necesare 4,5 tone de carburant pe oră, dar probele la noi se fac nu doar 24 de ore, ci 3-4 și — uneori — 5 mii de ore! Chiar un motor luat pe licență trebuie să fie probat 3-4 mil de ore.“

Devenind publice, cercetările inginerului Petre Buleci au atrăs atenția unor instituții și întreprinderi din țară care — poate dintr-o greșită înțelegere, dovedită foarte utilă pînă în cele din urmă — l-au solicitat pe inventator să repare diferite tipuri de arbori cotiti. Pînă în prezent, au și fost execute cu succes astfel de reparații la Brăila, două piese functionând de cîteva luni pe tot atîtea auto-motoare.

— La noi în santier, datorită atitudinii și inițiativelor secretarului comitetului de partid, tovarășul Foti Craioveanu, s-au creat condiții corepunzătoare continuării cercetării începute de mine, în colaborare directă cu o serie de alți colegi dintră care vreau să numesc cîțiva: maistrul Alexandru Z. Ion, inginerul Manole Dima,

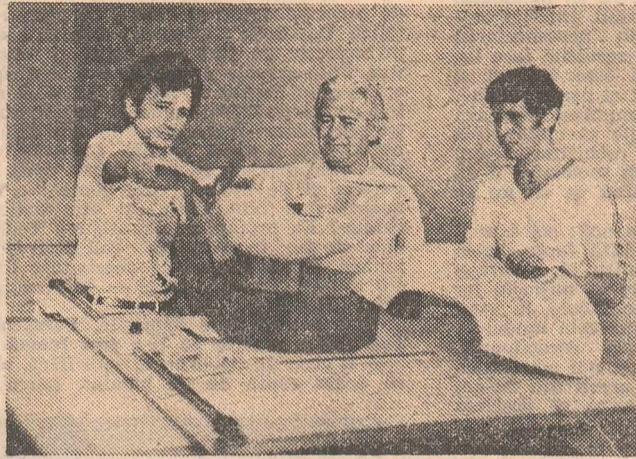
Antarctica și realitatea unui vis românesc

Un grup de tineri vor să plece în Antarctica. În Antarctica! Nici mai mult, nici mai puțin, nici mai aproape, nici mai departe. În Antarctica!

Unii, în totală necunoștință de cauză, dar atoateștiutori: „Dar ce, alte probleme nu mai sint pe lumea astă?“ sau „Niste visători cu capu-n nori!“

Alții, mai curioși, oarecum în cunoștință de cauză: „La ora actuală acolo, în Antarctica, sint cîteva zeci de baze, dacă numărul lor n-a trecut cumva peste o sută. Baze de cercetare științifică. Ce rost ar avea să mai înființăm și noi, România, o nouă bază?“

Iar alții — și drept, avantajati de faptul că sint la curent cu toate amănuntele privind intenția aceluia grup de tineri — admîrind și admirind la o astfel de idee: „Nu-i vorba doar de un simplu vis, ci de o intenție pe deplin realizabilă. Mai mult decît atât — o astfel de expediție este necesară și urgentă, intrucât la ora actuală, sint convins, multe țări ale lumii pregătesc astfel de expediții. Țara noastră, continuind tradiția marelui savant Emil Racoviță, primul român care a efectuat cercetări în Antarctica, și beneficiind de inaltele posibilități de

Înălță, planșeta, instrument pentru visare, a dat naștere unui prototip pentru visare. Inginerul Doru Cornel Sava oferă explicații. Inginerii Mihail Preță și Daniel Cerbu le ascultă

exprimare tehnico-industrială, poate și trebuie să dea viață studiilor și cercetărilor întocmite de entuziasmul cerc al antarcțiștilor. Bineînțeles că o astfel de decizie nu se poate lua decît la un nivel superior, deoarece înființarea Bazelor de cercetări România I — Antarctica presupune un substanțial efort tehnic, industrial și finanțiar, plus o pasiune și o perseverență ieșite din comun. Despre pasiune și perseverență cîteva dintre acești tineri, pe care am avut placerea să-i cunosc îndeaproape, intrucât doi dintre ei îmi sunt colegi de muncă, pot spune că există din plin“ (inginer Mihail Preță, cercetător principal II în cadrul Institutului de cercetări științifice și inginerie tehnologică pentru echipament energetic și mașini de ridicat).

Așadar, consideră primul nostru interlocutor, inginerul Mihail Preță, înființarea Bazelor de cercetări România I — Antarctica este necesară și urgentă. De ce? Pentru că avem dreptul și obligația de a beneficia de prevederile unui tratat internațional semnat acum 20 de ani la Washington, tratat care, fără să intrâm în prea multe amănunte, reglementează cîteva importante probleme privind accesul pe continentul alb. Se prevede în convenția numită Tratatul Antarctică, semnat atunci, în toamna anului 1959, de numai 12 state direct interesate, că Antarctica este un continent deschis cercetării internaționale, că toate cercetările trebuie să aibă caracter științific, că nu sunt admise cercetări care să polueze continentul, că nu este admisă exploatarea bogățiilor din subsolul continental etc. Între altele, tratatul mai prevede că își încheie valabilitatea în anul 1989, pină la acea dată nici un stat care efectuează cercetări neavind dreptul să-si revendică vreun teritoriu al continentalului. Transformarea continentalului încălcată într-o probabilă hartă politico-economică trebuie să ne găsească acolo, mai ales că România, prin activitatea, desfășurată de savantul Emil Racoviță, este deținătoarea unor drepturi morale și a unei tradiții ce se cere rănită. Nu întimplător cercul antarcțiștilor intenționează, în admirabila lor cîtezanță, ca prima bază românească de cercetări în Antarctica să poarte chiar numele savantului Emil Racoviță.

Un alt aspect pe care același interlocutor, inginerul Mihail Preță, a ținut să-l preciseze, se referă la „bătălia tehnică și industrială pentru echipare adecvată a expediției“, punct asupra căruia vom insista în mod deosebit în dialogul nostru avut cu inginerul Doru Cornel Sava, susținut și animatorul cercului antarcțiștilor.

— Mai întii și-nții cine sănătei, de cind ființează cercul antarcțiștilor, cine sunt membrii acestui cerc și unde își desfășoară activitatea?

Sint absolvent al Institutului Politehnic București. Facultatea de construcții aeroportuale, promoția 1973, cercetător în cadrul Institutului de cercetări științifice și inginerie tehnologică pentru echipament energetic și mașini de ridicat. Cercul nostru, al viitorilor antarcțiști, s-a înființat, ca să zicem așa, în iarnă anului 1978, dar preocupația era ceva mai veche. În mod organizat, activitatea ne-o desfășurăm în ca-

muncitorii Ion Surdeanu, Nicolae Dogărescu, tehnicianul Nicu Popa, strunganerul A. Petcu, Dumitru Valea, subinginerul Ion Burlacu, inginerul Doru Stoescu.

— Multe nume sint noini...

— Da, pentru că oamenii s-au specializat, între timp, pe tipurile de arbori primiți la reparat. De exemplu, Valea Dumitru s-a ocupat de cel trimis de întreprinderea de boghiuri din Bals, Surdeanu de Maibach. Vreau să arăt că, grație înalței calificări a acestor tovarăși de muncă, am obținut rezultate superioare celor pe care mi le dăduse calculul matematic, fapt perfect posibil deoarece mă aflu la varianta zero și stiu că ea poate fi imbunătățită pe parcurs. Sprijinit de biroul comitetului de partid al santierelor și de sindicat, am programat, pentru 26 iunie, o întâlnire la Brăila,

dru cercului de creație științifică și tehnică de pe lingă Casa de cultură „Grigore Preoteasa“ din București, unde ne întîlnim pentru discuții și dezbateri în fiecare ultimă zi de martie a lunii, dar, în mod neorganizat, ne întîlnim și dincolo de acea zi. Nucleul de bază, în jurul căruia gravitează numerosi simpatizanți ai ideii, este alcătuit din 8-10 oameni. Iată-i pe cîțiva dintre ei: Adrian Iagheșlo, student în anul al IV-lea, la medicină, inginerul Mircea Badea, asistent al catedrei T.C.M., Institutul Politehnic București, subinginerul Daniel Cerbu, coleg de muncă cu mine, aici în institut, tehnicianul Laurențiu Alexandrescu, inginerul Emil Chișescu, electronist la I.O.R., inginerul Tudor Anastasiu, de la Întreprinderea de avioane din București, și elevul pilot Simion Dascălu. Toți ca unu și unul ca toti sintem convingi că munca noastră de cercetare, deși privată acum ca un vis rupt de realitate, se va-întrupa totuși.

— Care sint argumentele acestei nestrămutate convingeri?

— Faptul că trebuie neapărat să beneficiem de dreptul internațional pe care ni-l oferă Tratatul Antarctică.

— Oare acest efort tehnico-industrial, pentru crearea unui echipament anume destinat Antarcriticăi, nu va prelungi prea mult împărtirea expediției? Cu alte cuvinte, nu s-ar putea opta pentru o tehnică existentă, așa cum au făcut-o și alte state?

— După știrea noastră, și sintem la curent cu aproape toate cercetările ce se desfășoară în Antarctica, ele, cercetările, sint mult rămasse în urmă tocmai datorită faptului că s-a apelat la o tehnică adaptată. Dacă intenția noastră ar fi doar ca să ajungem în Antarctica pentru a fi și noi acolo, asta ar însemna că ne-apropiem de ceea ce s-ar numi turism la Polul Sud. Noi vrem să intemem acolo o bază numită Emil Racoviță, deci o bază de cercetare, și incă o bază, a cîtezanței, pe care ne-am gîndit să o numim Mihai Viteazul. Aceasta le vom adăuga o a treia bază pentru al cărei nume încă nu ne-am hotărât. Vom alcătui un triunghi cu latura de cel mult 500 de kilometri, iar cercetările noastre se vor efectua în interiorul acestui triunghi. Într-un asemenea spațiu trebuie să avem surse de energie, mijloace de transport și locuințe. Acestea sint cele trei mari direcții ale cercetărilor noastre, plus o problemă extrem de importantă cîteva costumul polar. A rezolva toate aceste aspecte înseamnă a cîștiga timpul pierdut, dar, totodată, înseamnă și a expune, ca într-o virină, posibilitățile actuale ale științei și tehnicii românești care și-ar consolidă un loc cîtezat și recunoscut în momentul de față în întreaga lume. Am putea efectua, de exemplu, cele mai bune și mai eficiente forage în chiar inima „sipelului lumii“, cum este denumit subsolul Antarcticăi pentru fabuloasele sale zăcămintă.

— Am putea vorbi cîteva mai concret?

— Da. O totală trecere în revistă a anteproiectului sau pre-projectului nostru, încheiat în proporție de aproape 80 la sută, ar însemna un dialog de cel putin 10-12 ore. Am pus la punct felul în care va trebui să arate transportorul antropic.

— Ce vrea să fie acest transportor antropic?

— Un vehicul de o construcție specială, lung de peste 40 de metri și cu un ecartament de 15 metri. Raza de acțiune, 5.000 de kilometri. Viteză maximă de mars, 50 de kilometri. Viteză minimă, 0,5 kilometri. Sint amplasate pe transportor laboratoare, instalații de foraj, un radar în infraroșu pentru depistarea crevăselor și a grosimii stratului de gheăță, precum și generatoare eoliene și solare.

— Ce motor ar putea echipa un astfel de transportor care este, după cîte se vede, o adevarată uzină și locuință în același timp?

— Un obișnuit motor diesel cu o putere cuprinsă între 600 și 1.000 kW.

— Pentru funcționarea tuturor instalațiilor, pentru climatizare, precum și pentru deplasarea sa, transportorul va fi un uriaș consumator de energie.

— Da și nu. Da, pentru că astfel nu se poate. Nu, pentru că transportorul, așa cum spuneam, va fi dotat cu un motor colian. Se stie că marea tezaur al continentalului alb este tocmai energia eoliană. Vîntul bate permanent și atinge viteze medii de 100 kilometri pe oră. Această energie eoliană poate fi captată prin instalații specifice existente la ora actuală. În același timp transportorul este prevăzut și cu panouri pentru captarea energiei solare, astfel incit sarcina energetică a motorului diesel să poată fi simțitor redusă, inclusiv consumul de combustibil. O altă calitate a transportorului va fi accea că este prevăzut în construcție flotabilă, capabil să și plutească, fapt care va ușura mult lansarea sa de pe puncte unui cargou cu modificările de rigoare la prova.

— Nu cumva ne aflăm în față unui alt Nautilus?

— Numai și numai într-o proporție foarte mică. Pentru majoritatea instalațiilor, știință și tehnică românească disponă de capacitatea de a le fabrica. Pentru alte cîteva probleme, membrii grupului au făcut intențe cercetări care se vor transforma în tot atîtea inventii. Din păcate, deocamdată, nefiind înregistrate, nu putem vorbi despre ele.

Am încercat, înlăt, să prezintăm în linii mari doar una din cercetările acestui grup de tineri care visează cu rigă în mină, transportorul antropic, și spațiu tipografic să-consumat văzind cu ochii. Am mai fi putut vorbi despre un alt proiect, motocricicul antropic, despre o navă miniatură, un fel de submarin a căruia principală calitate este aceea de a se deplasa și în poziție verticală, despre proiectul de locuință, precum și despre soluția ultimă privind costumul antropic, asemănător cu multe privințe cu costumul unui cosmonaut, dar mult mai ușor decit acesta. Dar, constrinși de spațiu, deocamdată atât despre dialogul avut cu inginerul Doru Cornel Sava din partea căruia am notat și aceste poețice cuvinte: „Tricolorul patriei va flutura în bătaia aspiră a vîntului înghesitat“.

Un grup de tineri, deci, vor să plece în Antarctica.

Sint, oare, acești tineri niște visători cu capu-n nori?

Motivul pentru care vor să ajungă acolo, în Antarctica, nu este, oare, suficient de intemeiat? Vor stîrni, oare, rîndurile de față un anume ecou?

Întrebări retorice, fără doar și poate, întrebări care ar putea fi urmate de alte și alte zeci de asemenea întrebări-argumente pentru a ilustra minunata ardere a acestor adevarări visători, la căror cîtezanță subscrim.

VICTOR NIȚĂ ■

la care am invitat specialiști din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, din cel al chimicii, agriculturii, transporturilor, O.S.I.M., I.N.M.T. etc. pentru a le arăta o serie de arbori cotiti reparați, după ruptură, prin metoda SANAB. După o socoteală incompletă, privind economiile realizate prin redarea în exploatare a 11 arbori cotiti, deci a tot atîtea motoare care sătăceau, se depășesc ușor 50 de mii de dolari. Mi se pare interesant pentru toți cei care sint chemați să răspundă importantei sarcini trasate, în repetate rînduri, de conduceră superioară a partidului, privind reducerea importurilor, mai cu seamă că prevederile legale acordă o cotă parte acelor întreprinderi care obțin economii. Revenind la acțiunea din 26 iunie, pe care o fac publică prin „Flacără“, revistă care

Drepti în sancțiune, solidari în muncă

I. UN CAZ

25 august 1978. Sântierul Militar al Trustului de construcții industriale agrozootehnice București. Ora 13,30. Zăpușeală. Gheorghe Glodeanu manevrează automacara sau spre niște piese din fier-beton stivuite lingă linia industrială C.F.R. Se apropie o locomotivă diesel. Glodeanu o asteaptă să treacă și nu mișcă automacara sau pînă ce „dieselul” nu face curba. Este foarte cald. Un tractorist vine lingă cabină și-l întrebă ceva. Automacara sau pornește apoi încet înainte strcurindu-se cu grijă printre stivele de piese pe care trebuia să le încarcă într-un tractor. Este aproape ora 14. Soarele începe fără milă. Praf. Se aude un suierat scurt. Locomotiva. Din curbă răsare un vagon impins de „dieselul” care trecește pe acolo ceva mai devreme. Manevră. Mecanicul își dă seama că automacara sau este prea aproape de sănă. Frinează brusc, dar vagonul pe care îl impinge agăță rolă de la capătul automacaralei. Un scrișnet puternic, utilizat este tirit de-a lungul căii ferate. Se aud tiptep. Praf. Se oprește totul. O liniste nefirească. Amestecat în tărînă, între metal și beton, tractoristul care vorbește cu Glodeanu în urmă cu cîteva minute.

Miliția. Procuratura. Cercetările relevă
limpede: gravă neglijență și nerespectarea
normelor de protecția muncii de către
Gheorghe Glodeanu.

Sentință în cazul Glodeanu: 2 ani închisoare cu executarea pedepsei la locul de muncă, pentru infracțiunea ucidere din culpă

2 LA PROCURATURA SECTORULUI 3

— Tovarășe procuror-șef Ștefan Roman, eazul relatat vă este cunoscut, el fiind cercetat, la vremea potrivită, de Procuratura sectorului 7. L-am amintit însă pentru ca discuția noastră să nu rămână pur teoretică, de principiu, ci să se sprijine pe un fapt, chiar dacă astfel va deveni oarecum didactică. Este cunoscut că ne numărăm printre puținele țări din lume în care legea, pentru anumite categorii de fapte penale, prevede posibilitatea ca executarea pedepsei să se facă la locul de muncă.

— Ca în cazul uciderii din culpă.

— Exact. Organele procuraturii au efectuat primele cercetări în baza cărora se va desfășura ancheta de către procuror pentru a stabili condițiile producerii accidentului și persoanele vinovate. Responsabilitatea procurorului este foarte mare. Cercetările sale trebuie să releve dacă este sau nu ucidere din culpă. Despre această responsabilitate vă invit să vorbiți mai întâi.

- Intr-adevăr, activitatea de urmărire penală a procurorului trebuie să reliefze foarte limpede concluzia cercetărilor, adevărul. Este, de fapt, una din laturile de cea mai mare importanță a muncii procurorului. În contextul probelor existente, el apreciază și concluzionează dacă este vorba de săvîrsirea unei infracțiuni din culpă sau cu intenție. În cazul Glodeanu tulpu se evidențiază.

— Dincolo de aspectele tehnice ale comiterii faptei, procurorul a avut în față un om. Firește, un om vinovat, deoarece

**neglijenta sa a dus la moartea altui om.
Și totuși...**

— Aparent, cercetările noastre sunt reci. Măsuratori, diverse probe, mărturii etc. Dar mărturiile le fac oamenii. Aprecierile la fel. Munca noastră se bazează foarte mult pe legătura directă cu omul, iar investigația morală constituie o altă latură importantă a activității noastre. Cine este Glodeanu Gheorghe? Un om de 45 de ani, fără antecedente penale, căsătorit, cu trei copii minori, bun meseriaș, dintotdeauna încadrat în muncă. Si iată că în viata acestui om normal a apărut un moment care a răsturnat întregul echilibru, mersul fizicelor al lucrurilor.

— Cum își formulează procurorul o convingere, în planul moral, privind persoana anchetată?

— Glodeanu nu este un personaj într-un roman, el este un om cărăbiește, care are temerile lui, coșmarurile care nu-l lasă să doarmă, incertitudinile care îl macină. Are familie, are copii, are răspundere. Toate acestea nu le poți afla doar din hîrtii. Stai de vorbă cu colegii de muncă, cu conducerea întreprinderii

colegii de munca, cu conducerea intreprinderii, cu familia. Ginditi-vă că inculpatul poate fi un om hipersensibil. Într-un moment, din neglijență, din nerespectarea exactă a unei sarcini de serviciu, face loc unei nenorociri. Știe că este vinovat și pentru asta va plăti. Dar el poate rămine, sufletește vorbind, traumatizat întreaga viață. Procurorul trebuie să cintărească foarte bine acest om în rechizitoriu său.

— Pentru că acestui om societatea îi dă o șansă, îi intinde o mână ca să nu se piardă.

— Iar societatea sintem noi : cei care îl cercetează, care îl apreciază fapta, aceia care depun mărturie pentru el, tovarășii de muncă, care-l primesc în mijlocul lor și-l ajută să se redreseze. Acolo, la locul său de muncă, se poate aprecia modul în care este eficientă munca corecțională. Acolo ne putem verifica și noi activitatea de oameni ai legii : am greșit sau ne-am orientat bine ? Însă aș vrea să precizez un lucru.

— Vă rog.

— Un lucru foarte important. Să nu uităm că un om și-a pierdut viața, că fapta lui Glodeanu este foarte gravă. Neglijența, nerespectarea îndatoririlor de serviciu a normelor de securitate a muncii constituie culpe serioase, repet cuvîntul, grave înovadă că iată, urmările pot fi tragice. Instanța condamnîndu-l la muncă corecțională pe Glodeanu sau încredințind un minor, pentru o faptă asemănătoare, unui colectiv de muncă, nu face un act de clemență. Ci dă posibilitatea recuperării în mediul social a omului în cauză, pentru că această recuperare este mai sigură și este în concordanță cu umanismul societății noastre. În acest fapt constă noua politică penală a partidului și statului nostru. Aici descoperim puterea, forța colectivelor noastre de muncă, în capacitatea de a reeduca prin muncă cu ajutorul propriului exemplu.

3. UN ALT CAZZ

„Ea a venit cu o săptămână înaintea mea în fabrică. Și eu tot din Moldova săn. Din Tîrgu Neamț, comuna Vinători. Am stat în găzduită împreună, apoi ne-am

**Cine și de ce nu vrea să acorde doctorului
Alexandru Pesamosca, gradul I de medic primar?**

Aparte și individual, între patru ochi și chiar între mai mulți, fiecare dintre cei aflați în comisiile de concurs recunosc valoarea și în orice caz competența acestui medic numit Alexandru Pesamosca. Nu puțini au apelat la dinsul să le opereze copilul, copiii, nepoții, copiii rudelor, prietenilor, cunoșcuților, protejaților... Cind e vorba despre „copilul meu”, „copilul nostru”, e justificabil nu, e omenește, veți spune, să-l cauți pe cel mai

...Se stie, se cunoaste că în 21 ani de cind lucrează în clinica de chirurgie infantilă și ortopedie a Spitalului central de copii din București, și la aproape 50 ani de viață, dr. Alexandru Pesamosca a acumulat o experiență, fără exagerare, aproape unică în tara noastră în această specialitate, în domeniile ei cele mai dificile. Nu doar pentru că un om, un chirurg în 21 ani a efectuat peste 12 000 intervenții operatorii, pentru că s-a aplicat cu bisturiul, cu răspunderi, cu pricere, cu cunoastere și uneori cu necunoastere, dar întotdeauna cu curaj și asumarea riscului asupra a circa 12 000 copii ce ar putea alcătui acum (dacă destinul î-ar aduna laolaltă) populația unui oraș. E în fond, profesia sa, datoria sa, precum o și consideră. Ci pentru că a făcut ceva mai mult pentru ea, peste medie și obișnuit. Pentru că a abordat — din necesitate și competență, din acea flacără interioară numită pasiune și dăruire — aproape toate sectoarele chirurgiei copilului, de la cel de-o zi la adolescentul de 16 sau 18 ani. Cu rezultate de supraviețuire impresionante. În chirurgia nou-născutului ca și în cea a numeroase malformații congenitale supranumită chirurgia disperării — întâi fiindcă părintii trăiesc drame incomensurabile și apoi fiindcă altă cale nu există — rămîne cel ce a încercat și efectuat pentru prima

II sint recunoscute contributiile personale in dezvoltarea specialitatii precare o profesieaza mai cu seamă intr-un capitol de mare interes az in lumea medicală mondială, mai formatiile congenitale.

După un sir de ani de reușite, i se par natural și firesc doctorului Pesamosc să-si facă datoria față de sine și sa față de meserie, își susține treptat examenul de specialist și de medic primar, își ia doctoratul și iată a venit vremea să candideze la gradul I de medic primar. Se prezintă de două ori, în 1976 și în 1978, așa cum prevedea legea, cu dosar, memoriu de activitate științifică și bineînțeles pregătit de se că pentru orice examen, la concurs. Dar nu i se acordă nici prima oară, nici a doua oară. De ce? N-a putut să afle nu-i răspuns încă nimeni. Rămâne astfel mai departe șef de lucrări I.M.F., deși unde fosta studenți ai săi, și fosta secundarii pe care i-a învățat chirurgie infantilă, specialiști care și-au făcut perfectionarea în secția sa și sub îndrumarea sa și s-a acordat gradul care i se refuză lui, sint conferențiali universitari, sint promovati în funcții didactice, profesionale și științifice. Iarăși de ce? Ca să afle, ca adresatul unui memoriu de conducerii Ministerului Sănătății, apoi Consiliului Sanitar Superior și altor foruri sanitare de unde primește (tirzii) o singură hirtie, sub antetul Directiei de coordonare, control, personal și învățămînt a M.S. cu nr. ieșire IV/C/VI/02339, 1978, luna decembrie, ziua 16, că următoarea comunicare: „La memoriu dumneavoastră adresat... vă facem cunoscut că gradul I de medic primar chirurgie și ortopedie infantilă îl puteți obține în cadrul unei sesiuni organizate în acest scop, cu îndeplinirea prevederilor în vioreacă”. Semnează — director, Dumitru Buzac, și sef birou învățămînt, Cristian

Havriliuc. Care, ne întrebăm, or fi cîtit ce-au semnat? Prevederile în vigoare referitoare la sesizările și scrisorile oamenilor muncii îi obligă pe cei menți prin funcțiile pe care le ocupă să le citească și să le soluționeze cu competență, în spiritul eticii și echității societății noastre. Oare nimenei din Ministerul Sănătății să nu fi cîtit cu atenție acest memoriu? Cum e posibil și admisibil să se expedieze un asemenea răspuns fără conținut? La o problemă vitală a muncii de o viață a unui om, a unui medic, a unui specialist? Cine evită să răspundă la obiect nedumeririlor doctorului Pessamosca privind alcătuirea comisiilor de concurs și clasificarea candidaților? „Neacordarea gradului I pe care l-am solicitat — scria medicul în petiția sa — o consider nejustă și afirm că s-au comiseror voite în modul de aplicare a capitolului 5 al Decretului 244 din 23 iulie 1976, privind comisiile de concurs, notarea, clasificarea candidaților și confirmarea concursului. Personal, socotesc că nu este admisibil să facă parte din comisia de examen, chirurgi a căror experiență este inferioră celei a candidaților sau a căror specialitate este alta decât cea în care

Așa socotim și noi în numele principiilor care determină în societatea noastră promovarea și afirmarea valorilor, așezarea lor la locul cuvenit, investirea acestora cu rolul și responsabilitatele cuvenite. În această idee, sperăm desigur că Ministerul Sănătății să perfecționeze — sau să vegheze ca fermitate la respectarea lor întrutoul, dacă acestea sunt perfecte — sistemul de concurs pentru promovarea în funcții și grade profesionale și științifice, criteriile de alcătuire a comisiilor și modul lor de lucru, criteriile înseși de admitere. Măsuri menite să asigure în întreaga rețea sanitară cea mai dreaptă ierarhie a valorilor, ceea ce, fără îndoială, ar fi un stimulent — și un ferment — al calității actului medical, ar întări etica profesională și autoritatea cadrelor medicale.

ILEANA ALEXENI

În fața evidenței, doar cei săraci cu duhul nu văd că harul divin e propovăduit din cea mai neagră promiscuitate

...I se duseste vesteia, pînă hîrt de departe. Cît de departe, greu de spus, dar oricum, intrat în cîrti și la București să se audă de ea: de tăta Sanda, din satul Ibrianu, comuna Cornești, județul Dâmbovița, cîea care stă să dea în cîrti și în alte alea pentru prezicerea viitorului, pentru dragoste, pentru ură, pentru căsătorie, pentru sănătate. Vestile, bune sau rele, trec din gură în gură și străbat orașele și satele țării; adevărate ori mincinoase, ele circulă atunci cînd oprescile bunului-simt (pentru că atita și ar fi suficient să le blocheze) nu îl se opună. Un drum, pînă în satul Ibrianu, nu mai devine o problemă nici pentru cel (slab) din Constanța, nici pentru cel (slab) din Timișoara iar întîlnirea cu tăta Sanda capătă proporții de destin, ajungind să fie solicitată umil și negramatical, ca în scrierea pe care o reproduc așa cum era scrisă: „Mamă Sanda noi am venit la dumneavoastră cu Tanti Manda de la Călugăreni și Neati spus să venim după sărbători Te rugăm foarte mult să fim ajutați prin mama deoarece noi nu putem veni la matala vom fi foarte recunoștiți pînă la capăt cu respect Natalia și Gheorghe Rădulescu”. Sau, concis și tainic, pe un peticut de hirtie, în care se comprimă un univers de sentimente și dorință: „Fiul nostru Cornel să se impună cu Cornelia să o urască pe Elena”. Biletele mototolite jâlnic, prea jâlnic pentru emoția și increderea cu care au fost scrise, infățisă o amplă onomastică de naivi de toate tipurile: Marcela soție, Costică generică, Ion și Angela nași, doamna Jeny B. din Bușteni, fostul preot Iulian V., dintr-un sat vecin, Mela și Ioana, Petre și Lenuța, costici și mitici, măriuțe și ilene etc., etc., trecușteră prin bucătărie tătei Sanda, lăsându-i acestea, pe lîngă taină vieții lor de ieri, de azi și de miine (pe care voiau să o cunoască) și sume frumusele de bani, după posibilități, chiar și cinci lei, cum zice însăși ghicitoarea că i-ar fi dat Gh. S., venit la ea cu un necunoscut și fără prea mulți bani, pînă la 1.000 sau 1.500 de lei, după cît de mare era durerea petiționatorilor și largă pună naivității lor.

Nu am avut norocul nici unuia dintre cei pomeniți sau uitați.

Ploaia repede și des. Cămașă, pantaloni și săpca îmi erau lipite de corp, cînd am pașit pragul portii casei din Ibrianu, dincolo de care, pe dreapta și pe stînga, se înșirau cele două rînduri de case, proprietăți ale tătei Sanda. Fișile de polițienă se agitață, în bătaia vîntului, în cadrul usii bucătăriei-destăinuirilor apărind, inutil, încăpera de muștele ascunse cine stie pe unde. Înăuntru nu era nimic. Sub șopronul spațios din stînga

Prețul banilor nemuncuți

Frumusețea patriei noastre este tot mai mult cunoscută și recunoscută pe meridianele Terrei. Muști, foarte mulți străini vin să vadă Carpații, Oașul sau litoralul, să-și petreacă concediu, să se odihnească ori să se trateze în România. Ospitalitatea poporului nostru a devenit notorie, ea fiind dublată în mod fericit de o modernă rețea de obiective cu caracter turistic și comercial, construită prin grija partidului și statului nostru, de serviciile unui personal calificat, de toate mijloacele necesare asigurării unei călătorii plăcute și a unei vacanțe agreeabile celor care ne viziteză țara. Înem la firma noastră de ospitalitate, tinem și la avantajele care se nasc din dezvoltarea turismului, dorim ca toți vizitatorii noștri să plece mulțumiți și cu gîndul de a reveni la noi. Aceeași dorință de a se simți bine și avem și pentru harnicii cetețeni ai patriei care am vrea să facă cît mai mult turism.

Un rol important în realizarea acestui deziderat îl are personalul care lucrează în turism, toți aceia care, într-un fel sau altul, concură la buna desfășurare a activității în acest sector. Mareea majoritate își fac cîmpuță și conștiinciozitatea datoria. Sînt însă și din acela, puțini la număr, care nu prea și fac. Care, în loc să se ocupe ca turiștii să fie bine serviti și să se bucur de condițiile pe care le oferă cu generozitate țara noastră, să-i îndrume să respecte legile noastre, inclusiv pe cele privind comerțul și operațiunile cu obiecte și mijloace de plată străine, se oferă, ei personal, să înlesnească tranzacții ilegale, să cumpere sau să vină să valută, să facă bișniță, să plaseze prostitute etc.

Alpoianis Constantin este unul dintre acești indivizi. Fiind ghid O.N.T. nu pierde niciodată ocazia, atunci cînd venea în contact cu turiști străini, de a „ciugui” cova lucrușoare străine, tigări sau valută. La percheziția efectuată îi s-au găsit la domiciliu monede grecești, cu cîrtva timp înainte procurate de la un cetățean străin, 100 de dolari S.U.A., cu care cumpărăse de la „Shop” un radiocasetofon, aparat care n-a făcut mulți purici la el, întrucît — bișnițarul tot bișnițar! — lă vîndut repede unui amator de chiliipuri, lă un pret mult mărit.

înfrârii, făcind să-mi apară — prin comparație — subdimensionată motocicleta aflată undeva spre fundul curții, două femei mă priveau cu nedumerire. Dar și cu interes. Cît de mare poate să-mi fie durerea care mă adusese pe unde de apă năprasnică, pînă la ele? Si cît de generoasă (în bani) încrederea mea? Evaluarea ființei mele plouată a fost scurtă. Precisă. A bătrînă a traversat curtea și a postat în fața agitatelor fișii de polițienă.

— Pe cine cauți?

— Pe tăta Sanda.

— Uite-o colo, sub sopron.

Rotesc scurt ochii și mi-i opresc pe trupul durdului și chipul tucuriu al unei femei asezate pe-o bancă. Brațele i se sprînjă în colacul unui baston, iar un picior scăzut i se bălăbănește în tentativa sa de a atinge solul. O infirmă. Mă simt privit cu ochi de Roentgen dar îmi spun corect povestea gîndită dinainte: sunt adus de-un necaz, tocmai de la Ploiești, să-mi eau alinarea în stîntă ei de „carte”. Sapca mototolită de ploaie și frâmință de mînile, devenite nefindeminate, vrea să sublinieze agitația lăuntrică, lipsa de echilibru, umilință... Tăta Sanda mă privește fără nuanță. Mă cîntărește. Din usa bucătăriei, a bătrînă, cu mâna la gura stirbă, așteaptă, ca și mine, verdictul... O voce pitigătoare, care scoate găinile de sub frunzele în care se pitiseră, zgriindu-mi timpanele, răsună în aerul limpezit de ploaie:

— Ieșî din curtea mea, pleacă de-aici, căcum vine militia, că mi-a luat totul și haine și lucruri și bani, mi-a lăsat casa goală, nu mai am nimic, pleacă, ieșî din curtea mea, du-te de unde-ai venit că nu-ți ghicesc! Nu mai am nimic: nici cărti, nici bani, nici haine, nici lueruri. Ticălosia și invidia oamenilor, lovi-i-ar boala! Pleacă, că acușă vine militia că-i trebuie un martor. Pleacă, n-auzi? Ce stai? Afară din curtea mea. Du-te la altă. Hai, pleacă!

Zadarnice implorări, argumente: unde mă trimiți femeie, nu vezi cum mai toarnă? Lasă-mă să-mi termin țigara, nu-i nimpi pentru strădă, oile pleca dacă nu vrei să stau, dar nu chiar acum. Norii se rupseseră încă o dată deasupra satului Ibrianu, părind să mă ajute, dar cirja tătei Sanda devenește din sprînjeni amenințare, să-ici incit, mai înainte de a simți metafora transformindu-se în realitate, m-am avintat în cortina de catifea lichidă...

Ce se putuse întimpla? Să nu fi fost informații mele exacte? Pînă la mașina, lăsată la două-trei sute de metri, după un cot al drumului, meditat sub dușul neîncrățător. Dezlegarea șaradei mi-o dăduse

chiar tăta Sanda: de ce aștepta ea milicia? Avea aceasta de gînd să vină, intrădevăr? La postul din comună aveam să-l întîlnesc pe plutonierul major Iancu Stan, a cărui rază de acțiune cuprinde și satul Ibrianu. Într-adevăr, lucrătorii acestui post o vizitaseră, nu demult pe „clar-văzătoare“ Alexandra Manolache, supraveghetă de mai multă vreme pentru practica acestui „har“ transformat în profesie, dar fără a putea surprinde și chiar fără a-i putea determina pe cei care „beneficiaseră“ de darurile sale (răsplătită prin alte mult mai reale daruri, în bani și obiecte) să recunoască acest fapt. O coincidență face ca stația de autobuz să fie amplasată chiar în fața locuinței tătei Sanda, justificând prezența unor grupuri de oameni, la diferele ore ale zilei... în locul cu pricina. Milicia nu a primit pînă acum nici o plangere! Cît despre mobilul unei călătorii la Ibrianu, explicatiile puteau fi pe cît de multiple tot pe atît de numeroase și plăzibile: rude, prieteni, interese, plăsits... Așa incit, o percheziție, acceptată de soțul tătei Sanda și motivată legal de cercetări privind existența în sat a unor cantități de furaje concentrate, vindute ilegal după sustragerea lor din unitățile de stat, avea să fie efectuată soldindu-se cu rezultate și concluziente, și așteptate: s-au găsit și furaje concentrate, în saci aparținând I.A.S.-urilor sau C.A.P.-urilor din zonă, dar și pachetele, mai mult sau mai puțin estetice, mai mult sau mai puțin mototolite, mai mult sau mai puțin inginoșe puse la păstrare, dar însumind peste 43 de mii de lei și un carnet de C.E.C. cu 25 de lei depuși cînd... Numai în buzunarul capitolui cu care era imbrăcată în acea zi de mai frumosă tăta Sanda, mină ei îscusită în amestecarea cărăilor a scos fără șovâială 685 lei, primiți în numai cîteva ore de... muncă. Ciudat că, incapabilă de o astfel de activitate, Alexandra Manolache primea de la C.A.P., de anii de zile, o pensie cam simbolică, cu care însă încerca să justifice multe din „realizările“ personale: o casă de 90 de mii de lei, îmbrăcămintă de peste 15 mii lei, mobilă scumpă și aparate diverse — televizor, picup, radio, aspirator etc., etc., deși tot ea, tăta Sanda, susținea că pensia nu-i ajungea, că era prea mică (avea dreptate, n-am ce zice!) și mai trebuia să facă și altceva.

Sotul ei, Marin Manolache, mai tînăr cu 8 ani, nu muncea nici el, pentru că, declară dinsul, condiția căsătoriei fusese aceea de a nu se încadra și a avea grijă de soață.

— Cind ne-am luat, în 1962, ne-am mutat în casa părinților mei, compusă din două odăi și o sălită, acoperite cu paie.

Acum, aceeași casă arată cu mult mai bine, acoperișul fiind de tablă galvanizată.

65 700 de lei. Tot sus-numiții receptioneri au oferit „adăpost“, luni de zile la rînd, unor „păsări de noapte“, printre care Mirescu Pușa, prostituată și traficantă de valută, contra, bineîntele, unor beneficii materiale. La un control organizat de organele de milicie, recepționera Dandu Nicoleta, simțindu-se obligată să ocro-tească de necazuri pe „clienta“ Mirescu i-a dat telefon în cameră și a avertizat-o să nu coboare. Desigur, aceste nereguli puteau fi prevenite. Doar „fetele“ care își găsiseră „culcuș“ în „Nord-Hotel“ nu erau invizibile și nici recepționerii infractori care le favorizau cazarea și activitatea, făchiri. Aceasta dacă conducea unității și organele de control deschideau bine ochii și își faceau cum trebule datoria. Dar nu au făcut-o...

Lipsa controlului, slabă exigență, atitudinea de tolerare a unor abateri s-au soldat cu „pete pe firmă“ și la alte

În acest număr publicăm reproduceri după lucrările pictorului Ion Musceleanu, care nu demult a avut o expoziție personală la Sala Dalles.

Casa cea nouă are 6 camere, 2 holuri, pardoseli din lemn de brad și ciment, ziduri din cărămidă, acoperiș de tablă. Cele două grăjduri sunt tot zidite, luminate electric, ca și casele, și au costat cam 20 de mii de lei. Mincarea se prepară la una din cele două butelii, ori la ambele cînd vin și oaspeți; puțul din curte își primește apa din adînc prin intermediul unei pompe electrice; peretii sunt impodobiți cu covoare plusă aduse din Orient (de unde vine și „știința“ tătei Sanda) ca și hainele de piele „Made in Turkey“, aparatul de sudură, care stă bine la casa oricărui gospodar, nefiind identificat ca proveniență, ceea ce nu-l împiedică să funcționeze: inelele de aur, cumpărate la Ploiești, de la niște străini, tot necunoscuți, sunt marcate cu însemne austriece vechi, de pe vremea trecutului imperiu... Amintiri... În declarația soțului, bunurile se înșiruie pe mai mult de trei file mari de hîrtie. Sumele de bani sunt de două categorii: cele despre care stă și soția sa, și cele despre care doar el stă. La fel ca și în declarația tătei Sanda. Mențiune specială: de unele sume stă (ori nu stă) și fiul lor. O căsnicie bazată pe sinceritate liberă conștiință. Marin Manolache, de pildă, nu avea cunoștință de cei peste 43 de mii de lei găsiți în casă, cu prilejul percheziției. Tăta Sanda nu aflată de 9 mii de lei legăti într-o batăstă. Scăpări din vedere.

Rezultă însă foarte clar că toti acești bani, mulți la număr dar — poate — puțini față de posibilități, au provenit de la doamna Jeny, de la părintii lui Cornel cel ce trebuia să se impreună cu Cornelia și s-o urască pe Elena, de la Costică genericu, de la nașii Ion și Angela, de la Mela și Ioana, Petre și Lenuța, de la toți costicii și miticii, măriuțele și ilenele care bătuseră drumurile fără pentru a ajunge în bucătăria de vară a gospodăriei infloritoare a soților Manolache, ambii fără serviciu, din satul Ibrianu.

De unde a învățat tăta Sanda să prevedă viitorul, să dea de dragoste și ură, de împreunare și despărțire? O spune ea singură: „În 1962, bunica mea m-a învățat să învîrtesc cărțile. Cind nu mai știam ce să spun, înșiram tot felul de minciuni și ei mă credeau și plecau convinși că le-am spus adevărul“. Tăta Sanda a avut însă și parte și de contribuție: a lărat cu igrile un șarpe, cu ochi de sticla, care pe intuneric scăpau de parcă erau vii. Cu asta-i speria și pe cei mai curajoși. Cu alii proceda altfel: spărgea un ou și băga în coajă un brotăcel, alături mișcări le „interpreta“. Cum vedeti, stătă mare! Atât de mare incit tăta Sanda semnează orice act, prin punere de deșt!

EMANUEL VALERIU ■

mari hoteluri-restaurante. La „Intercontinental“, cîteva fete de la „Shop“: Stinghe Tania, Filipescu Elena și Strădineanu Eugenia, au fost găsite definind valută. Ba, aici, la „Intercontinental“, pînă și portarul Ardeleanu Ion, a fost cercetat pentru deținere ilegală de valută și primire de foloase necuvenite. Recepționerii Călin Eufrosina, Stuica Dorina, Motică Laura și Grigoraș Ioan, de la hotelul „Oltenia“, închiriaseră camera 103 numărăte Diaconescu Florica, care, împreună cu o altă prietenă de teapa ei, primeau străini în respectiva cameră, practicind prostituția. La „Parc“, barmanul Voicu Costel a furat din gestiune. Cu vreo cîteva luni înainte el mai fusese depistat într-un anumit calcul, urmăresc să cîștege ceva din acestea, asă-zise negligente. Culmea și că unii dintre ei afirmă că nu făc înregistrarea cuvenită prevăzută de Legea 5/1971 și de dispoziția nr. 6/3275/1975, pentru că așa li s-ar fi indicat la... reciclare!

Un control organizat cu cîteva zile în urmă la o serie de hoteluri: „Astoria“, „Union“, „Nord“, „Cîsmigiu“, „Universal“, „Palas“, „Muntenia“, „Bulevard“ etc. a constat printre altele că recepționerii nu trec în totdeauna în cărțile de imobil cetățenii căzăti în hotel. Fără îndoială, cei în culpă cu această treabă o fac dintr-un anumit calcul, urmăresc să cîștege ceva din acestea, asă-zise negligente. Culmea și că unii dintre ei afirmă că nu făc înregistrarea cuvenită prevăzută de Legea 5/1971 și de dispoziția nr. 6/3275/1975, pentru că așa li s-ar fi indicat la... reciclare!

Timpurile pe care le trăim ne impun lichidarea parazitismului social, indiferent de forma sub care se manifestă. Hotelurile, restaurantele, obiectivele turistice sunt locuri în care, dacă nu se veghează cu strictete la respectarea legalității, a ordinii și disciplinei, aceste elemente se aciuiesc și își desfășoară activitatea dăunătoare. Iată de ce conducerile unităților respective, personalul acestora în marea sa majoritate cîștigă, bine pregătit din punct de vedere profesional, trebuie să ia atitudine hotărâtă împotriva oricărui încărcări de natură să favorizeze parazitismul, bișnița, alte practici antisociale, să acorde integreglor lor sprijin organelor de ordine pentru lichidarea acestor manifestări străine societății noastre.

VALERIU RÂMNICEAU ■
ION CHIOM ■

FĂURARI DE VITEZE

Pe o singură mare platformă industrială, la poarta de sud-est a Craiovei, se fabrică și se vor fabrica — pe lîngă alte importante utilaje și instalații — elemente cheie ale forței motrice a României socialiste :

LOCOMOTIVE, TRACTOARE, AUTOMOBILE, AVIOANE

(Urmare din pag. 1)

treprendere de autoturisme de mic litraj, o întreprindere de avioane. Deci la Craiova, pe platforma de sud-est a orașului (fixăm aici doar acest punct cardinal, reamintind că Bânia, în orizontul opus, e flancată de o altă platformă, cuprinsind o mare termocentrală, o mare întreprindere de prefabricate și unul din cele mai mari combinate chimice ale tării), lîngă giganticele transformatoare și autotransformatoare marca „Electroputere”, lîngă utilajele grele ce se vor naște în halele întreprinderii cu emblema „I.U.G.”, se construiesc și se vor construi, în anii ce vin, locomotive magistrale diesel electrice și electrice, tractoare, automobile „Oltcit” și avioane. Deci la Craiova, în acești ani și în cei care vor veni, s-au făurit, se făuresc și se vor făuri elemente-cheie ale forței motrice a românilor, simboluri ale vitezelor cu care ne îndreptăm spre viitor.

Sîntem — ne spune tov. Vasile Popescu, secretar al Comitetului județean Dolj al P.C.R. — pe una din cele mai mari platforme industriale ale tării, în incinta căreia vor lucra 50 000—60 000 de oameni.

Sîntem, adăuga interlocutorul nostru, pe o platformă care, de pe acum — prin cuprinderea și intensitatea actului construcțiv, a actului nouului, prin victoriile muncii, prin multiplele solicitări la care a răsăvins omul locului, prin angajarea sa îndrăneată, an după an, în noi și noi perspective —, s-a înscris ca un moment memorabil în istoria locului și în istoria tării.

MEREU, ACCELERATII SPORITE PE MAGISTRALELE VIITORULUI. La 30 de ani de la intemeiere, raportul marii cădele muncitorești care este „Electroputere” sună, transpus în cifre, astfel : o creștere de 557 ori a producției-marfă, de 10 ori a numărului de oameni ai muncii, de 67 de ori a productivității muncii, în condițiile sporirii neconitenite a produselor noi și reproiectate (la majoritatea grupelor de produse, spun registrele tehnice ale întreprinderii, ciclul de innoire și de numai cinci ani) și a intensei amplificări a exportului (produsele cu marca „Electroputere” fiind livrate astăzi în peste 35 de țări ale lumii).

Cum s-a ajuns la aceste cifre, la impresionanta, fierbințea realitate a muncii, a devenirii, a nouului, pe care o condensează în sinteză lor ?

Prin „Electroputere” — notam cîndva, în anii de început ai uzinei — olteanul de pe Jiu a trecut de-a dreptul din era scăpătorilor de cremene și a chibritului suedezi în epoca energiei electrice.

A fost — mai notam atunci — o revoluție. O revoluție pe care oamenii altor meridiane au parcurs-o lent, evolutiv, prin lungi decenii, prin infinitesimal acumulări cantitative, odată cu fiecare pas în știință și tehnică, assimilat și aplicat. O revoluție pe care omul acestor locuri a trebuit să-o străbată în ani și sezioane.

De la carul cu boi și ciocanul de fierărie, olteanul nostru de pe Jiu s-a văzut astfel, deodată trecut pe un alt tărîm. Materie cu care trebuia acum să lucreze se supunea unor alte legi, în care văzul, auzul și pipăitul, singure, nu mai ajutau. Îl izbea un cuvînt nou : „Energie !“ La ce poate răspunde noțiunea astăzi în universul de imagini și de reprezentări al omului locului, absolut sau nu a patru clase primare ? „Energie...“ „O altă fată a materiei în mișcare...“ „Plus și minus“... „Electroni, protoni, neutroni...“ Un univers inedit, care se refuză măsurilor cunoscute. De la o simplă și ades elementară reprezentare a lumii materiale, băiatul venit de la tară s-a văzut, deodată, pe infinitele și întortocheatele cărări ale unor științe și tehnici de vîrf ale veacului, s-a văzut obligat să-și apropie cunoștințe înalte obisnuite structura materială a lumii, devenind om al științei și tehnicii, devenind matematician, fizician și dialectician, adică un om al unei specializări profunde, complexe, și al unei gindiri pe măsura ei.

Si a devenit. Anii de început ai lui „Electroputere” au însemnat fabricarea celor dîntii motoare electrice „made in Romania”, apoi a celor mai mari transformatoare de forță realizate vreodată în țară, a echipamentelor necesare sistemului energetic național, a aparatelor de înaltă tensiune, a unei game de produse moderne, extrem de pretențioase, în rîndul căror — ca simboluri sau definiții ale vitezelor, ale ritmurilor înaintării — se aşază locomotivele magistrale diesel electrice și electrice.

„Electroputere” a făruit, în acești ani, circa 2 400 de asemenea locomotive. Locomotive electrice de 5 100 kW, locomotive diesel electrice de 2 100 și, mai recent, de 3 000 și 4 000 CP. Locomotive care, în cadrul același tip, diferă una de alta, în funcție de cerințele beneficiarului, ale

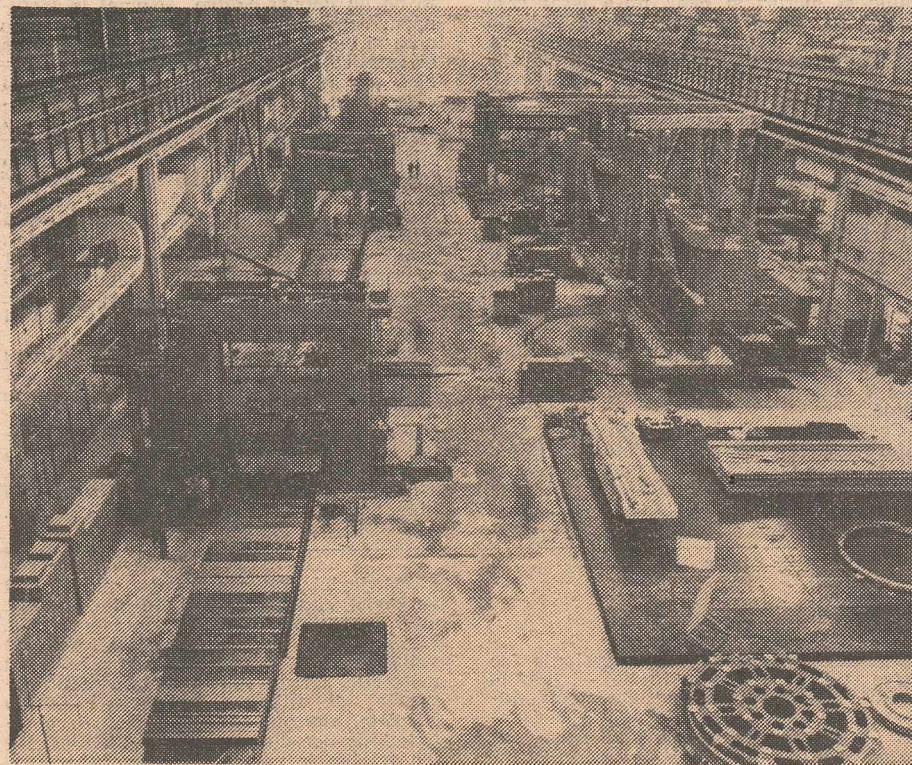
partenerului comercial, intern sau extern. Locomotive la a căror construcție participă aproape 90 de uzine și fabrici, sub firma — devenită un adevarat gir al tehnicii, al capacitații tehnice — care se cheamă „Electroputere”.

Vocațiile unei mari uzine se hrănesc din istoria ce le-a legitimat și, în acest sens, ele par a spori în timp asemenea cercuriilor de arbore care marchează virșele vegetale. Fiecare an înseamnă, aici, o epocă, fiecare epocă adaugă unei astfel de mari cetăți o nouă glorie, o nouă strălucire, imprimând muncii și vieții oamenilor o pecete distinctă, adică vizionii, ideuri și năzuințe noi. Dar personalitatea cetății, sufletul ei, structura ei intimă rămîn aceleași, de aceeași temperatură și virșă cu începuturile, reliefind aceleasi trăsături, înțelesuri și sensuri. Vocația majoră a acestei mari cetăți electrotehnice, vădită încă din începuturi, dar larg amplificată, ridicată la o nouă incandescentă, la o nouă treaptă calitativă în anii din urmă,

care s-a bucurat colectivul fabricii din partea conducerii de partid, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cu prilejul vizitelor de lucru, ale intîlnirilor secretarului general al partidului cu oamenii muncii de la „Electroputere”.

„Electroputere”... O citadelă muncitoarească, o redutabilă „făuritoare de viteze”, de ritmuri tot mai accelerate ale înaintării, un spațiu al muncii purtind marca unui spirit efervescent, deschis, receptiv la nou, purtind pulsul unei experiențe istorice foarte dense, și care se racordează din nou — sub impulsul și sub deschiderea planurilor de anvergură ale partidului, sub nemijlocita atenție a secretarului său general — la înălțimile nouului, la înălțimile viitorului.

Pe aceeași platformă din sud-estul Craiovei, alți „făuritori de viteze” — construcțiorii de tractoare și de mașini agricole — își aşază, și ei, eforturile, speranțele, căutările sub amplă deschidere a acelorași planuri, sub atenția și preocuparea

este aceea de a investi, în toate actele, pasiunea perfecționării, a depășirii stadiilor atinse, a aspirației spre mai mult.

Am fost martori, acum mai mulți ani, la frâmintările muncitorilor de la Fabrica de locomotive a întreprinderii, intr-o vară în care specialistii elvețieni, detinătorii „secretelor”, ai „patentelor” făuririi locomotivelor diesel electrice, plecaseră, toti, în vacanță. Cind s-au întors, uimirea a fost a lor. „Miracolul românesc” (formulă care nu ne aparține nouă, ci străinilor, dar care s-a întors la noi asemenea budzudanului din poveste, după ce a colindat cerul lumii) se născuse și aici, „Secretele” fusese descrisă, o nouă locomotivă se desprinsese din devize și planuri, cu nimic prejos decât cele elvețiene.

Am fost martor, în aceste zile, la întrecerea „făurărilor de viteze” de la „Electroputere” — închinată Congresului al XII-lea al partidului și celei de-a XXXV-a aniversări a Eliberării — pentru cantitate și calitate, pentru competitivitate, pentru nou. Ing. Felix Căpraru, directorul Fabricii de locomotive, ne-a vorbit despre locomotive diesel electrică de 4 000 CP (care, la ceasul de față, pe baza observațiilor făcute cu prilejul omologării, este trecută, din nou, prin filtrul priceperii și exigentelor colectivului, pentru a i se ridica și mai mult performanțele tehnico-economice) și despre locomotiva diesel electrică de 3 000 CP (conceptua, ca și cealaltă, de specialistii Centrului local de cercetare științifică și inginerie tehnologică, și fiind o locomotivă care, deși cu o capacitate mult sporită, cu un consum inferior de combustibil și cu o greutate specifică pe unitate de putere redusă la jumătate, dezvoltă viteze de 120—140 km/h). Un fruntaș al întrecerii, tov. Florea Pascu, sef de formație la instalația de forță electrică a aceleiasi fabrici, ne-a vorbit despre sprijinul, îndrumarea, stimularea (prin lauda realizărilor, a succesorilor, dar și prin critică, prin analiza lucidă, prin indicarea concretă, clară a căilor și mijloacelor de redresare a muncii, atunci cind ea s-a aflat în impasuri) de

marelui ctitor al României de azi și de miine. „Electroputere” are 30 de ani, întreprinderea de tractoare și mașini agricole e centenară (adică miciile ateliere care, în iunie 1948, s-au comasat sub o singură firmă, își încălziseră primele vître de fier fierul în veacul trecut), dar reprofilarea ei, avind ca pivot producția de tractoare, s-a decis la 29 mai 1974, cu prilejul vizitei în întreprindere a secretarului general al partidului. Din 1975 și pînă azi, întreprinderea a produs peste 8 000 de tractoare, în două tipuri : T1H 445 (tractor cu încărcător hidraulic, care execută 17 operații : pentru agricultură, silvicultură, construcții, transporturi etc.) și A 1800 A (avind ca destinație expresă agricultură, dar făurindu-se, la ora de față, într-o variantă modificată, și pentru sănătările Canalului Dunăre-Marea Neagră). Sarcina dată de secretarul general al partidului este de a se ajunge aici, în 1980, la o producție anuală de 15 000—20 000 de tractoare. Nimic n-a mai rămas din vechile ateliere, cu amintirea întreprinderii centenare se mai întrețin, azi, relații doar prin mijlocirea documentului de arhivă, totul și nou, și Halele ultramoderne (multe din ele, încă în construcție), și tehnica, și oamenii. Unul din „făurări de viteze” pentru agricultură, silvicultură, transportul și construcții românești de azi și de miine, tehnicienul Nicolae Macovei, inventator de faimă, cu inovații și cu invenții brevetate atât în țară cât și în străinătate, ne atrage atenția, în chip deosebit, asupra oamenilor, a unor oameni care, zice el, se impun prin iuțeala priceperii, a inteligenței, dublată de seriozitatea efortului asupra, desfașurat pe multiple planuri. Ei au asimilat, în scurt timp, tractoarele amintite, pe care acum se trudesc să le îmbunătățească, și vor asimila, în curind, alte și alte tipuri. Ei deci, asemenea celor de la „Electroputere”, văzindu-se obligați, într-un timp record, de a accepta condiția dificilă de etalon național al unei brâne — adică a unei ce interlocutorul nostru, cărător și mijloacelor de redresare a muncii, atunci cind ea s-a aflat în impasuri) de

de toate, învățind, învățind asiduu, cucerind, mereu și mereu, noi orizonturi ale cunoașterii și, ca urmare, exersindu-și mintea și degetele pe o claviatură a tehnicii mereu mai largă. Experiența poliservirii mașinilor a dat astfel, în această incintă, rezultate din cele mai bune, numărul muncitorilor ce, simultan, lucrează la cîte două sau trei mașini-unelte ori chiar mașini-agregat fiind aici, ni se spune, cel mai ridicat din uzinile Doljului. Cu astfel de oameni, sarcina anului '80 — sarcina dată de secretarul general al partidului — devine nu numai realizable, dar și deschizind, din proiectul ei, certitudinea unor dimensiuni sau valori ale faptei cu largă iradiere în viitor.

ZBOR PE PAMINT SI ZBOR PE CER. Ca și tractorul, automobilul de mic litraj „made in Craiova”, în cooperare cu firma franceză Citroën, emană, ca idee, de la cel mai înalt nivel, marea fabrică ce urmează a-l făuri decizindu-și amplasamentul în urma vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu, pe această platformă, la 3 ianuarie 1977. Va fi, ne spune tov. Valentin Stănescu, inginerul șef al Societății mixte „OLTCIT”, una din cele mai impunătoare, mai moderne și mai frumoase fabrici ale tării, fapt ce se vede de pe acum, de necontestat în pregnanță vizuală a ansamblului, ca și a fiecărei hale-monument luate în parte. Dispuse în terase, în joc de nivele (idee ce aparțin cîtorului uzinăi), secretarul general al partidului, idee vizind, deopotrivă, reducerea volumului de lucrări, a acelei „mișcări de terasamente” ce îngheță atâtă eforturi, cum și dobândirea unui efect arhitectural de o inedită valoare plastică), aceste hale, deși de proporții impunătoare, vor fi zvelte, suple, aeriene. Fraza gîndirii arhitectului se înalță în elanuri dulci, cobaoră plătit, grătios, se înalță iar, într-o melopee care subjugă totul, care face din peisaj cîntec și ritm. Structurile metalice usoare (altă idee a secretarului general, transpusă cu succes și aici, ca și alte edificii moderne ale românilor), spațiiile ample ce se oferă soarelui (o mare parte din suprafața acoperișurilor va fi de stielă, lăsind cerul să intre în hale de cînd se luminează și pină se-ntunecă) vor întregi acest efect, făcind ca piatra să devină usoară, făcind ca șteful să devină aerian. Toate eforturile, în momentul de față, sunt concentrate spre „stadiile fizice” (construcții, montaj), urmînd ca, în curind, să înceapă rodajul și demarajul tehnologic al mașinilor. Soluții de nouătate, premiere tehnice de răsunet, opere ale constructorilor români (printre care montarea construcțiilor metalice nu „în scară”, adică element cu element, ci „în sistem”, deci asamblindu-se la sol mai multe ferme și ridicîndu-se într-un pachet la cota dorită), au dus la prețioase cuceriri de ritm, de continuitate a muncii, de calitate a execuțiilor. S-au montat pînă azi peste 12 000 din cele 15 000 de tone de construcții metalice, după normele unei geometrii riguroase, decisă la milimetru și la micron. Partenerul francez a forat 1 800 coloane (coloane de beton armat ce, puse cap la cap, ar însuma cîte zece de kilometeri), la adîncimi de 14—26 de metri, pe care acum se sprijină fundațiile masive ale presei. Acest „sistem al coloanelor” a fost dictat, afilat, de necesitatea ca automobilul „Oltcit” să fie asemenea unei bijuterii, șlefuit ca și ea, fără nici cea mai infimă deformare în structura caroseriei. Mariile prese, adică mașinile ce „presează” caroseria, sunt investite cu „sarcini dinamice” de o redutabilă forță, ele, altfel spus, vor lucra cu „bătăi”, cu vibrații, care se vor transmite, acut și adinc, fundațiilor, ca într-o competiție de seisme. De aceea au trebuit fundații masive, puternice, sprijinite pe „coloanele” de beton însurubate în stratul de marnă depistat la 14—26 de metri în adînc. Primele prese au și fost montate, constructorii și monitorii lucrează cu ochii pe ceas, începând numărătoarea inversă, eforturile, sincronizate, bat, toate, în miină, într-un miină apropiat, adică în anul ce va veni, anul cînd cel dintîi autoturism „Oltcit” va decola de pe rampele fabricii.

Zbor pe pamînt și zbor pe cer. În angrăjul industriei românești de avioane să inscris și aportul Craiovei, întrecerea închinată Congresului comunistilor și marii aniversări a Eliberării căpătind astfel un plus de forță, un plus de aripi, de altitudine. Această nouă industrie a românilor, desfășîndu-și aripi din solul unor glorioase tradiții, își are — la fel — rampa lansării în gîndirea clarvăzătoare a secretarului general al partidului, care i-a subliniat cu pregnanță necesitatea, oportunitatea și importanța la Conferința Națională a P.C.R., din decembrie 1977. E, ca industrie de vîrf a veacului, o strălucită dovadă a ambiiilor, a temerității, a dorului nostru de înălțimi, și e, în același timp, o mărturie a forței, a potentialului tehnic atins de România acestor ani. Înzestrăți cu tehnica cea mai nouă, faurii craioveni, alături de ceilalți fauri de aripi ai României sociale, depon, în clipa de față, impresionante eforturi de munca și de creație, ca să ajungă la nivelul de exigență al noii tehnici, împunîndu-i propriile lor exigențe.

La Craiova, pe o mare platformă industrială, se făresc viteze înalte, se făresc elemente-cheie ale forței motrice a românilor, acea forță care — ca simbol al înălțării noastre — ne trage, mereu, mai departe, ne trage, mereu, mai sus... Cu ochii spre întă, urmîndu-și neșovăit Cîrmaciul, oamenii locului, asemenea întregii noastre muncitorimi, cresc astfel, prin truda lor, adică printr-un zilnic transfer de energie și de conștiință, o tară în care lumina lui August e tot mai bogată, mai plină și mai fierbinte.

Mărturii durabile ale civilizației și demnității strămoșești

CETĂȚILE DACICE

„Prețuim tradițiile înaintate de luptă; cinstim pe înaintași noștri îndepărtați – pe dacii – cei care au ridicat, cu două milenii în urmă, cetatea Ziridava și alte localități și cetăți dacice; cinstim, de asemenea, pe romani, pe cei care, înfrățiți cu dacii, au realizat simbioza din care s-a născut națiunea noastră română de astăzi. Facem aceasta pentru a sublinia faptul că poporul român are adinci rădăcini pe aceste meleaguri și că, în veci de veci, el va asigura civilizația, propria fericire, comunismul pe aceste meleaguri.”

NICOLAE CEAUȘESCU

Civilizația geto-dacă

De mai bine de două mii de ani se vorbește despre civilizația geto-dacă. Si se va mai vorbi mereu, atât vreme cit civilizația omenirii va constitui motiv de respect pentru creatorii de civilizație. Uneori vorbindu-se mereu despre anumite lucruri, acestea încep să-si piardă din interes și prețuire. Poate fi vorba, în acest caz, de valori doar în aparență importante sau de valori trecătoare, la modă, și odată cu trecerea modei își încheie și ele însemnatatea. Sunt, însă, valori adevarăte și fiind adevarăte sunt valori perene, care cu cit trece timpul își sporesc mereu importanța și de aceea au recole lor nu-și pierde nimic din strălușire. Si tot de aceea cei ce prețuiesc valori superioare ale civilizației nu se vor simți niciodată saturati de cinstirea lor.

Este și cauză vestigiilor civilizației geto-dace. Cele văzute prin sirguinta arheologilor noștri care, de la Vasile Pârvan – părintele arheologiei moderne românești – nu conțin să redea istoriei omenirii și a poporului român o civilizație de mare demnitate și frumusețe. Cele nevăzute, care prin puterea de înțelegere și pătrundere a istoricilor și filosofilor, români și străini, au imbogățit patrimoniul civilizației omenirii cu spiritualitatea de elevată etică și concepție de viață. Este impodobit pămîntul țării, de la un capăt la altul, de la o margine a etnicității românești la alta, de durabilele așezări, de milenii, de minunatele cetăți, centre de viață politică și militară, de creație materială și culturală. Dintr-o fază mai depărtată cele de la Cotnari, Stincești, Moșna, Popesti, Ziridava și-a. Altele dintr-o fază ce a urmat, la mică distanță în timp celei dinainte. Superioare din multe puncte de vedere celorlalte, potrivit dialecticii dezvoltării, intemeiată pe logică și pe observație, în sensul că, de obicei, realizările ce vin mai pe urmă sunt superioare celor ce le-au precedat: Argedava, Buridava, Piroboridava, Peleudava, Sucidava, Tilișca, Bitca Doamnei și altele, dar mai ales neasemănător complex din Munții Orăștiei, de la Sarmizegetusa. Despre care un mare invățat englez spunea că vederea lor i-a provocat un soc mai mare decât cel provocat de prima vedere a piramidelor egiptene. Explicația recunoscutului specialist în civilizațiile antice era convingătoare: monumentele Egiptului au fost realizate după mii de ani de viață de stat și de civilizație că vreme cetățile dacice sunt opera unui popor ce de curind își organizează o viață de stat. „De aceea ele

sunt un fenomen mai uluitor decât templele și piramidele Egiptului”.

Mărimea blocurilor, „ciclopice”, înălțimea, de vreo 1200 m, unde au fost construite, grosimea și înălțimea zidurilor, tehnica de construcție originală, rezultat dintr-o tradiție ancestrală, îmbogățită cu experiența generațiilor în succesiune și cu imprumuturile greco-romane – fiecare din aceste elemente și toate la un loc le conferă trăinicie, măretie și frumusețe.

Trăinicia, frumusețea și măreția civilizației geto-dace nu sunt ilustrate doar de asemenea monumente. Altele, numeroase și variate, le întregesc cantitativ și le completează calitativ. Perfectionarea unelțelor de lucru – brăzdarul de fier la plug, sapa, toporul, tîrnăcopul, toate din fier – faceau mai roditor pămîntul. Ceramica la roată este de remarcabilă frumusețe. Obiectele de podoabă, din bronz și argint (inle, cercei, păftale), vase de asemenea din argint (ca cele descoperite la Sincrăieni) sunt asemenea creațiilor celorlalte civilizații superioare ale vremii.

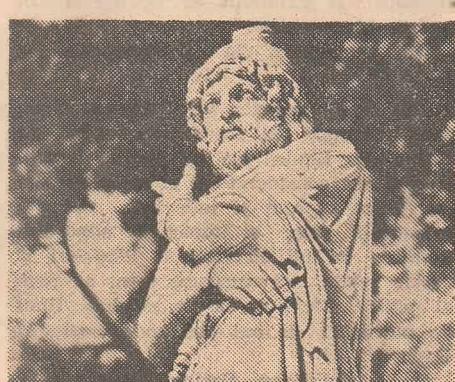
Filosofia și credința dacilor în nemurire le explică curajul, vitejia, optimismul în fața imprejurările, în timpuri liniste și în vremuri de război. Zalmoxis – întruchiparea intelectului acelui epoci – adunaște învățături prețioase din ce aveau mai de pret contemporanii și le împărtășea conaționalilor săi spre ridicarea acestora la o concepție de viață superioară. Celelalte divinități cultivate de geto-daci i-au indemnătat la cinstirea lor potrivit cu obiceiurile acelor timpuri. Sanctuare de formă patrată sau circulară le-au fost închinate; cele mai frumoase și mai impunătoare fiind lucrul pe deplin explicabil, în centrul politic cel mai important, Sarmizegetusa: un mare sanctuar circular, cu stilpi de andezit, care reprezenta calendarul dacic, cu anul format din 360 de zile, adică din 12 luni a cite 30 de zile, săptămâna din sase zile.

Urmele dacice ale unor plante medicinale, apoi instrumentele medicale descoperite adesea cunoștințele de medicină ale dacilor, după cum nu le era necunoscută acestora medicina veterinară, mai ales trepanația oilor.

O societate de însemnatatea celei dacice nu se poate închipui necunoscind scrisul. Judecata logică e confirmată de rezultatele cercetărilor – mai vechi și mai noi – care au dovedit ceea ce nu putea lipsi: în două așezări, la mare distanță una de

Acad. prof. STEFAN PASCU ■

(Continuare în pag. III (15))

Un dac în Piazza del Popolo – Roma
(Fotografie de Ion Miclea)

„Cin' se ia cu mine bine,
fi dău haină de pe mine...”
(Cîntec popular)

Slav aș fi fost, de nu eram latin,
latin aș fi, de n-aș fi fost și dac –
dar a ieșit așa : să fiu român,
și eu cu soarta asta mă impac !

Mi-au dat și alții singe și cuvinte –
nisipuri galbene trecură-n zbor,
purtate-n vîntul Asiei, fierbinte,
să-ngrașe primitorul meu ogor.

Și din Apus, din Miazăzi veniră
umane pulberi, umbre și lumini,
cu bine și cu râu ne vremură –
pe toate fe-am sorbit în rădăcini.

Și nu-i nimic străin – a'mele-s toate,
dator nu sint : plătit-am cu prisos ! –
că tot plătiști uitătorilor la rate,
cuțitul mi-ajunsese pîn'la os !

Inscripție pe piatra de hotar

Dar am rămas așa cum scrie-n carte –
privită-mă și-o să vedeți ușor
că nu-s asemenei nimănuia în parte,
deși-ntr-un fel, vă semănu tuturor.

Sint bucuros de oaspeți și prieteni ;
deschisă-i poarta, inima și ea :
binevenit vei fi sub mindre cetini,
la munții mei, la caldă marea mea.

Imi dai un sfat ? Te-ascult cu luare-aminte.
O mină de-ajutor imi dai ? Mulțam !
Dar nu cumva să-ti bîngue prin minte
că astă-i țara cailor de ham !

Păftiți, deci, stați la masă, stați la soare ! –
un loc prielnic vă păstrează, amici ;
v-aștepta cu minte plină, gindu-n floare
(Că nu-i de lipsă fosforul pe-aici ! ...)

Intind spre toată zarea poduri bune :
primesc și dău întregului Pămînt ;
nu-i gind vicelan în mine să răsune,
dar nici stăpin nu cauț : eu imi sunt l

Invăț, cintind sau nu, și limbi sătăne,
mi-or folosi – în mintea mea socot –
dar mă gindesc de-ăsemenei că e bine
să mă pricepe intuiții și-nții să-not ! ...

Și, iată, sint așa cum scrie-n carte –
privită-mă, și-o să vedeți ușor
că nu-s asemenei nimănuia, în parte,
deși-ntr-un fel, vă semănu tuturor.

Că slav eram, de n-aș fi fost latin,
latin aș fi, de nu mi-ar zice dac –
dar a ieșit așa : să fiu român –
și vreau cu toată lumea să mă-mpac !

GEO DUMITRESCU ■

DACIA ÎNAINTE DE CUCERIREA ROMANĂ

DE
CONSTANTIN C. GIURESCU, DINU C. GIURESCU

Harta nr. 2

Reproducere după „Istoria Românilor” de Constantin C. Giurescu și Dinu C. Giurescu

GEORGE COȘBUC

Decebal către popor

Viața astăzi bun pierdut
Cind n-o trăiești cum ai fi vrut !
Și-acum ar vrea un neam călău
S-arunc jug în gîțul tău :
E râu destul că ne-am născut,
Mai vrem și-al doilea râu ?

Din zei de-am fi scobitorii,
C-o moarte tot sintem datori !
Totuna e dac-ai murit
Flăcău ori moș ingîrbovit :
Dar nu-i totuna leu să mori
Ori cîne-nlăncuit.

Cei ce se luptă murmurind,
De s-ar lupta și-n primul rînd,
Ei tot atît de buni ne par
Ca orîșicare laș fugar !
Murmurul, azi și orîșincind,
E plinset în zadar !

Iar a tăcea și lașiu stiu !
Tot morții tac ! Dar cîne-i viu
Să ridă ! Bunii rid și cad !
Să ridem, dar, viteaz răsad,
Să fie-un hohotit și-un chiu
Din ceruri pină-n iad !

De-ar curge singele pîrău,
Nebiruit e bratul tău,
Cind morții-n față nu tresari !
Si insuți-ție-un zeu îți pari
Cind rizi de ce să tem mai rău
Dușmanii tăi cei tari.

Ei sint romani ! Si ce mai sint ?
Nu ei, ci de-ar veni cel sfînt,
Zamolxe, c-un intreg popor
De zei, i-am întreba : ce vor ?
Si nu le-am da nici lor pămint,
Căci ei au cerul lor.

Și-acum, bărbati, un fier și-un seut
E râu destul că ne-am născut ;
Dar cui i-e frică de război
E liber de-a pleca napoi,
Iar cîne-i vinzător vindut
Să iasă dintre noi !

Ei nu mai am nimic de spus !
Voi brațele jurind le-ati pus
Pe scut ! Puterea este-n voi
Si-n zei ! Dar vă gîndiți, eroi,
Că zeii sint departe, sus,
Dușmanii lingă noi !

Geto-dacii în izvoarele antice

„Chiar în zilele noastre Aelius Catus a strămutat din teritoriul de dincolo de Istru, în Tracia, cincizeci de mii de oameni luati de la geti, neam vorbind aceeași limbă cu traci... Dacii au aceeași limbă ca și getii“.

(Strabon, Geografia, VII, 3, 10, 13)

„...Dacii au obiceiul ca, atunci cînd pornesc la război, să nu se apuce de treabă înainte de a bea cu gura din Istru o anumită cantitate de apă ca pe un vin sacru, și înainte de a jura că nu se vor întoarce la lăcașurile părintești decit după ce vor ucide pe dușmani. Vergiliu a spus de Istru care conspiră, adică Istrul, lîngă care dacii obișnuiesc să conspire“.

(Comentariile grămaticului Servius, Georg, II, 497).

„Iată cum se cred nemuritori getii : ei cred că nu mor și că acel care dispăr din lumea noastră se duce la zeul Zalmoxis. Unii din ei îi mai spun și Gebeleizis. Tot la al cincelea an ei trimît la Zalmoxis un sol, tras la sorți, cu poruncă să-i facă cunoscute lucrurile de care, de fiecare dată, au nevoie. Iată cum îl trimite pe sol. Unii din ei primesc poruncă să țină trei sulițe (cu virful în sus), iar alții, apucind de mîini și picioare pe cel ce urmează să fie trimis la Zalmoxis și ridicându-l în sus, îl asviră în sulițe. Dacă, străpuns de sulițe, acesta moare, getii socot că zeul le este binevoitor. Iar dacă nu moare, aduc învinuiri solului, zicind că este un om ticălos și după învinuirile aduse, trimît un altul, căruia îi dau însărcinări încă fiind în viață. Aceiași traci, cînd tună și fulgeră, trag cu săgețile în sus spre cer și amenință divinitatea, deoarece ei cred că nu există un alt zeu în afara de al lor“.

(Herodot, Istori, IV, 94)

„Se spune că un get cu numele Zalmoxis ar fi fost sclavul lui Pitagora și că ar fi deprins de la acesta unele cunoștințe astronomice, iar o altă parte ar fi deprins-o de la egipiteni, căci cutreierările sale l-ar fi dus pînă acolo. Întorcindu-se la el în tară, s-ar fi bucurat de o mare trecrete la conducători și la popor, intruicit, întemeiat pe semnale cerești, el

făcea prorociri. Mai întii s-ar fi făcut preot al zeului cel mai slăvit la ei, iar după aceea a primit numele de zeu, petrecindu-și viața într-o pesteră, unde ceilalți nu puteau să intre. Se întineau rar cu cei din afară, cu excepția regelui și a slujitorilor acestuia. Obiceiul acesta a continuat pînă în zilele noastre, pentru că mereu se găsea cineva gata să-l sfătuiască pe rege, și aceluia om getii îi spuneau zeu. Muntele a fost socotit sfint și se zicea Cogaiionon“.

(Strabon, Geografia, VII, 3, 5)

„Neamul getilor, care au fost mai războinici decit oricare dintre oamenii ce au trăit cîndva, și aceasta datorită tării trupului lor, dar și pentru că îi convinse să fie astfel slăvîtul lor Zalmoxis. Crezind că nu mor, dar că își schimbă locuință, ei sunt mai porniți pe lupte, decit ar fi inclinații să întreprindă o călătorie“.

(Iulian, Impărații, 22).

„Vezi ce mare placere, ca niste oameni prea viteji (dacii) să se indeletnicească cu doctrinele filozofice, cînd mai aveau puțință timp liber după lupte“.

(Iordanes, Getica, 70).

„Am scris o cărtulie în limba getică, în care cuvintele barbare au fost așezate după ritmul versurilor noastre. Le-au plăcut, felicită-mă, și am început să am faimă de poet printre numeroșii geti barbări“.

(Ovidiu, Scrisori din Pont, IV, 13, 22).

„Pe timpul urmașilor lui Alexandru, rege al getilor era Dromichaetes. Acesta, după ce l-a pris pe Lysimach, care porneau cu război împotriva lui, l-a arătat traiul lor cumpătat. I-a indemnăt apoi să nu mai poarte război împotriva unor oameni de soiul lor, ci să caute a se împrieteni cu dinșii. Iar după ce l-a cinstit ca pe un oaspe, a legat prietenie cu el și l-a lăsat să plece“.

(Strabon, Geografia, VII, 3, 8).

„Lăsind la o parte trecutul îndepărtat al getilor, întimplările din vremea noastră sint următoarele: Ajungind în fruntea

neamului său, care era istovit de război de dese, getul Burebista l-a înălțat atât de mult prin exerciții, abținere de la vin și ascultare fată de porunci, incit, în cîțiva ani, a făurit un stat puternic și a supus getilor cea mai mare parte din populație vecine. Ba încă a ajuns să fie temut și de romani. Căci trecind plin de îndrăzeală Dunărea și jefuind Tracia pînă în Macedonia și Illyria, a pustit pe celtii care erau amestecați cu traci și illyri și a nimicit pe de-a-intregul pe boii aflați sub conducerea lui Cratiscios și pe taurisci. Spre a tîne în ascultare poporul, el și-a luat ajutor pe Deceneu, căruia Burebista i-a dat o putere aproape regală“.

(Strabon, Geografia, VII, 3; Iordanes, Getica, 67).

„Si în timpul din urmă regele Burebista ajungind cel dintîi și cel mai mare dintre regii din Tracia și stăpînind tot teritoriul de dincoace și de dincolo de fluviu (Dunăre), a ajuns de asemenea la acesta (Acornion din Dionysopolis) în cea dintîi și cea mai mare prietenie: ... și fiind trimis de Burebista ca ambasador la Cnaeus Pompeius, imperator al romanilor, și întîlnindu-se cu acesta în părțile Macedoniei“.

(Inscriptiile din Dionysopolis — Balcic).

„Iar după moartea lui Deceneu, ei au avut aproape în aceeași venerație pe Comosicus fiindcă era tot așa de iusit. Acesta era considerat la ei și ca rege și ca preot suprem și iudecător, datorită priceperii sale, și împărtea poporului dreptate ca ultimă instanță. Părăsind și acesta viață, s-a urcat pe tron, ca rege al getilor, Cyrus, care a condus timp de patruzeci de ani popoarele sale în Dacia“.

(Iordanes, Getica, 73).

„Dacii trăiesc nedeslipiți de munți. De acolo, sub conducerea regelui Cotiso, obisnuiau să coboare și să pustifască tînurile vecine, ori de cîte ori Dunărea, înghețată de ger, își unea malurile“.

(Florus, Epitome, II, 28, 18).

Civilizația geto-dacă

Urmare din pagina I (13)

alături, la Ocnita în Oltenia și la Sarmizegetusa în Transilvania inscripții pe vase, cu caractere ale alfabetului grecesc și latin, nume de persoane și poate de triburi, chiar dacă nu e vorba, după cum se pare, aşa cum s-a afirmat, de nume de regi dacii.

Chiar dacă inscripțiile descoperite — prea puține și prea sumare — nu permit reconstituirea limbii vorbite de daco-geți, din cunivetele de origine traco-dacă păstrate în limba română — 160 sau mai multe sute (?), se știe că limba vorbită de daco-geți făcea parte din marea familie a limbilor indo-europene, înrudită cu latina și greaca. Si ultimele cercetări au mai constatat, pe lîngă numele unor riuri: Donar — Dunărea, Maris — Mureș, Aluta — Olt, Samus — Somes, Crisis — Criș, Tisiscus — Timiș, Piretos — Prut etc. etc. — și relativ numeroase toponimice (nume de hotar). Explicația cunoștințelor romanist Meyer-Lübke, pe cît de simplă pe atât de veridică, este confirmată și de raportul dintre toponimie și micropotonomie: în cazul cind numele de asezări este de origine și numele de hotare de alta, totdeauna numele de hotare au fost date de cei ce au arat și semnat totdeauna acele hotare și nu de cei ce au venit mai pe urmă, care au dat doar numele localității (cind l-au dat !). Si sint numeroase nume de hotare de origine latină și traco-dacă pe întreg intinsul României.

Societatea geto-dacă înregistrează progrese remarcabile, asemenea societăților dezvoltate ale vremii aceliei, greacă și romană, din toate punctele de vedere. Structura societății geto-dace se cristalizează tot mai mult, apropiindu-se de aceea a societății romane. Societatea se împarte în clase cu interes antagonice: a celor înstăriți, nobilimea geto-dacă, numită în izvoare vremii tarabostes și pleiați, și tărârimea, numită în aceleși izvoare comati. Spre deosebire de societatea greacă și romană însă, tărârimea nu fusese transformată, decit o mică parte, în sclavi, ea trăia în marea ei majoritate în obstăsești, în condiții de libertate social-juridică, cu anumite obligații servile fată de nobilime.

O asemenea societate, pe o treaptă de civilizație apreciabilă, își creează instituții politice în concordanță cu dezvoltarea sa. După unirea triburilor în uniuni tribale mai puternice, pasul spre crearea statului centralizat se realizează în chip firesc. Mai ales că factorii obiectivi sunt întregi de condiții subiective; personalitatea puternică, prestigioasă și temută care a fost Burebista.

Statul dac centralizat și independent, înțemeiat de Burebista acum 2050 de ani, cu centrul politic și militar principal în Munții Orăștiei și cu alte centre în zona extracarpatică, cum a fost cel de la Poeniști pe Arges și, poate, cel de la Bitca Doamnei din apropierea Tîrgului Neamț, cuprinde un teritoriu foarte întins: din munții Slovaciei pînă la Olbia, din Cimpia Panonică pînă la Marea Neagră și Munții Balcani. Corespondența realității caracterizarea lui Burebista cuprinse în inscripția de la Dionysiopolis: „Cel dintii și cel mai mare dintre regii traci“. Caracterizare întregită de descrierea lui Strabon, care știa că Burebista ajungind în fruntea neamului său, „l-a înălțat... incit în cîțiva ani a format un stat puternic și a supus getilor cea mai mare parte a populațiilor vecine. Ba încă a ajuns să fie temut și de romani“.

Puterea politică și militară a statului intemeiat de el îi permite lui Burebista să se amestece în răboiale civile dintre Cezar și Pompei, de partea acestuia din urmă, cu gîndul să îi promișe de a-și putea extinde și mai mult stăpinirea. Războiul dintre Burebista și Cezar, invingătorul lui Pompei, a fost evitat prin moartea celor doi bărbăti, puternici și ambicioși amindoi, victime ale unor comploturi, în același an, 44 i.e.n.

A fost evitat războiul la 44, dar nu impiedică legăturile dintre cele două civilizații superioare ale acelei vremi, dace și romane, legături ce continuă tot mai intense și care, apoi, după cucerirea unei mari părți a Daciei, a Moesiei Inferioare și a Scitiei Mici, de romani, se transformă într-o simbioză daco-română din care se va naște o nouă etnie, poporul român. Procesul să-pută petrece așa cum îl intuiam, acum un secol și jumătate, cronicarul Naum Rimnicanu: „daci și au romanizat, iar romani și au dacizat. De la romani ne-a rămas limba, de la daci și singele și limba în parte“.

Cea mai nimerită încheiere a acestelui sunare priviri introductive se cuprinde în frumoasa carte a lui Paul Mackendrik, *Pietrele dacilor vorbesc*: „Omul neolitic din România a creat frumusețea „Ginditorului“ de la Cernavoda și vasele de la Cucuteni... Timp de peste o mie de ani coloniile grecești din Dobrogea au păstrat vie tradiția artistică, religioasă și politică a patriei lor. Burebista și Decebal au creat în Dacia o cultură pe care numai cei cu vederi inguste ar putea califica drept barbară. Iar eroismul dovedit de ultimul rege dac și de poporul său în față superiorității copleșitoare a armatelor dușmane a trezit admirarea celor ce-i au cucerit. Mai mult, romani nu s-au purtat în Dacia ca simpli căutători de aur, ci au adus odată cu ei cultura cetăților sofisticate, domnia legii, pacea română“.

MIHAI EMINESCU

Rugăciunea unui dac

Pe cind nu era moarte, nimic nemuritor,
Nici simburul lumini de viață dătător,
Nu era azi, nici mine, nici ieri, nici totdeauna,
Căci unul erau toate și totul era una ;
Pe cind pămîntul, cerul, văzduhul, lumea toată
Erau din rîndul celor ce n-au fost niciodată,
Pe-ataunci erau Tu singur, incit mă-ntrub în sine-mi :
Au cine-i zeul căruia plecăm a noastră inimă ?

El singur zeu stătuțău nainte de-a fi zeii
Si din noian de ape puterii au dat scînteie,
El zeilor dă suflăt și lumină fericire,
El este-al omenimiei isvor de mintuire ;
Sus inimile voastre ! Cintare aducești-i,
El este moartea morții și invieră vietii !
Si el imi dete ochii să văd lumina zilei,
Si inima-mi împluită cu farmecile milei,
În viață valoare ! Cintare aducești-i,
Si tot pe ling-acestea ceresc inc-un adaos :
Să-ngerăduie intrarea-mi în vecinicol repaos !

Să blestem pe-oricine de mine-o avea milă,
Să binecuvinteze pe cel ce mă împilă,
S-asculte orice gură, ce-ar vrea ca să mă ridă,
Puteri să puie-n brațul ce-ar sta să mă ucidă,
S-acela dintre oameni devină cel întii
Ce mi-a răpi chiar piatra ce-o-i punе-o căpătii.

Gonit de toată lumea prin anii mei să treece,
Pin ce-o-i simți că ochiul-mi de lacrime e sec,
Că-n orice om din lume un dușman mi se nastă,
Că-jajung pe mine insumi a nu mă mai cunoaște,
Că chinul și durerea simțirea-mi a-mpietrir-o.
Că pot să-mi blestem mama, pe care am iubit-o —
Cind ura cea mai crudă mi s-a părea amor...
Au cine-i zeul căruia plecăm a noastră inimă ?

Străin și fără de lege de voi muri — atunci
Nevednicu-mi cadavru în uliță l-aruncă,
S-aceluia, Părinte, să-i dai coroană scumpă,
Ce-o să amute cinii, ca inima-mi s-o rumpă,
Iar celui ce cu pietre mă va izbi în față,
Indură-te, stăpine, și dă-i pe veci viață !
Astfel numai, Părinte, eu pot să-ti mulțumesc
Că tu mi-ai dat în lume norocul să trăiesc.
Să cer a tale daruri, genunchi și frunte nu plec,
Spre ură și blestemuri aș vrea să te induplec,
Să simt că de suslarea-lă, suslarea mea se curmă
Să-ngerăduie eternă dispar fără de urmă !

„Munți întăriți cu ziduri“

Expresia este eloventă, lăsind să se înțeleagă uriașul efort depus de poporul dac spre a-și fortifica pozițiile de pe care urma să înfrunte vijelia romană. Ne-a rămas de la Dio Cassius, istoricul roman din sec. II—III e.n., dar, desigur, nu-i apartine lui. Pasajele rămase de la el reprezintă cel mai consistent izvor istorografic privind inclestările dintre daci și romani, dar el a fost redactat la mai bine de o sută de ani de la cele două războaie. istoricul din Nicæa Bitiniei n-a văzut cu ochii proprii cetățile dacice, care, la data cind scria despre ele, nu mai reprezentau decât expresia palidă a ceea ce fuseseră altădată. Muriseră și veterani care au povestit, desigur nu fără patos, despre actele de eroism ale luptătorilor lui Decebal și despre valoarea ostasilor romani. Rămăseseră însă comentariile lui Traian și „Geticile“ mediecului Craton, există „Panegiricul lui Pliniu cel Tânăr“ și, fără îndoială, o relativ proaspătă tradiție istorică, în care „Optimus princeps“ era glorificat pentru meritul de a fi deschis larg ariile acvilei romane spre a cuprinde și spațiul carpatic. Toate îl stăteau la indemna.

Nu ne propunem ca în aceste cîteva rînduri să supunem unei pretensiile exagerate istorico-filologice expresia menționată.

În cele din urmă Xiphilinos însuși, epitetatorul tîrziu al lui Dio Cassius, de la care ni s-a transmis textul respectiv, ar putea fi avut în vedere în legătură cu termenii în cauză. Ceea ce ni se pare însă mult mai important este de a observa în ce măsură observațiile de pe teren coresporează afirmațiile scrise.

Se stia cu mult timp în urmă că în Munții Orăștiei există ruine de cetăți construite din piatră fasonată. Zidurile acestor cetăți constau din blocuri paralelipipedice, așezate unele peste altele, pe două rînduri paralele, la o distanță între ele de doi pînă la trei metri. Cele două rînduri de blocuri erau prinse în chingi de lemn cu capetele în formă de coadă de rîndunică, îmbucate în scobituri practicate în însăși suprafața blocurilor. Printre aceste chingi, pe măsură ce se construia zidul, spațiul dintre cele două rînduri de blocuri era umplut cu pămînt amestecat cu bolovani și piatră spartă, iar apoi bine tasat. **Lua naștere astfel zidul dacic.** Cele două fețe ale zidului erau constituite de blocurile fasonate despre care vorbeam. Grosimea zidului atingea deci între doi și trei sau chiar peste trei metri. Dar dacă ruinele zidurilor dacice au fost cunoscute de mult și referințe asupra lor au apărut în publicații cu mai bine de un secol în urmă, nu se stia în schimb marea lor răspindire. Abia în anii care au urmat celui de-al doilea război mondial, ca o consecință a importanței ce s-a acordat cercetării trecutului nostru, au putut fi descoperite și puse în valoare construcțiile ridicăte de poporul dacic pe întreg cuprinsul patriei. În același timp, observațiile obtinute de cercetători au stabilit în detaliu tehnica de construcție a acestor ziduri, destinația lor, datarea fortificatiilor s.a.

Munți întăriți cu ziduri. Ar părea la un moment dat paradoxal. Și totuși așa este! Cetățile dacice sunt ridicate pe înălțimi, pe virfuri de dealuri, pe ridicături și promontori ale munților. Așa sint la Costești, în tîntul Hunedoarei, așa pe Făerag, lîngă Costești, așa la Blidaru, așa la Piatra Roșie, în același părțile ale Munților Orăștiei. Si încă nici nu le-am menționat pe toate. Un munte întărit cu ziduri se află și lîngă Bănița, în apropiere de Petrosani, și este cunoscut sub numele de Dealul Bolii. Săpăturile arheologice au scos la lumină asemenea construcții și în afara zonei Munților Orăștiei. Pe Piatra Craivii, la o altitudine de peste 1000 m și la o distanță de 20 km în direcție nordică de Alba Iulia, a fost descoperită o altă cetate dacică de tipul celor din Munții Orăștiei. Zidul cetății prezintă unele deosebiri față de cele cunoscute în zona Orăștiei, dar acestea nu sint de ordin major. Cetatea de la Căpîlna, pe valea Sebeșului (jud. Alba), reprezintă un alt exemplu de așezare întărită construită din ziduri de piatră, în care au fost folosite blocuri paralelipipedice așezate unul peste altul, în opus quadratum, spre a folosi terminologia de specialitate. Ea „întărește“

culmea Gârgălăului, dealul pe al căruia frunțar a fost ridicată.

Mai spre est, cu perspectivă spre deprezilea Săliștei (jud. Sibiu), dar și spre cea a Apoldului de Sus, se află cetatea de la Tilișca, înălțată pe dealul Cătănești. Pe lîngă valuri de pămînt amestecate cu piatră informă, de tradiție mai veche, căci atici geto-daci sunt prezentați și în prima epocă a fierului, într-o etapă care cronologic se înscrie între anii 1200 și 600 i.e.n., au fost întinute și ziduri în opus quadratum, la cele două turnuri-locuință, ascunse înălțare pînă la identitate din punct de vedere tehnic cu cele de la Costești. Zidul de blocuri era continuat apoi din cărămidă, grosă de peste 8 cm și cu laturile de 48x43 cm sau de 48x26 cm. Valul exterior al așezării măsoară în lungime peste 1 km, iar construcțiile de locuit și atelierele au fost amplasate pe terase care se succed pe panta nordică și nord-vestică a dealului. Așa sint întinute și în cazul altor dealuri care prezintă terase sau care au fost amenajate în terase, ca la Sarmizegetusa, ca la Fețe Albe, lîngă Sarmizegetusa sau la Fata Cetel, în aceeași zonă, cu mențiunea că aici terasele sunt mult mai numeroase, de ordinul zecilor.

Munți întăriți cu ziduri au fost puși în evidență și la Breaza, lîngă Făgăraș, unde, la cetatea lui Negru-Vodă, a existat și un nivel de locuire din epoca dacică. Blocurile paralelipipedice și ceramică descoperite aici confirmă indubitable afirmația. Si încă și mai departe. Încă din secolul trecut au fost puse în circulație observațiile unor cercetători cu privire la construcțiile din ziduri de piatră nefasonată, datând din epoca dacică, aflată în estul Transilvaniei. Este cazul, printre altele, al Cetății Zinelor de la Covasna; zidurile sale sunt construite din piatră nefasonată, dar selectată cu oarecare grijă mai ales pentru fața acestora. Pietrele erau legate cu pămînt galben.

Tot în Transilvania ar mai fi de menționat cetățile de la Cimpuri-Surdur, tot în jud. Hunedoara, unde de fapt au fost puse în evidență două cetăți dacice, ale căror ziduri erau ridicate din piatră informă legată cu pămînt, precum și fortificarea de la Sărățel (jud. Bistrița-Năsăud), unde zidul era construit din piatră nefasonată, dar selectată cu oarecare grijă mai ales pentru fața acestora. Pietrele erau legate cu pămînt galben.

Vechile păreri, potrivit căroră zidurile construite în opus quadratum se limitau la zona Munților Orăștiei, au fost infirmate. Acest lucru s-a văzut și din cele de mai sus. De o importanță deosebită și cu consecințe într-adevăr impresionante la nivelul suprafeței teritoriului daco-roman, au fost însă descoperite din exteriorul arcului carpatic, din Moldova, din Muntenia, din Oltenia, prin care au fost pusă în evidență existența unor construcții cu elemente analoge. Poporul dacic a construit peste tot, folosind elementele tradiționale, unele de existență străveche, cum ar fi valurile de pămînt, altele de dată mai tîrziu, cum ar fi tehnica în opus quadratum, despre care vorbeam. Într-adevăr, lîngă Piatra Neamă, la Bitca Doamnei, a fost descoperită o cetate dacică al cărei zid se inscrie ca tip în cel amintit, având o grosime de 3,50 m. Blocurile de piatră fasonate superficial erau folosite numai la fața exterioră. Zid de piatră a fost postul, potrivit unor informații mai vechi, și pentru cetatea de la Cozla, nu

departe de Bitca Doamnei, iar la Cetățeni (jud. Argeș) au fost identificate ziduri simple legate cu pămînt.

Înălțimi fortificate au fost descoperite și la Ocnita (jud. Vilcea), antică Buridava, iar mai spre vest, la Polovragi (jud. Gorj), unde cu toate că zidurile de tip clasic, în opus quadratum lipsesc, sunt prezente celelalte tipuri tradiționale de fortificări, respectiv valurile.

Cetăți dacice au fost descoperite și în zonele mai îndepărtațe de dealurile perimontane, unele din ele fiind cercetate încă mai de mult de Părvan, de colaboratorii și elevii săi. Dintre acestea trebuie menționate cele de la Poiana pe Siret (jud. Galați), antică Piroboridava, Piscul Crăsanilor (jud. Ialomița), Tinousul (jud. Prajova), Popești (jud. Ilfov), Zimnicea (jud. Teleorman).

Cit privește Moldova, tradiția construirii de către daci a unor cetăți mari își găsește locul, ca și în Transilvania, încă din prima vîrstă a fierului, care, în mare, ocupă prima jumătate a ultimului mileniu al erei vechi. Si ele sunt ridicate pe înălțimi mari, care domină spații relativ largi, de jur-imprejur. Este destul să amintim pe cele de la Cotnari, de la Moșna sau Scobinți, toate în județul Iași, sau pe cele de la Cretești și Tirzii (jud. Vaslui). Ele sunt fortificate cu valuri de pămînt. Expressia din textul lui Dio Cassius, „munți întăriți cu ziduri“, nu se referă la ele, dar, prin extensie, am putea — cel puțin în parte — să înglobăm pe unele din ele oarecum în aceeași categorie. Mă gîndesc la cetățile cu valuri de pămînt, în corpul căroră s-a utilizat piatră, uneori în cantități cu adevărat impresionante. O asemenea situație întîlnim la Tilișca, lîngă Sibiu, sau la Cotnari, lîngă Iași. Construcția valului de la Tilișca precede din punct de vedere structural zidul de tipul opus quadratum, în sensul că în interiorul valului sunt realizate cele două laturi din piatră brută, iar umplutura (emplectonul) constă din pămînt simplu sau nisipos. În alte părți valul dispune în interior de un zid longitudinal și de unele ziduri transversale, ca în cazul cetății de la Cotnari.

Plasată în timp, expresia lui Dio Cassius aparține etapei în care istoricul expune ultimele evenimente legate de primul război daco-roman, ayind respectiv loc în anul 102. Urmele acestui război au fost sesizate și arheologic în cetatea dacică de la Costești. **Munți întăriți cu ziduri** au fost atinși de armata romană pe măsura înaintării ei în zona Munților Orăștiei, poate la Tilișca și la Căpîlna, la Bănița și la Costești și probabil și în alte părți pe care cercetarea arheologică nu le-a repetat încă.

Efortul roman de a cucerii acești munți a fost uriaș. Uriaș atât prin numărul mare de trupe concentrate în Dacia, cit și prin rezistență pe care au opus-o dacii. Parafrazind pe Juvenal (Satire, IV, 111 sq.) care referindu-se la moartea generalului roman Fuscus în războiul din 87 e.n., cind atacase pe Decabal, zicem și noi că mulți sold

Pe versanții Apusenilor, un sistem de apărare unitar

În spațiul aflat la vest de Munții Apuseni, dacii nu și-au ridicat cetăți cu ziduri și turnuri de piatră asemenea celor din Munții Orăștiei. Aici, în Crișana, marile asezări dacice de la Berindia, Groseni, Moroda, Oradea, Tășad, Săcălasul Nou, Marca se află, în mareea lor majoritate, situate pe culmile unor dealuri bine fortificate natural prin pante abrupte și lungi, prin vâl adinci. Unele din aceste asezări au în zonele de acces cîte un val și sănt de apărare. Tot mai prin amplasarea lor, pe dealuri înalte de 300–450 m ele au o poziție strategică din cele mai favorabile, dominind, în toate cazurile, un spațiu deosebit de mare.

Cercetările arheologice întreprinse în asezările dacice amintite ne dezvăluie faptul că majoritatea lor au fost durate la finele veacului II i.e.n., dar mai cu seamă la începutul veacului următor. Tinind cont de acest lucru, dar și de amplasarea lor pe versanții vestici ai piemonturilor Munților Apuseni, ne permit să intrezzăm posibilitatea că ele au făcut parte odinioară, dintr-un sistem de apărare gîndit oarecum unitar. Este posibil că acest sistem a aparținut geniu lui militar care a fost Burebista, în temeiul primului stat dac centralizat și independent.

Între asezările amintite, cea mai intens cercetată este cea din satul Tășad, com. Drăgești, județ Bihor. Ea este situată pe dealul pe care și astăzi oamenii locului îl numesc „Cetățaua”, desii la suprafață nu se văd urmele vremenei fortificații, iar pînă la începerea săpăturilor arheologice nimeni nu a făcut aici vreo des-

coperire care să justifice această toponomie.

Cercetările arheologice începute în anul 1969 și continue pînă în primăvara anului acesta au dezvelit un număr mare de locuințe. Dintre acestea două au fost mai importante. Într-o sa s-a descoperit un mic tezaur de argint conținînd o bară, o piesă semifabricată și mai multe podoabe finite. Recopirile acestui ciclu intreg de fabricație de la materia primă la piesele terminat, într-o casă de o construcție aparte (cu o absidă laterală) și cu un inventar fix neobișnuit (vatră-cuptor, groapă cu mangal) ne indică, în mod cert, că ne aflăm în fața unui atelier de argintarie.

În cîlaltă casă, descoperită în 1978, alături de un bogat material ceramic, inventarul conținea o frumoasă rîșniță de piatră, precum și un mic depozit de unele din fier, compus din scerii, dălti, topor.

În perimetru davei de pe „Cetățaua” au fost găsite un număr apreciabil de obiecte de factură română — fibule, podoabe, produse de sticlă, vase de bronz etc. — unele lucrate chiar în atelierele italice din vremea veacului I i.e.n. Prezența acestora, dar și a monedelor romane descoperite nu departe de asezare, ne indică legăturile pe care dacii le-au stabilit, prin intermediul schimburilor comerciale, cu lumea romană, proces care începe cu aproape 200 de ani mai înainte ca legiunile romane să fi cucerit Dacia.

NICOLAE CHIDIOȘAN ■
Muzeul Jării Crișurilor, Oradea

„Soarele” din andezit

Etape premergătoare statului centralizat dac

Pînă în prezent, în zona extracarpatică răsăriteană, se cunosc 25 de cetăți, databile în limite cronologice absolute între secolele XII și XI și secolul III i.e.n. Ele aparțin tipului așa-numit hallstattian, a cărui generalizare în întreg spațiul carpato-dunărean este legată de procesul de definitivare a *ethnos*-ului tracic, ca atare, de la finele mileniului II i.e.n. Forma lor, de obicei poligonală neregulată, este determinată ca atare de val — prevăzut numai cu sănt adiacent — a cărui înălțime ajunge actualmente pînă la 5–6 m.

O caracteristică esențială a acestor cetăți o constituie marea variabilitate a valorii suprafeței interioare, de la 2 000 mp pînă la zeci de hectare. Dintre obiectivele deosebite prin mărimea dimensiunilor, menționăm cetatea de la Dersca (60 ha), județ Botoșani, complexul de cetăți de la Stîncești-Botoșani (45 ha), cetatea de la Arsura, județ Vaslui (10 ha). Altele, suprafața interioară are valori mai mici, cuprinse între 1,5 și 10 ha, ca de exemplu cetățile de la Moșna, județ Iași (7,5 ha), Dochia, județ Neamț (9 ha), Merești, județ Suceava (4,5 ha) sau Crivești, județ Iași (1,5 ha).

Prințele cele mai vechi, semnaleate pînă în prezent se situează, după toate probabilitățile, cetatea de la Preutești, județ Suceava, datând eveniment din sec. XII–XI i.e.n. Cele mai tîrziu nu depășesc însă secolul IV sau începutul secolului III i.e.n. Din această categorie fac parte cetatea II de la Stîncești-Botoșani, Copălău-Cotu, județ Botoșani, Cotnari-Cătălina, județ Iași, Brăhăști, județ Galați etc. Situate la o depărtare în timp de cîteva secole unele față de altele — între sec. XII și sec. III i.e.n. — tipul căror apartin rămine totuși neschimbăt.

Toate aceste cetăți reprezintă centre tribale, reședință unui șef și a aristocrației gentilice, asigurînd însă la nevoie refugiu pentru populația locuind de obicei în zona teritorială pe care o patronizează fiecare. În această ordine de idei, marea variabilitate a incintelor, exemplificate, nu este întîmplătoare. Dimensionarea inițială a cetății are în vedere efectivul uman pe care trebuie să-l adăpostească în caz de pericol, diferit de la un centru tribal la altul, în funcție de întinderea teritoriului tutelat și de densitatea populației „rurale” respective. De aici s-ar putea conchide că fluctuația valorică accentuată a suprafeței interioare de la o cetate la alta reflectă inegalitatea teritorială și implicit a efectivului uman diferit de la o comunitate la alta.

Desigur că o reconstituire precisă a teritorului aflat sub autoritatea fiecărei cetăți în parte nu este posibilă, cel puțin decocmată.

Totuși sint semnificative din acest punct de vedere datele rezultate din cal-

culele aproximative asupra capacitații maxime de adăpostire, ținînd seama de dimensiunile unor obiective. Astfel, complexul de la Stîncești-Botoșani ar fi putut asigura refugiu pentru circa 25 000–30 000 indivizi, cu întreg avutul, iar cetatea de la Dersca pentru circa 45 000–50 000; în schimb, cetatea de la Brăhăști, cu incinta sa de numai 2,5 ha, nu poate adăposti decît maximum 2 000 persoane.

În ciuda rolului priorității pe care îl dețin în viața comunității respective, aceste cetăți nu se deosebesc, sub aspectul edilitar, de asezările obișnuite, aflate în subordine. În ambele categorii, cetăți și asezări deschise, modul de viață este același, păstrînd caracterul unei civilizații „rurale”. De altfel, elementele specifice unui urbanism incipient nu vor apărea decît abia în epoca clasică a civilizației geto-dacice, corespunzătoare statului centralizat (sec. I i.e.n.–I e.n.).

Revenind la importanta cetăților tracoge - de tip hallstattian - ca mijloc de refugiu și apărare, trebuie să consimă gruparea lor, uneori într-o zonă relativ limitată, constituind adevarate „aglomerări fortificate”. Un exemplu în acest sens ni-l oferă zona Cotnari-Scobinț. La distanță de numai 2,5 km - în linie dreaptă - una de alta, ambele cetăți, fiecare ocupînd poziție dominantă: Cotnari: „Cătălina” (4,5 ha suprafață interioară) și Scobinț-„Dealul lui Vodă” (10 ha suprafață interioară). Spațiul dintre ele, insimind suprafață de aproximativ 500 ha, este apărat, de jur împrejur, de un val, înalt pe unele porțiuni, de peste 4 m. Privit în ansamblu, ni se infățișează o zonă apreciabilă, fortificată - totalizînd suprafață de 500 ha! - în care cetățile de pe înălțimile „Cătălina” și respectiv „Dealul lui Vodă” joacă rolul unor „basti-

oane” de flancare. N-ar fi exclus ca în acest caz să avem de-a face cu centrul unei uniuri tribale, ocupînd o zonă teritorială de dimensiuni apreciabile.

În aceeași ordine de idei este destul de interesantă construirea unor cetăți, în aceeași vreme cu acele de la Cotnari-

, „Cătălina” și Scobinț-„Dealul lui Vodă”, respectiv sec. IV i.e.n. Din această categorie fac parte cetățile de la Stîncești-Botoșani, Copălău-Cotu, județ Botoșani, Merești, județ Suceava, Bîrza-Balomirești, județ Neamț, și Brăhăști, județ Galați. Este foarte probabil ca toate aceste obiective să reprezinte elementele componente ale unui sistem defensiv organizat de un puternică uniune tribală traco-dacă pe teritoriul Moldovei în sec. IV i.e.n., pentru prevenirea amenințărilor scitice.

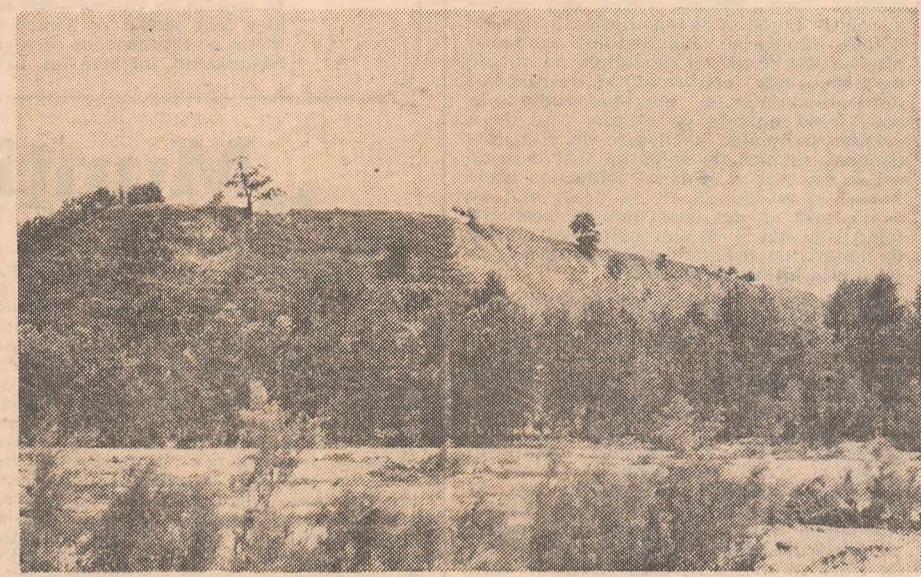
Chiar dacă această uniune tribală rămîne în limitele orindurii gentilice, ea se încadrează în rîndul formatiilor prestatale carpato-dunărene, etapă firească în evo-

luția spre crearea unității politice geto-dacice, împlinită de geniul lui Burebista.

Odată cu realizarea statului centralizat începe o nouă epocă, epoca de deplină eflorescență a civilizației clasice geto-dacice. Obiectivele fortificate ale acestei epoci (sec. I i.e.n.) aparțin unui stadiu superior de dezvoltare social-economică, corespunzător intereselor autorității statale dispunînd de întreg spațiul carpato-dunăren.

ADRIAN C. FLORESCU ■
cercetător științific principal
Institutul de istorie și arheologie
„A. D. Xenopol”, Iași

O fortăreață pe malul Siretului

După mulți ani de cercetări și săpături sistematice în bazinul Siretului, în anul 1968 am început săpăturile arheologice în așezarea de la Răcătău, rezultînd un bogat material, care ne-a ajutat la datarea asezării și la identificarea ei cu antica Tamăsiadă.

Această așezare a fost locuită începînd cu epoca bronzului — cultura Monteoru — apoi în timpul primelor epoci a fierului — în sec. X–IX i.e.n. și mai ales în epoca geto-dacă, începînd cu sec. IV i.e.n. și în toată perioada care s-a scurs pînă la începutul sec. II e.n.

Așezarea de tip dava de la Răcătău cu noapte o mare dezvoltare începînd cu sec. II i.e.n. și în toată epoca lui Burebista și Decebal, cind așezarea capătă infățișarea unei adevarate fortărețe în sensul că este apărată natural de apa Siretului la vest, iar în parte de est a fost săpat un impresionant sănt de apărare adînc de circa 16 m, cu o deschidere la suprafață de circa 30 m.

Din punct de vedere geografic, așezarea propriu-zisă — acropola ocupă o poziție dominantă, în regiunea marginală a colinelor Tutovei, în partea de vest a acestora, înconjurată de rîpi abrupte și înalte, avînd o mare vizibilitate asupra văii Siretului mijlociu.

In apropierea cetății dacice, la circa 1 km în partea de răsărit, pe teritoriul comunei Pincești se află necropolă tumulară contemporană asezării.

In urma cercetărilor întreprinse pînă în prezent, în această importantă așezare din Moldova a rezultat un fond muzeistic variat, care constă din unelte de fier, între care amintim brăzdare și cuțitele de

fier, specifice geto-dacilor, cuic, piroane și tinte de la construcții, ceramică locală de factură superioară și de import cum ar fi amfore, cupe, farfurii, căni etc., monede dacice și denari romani republican și imperiali. Numai pe cetățuia dacică s-au descoperit trei tezauri monetare, din argint, podobe dacice și de import, vase de cult, vase mari de provizii etc.

Toate aceste descoperiri conduc la ideea existenței la Răcătău, în sec. I i.e.n.–I e.n. a unui important centru economic și militar.

Au fost dezvelite pînă în prezent un număr de 200 de locuințe cu un mare număr de vître de foc, o mulțime de gropi, din care majoritatea erau amenajate în mod special pentru depozitarea cerealelor.

Intre meșteșugurile prioritar, în cetea-tua de la Răcătău menționăm olăritul. S-au descoperit cantități de ceramică de-a dreptul senzationale, care cuprind o mulțime de forme între care amintim pe cele clasice din lumea geto-dacă: ceașca, fructiera și vasul-borcan.

Intre descoperirile de la Răcătău se remarcă două vase, care pînă în prezent reprezintă adevarate unicat. Este vorba de o cupă de tipul celor de argint de la Sincrăieni — Harghita, dar de data aceasta din ceramică cu reprezentări în relief, ieșind în evidență figura unui călărești, care este redat cu atită măiestrie și cu atită naturaleză încit avem impresia că ne aflăm în fața unei adevarate lucrări de artă. Cea de-a doua descoperire reprezintă o divinitate locală, probabil un „Silen” cu o infățișare ciudată.

VIOREL CĂPİTANU ■
Muzeul de istorie, Bacău

La Zargidava, șoareci și meșteri în fier și bronz

Cercetarea arheologică din ultimii ani a adus importante contribuții la cunoașterea unor aspecte noi ale istoriei vechi a Moldovei. Mergînd pe urmele izvoarelor literare antice se descoperă în anul 1962 o nouă cetățuie dacică pe valea Siretului, în satul Brad, comuna Negri, județul Bacău.

Pe teritoriul acestui sat în punctul numit de localnici „La stîncă” s-a descoperit un complex arheologic alcătuit din mai multe asezări succesiive datînd din: neolitic (cultura Cucuteni faza A și A-B), epoca de trecere de la neolitic la bronz, epoca bronzului (cultura Monteoru), prima epocă a fierului (Hallstatt B), epoca geto-dacă (sec. IV i.e.n.–sec. II e.n.) și epoca feudală (sec. XIV–XVII). Cea mai importantă este așezarea geto-dacică, de tip „dava”, cu patru niveluri și 12 faze de locuire, ce se succed într-un strat de cultură gros de circa 2 m.

Cercetările efectuate pînă în prezent au scos la iveală peste 200 de locuințe, 300 gropi de provizii sau cu resturi menajere ori de cult, precum și un bogat material arheologic caracteristic culturii geto-dacice din perioada sa clasică.

Tipul predominant de locuință a continuat să fie, în toate cele patru niveluri de locuire dacice, cel de suprafață. Locuințele fiind identificate, mai ales, după vître și podelele de lut. Forma, în cele mai multe cazuri, este patrulateră, uneori rectangulară. Folosirea largă a lemnului în construcția lor este demonstrată de marea cantitate de cărbune și de urmele de grinză și pari. Pereții erau făcuți din nuiele bătuțe cu pămînt, sau numai din lemn, iar acoperișul din stuf, sindrilă sau paie. Nu s-au găsit țigle sau alte elemente de acoperis.

Vîtrele, care indică de obicei prezența unei locuințe, au forma ovală sau rotundă, cu un diametru, în medie, de 0,75 m. Construcția lor era destul de simplă, folosindu-se, în majoritatea cazurilor, un strat de prundă. Nu lipsesc nici cupoarele, însă ele sunt mai rare și nu s-au păstrat decît fragmentar, datorită atit distrugerilor locuințelor cît și nivelărilor ulterioare.

În afară de ceramică, care este foarte abundentă și variată, atit din punct de vedere al formelor cît și al tehnicii de lucru, s-a descoperit și o mare cantitate de obiecte de metal, os, lut, piatră, sticlă etc., care atestă diversitatea ocupării locuințelor acestei asezări. Printre acestea remarcăm: un bogat inventar gospodăresc, mărturie a gradului final de dezvoltare atins de forțele de producție, cum ar fi: topoare din fier care servau, în primul rînd, la defrișarea pădurilor, scerii din fier cu spin pentru înmănușare, a căror prezență alături de brăzdare de plug și de mari cantișoane de mei carbonizat descoperit în vase sau în gropi cu pereții arși, indică o dezvoltare destul de mare a agriculturii practicate pe terenurile din jur, precum și alte multe unelte cu diverse întrebunțări.

Armele găsite în cetățuie sunt mai puține, fapt firesc dacă ne gîndim că romani

învingătorii au capturat cea mai mare parte din echipamentul dacilor biruiti. S-au găsit totuși virfuri de săgeți de forme diferite, precum și virfuri de sulițe și de lânci. Alături de acestea, ca dovadă a folosirii calilor în lupte, o cantitate destul de mare de pînjeni din fier, o parte din ei frumos decorați prin încrustări de bronz și diverse alte piese de harnășament.

Existența unor meșteri în prelucrarea și confecționarea obiectelor din metal este demonstrată de descoperirea în cadrul așezării a unui mare număr de creuzete cu urme de metal topit, zgură de fier și mai ales a unor lingouri de bronz. Alături de acestea, descoperirea unor obiecte neterminate, în curs de prelucrare, dovedește faptul că majoritatea uneltelelor, armelor, obiectelor de podoabă etc. erau produse pe scară largă de localnici și răspindite la populația din zonele învecinate.

Așezarea de la Brad a fost fortificată cu un sănt larg și adinc, precum și cu o palisadă simplă de lemn, construite în prima jumătate a sec. I i.e.n., în vremea lui Burebista.

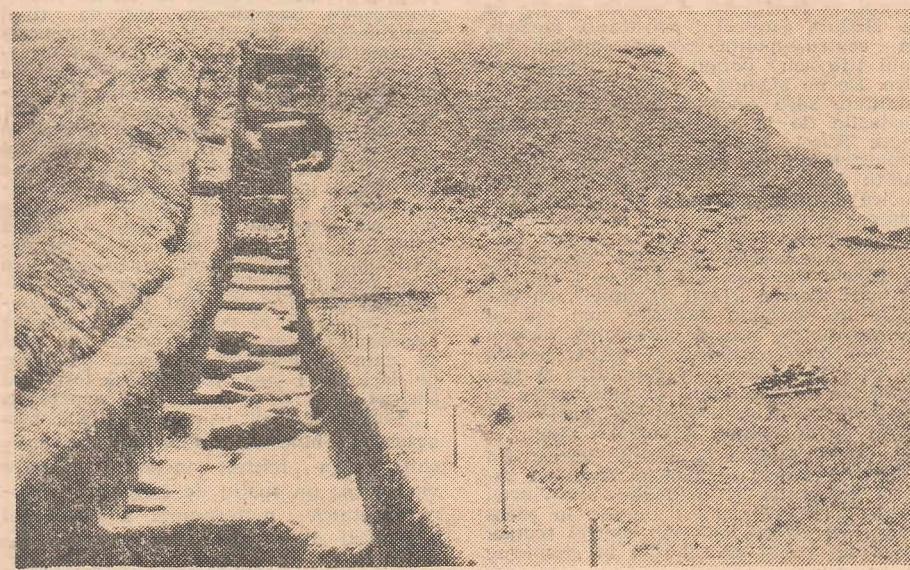
În partea de nord-est a acropolei, peste sănțul de apărare, pe un platou se află așezarea nefortificată, care corespunde ultimelor trei niveluri dacice din zona fortificată. Si aici intensitatea cea mai mare de locuire aparține sec. I i.e.n. — sec. II i.e.n.

La o distanță de 500 m de așezare, în partea de est, s-a descoperit un cimitir compus din peste 25 de tumuli de diferite mărimi, care conțin morminte de incinerare și înhumare, datând din epoca geto-dacică.

Demonstrând gradul înalt de dezvoltare a societății dacice de pe teritoriul Moldovei în sec. I i.e.n. — sec. II i.e.n., descoperirile de la Brad se încadrează în unitatea culturii și civilizației dacice din perioada statului condus de Burebista și Decebal în cadrul căruia intra desigur și zona cetății de la Brad.

Prin bogăția și diversitatea materialului descoperit, prin mărimea și fortificarea ei, așezarea de la Brad stă alături de marile stațiuni geto-dacice descoperite în Moldova: Poiana, Răcătău, Bitca-Doamnei, Tisesti, Barboș-Galați, constituind totodată și ultima mare așezare dacică de pe valea Siretului, care încheia seria „davelor” pomenite de geograful antic Ptolemeu. În acest sens, luând în considerare identificarea Piboridavei la Poiana și a Tamasidavei la Răcătău, putem admite că cetăția de la Brad nu poate fi alta decât ZARGIDAVA.

VASILE URACHI ■
Muzeul de istorie, Roman

Cea mai falnică cetate din zona extracarpatică răsăriteană

Cea mai falnică dintre cetățile dacice din zona extracarpatică este situată la marginea vestică a orașului Piatra Neamț, pe o prelungire a Muntelui Doamnei, o înălțime de 457 m.

Cercetările indelungate ale colectivului condus de regeratul prof. N. Gostar au stabilit că cetatea dacică Bitca Doamnei, important centru militar și de cult, era apărăta într-o primă fază printre palisadă, lată de 6 m și apoi cu un zid de piatră lat de 3,50 m construit într-o tehnică apropiată de tipul de zid numit fierului.

Nu lipsesc frumoase obiecte de podoabă, fibule, inele, brăzări lucrate din argint și fier, cele mai multe lucrate de meșteșugarii dacii. Materiale de import romane deosebite, o *oenochoe* de bronz, un frumos ataș de toartă cu delfini a-

opus quadratum. Tot la Bitca Doamnei au fost descoperite pe latura sudică a zidului de incintă două grupuri de aliniamente din tamburi de piatră, aşadar două sanctuare. Prin zidul de piatră, care nu-i totuși identic cu cel din cetățile intracarpatiche (*murus dacicus*) și mai ales prin sanctuar, Bitca Doamnei este cetate în depină acceptiune a termenului, ceea mai apropiată de cetățile dacice din Munții Orăștiei.

Amenajarea a trei terase artificiale pe pantă vestică a sporit suprafața locuibilă a incintei cetății, de 1,9 ha. În cuprinsul locuințelor a fost găsită în primul rînd ceramică dacică lucrată cu mină și la roată caracteristică, de la căjuile dacice de dimensiuni diferite, lise sau cu un decor în relief și incizat de o mare bogăție, la frumoase fructiere cu un decor lustruit sau pictat.

frontați etc., nu sunt totuși prin număr la nivelul cetăților de la Valea Siretului. De asemenea și circulația monetară este mai mult decât modestă (3 monede).

Cea mai puternică cetate dacică extracarpatică, posibil centru al unei uniuni tribale, a sfîrșit printre-un puternic incendiu în cursul războaielor dacico-romane de la începutul secolului I i.e.n.

Tot pe teritoriul orașului Piatra Neamț o altă cetate se află pe înălțimea Cozla, unde amenajările moderne în anul 1904 au distrus atât fortificațiile antice cit și, în cea mai mare parte, locuințele.

Ipoteza localizării anticei Petrodave la Piatra Neamț de date foarte vechi are mulți aderenți și între cercetătorii contemporani.

Dr. SILVIU SANIE ■
cercetător științific principal

O elocventă unitate a culturii materiale

Una din premisele de ordin economic ale unificării tuturor dacilor la începutul secolului I i.e.n. a fost și intensificarea producției meșteșugărești, care a atrăs după sine dezvoltarea pe scară largă a agriculturii, intensificarea creșterii vitelor pentru valorificarea pieilor și, bineînteles, amplificarea relațiilor de schimb cu populațiile învecinate.

Meșteșugurile care pot fi considerate generalizate în a doua jumătate a mileniului I i.e.n. — metalurgia fierului, prelucrarea aurului și argintului, meșteșugul monetariei, al construcțiilor, prelucrarea lemnului, olăritul, tesutul, prelucrul pieilor — sint deosebit de bine ilustrate prin descoperirile arheologice de pe teritoriul Moldovei, mai ales din cetățile dacice („davae”) de pe Siret (Poiana, Răcătău, Bradu), intens cercetate în ultimii ani.

În afară de numeroasele unele descoperite în cadrul așezărilor dacice, un mare număr de astfel de piese se aflau depozitate în diferite locuri din afara așezărilor, cum este cazul binecunoscutele depozite de la Oniceni și Negri, din județul Bacău și de la Lozna, din județul Botoșani, care conțineau unele și alte obiecte de o deosebită valoare pentru cunoașterea istoriei vechi a acestor zone geografice.

Depozitele de la Oniceni și Negri conțineau în total 335 bare din fier, în forma brâzdalelor de plug, sau care urmă să fie transformate în astfel de unele, cele mai multe având urmele unei indelungate folosiri.

Al treilea mare depozit menționat, acela de la Lozna, comuna Dersca, județul Botoșani, a fost descoperit în cunoscuta turbărie din această localitate, mare zăcămînt carbonifer al zării, odată cu exploatarea căruia au fost scoase la lumină și numeroase alte vestigii, deosebit de valoroase pentru cunoașterea istoriei vechi a acestei zone geografice.

Faptul că acest depozit s-a descoperit la o adâncime relativ mare în stratul de turbă (2,50 m), fiind îngropat cu deosebită grijă, după ce a fost în prealabil învelit într-o pînză și așezat într-o lădiță de lemn, demonstrează mareea prețuire ce se acorda uneltele din fier, care, în general, se procurau greu, atelierele metalurgice fiind rare, la fel ca și minereul de fier care trebuia adus din zone îndepărtate:

Din depozitul de unele din fier de la

Prezența masivă a descoperirilor monetare dacice, cu emisiuni din argint inițiate după tetradrachmele macedonene ale regelui Filip al II-lea și ale urmășilor acestuia, de tipurile cunoscute în lumea specialistilor sub denumirile de *Banat* (a doua jumătate a sec. I i.e.n.), *Ciricova* (în jurul anului 200 i.e.n.), *Ramna* (circa 200 i.e.n.) sau *Agriș* (începutul sec. al II-lea i.e.n.), ne dovedesc existența pe teritoriul Banatului a unor rute de uniuni tribale daco-getice, în perioada cuprinșă între secolele IV—II i.e.n. Ele ar putea fi eventual atribuite tribuitorilor dacice ale albovensilor și saldensilor, menționate de izvoarele antichității printre triburile daco-getice, și localizate ipotetic în zona de sud-vest a României. În această zonă, dovezile arheologice ne atestă o conviștiune și o influențare reciprocă între dacii și celti, astă cum ne indică însemnările monetare menționate mai sus, dar și materialele scoase la iveau recent din necropola de la Remetea Mare (jud. Timiș) sau cele descoperite în importantele așezări de la Židovar și Gomolava, pe teritoriul Iugoslaviei.

Este adevărat că, pînă nu demult, aceste descoperiri — majoritatea mai vechi — desăvârșitoare, prin caracterul lor izolat, rupte de contextul celorlalte urme de cultură materială, lăsau încă multe probleme în suspensie legate de prezența dacilor în Banat. Desi izvoarele literare ale antichității menționează pe acest teritoriu existența unor importante așezări, „dave”, cu nume de clară rezonanță dacică, cum ar fi *Arcidava*, *Aizis*, *Berzobis* sau *Tibiscus*, cercetarea arheologică nu reușise să depisteze pe teren urmele concrete ale unor complexe de locuire sau cimitiri din această vreme.

Alături de cimitirul din epoca dacică de la Remetea Mare (jud. Timiș), amintit mai înainte, scos la iveau și studiat de către Florin Medelet, de la Muzeul Banatului din Timișoara, specialistii Muzeului de istorie al județului Caras-Severin din Resita în colaborare cu cercetători de la Muzeul de istorie al Transilvaniei din Cluj-Napoca au reușit să localizeze și să înceapă cercetarea unor așezări din a-eași perioadă, în zona de sud a Banatului. Este vorba de așezările de la Pescari — „Culă”, Gornea — „Ogașul Padina cu spini” și Liubcova — „Stenca” (jud. Caras-Severin) la care se adaugă și cea deja cunoscută de la Dubova (jud. Mehedinti). Ele vin să ne ateste locuirea intensă a malului românesc al Dunării de către populația daco-getică în perioada cuprinsă între sec. al IV-lea i.e.n. — I e.n.

După datele oferite de cercetările de pînă acum, așezările de la Gornea —

Lozna pot fi amintite piese ca: nicovale, ciocane, dălti, pile, menghine, burghie etc., care ilustrează o îndeletnicire deosebită de perioată în acea vreme, aceea a fierăriei.

Alte numeroase unele se referă la o ocupație la fel de importantă în epoca geto-dacică — agricultură — ca o nevoie de resursă atât pentru piata internă, cit și pentru perpetuarea relațiilor cu coloniile greci. Această îndeletnicire este ilustrată prin 14 seceri, 4 coase și două cosoare, care pentru prima dată, în acest depozit, au putut fi găsite în starea în care au fost depuse, neafectate de umezala solului și de alte condiții de zacere în mediul acid și mai ales de cca 2 000 de ani care le despărțește de zilele noastre.

Tinind seama de caracteristicile fiecărei piese în parte, unelele descoperite în turbăria de la Lozna se datează în perioada mijlocie a celei de a doua epoci a fierului (sfîrșitul secolului al II-lea și începutul secolului I i.e.n.) cind, după cum am mai amintit, se afirmă pentru prima dată în răsăritul Europei statul dac unificat.

Situarea acestui mare depozit în nordul Moldovei este un indiciu că și în această zonă, considerată mult timp de specialisti relativ mai izolată față de civilizația influitoare a unior dacice din stînga Dunării de Jos și din Dobrogea, a existat aceeași populație cu preocupări similară, chiar dacă vremelnic a trebuit să suporte o altă dominatie politică.

Diferite detalii ale pieselor ce alcătuiesc acest depozit demonstrează că meșterii geto-daci aveau cunoștințe avansate în diferite domenii și mai ales în prelucrarea fierului, iar civilizația lor atinsese încă din perioada premergătoare consolidării statului, un înalt grad de dezvoltare, putând fi comparată chiar cu aceea creată de celti, meșteri recunoscuți în acea vreme în prelucrarea fierului.

Prezența „căuției” dacice printre aceste descoperiri de la Lozna, precum și în alte numeroase așezări din aceeași vreme din nordul Moldovei cum sint aceleia de la Cucorâni, jud. Botoșani, Botoșana și Scheia din județul Suceava și altele, ilustrează atât unitatea culturii materiale a dacilor, cit mai ales continuitatea acestei populații pe un teritoriu întins.

SILVIA TEODOR ■
cercetător științific principal, Iași

Creații caracteristice pentru întreaga civilizație dacică

Prezența masivă a descoperirilor monetare dacice, cu emisiuni din argint inițiate după tetradrachmele macedonene ale regelui Filip al II-lea și ale urmășilor acestuia, de tipurile cunoscute în lumea specialistilor sub denumirile de *Banat* (a doua jumătate a sec. I i.e.n.), *Ciricova* (în jurul anului 200 i.e.n.), *Ramna* (circa 200 i.e.n.) sau *Agriș* (începutul sec. al II-lea i.e.n.), ne dovedesc existența pe teritoriul Banatului a unor rute de uniuni tribale daco-getice, în perioada cuprinșă între secolele IV—II i.e.n. Ele ar putea fi eventual atribuite tribuitorilor dacice ale albovensilor și saldensilor, menționate de izvoarele antichității printre triburile daco-getice, și localizate ipotetic în zona de sud-vest a României. În această zonă, dovezile arheologice ne atestă o conviștiune și o influențare reciprocă între dacii și celti, astă cum ne indică însemnările monetare menționate mai sus, dar și materialele scoase la iveau recent din necropola de la Remetea Mare (jud. Timiș) sau cele descoperite în importantele așezări de la Židovar și Gomolava, pe teritoriul Iugoslaviei.

Este adevărat că, pînă nu demult, aceste descoperiri — majoritatea mai vechi — desăvârșitoare, prin caracterul lor izolat, rupte de contextul celorlalte urme de cultură materială, lăsau încă multe probleme în suspensie legate de prezența dacilor în Banat. Desi izvoarele literare ale antichității menționează pe acest teritoriu existența unor importante așezări, „dave”, cu nume de clară rezonanță dacică, cum ar fi *Arcidava*, *Aizis*, *Berzobis* sau *Tibiscus*, cercetarea arheologică nu reușise să depisteze pe teren urmele concrete ale unor complexe de locuire sau cimitiri din această vreme.

Alături de cimitirul din epoca dacică de la Remetea Mare (jud. Timiș), amintit mai înainte, scos la iveau și studiat de către Florin Medelet, de la Muzeul Banatului din Timișoara, specialistii Muzeului de istorie al județului Caras-Severin din Resita în colaborare cu cercetători de la Muzeul de istorie al Transilvaniei din Cluj-Napoca au reușit să localizeze și să înceapă cercetarea unor așezări din a-eași perioadă, în zona de sud a Banatului. Este vorba de așezările de la Pescari — „Culă”, Gornea — „Ogașul Padina cu spini” și Liubcova — „Stenca” (jud. Caras-Severin) la care se adaugă și cea deja cunoscută de la Dubova (jud. Mehedinti).

Ele vin să ne ateste locuirea intensă a malului românesc al Dunării de către populația daco-getică în perioada cuprinsă între sec. al IV-lea i.e.n. — I e.n.

Ceramica bogată descoperită în aceste așezări este lucrată atât cu mină cît și la roată. Ea este frumos și variată, de formă rotundă, în unele cazuri chiar pictată. Dintre forme de vase amintim vasele borcan, fructierele, chiupurile de mari dimensiuni, sau ceștile opaiț, caracteristice olăriei dacice de pe întreaga aria de răspândire a acestei civilizații.

MARIAN GUMA ■
Muzeul de istorie, Reșița

Oameni apărind ziduri (Imagine de pe Columnă)

Așezarea geto-dacică de la Sprincenata

Recentele investigații arheologice efectuate de către Muzeul de istorie din Slatina în colaborare cu Institutul de arheologie din București au dus la descoperirea unei importante așezări geto-dacice întărită pe teritoriul comunei Sprincenata. Primele informații despre existența acestui valoros centru arheologic datează încă de la sfârșitul sec. XIX, fiind cuprinse în răspunsul învățătorului I. Dumitrescu din 1873. La începutul secolului următor (XX), așezarea apare menționată în „Marele dicționar geografic al României”, sub numele „Cetatea lui Gilmă”.

Cetatea geto-dacică despre care este vorba se află situată pe terasa stângă a riuului Olt, în sectorul dintre satele Viespești și Gilmee. Aceasta ocupă un bot de terasă, cu o poziție dominantă, înconjurat de pante abrupte, greu accesibile. Spre est se află un sănț și val de apărare, care o izolează complet de restul terasei. În cursul celor două campanii de săpături s-a urmărit pe de o parte stabilirea stratigrafiei așezării, culegerea primelor date și materiale necesare cunoașterii vieții materiale și spirituale a getilor de la Gilmee, iar pe de altă parte cercetarea sistemului de apărare a cetății.

Așezarea propriu-zisă, secționată de mai multe ori, prin secțiuni transversale pe lungimea acesteia nu ocupă o suprafață prea mare. În schimb aici se constată o locuire foarte intensă, ceea ce a dus la depunerile de straturi de cultură pe o înălțime de aproape 2 m. Cele mai vechi urme de locuire de pe înălțimea de la Gilmee datează din epoca neolică și din cea a bronzului. Numai că ceramica descoperită în prezent indică pentru aceste două perioade de timp doar o locuire cu totul sporadică. Nota principală și dominantă o dă urmele de cultură geto-dacică, depuse în straturi continui și groase, întinute în egală măsură pe întregă suprafață a așezării. În funcție de natura și structura depunerilor au fost identificate patru straturi de cultură.

Locuitorii așezării de la Sprincenata au utilizat ca tip de locuințe, atât bordeiul, cit mai ales locuințele de suprafață. În prezent s-au descoperit două bordei, ambele de formă rectangulară. Locuințele de suprafață, identificate prin vetră și podine de lut, nu au putut fi urmărite și dezvelite în întregime. Din această cauză nu putem încă oferi date precise referitoare la dimensiunile acestora și nici la frecvența lor. Dacă ar fi să le înregistram numai pe baza vatrelor descoperite, am putea vorbi de sigur de o frecvență mai mare a lor în raport cu bordeiele.

O descoperire cu totul deosebită o constituie un mormint de înhumare apărut în plin centru al așezării. Acesta constă mai întâi dintr-o gropă de formă rectangulară neregulată, extinsă în semicerc spre vest, pînă la adâncimea de 3 m. De la această adâncime unde s-a lăsat un prag de pămînt galben începe groapa propriu-zisă a mormintului, de formă rectangulară, orientată nord-sud, adâncă de 3,90 m de la suprafață solului și de 0,90 m de la pragul amintit, cu lungimea de 2,40 m și lățimea la sud de 0,70 m și la nord de 0,85 m. În pămîntul din interiorul gropii, aproape în întregime aparținând stratului de pă-

mint al nivelului III de locuire, s-au găsit cîteva fragmente ceramice dacice nesemnificative, iar către fundul gropii, un radius și cîteva falange dintr-un schelet uman. Partea de jos a gropii, respectiv de la prag, a fost special amenajată ca o cameră funerară, fiind prevăzută cu un acoperis de lemn. Acesta constă din patru pari fixați aproape de cele patru colturi ale gropii, pe care se sprijineau grinzi laterale și transversale, probabil cu rol de susținători ai întregului acoperis. Pe fundul gropii s-a descoperit, păstrându-se încă forma inițială, un cosciug constând din scobirea unei jumătăți de trunchi de copac, asemănător unei albi mari, mai înălță către sud, acolo unde se aflau piocările (0,25 m) și mai lată către nord, în regiunea trupului și capului (0,50 m). În cuprinsul cosciugului-albiei nu s-au mai găsit resturi din schelet și nici un fel de obiecte de inventar. Este foarte probabil ca scheletul și eventualul inventar să fi fost ridicate de către locuitorii așezării la o dată și în imprejurări pe care nu le putem preciza. Desi mormintul este lipsit de inventar, descoperirea ca atare se dovedește a fi unică pînă în prezent în toată lumea geto-dacică.

Din datele de care dispunem pînă în prezent, cronologia așezării poate fi fixată provizoriu între mijlocul sec. II i.e.n. și începutul sec. I e.n. Rămine pe viitor să se vadă pînă unde urcă în timp în sec. I e.n. Astfel cel mai vechi nivel de locuire ar putea să aparțină sec. II i.e.n., el reprezentind după cît se pare și data ridicării fortificației, deoarece urmele de cultură ale acestuia se află sub baza valului și sub pămîntul galben de nivelare a așezării. Celelalte niveluri de locuire se însîră din punct de vedere cronologic astfel: nivelul II ar corespunde primelor decenii ale sec. I e.n., cel de-al III-lea datat cu monede ar cuprinde începutul perioadei lui Burebista, iar cel de-al IV-lea (ultimo) s-ar plasa la sfîrșitul sec. I e.n. și la începutul sec. II e.n.

Din rezultatele acelorași cercetări reiese că locuitorii așezării s-au ocupat intens cu agricultura și creșterea vitelor, regiunea oferindu-le pentru aceasta condiții dintre cele mai bune. În această privință sunt deosebit de semnificative numeroasele gropi de provizii, 20 descoperite în cursul celor trei campanii de săpături, risnicele circulare întregi și fragmentare și cantitatea neasteptată de mare de case, de animale domestice. În plus, același locuitori practicau vinătoarea și pescuitul după cum arată oasele de mistret, căprioară și vertebratele de pește. La nivel casnic se practica torsul și tesutul, dovada, fiind făcută de numeroasele fusaiole și greutăți pentru războiul de țesut apărute în cursul slavașistă română.

Așezarea getică întărită de la Sprincenata este deocamdată singura de acest fel din părțile de jos ale văii Oltului. După toate probabilitățile aici se află reședința unui trib getic, stăpinul acelor meleaguri. Getii de la Sprincenata și din imprejurimi făceau probabil parte din neamul potulatensilor, una din semintile pomenite de geograful antic Ptolemeu și localizată de V. Pârvan în regiunea de sud-vest a Daciei. Aceeași populație din părțile de aici ale Sprincenatei făcea parte în același

temp din marea familie a getilor din Cimpia Dunării despre care avem stîri prețioase, scrise încă din a doua jumătate a secolului al IV-lea i.e.n. Ne referim la realizările istoricului antic Arrian cu privire la expediția întreprinsă de Alexandru cel Mare în anul 335 i.e.n., împotriva triburilor. Cu acest prilej, regele macedonean

trece Dunărea, în dorință de a-i impresiona pe geti, care, spune izvorul „se adunaseră în număr mare pe malul Istrului”. După părere istoricilor, din rîndul căror am cită pe V. Pârvan, traversarea Dunării s-a făcut în unul din vadurile dintre rîurile Olt și Arges.

CONSTANTIN PREDA și MIHAI BUTOI ■

Persistența dacă și daco-romană pe teritoriul hunedorean în cercetarea locală

In cadrul marcelui program de reconstruire a istoriei patriei și de completare cu noi date arheologice, arhivistice, lingvistice și de altă natură, în șirul unor capitole importante în dezvoltarea societății noastre de-a lungul veacurilor, e cuprinsă și problema cunoașterii căi mai aprofundate a gradului de dezvoltare materială și spirituală a băstinașilor dacogetai, a persistenței acestora în timpul stăpinirii Daciei de către romani, ca și urmărirea firului neîntrerupt de existență a poporului roman pe meleagurile de astăzi, după părăsirea provinciei, la anul 271 e.n., de administrația și armata română.

Deși cercetarea hunedoreană locală a adus o însemnată contribuție la cunoașterea traiului autohtonilor dac din timpul Daciei libere, adică a Daciei de dinaintea cuceririi romane, prin săpături și publicarea rezultatelor acestora, ca cele de la cetatea de la Bânița, dealul cetății Deva, Cozia, Cimpuri-Surdur, Cincis s.a. ne vom limita a relata doar contribuția, pe cît posibil mai nouă, adusă de cercetarea locală în problema atât de importantă a convietuirii strămoșilor dacii cu elementele romane sau romanizate din timpul stăpinirii romane și continuarea prezenței elementului daco-roman după retragerea, sub împăratul Aurelian, a oficialității romane la sud de Dunăre.

E de relevat că descoperirile arheologice efectuate pe teritoriul sării în urmărirea acestui important capitol din trecutul poporului nostru, sint fericiți complete cu unele cercetări, mai vechi sau mai noi, efectuate și de personalul științific din timbul Hunedoarei, cu precădere al Muzeului județean. Elementele de cultură materială și spirituală sesizate în urma acestor cercetări, ca : unele de producție, ceramică, sisteme funerare etc. — pe care cu greu le-am putea explica și comentă exhaustiv în acest loc, cu totul limitat — furnizează surse materiale de informare istorică, produse de dacii, elemente de cultură tradițională, și în timpul stăpinirii romane în Dacia.

Amintim în această ordine de idei cercetările facute la Micia, în vecinătatea municipiului Deva.

Dacă documentele epigrafice descoperite în acest loc oferă date de seamă în ce privește topografia localității, a aparatului administrativ, a coloniștilor veniți din diferite părți ale vastului imperiu al Romei, a trupelor stationate aici etc., mărturii arheologice, nu lipsite de importanță, reflectiv, și persistență sub romani, ca și după aceea, a elementului etnic dac autohton. Săpăturile sistematice reluate la Micia, în stil mai mare, în ultimii ani, și încă în curs de efectuare, au dat la iveau în așezarea civilă din jurul castrului și chiar în interiorul acestuia, în asociere cu obiecte romane, și în același strat cultural și produse ceramică specifică societății dace. Vasile execuțate cu mină, fără roata olarului, după o tehnică tradițională, caracteristică atât prin profil cît și prin elementele de decor, nu lasă nici un dubiu cu privire la apartenența lor.

Descoperirea în așezarea civilă și în castrul de la Micia a acestor produse, fără corespondent în ceramică română locală, dar cu care coexistă, fac dovada peremptoriei a continuării de viață a unor grupuri dacice alături de elementul roman, utilizând pentru nevoile lor, pe lîngă olăria română, și produse ceramică tradițională proprie. Prezența vaselor dacice în preajma lagărelor militare romane, și cu atât mai mult în interiorul acestora, este explicată de arheologi prin folosirea de către romani a populației indigene la lucrările de construire și de întreținere a castrelor sau a utilizării de către soldații garnizoanei respective a produselor materiale dace cu care erau în raporturi apropiate. Mai mult chiar, unele descoperiri hunedorene, ca cele de la Cincis, sint relevante și cu privire la folosirea elementului dac în economia slavașistă română.

S-au descoperit la Cincis o Villa rustica, proprietate a unui stăpin roman sau romanizat, și o necropolă cu morminte tumulare. Ritul de înmormântare întîlnit aci este incinerarea, formă sepulară la daco-getii din epoca fierului perpetuată de această populație și sub romani pînă în secolul IV.

Importanța descoperirii de la Cincis, îndeosebi a cimitirului, constă tocmai în sesizarea aici a populației băstinașe rămasă pe teritoriul său ancestral sub domnia română și a folosirii acestui populație — ca vechi specialiști în extragerea și prelucrarea metalelor — la extragerea zăcămintelor de fier în bazinul hunedorean al Cernei, ca și la prelucrarea acestui metal, după cum a fost folosit și în alte ramuri ale economiei timpului.

Fiind vorba de convietuirea dacilor cu românii din epoca de stăpinire a acestora din urmă în Dacia, sint de subliniat și cercetările imprăunătate cu săpături arheologice, cu totul recente, efectuate în necropolă română de lîngă impozantă hidrocentrală Deva-Mintia. Au fost date la iveau aci morminte ale populației dac din timpul stăpinirii romane caracterizate prin folosirea sistemului de înmormântare al incinerării, atât de caracteristic societății dace și, mai ales, prin descoperirea unor piese de inventar funerar specifice dacilor, aflate în mormintele respective.

După o stăpinire de aproximativ 165 de ani, la 271 e.n., oficialitatea romană, după cum se știe, se retrage treptat la sud de Dunăre. Cu aceasta o nouă epocă istorică se deschide pe teritoriul fostei provincii. După părăsire, cu toate consecințele unor pregnante schimbări de natură economică și social-politică, viața continuă în ținutul nord dunărean, inclusiv în cel hunedorean, atât în fostele orașe, cât și, mai ales, în așezările rurale. Într-un aspect al acestor viață și culturi, lipsită de strălucirea din trecut, trece printr-un pregnant proces de ruralizare.

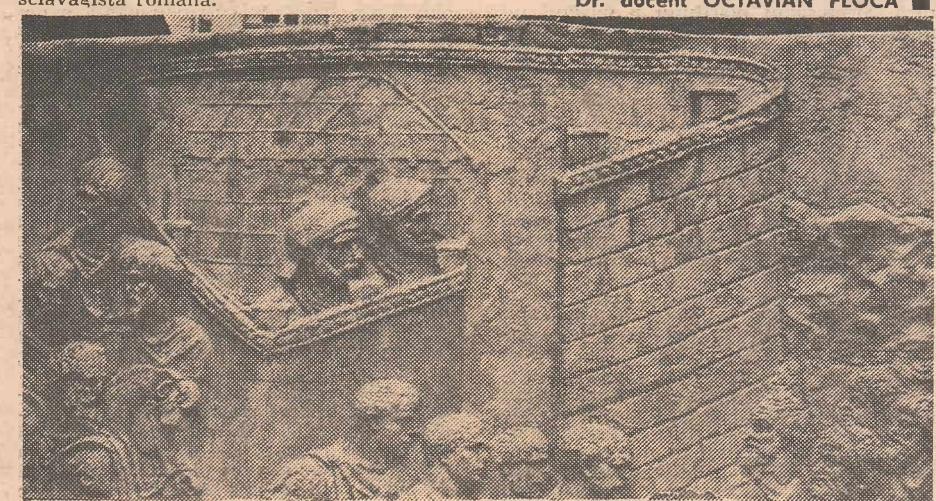
In perioada dominației romane în Dacia, timp relativ scurt, văzut în perspectiva istoriei, convietuirea dacilor cu elementele romane, și datorită altor mulți factori, are ca rezultat zămisirea populației daco-romane.

Mărturiile prezenței unor grupuri dacoromane în perioada de timp următoare abandonării sunt intuitiv documentate material în ținutul Hunedoarei. Referindu-ne la cercetarea locală în acest context, ne întoarcem din nou la ultimele cercetări (ca și la altele mai vechi), efectuate pe teritoriul importanței așezării Micia.

In pagus-ul de la Micia, ca și în alte locuri din cuprinsul fostei provincii, aceste dovezi însușează piese arheologice caracteristice epocii respective: ceramică, obiecte vestimentare, monede s.a. E de subliniat în această ordine de idei practicarea unor mestesuguri pereteind uneori, sub noi forme, produsele ieșite din atelierele mestesugărești locale. Sint de relatată dintre mărturiile descoperite cu totul recent în perimetru așezării Micia a unui semnificativ număr de denari, emisiuni ale împăratilor Gratianus (367-383 e.n.) sau Constantinus (340-341 e.n.) ca și ale altor împărați din perioada post-aureliană, care nu numai că atestă prezența, în continuare, pe vatra vechii așezării a unei societăți noi, ci și folosirea acestor instrumente de schimb în transacțiile economice ale localnicilor cu sudul balcanic, cu care legăturile economice și politice, peste Dunăre, nu au incetat să fie practice.

Fiind cu total scrupulosi menționăm că chiar dacă caracterul unor din mărturiile mentionate este mai greu de fixat sub raportul etnografic, ele sint totuși prezente prin ființă și materialitatea lor și nimic nu ne impiedică să considerăm în aceste locuri, ca și în altele, neamintite în acestă carte, o viață neîntreruptă a străbunilor din epoca română și pînă în cea a feudalismului timpuriu.

Dr. docent OCTAVIAN FLOCA ■

Ziduri apărind oameni (Imagine de pe Columnă)

Botoșani, oraș nou la scara intereselor omului nou

Orașul de sus, orașul-grădină, orașul-patriarh al culturii române și plin acum, la acest miez de iunie, de anotimp și sărbătoare ale poeziei, de oameni veniți dintr-o toate marginile țării și ale străinătății să-l caute pe Eminescu. Îl află, desigur, pretutindeni — e graiul, e aerul, e pămîntul, si gindul acestor meleaguri care l-au zâmislit. Dar după ce s-au reculesc în vers și istorie se îndreaptă spre hotele moderne și cartiere moderne din beton și sticlă, asaltează după suveniruri supermagazine cu etaj și autoservire, privesc panorama străzii acaparată de tineri grăbiți imbrăcați în blugi și de foarte mulți copii — un du-te-vino de copii — ca și bolta cerului albastru dominată de uriașele brațe ale macaradelor. Se intorc și se simt bine într-un oraș în mișcare, care trăiește în prezent, care se transformă... Oricum, turist sau reporter cine s-ar mai duce azi, prin bătrâna Moldovă, să caute naiv, ori să mai aştepte să întâlnescă, dimensiunea sadoveniană a orașului unde nu se întâmplă nimic. Dar ce se întâmplă azi, în acest sfîrșit de cincinal, în această margine de țară, unde ei, localnicii, zic: „sintem un inceput de drum al nostru și al țării, sintem și vrem să fim o fereastră vie spre spațiul și timpul românesc de azi”, precum debutea în dialogul nostru primarul municipiului, DUMITRU MARIN. Imaginea aceasta de oraș în mișcare, cu pămîntul răscălit de buldozeri și cerul invadat de macarale, cu străzile debordind de tineri se vrea înțeleasă și decantată cu valorile și rosturile ei, pornind poate, ba nu, tocmai de aici, de la cine sunt cei ce alcătuiesc și animează această realitate. Cine sunt botosenienii cu buletin de oraș-municipiu, de oraș-capitală de județ numai de puțin peste un deceniu?

COPII S-AU INTORS ACASĂ, COPII RÂMÎN ACASĂ

— Nu știu dacă ne-am apelat destul cu gindul și chiar cu condeul, zice primarul Dumitru Marin, vorbind ca activist de partid și botosenean, asupra anului 1968, asupra deciziei politice a partidului nostru de la Congresul al IX-lea chiar, privind împărțirea administrativ-teritorială a țării în județe. Este un timp și o sociologie pe care nu le-am descurtat destul și nu le-am explicat destul, după părerea mea. Tineretului nostru de-acum și se pare natural să vină de la Ripiceni ori Săveni de pildă, cum a terminat 10 clase, să se califice la „Electrocontact”, unde găsește locuri berechet — să intre la liceul industrial de chimie sau de electrotehnica, la liceul textil. Dar cu fratai lor mai mari a fost altfel... Județ recunoscut prin natalitate, a trăit un veritabil exod al forței de muncă. Dacă e realitate că la Brașov se află peste 25 000 moldoveni, peste 15 000 sunt de prin părțile noastre. La Galați, la Combinatul siderurgic, unul din trei este cu siguranță din Moldova de nord, din părțile Botosanilor. Ca să nu mai vorbim de Capitală. Desigur, acolo a fost nevoie de ei, este încă, dar au plecat și pentru că aici n-ar fi avut ce face.

— Și ai, acum?

— În 1968, populația orașului Botoșani era de 35 000 locuitori. Anul trecut aveam stabili, fără navetiști, flotanți și comune suburbane, 70 000. Dublu, dublu în zece ani. Nu trebuie să fiu nici primar, nici sociolog să-ți dai seama că saltul e fenomenal. Că a survenit ceva, ceva ce i-a rotit încoace, din sate și chiar de pe unde se răspândiseră prin țară. Aveau pentru ce să vină și pentru ce să rămână. Locurile de muncă i-au chemat, ele și orașul îi rețin. Notați, pentru că e fantastic, și spectaculos, este ca o definiție totală, cu sensuri și proporții imense — față de anul 1948, al naționalizării, în 1979 producția industrială a județului — iar municipiul este centrul lui vital — a crescut de 94,82 ori. Salt economic de 100 ori! Înțelegeți ce au fost Botosanii înainte? Înțelegeți ce sunt? Iată de ce trebuie să ne întoarcem și să reflectăm la ceea ce teoretic exprimă politica partidului de dezvoltare armonioasă a tuturor localităților țării. Să nu ocolim niciodată, crezind că le știm îndeaunsă, adevărurile noastre fundamentale, să ne privim mereu lucid și temporal viața, istoria, realitatea. Să ca să ne vedeti cum suntem acum, în 1979, să mergem pe platforma industrială. Avem peste 15 000 muncitori fără cei peste 3 000 constructori care înaltă noile obiective industriale și nouă oraș.

FĂRĂ TRADITIE, DAR SI FĂRĂ COMPLEXE, PRODUCEM ELECTROTEHNICA DE NIVEL MONDIAL

In prelungirea Căii naționale, pe drumul Sucevei, către nord-vest pătrundem în platforma industrială, trecind pe lingă primele industrii botosene, dar tot creații ale epocii socialismului, cu documentele de atestare nu mai departe de acum 30 ani — Întreprinderea de confecții și Uzinele textile „Moldova” — și apoi pe lingă viitoarele industrii, cele mai noi și de vîrf ale economiei naționale, reprezentând chimia, și care își vor semna actual de naștere în acest an, pen-

tru a poposi la „Electrocontact”. Întâia și încă rîvnita Stea Polară, a tinerimii unui întreg județ. Drumul spre această „cale regală” a industriei moderne și „cale regală” a destinelor fililor târanilor de azi din nordul de est al Moldovei, ni-l deschide, pentru că, se zice, așa se cade, decanul de vîrstă al întreprinderii — Gheorghe Moroșan, 52 ani, director adjunct comercial: „Fabrika noastră va da la sfîrșitul cincinalului un sfert din valoarea producției globale industriale a județului. Cu tinerii noștri. Media lor de vîrstă e 24 ani, iar media lor de pregătire tinde să devină liceul industrial. Deci nu miracole, odată cu uzina, odată cu o nouă industrie să proiectat, ca să spun asa, fortă de muncă. Eroi sunt de-aici, de pe meleagurile noastre. Dacă răsfoiți cererile de incadrare, o categorie începe astfel: „Sint din județul Botoșani și vreau să mă întorc acasă. Am calificare x, categoria z..., vă rog să mă primiți în întreprinderea dumneavoastră”. Însuși ingerul șef, care are 33 ani, a lăsat Bucureștiul, optind pentru noi. Dar sintem și unitatea din oraș care a acordat cel mai mare procent de gratificații din întreg județul. O veritabilă a 13-a retrimită. Astă însemnă că am realizat beneficii, iar beneficiile spun foarte clar că am învățat repede să producem electrotehnica de nivel mondial care se cere, se caută, se vinde. Fără tradiție, dar și fără complexe. Cine nu înțelege că altă sănsă nu există? Că în tehnica nu există provincie sau provincialism? Că sintem industrie republicană, sistem electrotehnic românească, industrie purtătoare de progres tehnic și ne comportăm ca atare”.

Mihai Caba, șef de echipă, secția montaj, 37 ani. „Vă miră că am venit după 14 ani de București, în „Electroaparataj”? Dacă noi nu am și fi existat probabil că cineva ne-ar fi inventat. Eu sunt născut la Darabani, soția la Dorohoi. Știi cum m-am hotărât? Mă făcea să mă simt mic, mă făcea să mă simt ca un înstrăinat, ambicia cu care învăță elevii aduși pentru calificare la noi. Ambitia și nerăbdarea de a se întoarce acasă. Știi ce frumos visau despre fabrica asta? — Despre EcB, o firmă care să colinde lumea? — Și iată că așa e! În 1975, cind a intrat în funcțiune, am venit. În trei luni, am primit casă în centrul orașului. Iar întreprinderea, — cite din țară au această performanță?! — și-a făcut planul din prima ei lună de producție.”

Eugen Iațcu, lăcătuș montator, instritor de practică a elevilor de la grupul școlar electrotehnici, 32 ani. „Nu sunt singur care a renunțat, ca să zic așa, la condiția de intelectual pentru cea de muncitor. Aici la noi, vreau să zic. Schimbam satul pentru oraș. Eram profesor suplinitor în satul meu, Negreni-Stubieni din nordul județului. Nu eram prea bătrân să-n am curajul a o luna de la capăt, și nici neștiut să nu înțeleg șansele pe care mi le dă nu orice industrie, ci electrotehnica. Lucru pe care copii de azi îl cunosc și mai bine decât mine atunci. Duminică m-am dus acasă la părinți și m-am înconjurat care dincotro consătenii și elevii, cu întrebări dacă mai sunt locuri, dacă se mai primesc candidați la școală profesională și la liceul industrial electrotehnic. De cind a apărut acest grup școlar în Botoșani, din 1975, concurența este fantastică, deși s-au înființat și alte licee, continuă să rămână un magnet, fiindcă toți șiua, iată, că este o zodie a viitorului. Cind plecam pe la Galați, nu cunoșteau ce vor face, voiau doar să se califice, să alăbu meseria și, cum se spune, asigurări pîinea. Ceva să răsună și e bine. „Electrocontact” este un teritoriu al sănselor, al tuturor sănselor. Cine învăță, cine vrea, cine muncește, evoluzează. Si cu mine să-a petrecut la fel.”

Ecaterina Ionașcu, electrician, secția montaj, 21 ani. „Cind am terminat eu școala generală, se înființa Liceul de electrotehnica. Foarte puțini au mai ales altceva. Sint din prima lui promoție de absolvenți și mulți dintre colegii mei sunt studenți. Bănuști că la electrotehnica, la Iași sau la București, și sint sigur că se vor întoarce la noi. Cu acest gind au plecat. Ei și-au făcut practica aici și cunosc prea bine că mai ales de ingeri are acum nevoie întreprindere. Dacă nu vom deveni noi, nimeni nu-i dă de-a gata. Anul acesta incerc și eu, candidez la Institutul politehnic din Iași.”

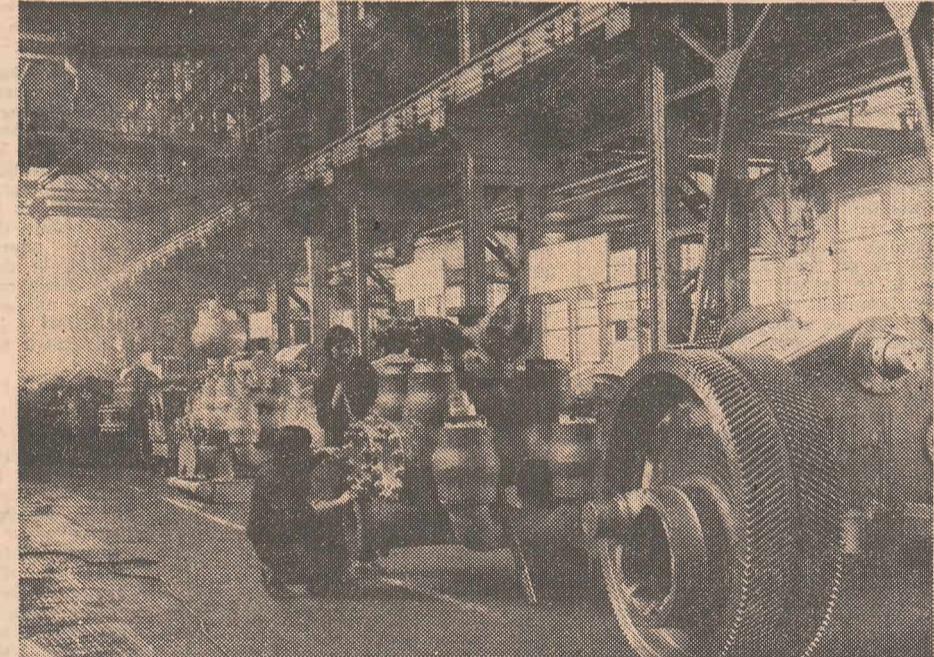
S-a rotit istoria și din Botoșani, nimeni, sau aproape nimeni, nu mai pleacă. Sau se pleacă pentru a reveni.

SE COACĂ SI SE MĂNINCĂ 35 TONE DE PINE PE ZI

„În trei luni am primit locuință, apartament nou, în bloc nou”, finea deci să preciseze Mihai Caba. O formulă pe care am auzit-o de zeci de ori la „Electrocontact” sau în altă parte pe platforma industrială. Si desigur, nimic nu surprinde pe nimeni, deși chiar așa de dragul conversației nu se spune tocmai acest amănunt. Interlocutorii noștri au valoarea lui, au conștiința faptului că nu este un amănunt și că este o altă dintre acele realități care ne definesc condiția socială și evoluția. Mutind obiectivul observației

noastre spre cartierele noi — căci unde apar platforme industriale apar și cartiere noi, — atât de multe în 10 ani și numite inspirat cu nume bine așezate în tradiție și atmosfera locului, cartierul „Primăverii”, „Eminescu”, „Octav Băncilă”, „Marchian” — descoperim ușor că locuitorii lor alcătuiesc un fel de comunități stable, strămutate din întreprinderi, un fel de colective de muncă prelungite în orele lor de locuit și loisir, cum ar spune sociologii. Si ni se pare iarăși un plus al acțiunii politice aici la Botoșani, față de experiența socială mai veche a altor orașe care au crescut în explozie în ultimii 20 de ani. Sentimentul de confort psihic, sentimentul de acasă este extraordinar, cind vezi oamenii că se cunosc, își dau binețe, își lasă copiii în grija unii la alții, pun trandafiri în fața blocului. Fiecare întreprindere are o zonă a ei, poate chiar un cartier al ei, așa cum cartierul „Primăverii”, cu aproape 12 000 locuitori se poate numi al electrotehnicienilor. Si oamenii, acești orășeni din generația intială, acești fosti târani, se simt bine și nu trăiesc, cum adeseori s-a îngroșat ideea, în străinătă în orașul de beton și sticlă. Am intrat în primul magazin înființat în cartierul „Primăverii”, un magazin de pîine, și am observat, (banal, oare?) că se cumpără mai ales pîine albă. Vinzătoarea zice că neagră nici nu mai solcă la fabrică, fiindcă nu cere nimeni. Si mă informeză că în Botoșani se conce, se distribue și se mănincă zilnic 35 tone de pîine. Iar ea și-aduce aminte, fiindcă e de la tară, și se gîndește nu o dată la asta, că pe-aici era una dintre tristele patrii ale mămăligii. Si, deshidțindu-ne astfel altă poartă spre mișcare socială a orașului, iată mai afălm că se mănincă, pe lingă pîine, tot zilnic, peste 15 000 litri de lapte și produse lactate și că nici acest fapt care arată că sunt mulți copii și că au de unde să mănince lapte, n-ar spune chiar foarte mult despre reflexul vieții urbane și despre nivelul de trai al botosenilor. Atunci ce? Eugenia Manolache, cu 20 ani vechime în comerț, președinta Consiliului

arteră lingă arteră, bloc lingă bloc, monument lingă monument și un oraș încă necunoscut, grandios la naștere. „De patru ani sint aici, de cind am terminat facultatea, și colegul meu Vali Panait la fel, se hotărăște, în sfîrșit, să vorbească înțărul arhitect Laurențiu Ciobanu, pentru care prezența noastră nu e la indemnită, căci are o predare urgentă. Eu sunt sucevean, el e bucureștean, și nu regretăm, ba dimpotrivă e o sănsă să fiu aici arhitect la Botoșani, dar nici nu ne spore ceea ce avem de făcut, deși se spune că la 1920 erau aici mai mulți arhitecți decât astăzi, și mulți din Franța, ori din Italia, aduși de cei bogăți să le facă palate și case somptuoase. Si noi vom face palate și monumente și edificii publice. Ale timpului nostru, pentru locuitorii vremii noastre. Pe scurt, cred că ață aflat la primăvara că orașul Botoșani se găsește într-un moment de totală restructurare urbanistică. Dacă acum cîțiva ani era un eveniment să se construiască 200 apartamente într-un an, ei bine, anul acesta trebuie să se dea în folosință 3 000, iar în cincinal 1981-1985 circa 15 000-16 000. Dar astă nu înseamnă, poate vîl spune, remodelare urbană, e doar a construi pentru o populație de circa 100 000 locuitori, cum arată studiile socio-demografice a ajunge în 1990. Deci, noi trebuie să-l facem apt acestor locuitori și celor din anul 2000 care vor veni cu viață lor, nevoile lor de locuit, de cultură, de timp liber. Dar să vă vorbesc concret ce fac eu. Am proiectat un cinematograf, o casă de cultură, un restaurant — săt pe deasupra arhitectul șef al orașului Flaminzi — și mă ocup, priviți-le, de sistematizarea a două dintr-o magistratul Botosanilor — Calea Națională și fostul bulevard Eminescu. Prima se cere a fi, și va fi, așa o gîndim noi aici, coloana vertebrală a viitorului mare oraș, care va lega cele mai importante porți ale lui, va uni zona industrială de nouă centru politic-administrativ. Va fi adusă la un profil de sase benzi de circulație, plus linii de tramvai (da, tramvai la Botoșani, așa ne-am gîndit și am propus să rezolvăm transportul în comun, în termenii cei mai economici). Si ea „va curge” prin noi zone de locuit și va avea un „moment” de loisir — un parc sportiv, cu sală polivalentă, stadioane și alte terenuri de jocuri și agrement... Remodelarea fostului bulevard Eminescu — la denumirea căruia nu știu de ce nu se revine — trasat ca arteră la 1860, mi-a dat și-mi dă mai multe neliniști și bătăie

oamenilor muncii din comerțul botosenean, cu conștiința nevoii de reflectie și cu știința indicatorului-etalon, alege cifre și mă roagă să notez: „Într-un singur an, anul trecut, s-au vindut 7 000 de frigidere, 4 400 mașini de spălat rufe, 13 700 televizoare, 13 400 radioreceptoare, 226 motorete, 5 000 biciclete și mobilă în valoare de aproape 140 milioane lei. Pentru că familiile sunt tineri și tinerii au pretenții, noi i-am crescut așa și ne place să fie evoluati. Au cu ce să cumpere, cîștigă bine, și au ce să cumpere. În reședință județeană se comercializează circa 300 000 produse și sortimente, adică de peste două ori și jumătate mai mult decât în 1965.”

SE CROIEȘTE UN ORĂS PENITRU 100 000 LOCUITORI

Spuneam că imaginea cea mai familiară și curentă în geografia Botosanilor, fără să socheze pe nimeni, chiar dacă e, deocamdată, incomodă, e starea lui de sănătate. Nu numai că nu sochează, dar nici nu trezește întrebări și curiozități localnicilor, pentru motivul că pur și simplu ei știu ce se va petrece cu orașul lor. I-au văzut schița de sistematizare, și-au spus parerea, și-au spus dorințele și chiar ambițiile, iar acum nu așteaptă, pun umărul „Să se facă”. „Să se facă mai repede”. Mișcarea poate cea mai de proporții în spațiu și în timp de mijlocul de acestui oraș care a stat totuși atât de mult în incrementare, o afălm și încercăm să descifrăm pe o uriașă masă-planșetă într-un atelier de proiectări. În jurul acestor vase machete, neterminate încă, lucrează cîțiva arhitecți cu ochii încercănați de nesomn și de concentrare, de grăba muncii lor. Așază și ordonează

de cap. Aici se află cele mai multe dintre perlele de arhitectură ale Botosanilor, monumente veritabile din școală românească a Bucovinei ori cu stiluri internaționale. Regindim „Parcul Eminescu”, unde vrem să creăm o zonă puternică de cultură și petrecere a timpului liber, vom face un muzeu plastic în aer liber, un centru al cărții, spun centru, nu bibliotecă, pur și simplu, fiindcă va fi ceea mai mult, cu săli de lectură, de audiuții, cinematocă, săli de conferințe... Urmează să remodelăm și să schimbăm destinația multor clădiri ale arterelor, importanță, foarte important este faptul că organele de partid și de stat ale județului ne cer idei, ne cer să gîndim îndrăznet pentru un oraș care își merită un viitor mare.”

Arhitectul acesta care abia a împlinit 27 de ani anumă parcă macheta sa, și aceasta începe să se miște. Vedem o mare de oameni printre machetele lui, pe magistralele lui. Îi vedem pe botosenii pentru care se croiește acest oraș al viitorului. Sigur, nu înșîși ei, ei cei de-acolo din platforma industrială unde nu se mai pătrunde decât cu bacalaureatul, plus calificare înaltă, și care cumpără mașini de spălat rufe și 13 000 de radiouri într-un an, îl dimensioneză? Si-l vor stăpini? Se simte, se simte la propriu, mișcarea din acest spațiu și timp socialist românesc. Demografia orașelor noastre exprimă ea însăși dezvoltarea și exprimă deciziile politicii partidului nostru. Exprimă o complexă strategie pentru ceea ce vom fi, vom deveni. În cincinalul 1981-1985, în anul 1990, în anul 2000.

Botoșani, 1979, însemnă doar un exemplu. CICI IORDACHE ■

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Uniunea Generală a Sindicalilor din România. Referitor la scrisoarea tovarășului Marin Mina, sudor la întreprinderea „Vulcan” București și care a plecat la 20 martie a.c. în urma preavizului de lichidare, vă comunicăm că intrucit Intreprinderea „Vulcan” are nevoie de un număr mare de lucrători pentru realizarea sarcinilor economice, în special pe Platforma Bereni, conducere întreprinderii nu este de acord ca tovarășul Marin Mina să părăsească întreprinderea prin transfer în interesul serviciului. Din fișa sa medicală reiese că suferă de sindrom nevrotic depresiv, dar nu rezultă indicatia medicală a î se schimba locul de muncă. Întreprinderea „Vulcan” îl repremîște pe Marin Mina ca om al muncii, în prezent existînd și posibilități de rezolvare a problemei locuinței.

Mă numesc Elena Iordache, lucrez la întreprinderea de postav Prejmer, județul Brașov. Soțul meu, Iulian Iordache, om al muncii la Autobaza ITA Birlad, este nevoie să crească singur la o distanță de peste 300 de kilometri, copilul nostru de nici doi ani. De cite ori îmi pot vedea eu copilul într-o lună de zile? Ce se alege de viața noastră? Am solicitat cu toată speranța transferul întreprinderii „Vigonia” Birlad. Dar în aprilie mi s-a răspuns că mi se va aproba transferul abia după închiderea tuturor celor ce au contract de scolarizare cu întreprinderea. Sotul și copilul meu au nevoie urgentă de mine. La serviciu nu pot renunța, iar situația în care mă aflu este desperată. Fac pe această cale încă un apel întreprinderii „Vigonia” Birlad cu speranța unei rezolvări imediate.

Consiliul popular al municipiului Craiova. Însistând prin audiente și nenumărate cereri, Comitetul executiv i-a repartizat tovarășului Gheorghe Hirzoiu, pensionar, un apartament de 2 camere pe care le-a acceptat. Apoi a început să insiste în audiente să i se repartizeze un apartament de 3 camere întrucât are o familie compusă din 5 membri, adică el, soția, 2 copii și mama sa. Cu toate condițiile grele create de cutremurul din 4 martie 1977, i-a repartizat un apartament de 3 camere cu condiția să lase libere cele 2 camere pe care le-a avut înainte de cutremur. Până a ocupat apartamentul de 3 camere a trebuit să i se schimbe de două ori repartizat deoarece nu a acceptat decât etajul I și a dorit neapărat ca apartamentul să fie cu față la soare. Acum potențul retragează că a cerut un apartament pentru întreaga familie, deci și pentru mama sa, iar cererea pe care ne-a făcut-o în acest sens, o dă pe seamă fiicei sale. Fără să anunțe Comitetul executiv, cere IJGCL Dolj să-i facă contract separat mamei sale pe vechiul spațiu, iar el cu cei doi copii ocupă un apartament de 3 camere, sfidind greutățile create de cutremur. În prezent Comitetul executiv, prin IJGCL, 1-a actionat în judecata pentru evacuarea din str. 30 Decembrie nr. 10, întrucât numai așa se poate spune că se respectă normele de etică și echitate socialistă.

Mă numesc Timpianu Ecaterina, locuiesc în Timișoara, str. Făgăraș nr. 18. La 30 decembrie 1978 am cumpărat de la unul din magazinile din Timișoara o garnitură de mobilă pentru cameră de zi tip Toplița, în valoare de 17 139 lei confectionată de Fabrica de mobilă Toplița. Nici pînă în ziua de azi nu au fost livrate încă cele 3 oglinzi ce fac parte din garnitură. În situația mea mai sunt încă 14 familii ce și-au cumpărat mobilă de la aceeași unitate, în același an. Ne punem întrebarea legitimă: oare cînd vom primi aceste oglinzi? Ori acei tovarăși îlăptăreză pentru a-și oglinzi că, mai multă vreme în ele propria nemisare?

Departamentul Căilor Ferate.
Aducem pe această cale la cunoștința tovarășului Gheorghe Paraschiv și tuturor celor care au de făcut proponeri privind noul mers al trenurilor că planul său se întocmeste în baza proponerilor făcute de întreprinderii pentru asigurarea transportului navetistilor la și de la locul de muncă. Definitivarea orarilor se face în cadrul unor consfătuiri care au loc în luna decembrie în orașele reședință

de județ și la care participă delegați ai întreprinderilor cu personal navetist și reprezentanți ai organelor locale. Propuneri pentru noul plan de mers se primesc pînă la data de 30 septembrie, deoarece lucrările de elaborare încep la această dată, să cum de altfel se specifică și la pagina nr. 9 din Mersul trenurilor. Transformarea trenului accelerat nr. 147 în tren de persoane nu se poate face decit cu acordul organelor locale și numai în următorul plan de mers.

Sint profesorul Gavrilă Popa din comuna Scorei, Sibiu, și în numele colaboratorilor mei tin să vă mulțumesc în mod deosebit pentru emotionantul articol din revista Flacără, închinat salvării berzelui albe Ciconia-Ciconia. Evidențierea muncii noastre constituie un imbold pentru noi acțiuni dedicate acestui nobil scop. Elevii mei sint entuziasmați și de faptul că în luna aprilie a.c. au fost felicități pentru acțiunea lor și de către ornitologul Betsy Trent Thomas din Caracas, Venezuela, iar zilele trecute am primit vizita a doi ornitologi din Iugoslavia, fapt ce i-a convins pe elevi de importanța acțiunii lor chiar pe plan internațional.

Comitetul municipal Drobeta-Turnu Severin. În urma sesizării tovarășei Nicolina Mitidoi din Drobeta-Turnu Severin, str. Progresul nr. 67, adresată revistei Flacără și prin care solicită sprrijin în vederea obținerii unei locuințe, comisia socială constituită la Combinatul de prelucrare a lemnului din municipiu, s-a deplasat la domiciliul potenției și a constatat că are condiții necorespunzătoare de locuit. Pentru aceste motive s-a propus să fie inclusă pe lista de priorități pentru anul în curs.

Mă numesc Maria Nițu, locuiesc în Urlați, cartierul Valea Pietrii, Prahova. În fiecare an începînd din luna mai și pînă în septembrie apa potabilă necesară tuturor ne este oprîta pentru că C.A.P.-ul trebuie să-și irige grădină de zarzavat, noi fiind nevoiți a lua apă de la o fântină total necorespunzătoare normelor Sanepidului, situată la o distanță de 500 de metri. La sesizările noastre și ale scolii din localitate, Consiliul popular nu a luat încă nici o măsură iar „responsabilul” acelei grădini ne-a tăiat orice speranță spunind că „nu s-a găsit nimeni care să-mi facă mie program deoarece aceasta este grădină de stat”. Oare aşa se rezolvă lucrurile la Urlați? Apa potabilă este și trebuie să fie și ea o problemă de stat.

Consiliul popular al comunei Podoleni, județul Neamț. Direcția regională C.F.R. Iași a dispus închiderea unuia din cele două pasaje de trecere peste calea ferată pe rază comunei noastre. Precizăm că bariera a fost închisă neluindu-se în seamă că : pasajul înlesnează legătura dintre soseaua națională și două treimi din suprafața și populația comunei ; în acastă zonă se află 75 la sută din terenul agricol al C.A.P. Podoleni, precum și cea mai mare suprafață de teren arabil a fermei I.A.S. Traian-Zănești, ale căror produse erau transportate pe acest drum. Cei care au dispus desființarea pasajului nu au respectat convenția încheiată în legătură cu normele de amplasare ale acestor pasaje. Reveni-

Mă numesc Gheorghe Marin, locuiesc în Bucureşti, str. Sighet nr. 54, sectorul 2. Pe strada noastră există o betonieră pentru preparat mortar, afectată de Grupului 2 sănătate. Din autobasculante, pe strada în pantă, curgea mortarul proaspăt și tot proaspăt era improscat de celelalte autovehicule pe gardurile, peretii și ferestrele caselor. Consiliul popular al sectorului 2 a dispus ca ieșirea mașinilor din sănătate să se facă prin strada Zalelor, cu ieșire în strada Gherase. Au dispărut indicațiile de restricție a vitezei, de deviere a circulației. Acum praful se ridică la 10–15 metri în aer, se zguduiu pământul. Nimici nu știe că mortarul se transportă în ciforane, nimici nu curăță strada, risipa de material se produce sub ochii noștri. Cum

există însă o lege, am făcut și noi acum încrezători, cuvenitul apel.

Consiliul popular al municipiului Bucureşti, Direcția generală comercială. La sesizarea tovarășului Aurel Dumitrescu din București în legătură cu o serie de încalcări ale regulilor generale de comerț produse la berăria „Răsinari“ vă facem cunoscut că: Direcția generală comercială a municipiului Bucureşti împreună cu Inspectoratul comercial de stat au verificat cele sesizate constatănd că acestea se confirmă în bună parte. Astfel, prețul berii nu este afișat, nu se întocmesc zilnic fișă de stoc real la secția bar, apa minerală nu este expusă la vinzare, au loc abateri ce contravin normelor de igienă. În consecință s-au aplicat sancțiuni contravenționale tuturor celor vinovați, inclusiv sefului de unitate, Mihai Pătru. S-au dispus sancțiuni administrative și retrogradare sefului de unitate. Miliția economică va veghea la bunul mers al activității vîitoare.

Locatarii blocului nr. 4 din orașul Băile Olănești vă aduc la cunoștință că în urma articolelui publicat în revista Flacără din 20 iulie 1978, prin care vă ceream sprijinul pentru demolare unei maghernești de lingă blocul nostru, nu s-a întâmplat chiar nimic. Ce-l drept, după apariția articolului, I.J.G.C.L. Vilcea, secția Olănești, a dispus desființarea unei gropi de var care era alături de depozitul de benzină, dar depozitul a rămas neatinzut pe motiv că este mijloc fix! Acest mijloc fix nu este folosit de doi ani, pe ușa lui atîrnă un lacăt greu, pe acest loc se poate amenaja oricind un spațiu verde care să ne încinte ochii. Așa cum dealtfel o face întreaga stațiune pentru vizitatori săi.

Consiliul popular al municipiului Timisoara. Vă comunicăm că sesizarea asociației de locatari din str. Ana Ipătescu nr. 8, bloc D-29 din Timisoara este cu totul îndreptățită. Grupul 1 construcții Timisoara nici pînă la ora actuală nu a executat remedierile cerute de către aceasta. Consiliul popular municipal, prin cadrele de specialitate, a luat legătura cu cei în drept în vederea executării în cel mai scurt timp a lucrărilor solicitate de către asociația de locatari.

Mă numesc Costică Constanțin, sunt locuitor al satului Berestii, comună Sascut, județul Bacău. Din cauza unor neglijențe ale conducerii I.A.S. Sascut, și care se perpetuează de ani de zile, satul Berestii este infectat cu dejeecții ce curg la întimplare înconjurind satul, inundând suprafețe întinse de teren, pătrunzind în pinză de apă freatică, infectind izvoarele și fintinile, din care cauză multi oameni, majoritatea copii, s-au imbolnăvit de boli hepatice. Două bazine cu apă din care se alimentează Fabrica de zahăr Sascut au fost compromise și ele. Organele locale sanitare au luat o serie de măsuri amändernd conducerea I.A.S. cu 10 000 lei, dar totul zadarnic. Locuitorii din Berestii nu pot și nici nu vor să-și părăsească satul. Dar niște posturi pot fi părăsite, mai ales că în ele s-a instalat însăși indolența.

Procuratura județeană Bacău.
Verificindu-se aspectele sesizate în revista Flacără din 12 aprilie a.c., cu privire la plingerea minorilor Lucian și Ionica Soică, s-a stabilit că relatarea lor corespunde realității. Din verificări se reține că tatăl lor, Grigore Soică, și-a părăsit copiii, că nu contribuie la creșterea și educarea lor, desă a primit lunar cite 380 lei alocată de stat pentru ei. Au fost sesizate organele de urmărire penală pentru comiterea infracțiunii de abandon de familie. De asemenea, Grigore Soică a fost determinat să trimită bani la soții lui pentru întreținerea celor doi copii chiar înainte ca instanța de judecată să stabilească sumă pe care va fi obligat să o plătească cu titlul de pensie de întreținere. A fost sesizat Trustul de construcții din municipiul Bacău, unde muncește tovarășul, pentru a fi pus în discuția colectivului său de muncă.

Din partea Poligonului de fabricate Doaga, județul Suceava. Ne exprimăm indignarea de folosul în care a fost tratat și apăceretat, fără să i se facă nici un fel de dreptate, Ion Viziniuciu, om al muncii la balastieră C.F.R. Doaga. La 25 ianuarie a.c., călătorind cu ordin de transport de la stația Doaga Liteni, în trenul 5 631, Pașcani-Suceava, conductorul Orest Zagher i-a confiscat în mod abuziv o servietă din piele, pretinzând că i-a fost furată din 1978. Făcut abuz deoarece în momentul cînd i-a confiscat-o, nu a depus servie la primul organ de milă, Dolhasca, ori să o fi predat la stația Liteni. De la clasa a II-a Ion Viziniuciu s-a tinut ca conductor pînă la clasa I, unde se mai găseau doi ceferisti și o femeie. A căutat să le explică că servietă o are făcută către de 7 ani de la familia Plesnicute, fapt probant, dar acesta l-a bruscat dindu-l afară din comportament amenințîndu-l cu amenda pe motiv că Ion Viziniuciu călătorescă cu clasa I. Chiar cu această servietă casierul unității noastre ridică drepturi bănesti ale oamenilor muncii. Atât milizia cît și organele C.F.R. au cercetat cazul superficial. Nu este vorba de o servietă ci de dreptatea unui om și comportarea insolentă, abuzivă, a celuia lalt.

**I.C.R.A.L. „Herăstrău”, Ateliu
rul de proiectare.** În urma ses-
zării tovarăsei Gabriela Chirită-
vă comunicăm următoarele
comisia noastră deplasându-
la fața locului a constatat avan-
tajul imobil din str. Prof. Canta-
cuzino nr. 16, et. III, ap. 3, sec-
torul 1, în special la velitoare.
Drept urmare s-a încheiat un
act de comandă pentru atacarea
urgentă a lucrărilor de consoli-
dare și reparări necesare.

**Direcția pentru probleme de
muncă și ocroriri sociale, Praha,
hova.** În urma sesizării tovarășăi
Ecaterina Mihai, vă facem cunoscut : deoarece Legea educa-
(iei și învățământului nr. 28/1978
intră în vigoare începând cu anul
de învățământ 1979—1980 iar to-
varășul a absolvit liceul indus-
trial în 1979, în iecădere se
propune să se leagă la liceul
industrial din 1980.

Mă numesc **Bie Harapașcu**
sint din Ilva Mică, canton C.F.R.
nr. 45 Bistrița-Năsăud. De a
proape trei ani de cind lipsesc
boiaua din magazinele de pri-
părțile noastre și sunt nevoită
o cumpără de la diversi produc-
cători particulari. Dar cînd
ajungi departe de casă și o ma-
si cumpери la un pret care e de
mult mai pipărat de cît produc-
sul însuși, sigur că ti se face
rău. U.J.C.C. Bistrița mi-a ră-
pus intrăbărilor mele că neca-
zul cu boiaua vine de la lipsa
de furnizori. Dar de ce cooperan-
tele nu achiziționează produsul
direct de la producători? Fără
a mai vorbi de posibilitatea de
verificare a calității condimen-
tului, toată lumea ar avea o
cîștiagă.

**Inspectoratul școlar al județului
lui Botoșani.** În urma sesizării
tovărășei Raveica Vatavu din
comuna Dersca, Botoșani, cercetând
cazul și informând că elevul Petrică
Vatavu, fiul petrecătorului Petru
Tei, este elev la Liceul industrial
Dorohoi, în clasa a IX-a C,
unitate școlară care se află
subordonată M.I.C.M. Unități
școlare care sunt în subordine
alțor ministerie de către M.E.
primesc la începutul fiecărui an
școlar planul de burse, stabilindu-se
în acord cu criteriile de
acestora. Având în vedere numărul
mare de elevi care erau
îndreptătiți să primească bursă
în cadrul fiecărei familii în partea
elevului Petrică Vatavu nu a putut
beneficia la începutul anului
școlar de bursă. În urma intervenției
conducătorului școlii M.I.C.M., planul de burse a fost
suplimentat, acordându-se
acestui elev o bursă începând cu
trimestrul II al acestui an școlar.

Mă numesc **Stavăr Iordan**, domiciliat în Calea Giuleşti 44, bloc 7, scara C, apartamentul 87, om al muncii în cadrul Institutului de cercetare pentru industria electrotehnică — ICPE Sint posesorul unui autoturism „Dacia-1 300“ din 13. 03. 1979 și vă aduc la cunoștință următoarele: Cu aproximativ o lună în urmă m-am dus la **CICLOP Pantelimon** fiindu-mi necesară înlocuirea unei piese la motor; menționez că mașina îmi este în garanție. Deoarece nu am putut intra, am ramas afară. După circa 6 ore de aşteptare și de tensiune nervoasă, am văzut cum doi tovarăși îmi desfăc portbagajul, umblând apoi acolo, la antena automatică pe care o aveam. În momentul cînd mi-a dat mașina în primire, am verificat antena: aceasta nu mai funcționa. Am refuzat să primească mașina și m-am dus la tovarășul director al unității, inginerul Mărculescu. Pot spune că am avut noroc deoarece tot aici se află și un tovarăș, din cîte am înțeles director general, Niculescu. Le-am relatat ce mi s-a întîmplat. Foarte amabil, tovarășul Niculescu m-a ascultat și a dat dispozitie tovarășului director Mărculescu să mă lase să intru în incintă, dacă voi mai avea probleme. În ziua de 12. 06. prezentindu-mă la Ciclop Pantelimon, abia după trei ore mi s-a completat foia de sesizare, cerindu-mi-se totodată și talonul mașinii. M-am dus la tovarășul director Mărculescu, încercînd să-i amintesc con vorbirea cu tovarășul Niculescu; îtipind și gesticulînd, tovarășul Mărculescu m-a dat pur și simplu pe ușă afară. M-am prezentat la ghiseu, cerind să mi se restituie talonul. Cei de aici, știind că fuscsem dat afară de director, mi-au spus că mi-l restituie numai cu condiția să renunț la garanție și la serviciile lor. Tin să precizez că acesta reprezintă un abuz grav, cel de la Ciclop Pantelimon reținindu-mi cu de la sine putere actele și mașina.

Explotarea de gospodărire comună și locativă Moreni. În urma sesizării tovarășului Nicolae Turcu, domiciliat în orașul Moreni, str. Luceafărului nr. 14, vă comunicăm că familia să este trecută în contractul de închiriere cu 3 persoane (soț, soție și copil). Menționăm că venitul mediu brut pe ultimele 12 luni al familiei Turcu a depășit 1 500 lei pe membru de familie și potrivit art. 35 din Legea 5/1973, i s-a majorat chiria conform prevederilor legale. Intrările copilului este incredintat prin hotărire judecătorească mamei sale, de care tovarășul N. Turcu a divorțat, nu poate fi trecut în contractul de închiriere. De asemenea, pensia de întreținere a copilului nu influențează cu nimic la venitul mediu brut al tovarășului N. Turcu.

Mă numesc Gheorghe Diaconescu, sint lăcațuș la întreprinderea hidrocentrală Rovinari, Gorj. Am citit cu mult interes articolele „O sută de milioane tone de cenușă“ din revista Flacără din 19 aprilie a.c. Luerind la o mare hidrocentrală mi-a fost dat să văd și mie că cenușă zburătoare se pierde neva-

soluție și pentru pralul de la
coșul fabricii de ciment aflată
foarte aproape de o stațiune
horticolă. Impărtășesc ideea ace-
lui articol mai ales atunci cind
văd că betonul nostru este lă-
sat să zboare pe cos.

„FLACĂRA“ nu ia în considerare scrisorile anume și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. și nu uități să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Micul infern din strada Antim nr. 47

Viața curgea ca un riu domol printre pereti apartamentului de la etajul doi din str. Antim nr. 47, pînă în iarna 1977-1978, cind evenimentele au început să se precipite, lăudând o intorsură dramatică. Protagonistii, două familii cu număr egal de persoane, cîte 3, dar cu număr inegal, foarte inegal, de metri pătrați de spațiu locuibil: familia tehnicienului metrolog Petronius Popper (35 mp) și familia soferului Ion Botică (10 mp). Mârul discordiei, o cameră de 11,4 mp rămasă disponibilă în apartamentul respectiv. În rolul Destinului, inspectorul de spațiu locativ Constantin Mușică.

Repartizat lui P.P., ocupată efectiv de I.B., camera devine obiectul unui dublu proces, „Reclamantii-pîrîti” cer anularea ordinului de repartiție eliberat lui P.P. — cînd în procesul verbal elaborat de instanță — și „pîrîti-reclamantii” solicită evacuarea familiei Botică din camera astădată în litigiu. Duelul s-a consumat între avocați, cu forțe și cale foarte inegale. Dacă avocatul „pîrîilor-reclamantii” a folosit toate argumentele și manevrele posibile și imposibile într-o susținere cauzei Popper, adversarul său s-a dovedit mult mai prejos, făcîndu-ne impresia că a cam luat, cum s-ar zice, banii degeaba. Dealminteri și pierdut procesul.

Îl putea oare cîștiga? Cu această întrebare ne-am adresat și tovarășului Iancu Caramihai, președintele Judecătoriei sectorului 6.

— Nu, deoarece din materialele aflate la dosarul cauzei rezultă că ordinul de repartiție a fost legal eliberat. Ceea ce se confirmă și prin respingerea recursului la tribunal. Sentința dată de noi a fost menținută.

— Vă rugăm, tovarăș președinte, precizați care sunt reglementările în vigoare privind aprobarea unei extinderi de spațiu locativ.

— Numai titularii de contract pot solicita dreptul de extindere, în decurs de 10 zile de la data cind spațiu locativ în cauză a fost eliberat sau din momentul cind au aflat de aceasta.

Precizarea o cerusem pentru că după ea intenționam să ne ghidăm în documentarea noastră. Sîi iată cum stau lucrurile în realitate. Cu alte cuvinte, iată cîteva elemente pe care Judecătoria sectorului 6 și, implicit, Tribunalul municipiului București le-au ignorat sau nu le-au luat în considerare.

In 1977 camera cu pricina nu mai era locuită de chiriașa M.N. Era doar deținută de respectiva, oficial și legal, cu acte în regulă. Urma să se mute, ceea ce s-a și întîmplat în ianuarie 1978. Sîi-a luat adică ultimele lucruri, lăsînd cheia familiei Botică. Apoi și-a făcut scoaterea din evidență, la ICRAL Cotroceni, Central nr. 3, pe data de 28 ianuarie 1978! La 1 februarie, deci înăuntru celor 10 zile reglementare, Ion Botică înregistrează la spațiu locativ al sectorului 6, cu nr. 512, cererea de extindere pentru camera pe care o ocupase dejea. I se răspunde că e prea tîrziu.

Revenind la sfîrșitul anului 1977, trebuie să spunem că atât I.B. cît și P.P. știau de iminentă plecare a colocafarei lor și, dorind să objină camera respectivă pentru extindere, începuseră unele demersuri în acest sens pe lîngă inspectorul de spațiu Mușică, în al căruia teritoriu se afla imobilul. Lui I.B. inspectorul i-a spus că cererile de extindere nu se primesc anticipat. Însă lui P.P. i-a propus să dea o declarație că își asumă cheltuielile de renovare în locul chiriașului ce urma să elibereze acea cameră și i-a primit cu anticipație cererea de extindere; înregistrată la 12 decembrie 1977, sub numărul 4912. Cum I.B. era evident mai îndreptat la extindere, dacă cererea lui ar fi intrat în discuția Comitetului executiv la concurență cu cererea celuilalt colocatar acesta nu ar fi avut sansă de cîștig. Însă datorită manevrelor lui C. Mușică, lui P.P. i s-a aprobat simplu cererea, ca unic solicitant și cu anticipație. Să mai menționăm aici că nu el era titular de contract, ci soția lui, Antoaneta Popper.

Mai mult, cererea de extindere aprobată are la bază și cîteva ilegalități. Două din cele cinci persoane enumerate ca locuind cu semnatul cererii locuiau în realitate în altă parte. Erau radiate de mult din carteza de imobil, dar fără mutație înscrisă în buletinul de identitate. Una era soacra lui P.P., Florica Cristescu, plecată din iulie 1975, care „mai venea” și „mai stătea” uneori în Antim 47. A doua este Doina Curcă, fiica vîrstării a potentialului, plecată prin căsătorie, tot în 1975, care timp de aproape 3 ani a locuit fără mutație la o altă adresă; ea a revenit — cind credeți? — la 5 ianuarie 1978, desigur divortată din octombrie 1977; nu a fost reînscrisă în carteza de imobil.

Eliberarea faimoasei camere de 11,4 mp a învenit rău de tot atmosfera în apartamentul din Antim 47, etajul 2. Ambele tabere se acuză reciproc de violențe verbale și chiar fizice cărora nu li se mai poate prevedea un final. A urmat procesul, în cursul căruia instanța nu a tinut seama de unele fapte și imprejurări, iar pe altele le-a ignorat. Neluată în seamă a fost și declarația formală a juristei Mihaela Ionescu, reprezentind în fața instanței Consiliul popular al sectorului 6, care a arătat că repartiția de extindere eliberată lui P.P. a constituit o greșeală, neînțîrnind condițiile unei depline legalități. Instanța a validat totuși extinderea acordată cu anticipație și cerută nu de către titularul de contract. În schimb a considerat tardivă cererea lui Ion Botică, pentru simplul motiv că nimeni nu s-a ostenit să verifice în dosarul de la ICRAL data reală cind camera a devenit oficial disponibilă. Ca să nu mai vorbim de uimitoarea usurință cu care a acceptat instanța cele 2 buletine de identitate cu adrese vădît false, acceptând, altfel spus, ca o incălcare a legii să slujească drept îndreptărire de legalitate.

In stadiu la care au ajuns lucrurile astăzi, micul infern din str. Antim 47 nu mai poate fi readus la pace prin inclinarea balanței justiției într-o parte sau în alta. Cel mai nimerit lucru ar fi ca de acolo de unde a pornit inițial greșeala să vină și rezolvarea finală. La Consiliul popular al sectorului 6 s-a greșit și, lăudabil, s-a și recunoscut că s-a greșit. Firesc ar fi ca tot primăria sectorului să ia măsuri acum pentru ca cele 2 familii învățătoare de către fostul inspector C. Mușică să nu mai locuiască împreună. Ca să nu se ajungă la situații și mai grave, ceea ce deocamdată nu este deloc exclus.

MIRCEA FODOREANU ■

• POSTA REDACTIEI

• Dan Dumitra — Mangalia: În conformitate cu prevederile Ordinului nr. 3 055/1977 al Ministerului Educației și Învățămîntului, studiile absolvitorilor cu diplomă ai școlilor tehnice de cooperare cu durata de 4 ani, organizate în baza H.C.M. 774/1963, se echivalează cu studii medii de specialitate cu profil economic pentru încadrarea și promovarea în funcție în orice unitate socialistă de stat și cooperativă. • Didina Lazar — Tulcea: Pentru a deveni educatoare, conform Legii educației și învățămîntului din decembrie 1978, trebuie să fiți absolventă, cu examen de bacalaureat, a unui liceu pedagogic. • Matei Traian — Cluj-Napoca: Sunt informați de către M.E.I. că, întrucât nu se prevăd creșteri ale cifrei de școlarizare față de anii precedenți în domeniul metalurgiei — rețea existentă putind prelua în întregime cifrele planificate — nu se pune deocamdată problema înființării de noi secții, pe lîngă cele existente, în rețea instituțiilor de învățămînt superior. • Dan Dădirlat, Georgeșcu Chirilă, Iuliu Laslo, Ionel Mihăileanu, Ioan Munteanu și.a. — Sibiu: Nu vi-

se poate elibera diploma solicitată întrucât școala absolvită de dumneavoastră nu este o școală de maîstri. • Maria Oprea — Brașov: La cele două scrisori adresate redactiei, răspunsul este acela — de altfel identic cu cel primit direct de la M.E.I. — că nu mai aveți dreptul să susțineți examenul în cauză.

HORIA PÂTRĂȘCU ■

• Niculae Pitulice — comuna Dudești, Brăila: Nu aveți dreptul la pensie și lot în folosință pentru că nu ati lucrat cel puțin 10 ani în C.A.P. (cu îndeplinirea normelor) și ati părăsit unitatea fără aprobarea adunării generale a membrilor cooperatori. Am fost informați că sunteți pensionar de stat. • Ioan Pop — Alexandria: Constituie vechime în muncă și timpul în care o persoană încadrată în muncă și-a întrerupt activitatea deoarece a îndeplinit serviciul militar în termen, a fost concentrat sau în prizonierat (art. 20 din Legea 3/1977). Comisia de pensii nu va luate în considerare timpul cit ati efectuat stagiu militar pentru că

nu erați în activitate. • Ion Bentz — București: Cererea dumneavoastră de transfer se va reanaliza de către C.O.M. al I.C.M.P.B. • Marin Mitrache — Urziceni: O.J.T. Prahova a luate următoarele măsuri: a) grupurile organizate vor fi însoțite de un colaborator al biroului de turism pentru a prezenta turistilor istoricul salinei; b) există un pliant în staționii Slănic care se eliberează la Biroul de turism al staționii; c) s-au comandat și urmează a se primi cărti poștale ilustrate cu diverse obiective turistice din județul Prahova și din Slănic. • Gheorghe Tăbirea — București: Pensionariile temporare nu constituie vechime în muncă. • Augustina Ghiban — Piatra Neamț: Pensionarii pentru munca depusă și limită de vîrstă, precum și cei de invaliditate gradul I și II, pot obține prin consiliile sau comitetele sindicale numai biletete de tratament balnear.

MARGA NEDELEA ■

• Casianu Ecaterina — București: Pentru părți care au participat la proces — procul-

ratura și Gane Constantin — sentința nu este definitivă atât timp cât nu li se comunică hotărîrea. • Maria Dalche — București: Acțiunea de anulare a actului de căsătorie este obligatorie. Întrucât soțul dv. a plecat de-acasă de foarte mulți ani este nevoie de o simplă cerere adresată instanței. • Voicu Elena — Argeș: Moștenitor unic este fiul fiului dv. Cheltuielile de înmormântare pot fi recuperate pe calea unei acțiuni civile separate. • Achim Iosif — Timișoara: Cauza reclamată nu este întemeiată. • Vasile Drăghici — Brașov: Sintem de același părere; spre deosebire de dv., noi perseverăm. • Paria Ion — Gorj: Cauza dv. o puteți rezolva pe plan local, exercitându-vă dreptul la audiență. • M. Ana — Craiova: Aveți nevoie de un certificat medical și de o hotărîre judecătoarească. Cererea dv. este îndreptătită. • Bureu Alexandru — Bistrița: Scrisoarea mamei dv. ne înfățișează o realitate cu totul deosebită. Flindără sunteți profesor puteți decide și singur între un drept natural (al mamei) și unul dobîndit (al dv.). • Bădescu Ion — Constanța: La memoriu dv. veți primi răspuns de la Procuratura Generală. • Preda Georgea — Ploiești: Din scrierea dv. nu reiese limpede ce dorîți. Reveniți cu precizările co-

respunzătoare. Indicați, de asemenea, ce alte demersuri atîntreprins și unde. • Moldoveanu Ion — Roman: Nu dispunem de toate datele pentru a trage o concluzie utilă. Un memorandum complet către Ministerul Justiției v-ar putea ajuta. • Codrea Petrică — București: Dreptul la recurs este inscris în lege. Nu aveți nevoie de intervenția noastră. • Ionescu Stefan — București: Sintem de acord să vedem documentele de care ne scrieți; vă aşteptăm la redacție. • Tigănoiu Gheorghe — Brăila: Concluziile certificatului medico-legal coincid cu depozitiile martorilor. • Alexandrina Carp — Iași: Puteti fi moștenitorarea tatălui dv. bun chiar dacă purtați numele tatălui vitreg. Depinde de testament. • Grosu Vasile — Bacău: Hotărîrea definitivă este temeinică și legală.

NICOLAE CRISTACHE ■

• Anunțăm de către noștri care doresc să își se adreseze personal că o pot face în fiecare zi între orele 10-13.

Niște bătrîni, niște singuratici

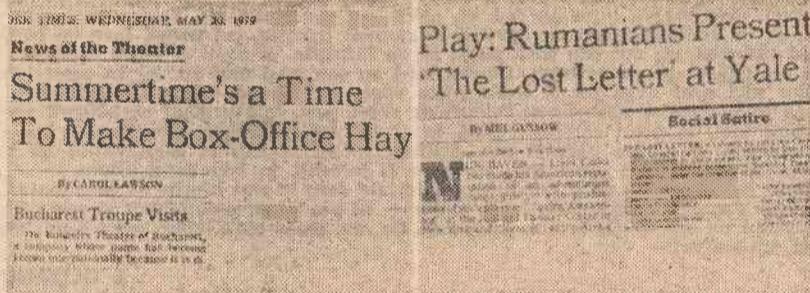
In satul Suseni, comuna Runcu, județul Gorj, e un cămin de bătrîni. O secție a căminului, cuprinzînd doar bătrîne, e în Dobrița, alt sat al Runcului. Coi 145 de pensionari ai căminului sunt oameni între 65 și 80 de ani, unii mai verzi, alții mai prăbușiti, unii mai veseli (atât cît pot fi de veseli niște bătrîni, singuri pe lume), unii mai sănătoși și mai mincălosi (atât cît pot fi niște bătrîni cu ginge goale), unora încă le place să-si facă de lucru, să facă o treabă, ocupîndu-se de grădina, de stupii, de viață-de-vie sau do pomii căminului, alții, pieriți, puști, absenți, vegetează cu zilele pe niște bănci, în micul dar frumos parc din încinta stabilimentului, privind cu ochi albi cum trece timpul, ultimul timp al vieții lor. Nu-s deloc un spectacol atrăgător acesti bătrîni, izolați într-un larc care e (și el, cei 145, o sătul) ultimul prag al unor vieți, ultimul loc de petrecere pe acest pămînt. Sigur, ei au aici tot ce le trebuie, dormitoare curate, masă bună, haine calde, televizor și cărți, ziar și reviste, medic și doctori, arbori și flori, atmosfera nu-i de „azil”, e mai degrabă de hotel-sanatoriu. L. Olaru, directorul căminului, îi cunoaște bine pe fiecare, le stie victile, necazurile, capriciile, beteșugurile, plăcerile (ce pentru cei mai mulți înseamnă un anume fel de mincărire), îi antrenăză pe cei care pot și vor în treburile grădinii și ale stupilor, ca să uite că sunt bătrîni, și, zice el, chiar dacă nu-i o fericire să trăiesc într-un cămin, pensionarii lui totuși cel puțin nu se simt singuri. Se simt ocrotiți și se simt o familiie, ceea ce, pentru niște oameni fără familie, înseamnă mult.

Cei mai mulți, într-adărvă, n-au familii, n-are cine să-i îngrijească (de aceea au și venit aici), dar unii au. Ion Ionescu, pensionar ceferist, în vîrstă de 75 de ani, locătar al căminului din 1968, are trei copii, un băiat și două fete, toți cu rosturi. Nici unul din cei trei nu l-a vrut în grija, l-a depozitat aici și l-a uitat aici. Nici unul dintre ei, de cind L. Olaru e director (adică de vreun an și ceva), n-a venit să vadă ce mai e cu bătrînul, nici unul nu s-a interesat, măcar printr-o scrisoare de două rînduri, de viața lui, de nevoie lui. Sevastița Grivei, în vîrstă de 70 de ani, tot pensionară la fost, mulți ani, activistă, primărie, în vîrstă de 75 de ani, locătar al căminului din 1968, are trei copii, un băiat și două fete, toți cu rosturi. Nici unul din cei trei nu l-a vrut în grija, l-a depozitat aici și l-a uitat aici. Nici unul dintre ei, de cind L. Olaru e director (adică de vreun an și ceva), n-a venit să vadă ce mai e cu bătrînul, nici unul nu s-a interesat, măcar printr-o scrisoare de două rînduri, de viața lui, de nevoie lui. Sevastița Grivei, în vîrstă de 70 de ani, tot pensionară la fost, mulți ani, activistă, primărie, în vîrstă de 75 de ani, locătar al căminului din 1968, are trei copii, un băiat și două fete, toți cu rosturi. Nici unul din cei trei nu l-a vrut în grija, l-a depozitat aici și l-a uitat aici. Nici unul dintre ei, de cind L. Olaru e director (adică de vreun an și ceva), n-a venit să vadă ce mai e cu bătrînul, nici unul nu s-a interesat, măcar printr-o scrisoare de două rînduri, de viața lui, de nevoie lui. Sevastița Grivei, în vîrstă de 70 de ani, tot pensionară la fost, mulți ani, activistă, primărie, în vîrstă de 75 de ani, locătar al căminului din 1968, are trei copii, un băiat și două fete, toți cu rosturi. Nici unul din cei trei nu l-a vrut în grija, l-a depozitat aici și l-a uitat aici. Nici unul dintre ei, de cind L. Olaru e director (adică de vreun an și ceva), n-a venit să vadă ce mai e cu bătrînul, nici unul nu s-a interesat, măcar printr-o scrisoare de două rînduri, de viața lui, de nevoie lui. Sevastița Grivei, în vîrstă de 70 de ani, tot pensionară la fost, mulți ani, activistă, primărie, în vîrstă de 75 de ani, locătar al căminului din 1968, are trei copii, un băiat și două fete, toți cu rosturi. Nici unul din cei trei nu l-a vrut în grija, l-a depozitat aici și l-a uitat aici. Nici unul dintre ei, de cind L. Olaru e director (adică de vreun an și ceva), n-a venit să vadă ce mai e cu bătrînul, nici unul nu s-a interesat, măcar printr-o scrisoare de două rînduri, de viața lui, de nevoie lui. Sevastița Grivei, în vîrstă de 70 de ani, tot pensionară la fost, mulți ani, activistă, primărie, în vîrstă de 75 de ani, locătar al căminului din 1968, are trei copii, un băiat și două fete, toți cu rosturi. Nici unul din cei trei nu l-a vrut în grija, l-a depozitat aici și l-a uitat aici. Nici unul dintre ei, de cind L. Olaru e director (adică de vreun an și ceva), n-a venit să vadă ce mai e cu bătrînul, nici unul nu s-a interesat, măcar printr-o scrisoare de două rînduri, de viața lui, de nevoie lui. Sevastița Grivei, în vîrstă de 70 de ani, tot pensionară la fost, mulți ani, activistă, primărie, în vîrstă de 75 de ani, locătar al căminului din 1968, are trei copii, un băiat și două fete, toți cu rosturi. Nici unul din cei trei nu l-a vrut în grija, l-a depozitat aici și l-a uitat aici. Nici unul dintre ei, de cind L. Olaru e director (adică de vreun an și ceva), n-a venit să vadă ce mai e cu bătrînul, nici unul nu s-a interesat, măcar printr-o scrisoare de două rînduri, de viața lui, de nevoie lui. Sevastița Grivei, în vîrstă de 70 de ani, tot pensionară la fost, mulți ani, activistă, primărie, în vîrstă de 75 de ani, locătar al căminului din 1968, are trei copii, un băiat și două fete, toți cu rosturi. Nici unul din cei trei nu l-a vrut în grija, l-a depozitat aici și l-a uitat aici. Nici unul dintre ei, de cind L. Olaru e director (adică de vreun an și ceva), n-a venit să vadă ce mai e cu bătrînul, nici unul nu s-a interesat, măcar printr-o scrisoare de două rînduri, de viața lui, de nevoie lui. Sevastița Grivei, în vîrstă de 70 de ani, tot pensionară la fost, mulți ani, activistă, primărie, în vîrstă de 75 de ani, locătar al căminului din 1968, are trei copii, un băiat și două fete, toți cu rosturi. Nici unul din cei trei nu l-a vrut în grija, l-a depozitat aici și l-a uitat aici. Nici unul dintre ei, de cind L. Olaru e director (adică de vreun an și ceva), n-a venit să vadă ce mai e cu bătrînul, nici unul nu s-a interesat, măcar printr-o scrisoare de două rînduri, de viața lui, de nevoie lui. Sevastița Grivei, în vîrstă de 70

TRIUMFUL TEATRULUI BULANDRA

Martă, 19 iunie, la orele 12,40 un avion al companiei TAROM a readus la București ansamblul Teatrului „L.S. Bulandra“ care a efectuat un turneu de trei săptămâni în Statele Unite ale Americii. Ion Caramitru, plutind parcă pe pistă din cauza obozelii și solicitările protocolare, ne-a spus: „Am trăit și am jucat într-un turneu nemaipomenit. America este o țară unde teatrul românesc își găsește întotdeauna un public competent și receptiv. Spre surprinderea noastră, după primele replici, spectatorii de la New Haven, New York sau Washington lăsau alături căștile cu traducere simultană și ne urmăreau ca și cum ne-ar fi ghicit gindurile și cuvințele. După acest turneu suntem convins că teatrul nostru are mari admiratori în rînd spectacolilor și criticilor de specialitate americanii“. Gina Patrichi a recepționat invitația noastră de a-și destăinui primele impresii publice din turneu după un moment de ezitare și de meditație: „A fost o confruntare dificilă dar necesară. Am avut ocazia să ne verificăm stilul de teatru, școala de teatru cu una din cele mai teribile modalități de a înțelege arta spectacolului. Să am învins. Am cucerit aprecierile care se cuvin pentru munca noastră și a tuturor colegilor actori și regizori de la noi din țară. Apoi, m-am convins încă o dată că Liviu Ciulei este recunoscut nu numai ca un mare om de teatru pentru români ci și pentru americani“. Ion Besoiu a coborât treptele avionului oferind adinc, ca după un rol greu jucat cu sufletul la gură, cu o mare dăruire și seriozitate: „Succes real. Succes imens. Săli pline. Public cald, generos. Critici severi transformați în admiratori. Românii din orașele pe unde-am trecut ne-au copleșit cu entuziasm, cu mindri și tulburător dor de țară“. Petrică Gheorghiu, în ciuda avataurilor călătoriei și dereglațiilor de fus orar, păstra încă pe chip bucuria și lumina frumoasă a spectacolelor extraordinare de pe Ocean: „Imaginați-vă că am jucat printre spectatori care nu mai aveau loc în sală și au invadat scenă. Am jucat aproape ca la noi, în sala de la Grădina Icoanei. Am avut impresia că puteam vorbi în orice limbă pentru că oricum am fi fost înțeleși“. Ion Besoiu adăugă: „În turneul acesta pot să spun că am văzut cum cad pur și simplu barierile lingvistice!“ Mariana Mihut, care ar fi preferat poate în acelă clipă să evite un microinterviu, ne-răspuns cu o bunăvoiță marcată de lungul zbor prin lumea teatrului total și al orelor siderale: „A fost minunat. A fost un turneu tonic din punct de vedere al meseriei, al artei noastre. Ne-am intors cu fruntea sus. Liniste, siguri că ne-am făcut datoria față de noi și față de țară. Stilul nostru de teatru a plăcut foarte tare. Spectacolele noastre au fost gustate și înțelese exact“. Victor Rebengiuc, departe de a fi interpretul grav și frântat de pe scenă, este acum relaxat și fericit ca orice tată care își poate îmbrățișa copilul năvălit în aeroport cu brațele deschise: „Esențial este că în ciuda diferențelor de limbă, de teoerăment, de caracter, de istorie și dacă vrei de fus orar, a existat întotdeauna de-a lungul acestui turneu o punte de comunicare și de înțelegere între noi și spectatorii americanii. Acest gen de comunicare prin artă s-a dovedit încă o dată universal. Ne-am dus în America să arătăm cu modestie ce stim să facem, am fost primiți și priviți cu interes și respect“. Clodă Berthola încercă să rememoreze din noianul de amintiri recente pe cea mai reprezentativă: „Românii de acolo au fost atât de emoționați de spectacolele noastre încât la un moment dat, după ultimele replici ale unei reprezentații, au cintat minute în șir „Mulți ani trăiască!“. Irina Petrescu sintetizează în cîteva cuvinte adevarată stare de spirit a trupei: „A fost un turneu obosit dar senzational. Cred că am avut fericirea să fac parte din conjunctura artistică cea mai fericită Teatrului Bulandra“. În sfîrșit, reușim să-l abordăm pe Liviu Ciulei, prim regizor artistic al Teatrului „L.S. Bulandra“, linistit, calm, distins, iradiind multumire sufletească și bucurie pentru reinnoirea în țară la sfîrșitul unui triumf: „Publicul și mai ales oamenii de specialitate au apreciat la echipa noastră devotamentul cu care facem teatru, pregătirea complexă, intelectuală și chiar fizică, antrenamentul actorilor pentru astfel de reprezentații care-i solicită total, expresivitatea lor. De-a lungul turneului actorii noștri au constituit o trupă cu sarcini foarte diverse, o echipă mobilizată din primul pînă în ultimul moment, dublând permanentă calitatea interprétilor cu aceea de tehnicieni, ajutând efectiv la montarea decorului și chiar la transportarea lui, la reglarea luminilor și a traducerii la casă de care pînă la urmă n-am mai avut prea mare nevoie. Întîlnirea cu spectatorii români din America a fost desigur emoționantă. Ne-au întîmpinat cu cîntece românești și cu toasturi tradiționale, exprimându-și în felul acesta bucuria și recunoștința că o trupă românească vine să demonstreze lumii de acolo și să amintească valorile artei și culturii românești“.

Redăm mai jos cîteva spicuri din cronicile principalelor cotidiane americane:

THE WASHINGTON STAR

„...Publicul american a făcut cunoștință cu Ciulei în 1974 cînd a regizat „Leonce și Lena“ la Kreeger. El a transformat piesa — un scenariu slabuș de fapt — într-o adevarată demonstrație de inventivitate. Punerea în scenă de atunci a deobdată de înțelegere. Ciulei realizează lucruri similare și în „Elisabeta“ de Paul Foster.

Personajele lui Foster aparțin unei trupe de actori ambulanți și vasta lor saga istorică se reduce la viniete care se caracterizează prin fragilitate, dacă nu chiar prin spontaneitatea improvizării. Ciulei a fost întotdeauna fascinat de aspectul de „jumătate de imagine“ a teatrului — iluzie dincolo de realitate, dincolo de iluzie. Aici, cu o îndemnare care lipsește în „Don Juan“, ultima sa creație de la Arena Stage, ne amăgește cu o iluzie, în mod intensivat ne dezvăluie trucul, ca să ne amăgească apoi, brusc și fără efort, cu o altă iluzie.

De această dată el vine cu cîteva momente cu adevarat uluitoare. Pentru a reprezenta Noaptea Sfîntului Bartolomeu, actorii aruncă păpuși de plastic, unele fără cap, altele fără miină sau fără picioare, într-un cerc de lumină crudă, iar zgomotul infundat pe care îl face este de-a dreptul însăși.

Pentru distrugerea Armadei, actorii dau foc unei flote de bărci din hîrtie care plutesc într-un bazin de apă și apoi privesc fix cum se înalță flăcările. Ceea ce devine și mai impresionant este totușu rapiditatea cu care Ciulei își imprimă vraja pe scenă. Este aproape ca și cum ar întoarce un comutator. „Elisabeta I“ poate fi zgomoatoasă și irascibilă la un moment dat, pentru a fi în următorul moment calmă și impunătoare. Acest spectacol este în permanență turbozent...

Clodă Berthola, care poate arăta în același timp ca o secretară copleșită, ca o profesoră timidă, ca o femeie cu spirit foarte pătrunzător sau o zăpadăciă, aduce în interpretare multă măiestrie și, după părerea mea, multă admirare. Cămătarul lui Marin Moraru nu s-ar desparti nici măcar de un bănuș dar el se lipsește usor de cîteva grimase mari de suspiciune și lăcomie. Majoritatea celorlalți actori au cîte un rol în sine și ei interpretează diferiții cocișări, consilieri, inchizițori și magicieni cu o pompă care derivă parțial din Shakespeare, parțial din circ și parțial din propria lor exuberanță.

Deși decorul pentru „Elisabeta I“, o simplă scenă cu stîngihi, iar accesoriile și costumele par a fi scoase din pod, ele sunt, în fond, opera unor scenografi sofisticati. De fapt, Bulandra este așa de evident un teatru de prima clasă, încît vizita sa este tragic de scurtă. Totuși, îi puteți vedea astă seara la ora 8 cînd vor juca comedie românească „O scrisoare pierdută“ de Ion Luca Caragiale, cînd mai mare dramaturg al țării.

Dacă aș fi în locul dumneavostră, mă duce!

(David Richards)

THE NEW YORK TIMES

„Am văzut spectacolul după piesa lui Caragiale și acesta a constituit un eveniment de seamă (...) E o reprezentare îndelung elaborată (...), care confirmă impresia noastră că prima vizită în America a Teatrului Bulandra prezintă evident o imprejurare sărbătorescă“.

(Mel Gussow)

Eveniment cultural

Vocația frumosului simfonic

In marea lume a culturii, între marginile sublimului sau ale utilului, ale imponderabilului sau ale necesarului, muzica trăiește o existență sub semnul aceleiași încrințări pe care o trăiește viața de zi cu zi. A năzu înăuntră deosebită gindirii abstrakte, matematice, și inexplicabilul inefabil dor. Pentru că muzica este dorul de perfecție iar perfectiunea dorul frumosului. Să stimulat.

Vocația frumosului este, în fond, sansa muzicii. În această uriașă retortă în care lumea noastră interioară se topesc devenind universală, muzica — dacă este bine făcută — ocupă o zonă incredibil de mare, oarecum între lăudabilitatea gindirii abstrakte, matematice, și inexplicabilul inefabil dor. Pentru că muzica este dorul de perfecție iar perfectiunea dorul frumosului.

Acesta mult prea lungi reflecții, sincere dar nescuzabile pentru neîndemnarea argumentării, mi-au fost declansate de un simplu concert. Simplu pentru că a fost un concert pur și simplu, ca atitea altele, de excepție prin cota interpretativă la care s-a ridicat. Uneori trăiesc un sentiment de frustăre, că nu pot opera cu unele chirurgului sau ale matematicianului, ci cu simple cuvinte, cu multiple sensuri interpretabile. Ce pot spune despre un concert? Cind a avut loc, cine a cintat, cum? Voi încerca. Recent, sub veșnică tinere cupolă a Ateneului, Filarmonica din Cluj-Napoca dirijată de Emil Simon, corul pregătit de Florentin Mihăiescu și solistul Stefan Ruha au susținut un concert de muzică românească. În program, lucrările de Cîteanu și Toduță. Un anunț ca oricare altele. Au loc atitea concerte zilnic incit... Să începem cu urșul pentru a ajunge la vocația frumosului. În sală, cel mult 100 de persoane! Ce să facem ca să avem un public pe jumătatea celui de la Sala polivalentă cind organizează un concert poetul Adrian Păunescu? Sint sigur că veți fi de acord cu mine cind afirm că Mozart, Beethoven, Schumann, Enescu și-a merită o soartă mai bună.

Eugen Cîteanu, cu al său concert pentru vioară și orchestră, impecabil interpretat de Stefan Ruha, avea oarecum sansă într-o companie să-i zicem interioară. Dar, deși impecabil interpretat de Stefan Ruha, concertul nu depășeste o fază rutină. Repet, execuția a fost perfectă. Degeaba.

Scriind despre un concert ne referim în primul rînd la interpretare, la realizarea sonoră a partiturii. Emil Simon, dirijorul român despre care se vorbește mai puțin la noi decât în alte părți, concepe, strunește, instruiește și conduce (deci muncă și artă) un ansamblu de excepție. Recent întors dintr-un turneu de concerte pe alte meridiane, doar cu trei repetiții Emil Simon se prezintă în București cu o memorabilă interpretare a oratoriului „Pe urmele lui Horia“ de Sigismund Toduță. Alături de orchestră, cor și cei trei soliști (Ioan Micu, Iulian Jurja și Mircea Moisa), Emil Simon ne-a relevat adevăratele potențe ale unei muzici smulse din substanță primară a ideii de romanticism. Ce este, de fapt, Horia? O năzuință spre frumos și adevăr, spre dreptate și cîstea dreptății. Sigismund Toduță reușește un opus de mare reculegere, un imn închinat mai curind martirului decit luptei, o pagină de reciunie, nu de slavă. Cu o știință de mare maestru, Emil Simon construiește o arhitectură demnă de cea mai superbă catedrală imaginară a căpătură și a cuprinde în lăturile ei profilul unui mare român.

Mină și gest sigure, dozaj perfect, acuratețe, detaliu și întreg au fost la Emil Simon argumentele dirijorale pentru punerea în sunet a unei pagini despre care vom mai vorbi. Orchestra Filarmonicii din Cluj-Napoca se situează astăzi la un nivel internațional demn de învidiat. Noi avem astăzi pictori, scriitori și compozitori cum multe țări cu zdrobitoare tradiție nu au. Avem și tineri care spulberă prejudecăți și cucerește locuri superioare la orice concurs. Acești tineri cintă în orchestră. Avem orchestre bune (recent, Filarmonica Oltenia din Craiova, sub bagheta lui Theodor Costin, a cintat admirabil la Ateneu), alcătuite din acești minunați copii. Filarmonica clujeană are ritmic o precizie de metronom melodic, o acuratețe impecabilă, suplete și sensibilitate. Are căldura meridională și perfectiunea rece a nordicilor. Au fost momente în care, transpus, puteai, închizind ochii, să vezi catedrala lui Gaudí din Barcelona sau albastrul Voronețului. Adjectivele, superlativelor sunt mărunte cind răminem mici în fața acului creației. Fluideitatea viorilor, virilitatea suflătorilor de alamă, perfectiunea suflătorilor de lemne și a percuției au transformat un obișnuit concert într-un act creator, într-un adevărat eveniment. Este arta pe care uneori o atingi și nu-ți dai seama, alțiori o surprinzi și rămii mut. Atunci începe frumosul.

MIHAI MOLDOVAN ■

CAP LIMPEDE

CRITIC

Aparitia într-o carte a traduceriilor unor pagini din jurnalul Marthei Bibescu, scris în limba franceză, prezintă un adevărat eveniment editorial. Concură la acest calificativ mai multe elemente. Vom numi cîteva. Dar mai întîi să salutăm aşa cum se cuvine — din toată inimă, deci — iniativa de a ne dărui acest Jurnal politic, ianuarie 1931 (Editura politică) a doi eminenți oameni de condei, Cristian Popescu și Nicolae Minei, care semnează odată cu traducerea și un substanțial studiu introductiv.

Autoarea jurnalului — scriitoarea română de limbă franceză sau scriitoarea franceză de origine română — s-a aflat mereu în mijlocul cotidian al istoriei, căreia i-a fost și martoră și participantă. De aici și excepcionalul

caracter documentar al notărilor sale, în care nu e vorba de dezvaluirea unor niscaiva culise mai mult sau mai puțin derizorii, ci de punerea în adevărată lumenă a unor imprejurări majore, cruciale. Marthe Bibescu a observat mersul istoriei și a acționat în sens istoric cu o luciditate nu prea des întîlnită la compoziții cîtesei din care facea parte. Oameni și imprejurări, cind cad în raza penetrantă a ochiului ei scrutator, își descoperă adevărată și ultima lor realitate. „Premoniția“ multor notări nu e îscătată de cine stie ce dar supranatural, ea e rezultatul firesc al încordării lucidității cu care Marthe Bibescu străbate pînă în cele mai intime straturi ale realității. Ea, printre atitea date istorice, a vizut și prevăzut cu intensitate pericolurile compromisurilor cu politica hitleristă, primejdile și urmările dezastruoase ale atitudinii conciliatorilor. Marthe Bibescu a urit din toată

ființa ei excreșență autohtonă a fascismului: legionarismul. Notează autoarea la 30 octombrie 1940 imprecatoriu: „Afu-rișenia și toate blestemele vor cădea pe capul „verzilor“ care sunt la cîrma fătării. Așa va fi, nu încapă îndoială!“ Adinca, organica ei ură împotriva fenomenului legionar și consecința unui alt sentiment care îi stăpînește tutelar întreaga ei viață. Să anume, dragostea de țară, de poporul a căruia fiică se simte în permanentă. Cu luciditatea-i caracteristică, ea identifică mișcarea legionară cu însuși morbul distrugerii ființei poporului român, cu intrarea tării în selavia hitlerismului acaparator...

Harul scriitorului de talent e vizibil chiar și în aceste notări scrisice nu cu destinație estetică. În conțurarea multor situații, în schitarea a nu puține portrete de oameni înăuntri în istorie, autenticul trăiese în bună vecinătate cu arta.

TRAIAN STOICA ■

La Teatrul Giulesti continuă cu succes reprezentarea cu piesa lui Stanislav Stratiev *Haina cu două fețe*, în care sunt prezenti doi actori de o mare înzestrare: Sebastian Papaian și Mihail Stan. În numărul anterior al revistei noastre am afirmat că Sebastian Papaian nu a fost distribuit în rolul cel mai nimerit pentru el. De altfel, lui Sebastian Papaian i se încredințase anterior un alt rol în această piesă pe care îl pregătise, după cum susține oamenii de specialitate, magistral, iar în ultimul moment a trebuit să intruhiptez un alt personaj. În mod firesc, acomodarea cu noul rol a cerut un răgaz, pe care, iată, Sebastian Papaian, actor cu deosebite calități actoricești, l-a folosit din plin, astfel incit în spectacolele de acum el apare în fața publicului la valoarea sa adevărată, așa cum ne-a obișnuit întotdeauna.

Vorbiti și scrieti românește

Fortuit nu înseamnă forțat ci întimplător!

Foarte necesare, foarte comode, foarte mult vehiculate, neologismele pot constitui capcane în care nu puțini dintre cei ce se mulțumesc să le manevreze fără a le înțelege exact pot cădea. Adesea lezind atât călătoria limbii noastre, ești și demnitatea lor proprie.

In plin centru al Bucureștiului, un afiș cu litere de-o schiopă invită publicul să servească o masă gustoasă într-un mediu ambient. Cu expresia nefericită a servicii mase, care obligă orice infometat să se transforme în ospătar, ne-am intilnit nu o dată, dar tot nu ne-am putut resimțea în schimb ambient, care înseamnă, cum se știe, inconjurător, folosit aici în accepția de plăcut, este o surpriză; să fie vorba de o apropiere cu imbițor sau, pur și simplu, de confuzia cu agreabil?

Mie, fructele imi cauzează, se aude frecvent în conversațiile despre sănătate, dar ce anume provoacă ele (căci cauza

nu înseamnă altceva decit a provoca, precum se vede ușor din substantivul cauză) nu ni se mai spune. Prin omisuirea complementului (dureri, tulburări etc.) verbal capătă alt sens, pe care însă îl exprimă perfect a dăuna, a face rău. De ce este nevoie ca o prețiozitate, incorrectă pe deasupra, să ia locul unei exprimări fără cursur? Apropierea formală a unor neologisme duce frecvent la confuzii, dar desigur ea nu poate fi o scuză a lor. Într-o dezbatere publică cinea pretinderea că nu poate corobora cu oamenii din colectivul său. Evident, voia să spună colabora și tot atât de evident ignora sensul verbului a corobora; a întări, a sprăjini. Se poate auzi vorbindu-se despre practici invederale, cu sensul de intrate în uz; aici invederat (însemnind vădit) apare fără justificare în locul lui inveterat = înrădăcat care reproduce latinescul invenitus, derivat din *vetus* = vechi, bătrân. Așadar, corect: practici inveterate.

Cine vorbește despre probleme speciale înțelegind prin aceasta probleme speciale sare foarte departe de gândul său, căci spune, în fapt, probleme înșelătoare.

Fortuit, prin acela asociere spontană născută de lingvistă etimologie populară, a fost pus în legătură cu forță și investit cu un sens fals: cu forță, cind de fapt el reproduce adjecțiul latin *fortuitus* = întimplător, derivat din *fors* = soartă, și și-a păstrat nealterat înțelesul.

GABRIELA CREȚIU ■

MUZICĂ

• Miercuri, 6 iunie, zi de operă la Cluj-Napoca: „Tosca”. În față unei săli numai pe sfert ocupate s-a desfășurat un spectacol ofilit. Nu de zăduful de afară, ci poate de vechime sau de plăcint. • Să trecom, mi-am zis, peste stîngăciile răposaților libretiști Illica și Giacosa, să ne lăsăm incintați de minunile melodice ale lui Giacomo Puccini și să vedem ce oferă publicului, în acest canicular început de vară și sfîrșit de stagiu, orchestra și cîteva din vocile fruntașe ale Operei Române de pe Someș. • Ce i-s-a oferit în acea seară admirabilului public clujean? Să recunoaștem de la început: nu prea mult. • În primul rînd, defecuoasa dozare a sonori-

tăilor. Orchestra sună prea tare, fie acoperind glasurile soliștilor, fie obligindu-i la eforturi, de intensitate bune, cel mult pentru stilul „urlător” din „muzica legătă” contemporană, dar alterind armoniile pline de dulceajă ale partiturii pucciniene. • Dovada am avut-o în actul II, cind acompaniamen-tul domolit pentru scurtă vreme i-a dat posibilitate talentelor soprane Margareta Rădulescu să ne incinte cu monologul ce-o face de neuitat pe fermecătoarea și nefericită Tosca. • Tenorul Ion Lazăr, în Cavardossi, îi găsim mereu mai cu seamă actoricești în realizarea rolului. • În mod cu totul deosebit trebuie notată frumusețea execuției corale (maestru de cor Emil Maxim). Poate singurele momente fără cursur ale unui spectacol, în general, mediocre. • Să fie oare o confirmare a cri-

zei de care — spun gurile reale, multe guri reale — suferă opera clujeană, ca urmare a permanentei migrației a talentelor spre alte opere? Poate.

MIRCEA FODOREANU ■

Matei Gheorghiu — La-palia Luigi, Chiril Economu — Bocca Libero. Din cind în cind intervine în convorbirea lor și Ambra — Raluca Zamfirescu. Așa ajung să fie Trei pe o bancă. Trei actori care și-au făcut cinstit munca. Cinstit față de artă; cinstit față de realitățile oamenilor, ale vieții, ale existenței contemporane: ceea ce e foarte greu. De fapt, cei trei nu fac altceva decit, într-o istorie firească, c-un grai firesc, să fie fi-

rești. Ca-n viață. Pe scenă, ca-n viață: banală faptă pe stradă, rară faptă în artă. Cît talent temperat, cîtă conștiință, cît bun-simt pur și simplu omeneș!

Numai din trei fotografii cit trei perejî, un snap

de crengi aranjate cu rafinament, o folie în anume fel vopsită pe podele și, bineînteleș, o bancă, scenograful Mihai Tofan a creat un univers pentru o lume și o dramă. E locul să fie revelată contribuția de atmosferă a sali-atiel: podul la vedere al scenei întregește realis-

Romul Munteanu: „Jurnal de cărți” (II)

Formula jurnalului de cărți, preferată acum și de Romul Munteanu, își are avantajele ei. Criticul poate traversa mai toate sferele creației fără să subordoneze materia volumului unei idei critice abstrakte. Contenutul cărții, destul de variat (scriitori străini și romani: poeti, prozatori, dramaturgi, critici și filozofi), impresionează poate mai puțin ca metodă, spune însă destul de despre biografia intelectuală a criticului. Chiar acel critic nu se finalizează într-o utopică cu caracter de sinteză. O carte de critică unicore, clasificind excesiv și mai ales dind etichete cu orice preț, sfîrșește prin a deveni rapid un inventar de prejudicăți. Jurnalul, oricât de fragmentar și de capricios, te obligă să scrii despre cărți ca despre propria ta viață. Apărând criticul are de ales între rigoarea interpretării și hedonismul lecturii. Dar a citi bine o carte (il invocă autorul pe Emile

Faguet) înseamnă a mai gindi despre ea ceva în plus. Romul Munteanu, avem impresia, gindește întotdeauna opera în context: un context al ideilor de largă circulație din critica europeană de azi, la care se adaugă propria reverie spirituală. Demonstrează într-un fel că și criticul, de carte românească și universală, poate deveni o conștiință a lumii. Îndemnul e de a fi mereu în spiritul veacului. Am reținut din articolele de program teoretic din primele pagini pe acelea despre pedagogia și funcționalitatea literaturii. Scopul unei astfel de critici nu e să epuizeze inefabilul textual, ci să pună opera în relație cu viața și publicul. Nu știm dacă își învinge pînă la urmă tentația de a scrie despre unele cărți ca „despre niște amintiri”, cum mărturisea la început. Poate că și cărțile trăiesc mai just și mai adevărat în amintire — care decantă. Deși conținează mai mult opere, autorul evocă uneori profiluri interesante, care se rețin. De obicei ideile și mărturii biografice nu se substituie însă cărții analizate. Criticul știe că în literatură singurul mit care interesează și mitul literaturii însăși. El scrie despre orice cu o simpatie intelectuală care distanțează. În discurs imbină dicția elegantă, memorabilă cu o anumită retorică a clișeului revelator, numit cu un termen de imprumut „etimon spiritual”. Textul critic se remarcă în primul rînd prin limpezime. O astfel de critică nu este transzitivă prin litera și materia ei. Tonul e direct, proto-ular dar nediscriminativ, iar aprecierile de valoare nu se fac niciodată cu jumătăți de măsură. Franchisea judecătii critice merge pînă aproape de minimăлизare: „Dacă Alain Bosquet s-ar fi născut la Buzău, ar fi fost un poet buzoian cu puține apariții în revistele Capitalei. El este însă poetul născut într-o mare arie de cultură, unde poezia franceză actuală l-a anulat, deși este și ea de multă vreme atinsă de morbul banalității. Cuvintele nu sunt inocente, cu ele nu se poate face orice și mai ales nu se poate face întotdeauna poezie”. Desigur, însemnările ca acestea își au tilcul lor. Cel mai adesea studiile universității păcătuiesc prin exces de semnificare. Dimpotrivă, comentariile lui Romul Munteanu conving prin soliditatea argumentelor; se ajunge la textul propriu-zis pornind, cu unele mici exceptii, de la programul estetic al artistului. Luciditatea actului de creație în lirica modernă și astfel bine pusă în lumină. Evident, poemele lui Gottfried Benn și Ezra Pound nu pot spune mai mult decit au vrut să spună poeții însăși. Sau chiar dacă spun, aceasta e deocamdată mai puțin important. Operele unor astfel de scriitori trebuie cunoscute mai întîi în litera lor; e vorba de un cod și de un limbaj intraducibile. Criticul, fără să țină neapărat să strălucească (pe seama altora), se limitează îndeobște la o expunere minuțioasă și temeinică, punind însă destulă acuratețe în extragerea ideilor esențiale dintr-o masă aproape amorfă de informație. O sensibilitate acută manifestă pentru fenomenele de avant-gardă și experiment literar: poezia ca montaj (Jandl, Augusto de Campos, Jacques Roubaud) sau romanul experimental (Arno Schmidt, Philippe Sollers, Michel Butor, Alain Robbe-Grillet, Le Clézio — dar mai ales Maurice Roche cu romanele *Compact* și *Codex*). Se înțelege, exagerările în această direcție î se par criticului un semn de criză, opera devine un document al alienării umane. Nu lipsesc nici exemple de recuperare (Menelaos Ludemis, Mili Gregu, poeți luxemburghezi și-a). Calitățile paginii critice rămîn însă intacte: receptare calmă a valorilor și bun-gust. Un studiu de profunzime și subtilă idee îi dedică lui Blaise Pascal. Nu face o simplă incursiune comparativă și nici nu reduce conventional filosofia la cîteva abstracte logice; mai degrabă o deschide spre lume și viață. A fi în dezacord aproape total cu mărele gînditor și a nu-l arunca totuși în neant este — credem — un indicu de maturitate filosofică. E posibilă deci o critică a ideilor în care atitudinea să nu degradeze substanța.

Despre orizontul universalist al criticii lui Romul Munteanu este inutil să mai discutăm. De semnalat numai că în acest context literatura română de azi își află locul ei firesc. Mircea Dinescu e prezentat ca un poet european. Criticul e consecvent aici cu idei teoretice enunțate anterior și în ce ne privește, admirăm consecventa la fel de mult ca adevărul insuși. De altfel, nu punctele de vedere ne lipsesc în critica noastră, ci indeosebi perspectiva. Un eseu despre romanul contemporan descrie categorii, stiluri și autori pe mai vechiul criteriu al sincronizării, operind cu două din concepțile lui Pierre de Boisdeffre: „roman-histoire” și „roman-recherche”. Cine a urmărit cu atenție publicistica lui Romul Munteanu le va fi intîlnit și pînă acum.

CORNEL MORARU ■

CAP LIMPEDE ■

mul spectacolului; băncile — nu fotoliu comode, ci bănci-bănci — te fac, pe tine spectator, să te simți stînd, în continuare, la rînd, pe banca aspiră a celor trei.

Illustrația muzicală a lui Dumitru Stepanov — acorduri discrete pe clapele unui pian — are și meritul de a nu fi explicativă, ci aproape ambiguă. Efectul e o senzatie de incertitudine. Adică exact ce trebuia.

Regizoarea Lia Niculescu a știut că o piesă în care tot discută doi oameni, cel mult trei, se cheamă piesă de actori și, deci, că alegerea lor și lucrul cel mai important. El bine, a făcut o alegere bună. Și-a mai făcut ceva bun: i-a ajutat să-și creeze compozițiile cu minuție, cu legătură între ele și realism.

Dar, săt sigur!, și Aldo Nicolaj — autorul acestei excelente piese —, și Chiril Economu, și Matei Gheor-

ghiu, și Raluca Zamfirescu, și Lia Niculescu, și Mihai Tofan, toți acești oameni ai unei profunde arte scenice, dincolo de adevărările cutremurătoare pe care le spun despre aspirimile iernii oamenilor, s-au adresat celor încă neîntrași în iarnă, au mobilizat toate puterile artei teatrale pentru a-i obliga să primească și să nu uite că, pentru a face față bătrîneții e nevoie de înțelepciune dar și de înțelegere, de solidaritate între oamenii celor patru anotimpuri.

Echipa Naționalului buceureștean are spectatori care aplaudă, ciudat, cu ascultare în mare tăcere, cu lacrimi și priviri meditative. Înseamnă că mesajul e legat de viață și transmis convingător. Rosul artei e rotund și plin.

NELU IONESCU ■

Note răzlețe

1.

Noaptea, la Mérida, imi răsfoiesc jurnalul. Recitesc din el întimplare și descopăr că mi se rătăciseră cîteva pagini. Trebuie să le transcriu aici. Si mi se pare curios, acum, aproape de sfîrșitul călătoriei, să mă regăsesc pentru o clipă la începutul ei.

Peste puțin timp vom ateriza la Amsterdam. Mă gîndesc cu oarecare detașare la cele trei accidente de avion pe care le-am avut. Ciudat! Mi-e mai frică de ideea zborului decât să stau cu acum într-un avion care se zvîrcolește uneori în ceață lăptoasă ca și cum s-ar fi atins de ceva gelatinos. De unde se vede, totuși, cît de atașați pămîntului rămînem, oricât am vorbi de lcar. Ne putem construi aripi, dar sufletele ne vor apartine totdeauna aceluia pămînt pe care-l zăresc fragmentar jos, acoperit de o ceață promisică, punctat de păduri insigurante.

Plouă. Această atmosferă bacoviană convine, cred, Amsterdamlui. Bănuiesc orașul plin de statui reci, de bronz coclit. Severitatea zidurilor trebuie să fie mai puțin tăioasă acum. Iar în vîntul umed poți desena cu degetul siluetele bâtrinilor lui Rembrandt sau o moară de vînt, de felul celor din tablourile lui Ruisdael. Dacă mai există asemenea mori de vînt, ele se invîrt acum, probabil, fără să macine nimic. Unuia dintre putinetele lucruri gratuite pe care și le permite lumea de azi; în care căi ar vrea să „regreseze spre Grecia”? Mă întreb în ce măsură canalele din Amsterdam sugerează, ca la Stockholm, o Venetie a nordului. De fapt, sătăcia „Veneției” incită m-am plăcut să aud această comparație facilă, a cărei justificare trebuie să fie pur scenografică. Într-adevăr, ce legătură poate exista între un oraș romantic, bolnav de trecut, cum e Venetia, și aceste orașe pe care le bănuim solide și corecte, pedante și carțeziene?

Umbra lui Rembrandt mai rătăcește, poate, pe străzile din Amsterdam, amestecindu-se cu ultimele tipuri de automobile. Sau, poate, numai imaginația mea vrea așa. În realitate, Amsterdamlu își va fi amintind de bâtrinii acestui pictor numai în muzeu. Pe străzile nimeni nu are timp de tacere, de meditație. Toată lumea se grăbește. Sirenele sună în port, mașinile claxonă, pe aeroport avioanele vin și pleacă, în vreme ce nu foarte departe Rembrandt e probabil din ce în ce mai singur în autoportrete, ca un înțelept inutil, căci nimeni nu mai vrea să ceară sfaturi unui înțelept care nu s-a pricoput să dea locul cuvenit gloriei și succesului... Aterizăm. Nici gînd să văd Rondul de noapte. Peste o oră vom pleca. Machiavelli consideră așteptarea o tortură și se pare că ne-am hotărît să-i dăm în sfîrșit dreptate, lată, se adună în urma mea un număr mare de hoteluri uitate, prin care am dormit, gări și aeroporturi din care nu mi-au rămas, din cele mai multe, decât un gust de fum, de soare sau de ceață, o culoare sau nică atât. Dar ce rost au toate acestea? Să exclud și eu cu vorbele puse de Matei Caragiale ca motto la unul din capitolele „Crailor...”: *C'est une belle chose, mon ami, que les voyages...*

Zburăm peste oceanul pe care l-au traversat cîndva „căutătorii de aur”. Si-mi aduc aminte că am vrut odată să scriu un eseu despre o nedreptate, mi se pare mie, din istoria culturii. Poate gresesc și merg prea departe afirmando că Renașterea este o oboseală luminosă a Evului median, oricum, sătăcă, impotriva judecăților curente care reduc Evul de mijloc la tenebre, în unele privințe atunci s-a îndrăznit mai mult. Săgeata gotică e semnul unui spirit care întețește direct absolutul, în timp ce, mai înțeleaptă, mai practică, Renașterea a preferat să descorepe pămîntul. În Evul median, omul a visat să obțină aurul creindu-l. Mai tîrziu, el s-a consolat să-l găsească. Oricite zimbete ne-ar stîrnî regia ocultă din jurul retortelor ce fierbeau inutil, putem vorbi doar de amăgire, nu de prăzi și omoruri. Si nu le putem contesta alchimiștilor o îndrăneală de care aventurierul gata să impună pentru o pepită de aur va ride. Neobtinind nimic, ei vroiu totul. Cu mîinile goale, vorbeau de piatra filosofală. Dar săgețile catedralelor gotice au rămas dezolate în vîzduh. Atunci au început să fie pregătite corăbii care să ajungă la îndepărtele *terrae incognitae*. Săgeata gotică a devenit catarg de corabie. Alchimiștii au cecat locul lui Columb. Acum omul nu se mai amăgea că ar fi în stare să creeze aur. Mai realist decit cei care îmbătașeră cu iluzia că-l vor crea ei însăși, era pregătit să-l smulgă din mîinile celor care-l aveau. Căci aventurierii aurului nu mai erau interesați de piatra filosofală, ci de imediat. Ei nu se mai complicau cu problemele eternității cătă vreme existau, spise tangibile. De aceea spaniolii n-au dat nicăi o atenție piramidelor în Mexic. În schimb, tezaurul lui Moctezuma a devenit repede o legendă și o obsesie.

Despre americani am aflat mai mult din acest episod povestit de biografiile lui Daumier decât de trecerea mea prin New York. Într-o zi, Daubigny care îi cunoștea jena financiară, i-a anunțat vizita unui colecționar american precindu-i că acesta nu se interesează decât de pinzile care costau scump. Cîteva zile după aceea, americanul a venit la Daumier în atelier și arătindu-i o mare pînză l-a întrebat:

— Cit?
Pictorul a îndrăznit incurcat.
— Cinci mii de franci.
— Cumpăr. Si celălalt?
De data aceasta, se zice, pe Daumier l-a părasit curajul.
— Șase sute de franci.
— Nu cumpăr. a replicat americanul.

OCTAVIAN PALER ■

„A te sprijini pe propriul tău pămînt”

Versul poetului Nichita Stănescu, plin de adinci înțeleseuri, îmi îndreaptă gîndul spre creația noastră populară.

Atingind culmile perfectiei, exprimînd în modul cel mai convinîtor sufletul poporului — în toată complexitatea — arta populară trebuie ferită de treacătoarele mode la baza cărora stă snobismul. Forța, vigoarea ei puternică, constă tocmai în marea calitate de a se fi menținut, transformat și dezvoltat din propria-i rădăcină. Fără a recurge la altăori străine.

Cîntecul nostru popular să-a „sprijinit” pe propriul său geniu creator.

Diferitele interferențe, puncte comune între folclorul nostru și cel al naționalităților conlocuitoare sau al popoarelor vecine s-au produs pe **nesimînte**, datorită condițiilor socio-economice asemănătoare, schimbulor firești între cei cu același aspirații s.a.m.d.

Pornind de la aceste considerente, prezența unei critici constructive în domeniul sus-ziselor manifestări spirituale este imperios necesară.

O critică hotărâtă, avînd sarcina de a veghează și a arăta evenimentele grescile ce se strecoară cind se pierde din vedere imprejurarea că arta populară trebuie să se sprijine mereu pe ea însăși, pe propriile ei forțe, pe „propriul său pămînt”. Prin pămîntul propriu tre-

buie să se înțeleagă și necontentită deosebirea de concept dintr-o artă populară și cea cultă, fiecare coaducindu-se după legi proprii ce nu trebuie confundate.

Perenitatea cîntecului popular românesc se datorează tocmai faptului că el s-a născut și s-a dezvoltat pe baza unor severe legi nescrise. A împrumutat sau a transmite folclorului anumite concepte caracteristice esteticăi artei culte înseamnă a comite greșeli neîngăduite.

Experiența ne-a dovedit și ne dovedește că prin asemenea procede se ajunge la incopierea unor produse neartistică, lipsite de profunzime, hibride infățișări care pînă la urmă nu fac decit să polueze arta populară.

Prezentată în toată puritatea ei, arta noastră populară, cîntecul, jocul s-a impus dobândind superlativă aprecieri.

Armate de savanți își storc crierierul spre a înțelege tainele vieții, ale organismului omenește. Pe măsură ce știința se îmbogățește, semnale de întrebare se înmulțesc și ele.

Unii dintre învățății noștri, care se ocupă cu studierea muzicii populare, trădesc spre a cuprinde în adîncime fenomenele legate de viața cîntecului românesc. Savanții la care mă gîndesc constată și ei că pe măsură ce adevărurile ies

la iveală și întrebările cu privire la tainele ce asigură perenitatea muzicilor noastre populare, se înmultesc la rîndul lor. Este vorba de oameni înzestrati ale căror lucrări (încă nepublicate) sunt fructul cercetărilor pe teren făcute de-a lungul vieții lor. Este greu de imaginat răbdarea, priceperea, dăruirea, pasiunea reclamată de această nobilă preocupare.

Mii și mii de melodii sunt originale, clasate, grade de rudenie sunt stabilite în urma nenumăratelor analize, comparații etc., etc. Cu cît studiile se adîncesc, înaintează, cu atît se desprinde **ordinea perfecță care domină această lume de miraj a cîntecului nostru popular**.

Continuind munca marilor noștri înaintasi, deschizători de drumi, D.G. Kiriac, Constantin N. Brăiloiu, G. Breazul, cercetătorii folclorului nostru muzical stiu și înțeleg adevăruri care pînă în slujba uriașei mișcări de amatori din țara noastră vor contribui la consolidarea și înflorirea patrimoniului artistic al țării.

În felul acesta, cuprinzătoarea poruncă implicată în versul lui Nichita Stănescu „*A te sprijini pe propriul tău pămînt*” își va găsi înfăptuirea și pe făgășul muzicii populare, atît de dragă nouă.

HARI BRAUNER ■

Ce profetim, ce profesăm

Bucuria muncii

Adevărata finală, reprezentativă sub aspect calitativ pentru întreaga noastră mișcare artistică, etapa interjudeceană a Festivalului național „Cintarea României” ce a reunit, la Resita, Otelul Roșu și Băile Herculane, formații artistice fruntașe din județele Hunedoara, Caraș-Severin și Timiș, s-a constituit și într-o elocventă manifestare politică prin realitățile sociale pe care le-a relevat. Greu de alcătuitor, ca expresivitate și pregnanță, oricât de bun minoritor ai fi al condeinului, personalului sau duliei, un tablou mai impresionant al spiritualității revoluționare a oamenilor muncii de toate profesiile, ca acela oferit de intrecerile artistice atât în ce-i priveste pe protagonistii scenei cît și pe admiratorii și sustinătorii lor din sală. Niciunde parcă, precum la aceste centre de concurs, nu și-a impus cu atită fervoră sentimentul că masele însele au făcut din crearea noii culturi o cauză a lor de fiecare zi, multe din spectacolele la care am fost martori înscriindu-se ca substanță de idei, ca încărcătură de viață și ca măiestrie sub semnul marii arte. Producătorii acestor opere veneau cu adevarat din miezul cel mai fierbinte al muncii creațoare de valori, unică despre manifestările de aici ar fi spus tovarășul Nicolae Ceaușescu vizionarele cuvine: „O adevărată „Cintare a României” nu poate fi concepută și înțeleasă fără tumultul abatelor din mine, al furnațelor, lăminoarelor, utilajelor grele, fără freamățul muncii din industria electronică, din industria ușoară sau alimentară. De asemenea, nu poate fi concepută o adevărată „Cintare a României” fără zumzetul tractoarelor și al mașinilor grele, fără muncă entuziasmată a muncitorilor și țărănilor. Aceasta este adevăratul sens a ceea ce dorim să fie festivalul „Cintarea României”, festivalul muncii, al creației, adăugind la aceasta și bucuria exprimată în muzică, în dans, în creația literar-artistică!”

Prințe formațiile mesagere ale arții din Valea Jiului, cîştigătoare de altfel a nu mai puțin de sase premii I, s-au numărat celebra fanfară minerească, interpretată fără egal, între alte piese de răsunet, a melodiei „Luminile adincilor”, precum și corul bărbătesc al minelor din Petriș intitulat, nu înțimplător, „Freamățul adincului”.

Hunedoara, vatra în care se călăse de cîteva decenii, într-un freamățator climat comunistic, oțelul-metal și oțelul-om, nu și-a dezmințit această vocație și piesa cu care s-a prezentat teatrul său popular în concurs, „Gheorghită” de Paul Everac, a avut în centrul ei tocmai formarea unui tinăr muncitor în procesul înnoitor al muncii. Pe însuși autorul piesei, ca și pe alții specialiști din jurul lui, i-a uimit deopotrivă viziunea scenică foarte sugestivă, naturaletea interpretării, ritmul alert al miscării dramatice, fapt cu atît mai surprinzător cu cîte stiau că întreaga echipă, de la regizor la ultimul interpret, erau oameni ai muncii, împătimăți ai teatrului, unii de pe peste două decenii.

In apărarea acelorași valori umane ale muncii s-au pronuntat prin spectacolul lor ad-hoc de teatru

Combinatului siderurgic din Reșița electrificată de gestul dirijorului, al unui muzician de profesie, ci al unui inginer, al unui om al tehnicii?

Atât de mult au ținut organizatorii ca munca să se exprime cît mai deplin în acest festival incit reprezentanții oamenilor muncii în jurii au fost veritabile personalități ale unor industrii de primă importanță. Efectiv era fascinant să-și vezi alături comentind și evoluind cu o seriozitate exemplară fiecare „șarjă” artistică pe Eroul Muncii Socialiste Stefan Tripșa de la Hunedoara și pe tovarășul său de specialitate reșeanian, maistrul otelar Mihai Lupșan, în același timp secretar al comitetului de partid din secție. Barem în jurul de teatru de la Otelul Roșu, ca reprezentant al oamenilor muncii era insuși directorul combinatului siderurgic din localitate, Anton Dijărescu. Munca a fost astfel în acest concurs nu numai tema tutelării, ambianta stimulatoare de artă, ci și judecătoarea supremă a valorilor.

NICULAE STOIAN ■

Tinerii trebuie să știe

Dicționar de lagăr

U. W.

(Unerwünschte Wiederkehr)

Puzderia de lagăre care împingeau Germania nazistă erau alimentate cu *Häftlingi*-i de la Birkenau-Auschwitz. Ei soseau cu mîile la Mauthausen sau Dachau, la Buchenwald. Neuengamme sau Sachsenhausen fără nici un act de identitate. La Birkenau nu exista evidență nominală. Milioanele de *Häftlingi*-i fără nume, fără identitate alcătuiau marea majoritate. Soseau însă și detinuti trimisi în grupuri mici de Gestapo, din întreaga Europeană. Cei mai mulți erau detinuți politici. Fiecare era însoțit de o fișă pe care era scris cu tuș negru: „U.W.”, „(Intoarcerea nedorită”.

Pretutindeni în lume se cunosc cazuri cind un condamnat la moarte a fost gratuit. Rare, foarte rare, dar s-a întîmpliat ca victimă să fie urcată pe scaun pentru a fi spinzată sau să î se pună capul pe butuc pentru a î se tăia și, în ultima clipă, să î se redene viață.

Nu se cunoaște însă nici un caz în care un deținut să fi testit viu dintr-un lagăr de concentrare în care a intrat însoțit de o fișă pe care era scris cu tuș negru „U.W.”, „(Intoarcerea nedorită”.

OLIVER LUSTIG ■

fostul *Häftling* nr. 112 398

SCRISORI DESPRE MIORITĂ

Lui Nichita Stănescu

Mioara nu minca iarba de trei zile, nu bea apă, mercuru zbiera... Scumpa mea, mioară, Ori ești bolnăvioră, Că de trei zile-ncoace, Gura nu-i mai tace. Oar apă nu-i place, Oar iarba nu-i dulce? Să fie vorba de transa în care intrau unele persoane la greci ca apoi să proorcească? În templele din Thesă, Egipt, Babilon s-au practicat, cum se spune, ceremoniile artei cunoașterii vîtorului. Delirul, extazul în care cădeau... Dar să ne oprim doar asupra sibilei troiene, Casandra, nefericita Casandra care într-un deliu profetic a anunțat ruina casei lui Agamemnon (Să de n-ar fi fost crizele ei, mai scria Eschil tragedia cască incoronării regelui?). Pythia dădea răspunsuri la Delphi fără să ţină cont de virgule și era necesar ca unii profeti de serviciu ai sanctuarului să tălmăcescă bolborosca ei agramată și să pună semnele de punctuație acolo unde li se părca lor potrivit... Miorita noastră vorbește foarte clar, pune virgule exact unde trebuie, ca să stie Voinica că tovarășii lui vor să-l termine. Oiță pare bolnăvioră în delirul ei de trei zile. Gura nu-i mai tăcea. Dar cind a fost întrebătă care-i cauza zăpăcelii în care căzuse, să-a exprimat cursiv și limpede. Nu ea o Pythia, ea mai minca și lăuri. Ca o seră, ca o Casandră, mai degrabă. Pe la geto-traci, sau traco-gocii, mai înținim folosită sămînta de cîncipă: ea dădea o amețeală propice unor prevestiri... Să fi mincat mioarea noastră ajunsă în cimpie sămînta de cîncipă și... Nu. Cum o cheme pe mielusica noastră? Dacă nu Laie sau Bucălaie, n-avea nume — asa cum nume-nu are nici ciobănelul și asa cum nume-propriu n-are nici asasinii săi. Cronicarul anonim a găsit de cuvîntă să pună în prim-plan crima și consecințele ei. Buletinul de stare civilă nu conta. Victimă răminea anonimă, ca și călău. Nebotezată de cîntărul anonim, ca să nu se circumscrie accastă tragedie, într-o întimplare cu păstorii cutare și cutare, într-un mic roman politist, adică. Ciobănelul e o ființă fundamentală. Si criminalii trebuiau și ei, mai ales ei, păstrați în anonimat. Si ei fiind niște plenitudini ale răului, dragii de ei. Tragedia e redusă la esență, la acțele ei, nu se mai incurcă cronicarul cu descrierea arborelui genealogic al protagonistilor, cu întreaga lor biografie... Si totusi, uneori, șeroul principal apare boala. Am folosit mai sus numele Voinica. (Nouă ciobăni! Să cu Voinica, zece, Pătoti și înțecele.) Oiță uneori, în Oltenia, e cheamă de cioban: Oiță, Beluță... Dar Miorita nu apare cu nume propriu, decât derivat dintr-o insușire a spitei sale: Bălăie etc. Nesemnificativ. În Gvardenita, Bălăie, de lingă Vinju-Mare, pe ciobanii checamă Badu. Tot în această localitate (culmea, de la același informator, Stan N. Părcălăescu — și culese de același stiutu Marin), ciobănașul se numește Mircea (Badu) în varianta „Badu“. Mircea, în varianta „Oiță“). În Banat, Băla aude ce vorbesc doi bătrâni și-i spune lui Pătru totul (La Pătru-i suncește: — Auzi, Petre-avu...). În Covășint, lîngă Arad, păcurarul cel mic se numește Ionașu. Pătru, mai apare — cules de C. Brăiloiu, — în Petroșani. Pătrușu. Pătru — apără de mai multe ori în Transilvania. În Certeze. Oas — Griguită. Păstorul nostru se mai numește Cornutu (C-aro și mai multe Multe și cornute), într-o variantă în care și asasinii săi au buletin de identitate: unu-i Manoilă și altu-i Izochiș. Se mai numește Oâncea, Costea. Oaia năzdrăvană apără la un moment dat bătrînă, și-i zice Dolfa (Dolfa cea bătrînă, Simte-a vreme bună). Sint acestea nume uneori proveniente din alte producții solelorice care nu au prea multe lucruri comune cu Miorita? Contaminări nesemnificative? Probabil. În producții tangente cu Miorita, prin influență reciprocă să fi căzătat uneori nume ciobanul și mioara sa? Da și nu. Dar pe noi nu ne interesează aceste nume decât pentru a arăta că ele nu avădecit foarte rar și că deci poetul anonim a fost genial „lucrind“ cu entități, cu categorii, cu arhetipuri, cu nume generice și nu cu X sau cu Y ca într-un foileton politicist. Dar de ce să ne mirăm că personajele noastre n-au nume, atât vreme cit în cea mai perfectă tragedie (și politicistă, pe deasupra). „Oedip“, domnul Sofocle operează cu o poreclă (Oedip), iar alte personaje au nume generice: Preotul lui Zeus, Vestitorul, Păstorul... Da, Păstorul, acest personaj extraordinar, mai înalt susține decât toti zeii, omul care putea într-o crîmă să-i înfrunte pe zei și să devină egalul lor în ticăloșie (și prin astă chiar să-să capete un nume!), n-are nume... El e păstorul. El nu a săvîrșit crima, aşa cum i s-a cerut. Cum nici păstorul nostru nu va săvîrșe o crîmă, sau o dublă crîmă, sau o triplă crîmă... Dacă prețul vieții este omorul, merită să ajungi un criminal ca să poți trăi? Ne reîntoarcem astfel firesc spre Cain și Abel. Fratricidul nu-i o poveste nouă, nu-i o poveste veche, pare o poveste dintotdeauna și pentru totdeauna. Oricum, în diverse culturi, deține un rol nu chiar de neglijat. Unii cred că dacă-l blamează pe Th. D. Speranția pentru că a scris că Miorita ar fi „un rest din cultul cabirilor“, au și rezolvat problema, Miorita n-ar avea nimic comun cu moartea lui Osiris. Zice Th. D. Speranția: „După folklor am avea prin urmare pe Osiris înălțărul omorit, Isis femeia care-l plinge, Set care l-a ucis și Anubis care întovărășea pe Isis în călătorie — cîinii“. A. Fochi (că-

casul lui Osiris, și al Ciobănelului nostru erau la mijloc poate niște oi mai multe, avere deci provocînd ireparabilul, Claudius ce urmărește să obtină punind cuciță în urechea celul de-o mamă și de-un tată cu el? O regină (dar și în balada noastră înținim un conflict erotic — vezi varianțele cu Fata de maior), dragostea. Si avea-re celui trimis pe altă lume, care e tot o turmă de oi și care turmă este închisă într-un târc ce se cheamă Danemarca. Lui Claudius nu-i pasă că fratele său va muri de lepră, acoperit de o pecigine cu coji hide. El, scîrnava fiără, a momit la pofta-i rușinoasă chiar pe regina Gertruda, ce părea la chip chiar virtutea însăși! Acest Cain danez sărăcant în daruri suflătoșii îl ură desigur din răsputeri pe fratele său căruia în acea „parte a lumii“ totu-i numeau „Hamlet, viteazul“. Vitezia lui Claudius este ura sa. Si siguranța sa că niciodată nu se va affla adevarul crimedei — din care izvorăște și nepăsarea sa. Cine să poată restabili adevarul? Polonius? El e un curtean care în sîretele lui chiar de-ar afila adevarul l-ar înmormînta și mai adinc. Regina? Ea e prinsă în toate plasele dezmarțului, n-o mai interesează trecutul, ca pe toate cele cuprinse de delirul singului subrezit, care nu pot trăi decât în prezentul acestui delir. Restul oamenilor de la curte? Niște trepăduși care pleacă și vin unde și de unde sunt trimiși. Cornelius și Voltimand, la regele norveg, unchiul lui Fortimbras, Cornelius și Voltimand de-al căror fel nu se-ndosește nimănii și care-i răspund lui Claudius, într-un glas: „În tot și-n toate slugi prea credincioase“. Așa cum slugi preacredincioase sint și Rosencrantz și Guildenstern. Restul curții? Niște umbre care nici nu există. Unde sunt mai-maii dregători ai Daniei, unde sunt? Shakespeare (geniu! ce să-i faci) nici nu-i arată, ca și cum

lor este el „acela care-i mai aproape“. Ca să-nchidă și mai bine ochii lumii. Fiind mai aproape de tron, de putere, ar fi devenit în progresie geometrică și mai orb. Pe ce mă bazez cind spun că la începutul piesei înălțărul Hamlet era un petrecăre și un nimic și un nimene? Pe siguranța lui Claudius, pe lipsa celui mai fizic fior de spaimă... Si pe geniu lui Shakespeare. E colosal să faci o constinață dintr-un nimic, dintr-un juncan răsărat și bătăvăr! Cine-l trezește? O crimă, moartea tatălui său. Că nu putea constitui pentru Claudius un pericol, fiind o creațură așeafă și mereu veselă — să arăt cîteva detalii despre acest Hamlet gras (ca actor) și bucală și coclit deja în bucurile adjvantelor tinerești? A. Actorii de tragedie ai orașului îl faceau să petreacă odinoară, ne asigură Rosencrantz, prietenul său de petreceri de odinoară. Il amuzau tragediile spuse de ei, sau ei cu viață lor deochiată? Cind actoriii sosesc acum la Elsinor, Hamlet le iese în întinpare cu brațele deschise: „Domnii mei, bine-ajă venit... Bun venit, dragii mei! Oho! Vechiul meu prieten!“ Deci recunoaște într-unul din ei pe un vechi prieten. Iar într-o din ele, recunoaște o persoană care între timp a crescut cu cîțiva centimetri. Deci pe care a măsurat-o cîndva la trup. „Ce văd? Tinăra doamnă și stăpână! Sfinta Născătoare! zice glumet. Înălțimea voastră e mai aproape de cer decât ultima oră cind ne-am văzut: a crescut cu un toc de pantof?“ B. Lui Guildenstern îl zice: „De la o vreme — nu știu nici eu din ce pricină — mi-a pierit toată veselia și m-am lăsat de toate indeletnicirile mele obișnuite, că pină și minunatul pămînt îmi pare o stîncă stearpă“. Petrecere, actorii etc. Avușese destule indeletniciri obișnuite, subliniem, care să-l înveseleas-

că în mod obișnuit și să-l facă să creată că pămîntul e o grădină a deliciilor. C. Si comparațiile sale sunt luate dintr-un mediu al plăcerilor („Într-adevăr, soarta e o curtezană“). Ca să se pronunțe, trebuie să fi fost în documentare măcar, dacă nu chiar în stricăciunea faptelor. Credem că n-a fost străin de pocale si petreceri, dar n-a fost corupt de asemenea indeletniciri ale vîrstei și condiției sale de os regesc, căruia toti îi căutau, prietenii și curteni, să-i facă pe plac — adică toti îi sărpină intre cornițe. El nu e un destrăbat, nici vorbă, desigur, și orbi — plătindu-și ei astfel cu distrugerea simțurilor lor și a constinței lor rangurile și mesele la care se imbuibă. De cine să-i pese unui incestuosului Cain? Laertes e un puștan care stă la Paris la studii (de toate felurile, dacă tăieă-său pune un spion să-l urmărească): venit la (nunta) incoronarea regelui, de-abia aștepta să-o întînde din plicticoasa tirălă Danemarca. Să se teamă Claudius: „Să-aveți acciași ani, și-aceeași fire“. El, aici se va înșela măria sa, Hamlet e betivăr, dar e virgin, firea sa n-a fost viciată. Cind regele chefuiește („Fălosul face chef, se-mpăticește. Si cind mai dă pe git un vin de Rin Chimvalul și trompetă rag în cinstea Măretei lui îsprăvă“) Horatio îl întrebă pe print: „E un obicei?“ Hamlet răspunde: „O, doamne, da! Dar eu socot, deși sunt băstinas, Crescut și eu în astfel de obiceiuri“ (s.n.). Dar continuă recunoscind că e mai de cinstă să te lasă de ele, decit să te deprinzi „Chiolhanuri de-astea. Ne fac de ris și-ocără prin străini La răsărit și-apus. Ne fac bătivi și ne mai zic și porci spre-a ne minji“ (s.n.). Hamlet, după moartea tatălui său, începe să vadă putrezicinținea Daniei. Nu vrea să ajunga un porc în ochii lumii, și ai săi. Deși pină atunci, în afară de prietenul său Horatio, nimeni nu-i acordă văzută însemnatate. Si pentru Polonius era un joc ce care nu te puteai baza. („Pe scurt. Ofelia, nu-i da crezare Cind fi se jură Jurămîntul său Nu e cinstiștil preot ce uneste. Ci preot minciinos cu gind spucăt. Ce-ți suflă, ca să-nșele cît mai bine. Pioase-ademeniri“ (s.n.). Iar Laertes îl spune soroi săle să ia gluma și răsăratul lui Hamlet drept un joc al singularui, o toană“. Nici vorbă de sentimente, de gîndire etc. D. Iată și ce spune Hamlet: Tatăl său și unchiul său ar semăna între ei... „Cum seamă și eu cu Hercule“. Părerea sa despre sine e clară: văzindu-l un hoian“ (s.n.), cum se știe și pe sine, probabil, hoian și nestatornic adică, și neștiind ce treburi l-au adus la castel, neînchipuindu-și că prietenul-student a venit la înmormîntarea regelui Hamlet, îl propune ceva ce știa că statornicul și neinvînturecul său tovarăș de învățătură săgur nu știe: „Te-nvăț să bei virtos pin la plecare“ (s.n.). Deci el cunoaște bine trasul virtos la măsea. Așa că gelosul Claudius neavind de cine să se teamă, pe betivanii știind el cum să-i facă fericiți, a trecut la fapte și l-a omorât pe fratele său în somn, ca nu cumva să răstea o confruntare de arme. Să trecem în contul geloziei și al invidiei niște frâminturi groznicice, rolul imaginatiei celui cuprins de complexul biblicului Cain. Claudius se vrea strălucitor și pune venin în urechea celui adormit. Se războină astfel pe fratele său, caruia, culmeal, n-avea practic de ce să-i aducă vreo invinuție, doar preaviteazul rege nu-i facuse nici un râu... Imaginajia sa lucrează: se vede un persecutat al soartei și ca să nu mai fie și ca să se cocojeze pe tron și în patul Gertrudei, umbă cu sticluța cu cuțută! Planta aceasta necuvîncioasă a mai fost folosită și de alii îngădăti ai istoriei. Grecoții înalți ai Atenei l-au condamnat pe nedrept pe dușmanul lor Socrate la moarte prin otrăvire cu afurisita cuciută. Numai că domnul Socrate, deși ar fi putut scăpa din închisoare cu zile, n-a vrut, și a băut singur otrava — crezind (și probind prin moartea sa această crezare) că atunci cind suferi o nedreptate, nu trebuie să te aperi contra nedreptății. A fost prin gestul și spusele sale Socrate un pesimist? Cazul e prea cunoscut ca să insistăm. L-am adus în discuție doar ca un exemplu de acceptare a morții... Un filosof genial a procedat astfel. Desigur, din motive multiple. Păstorul nostru acceptă moartea, credînd că din motive mai puțin complexe? Hamlet regele se culcă și va muri, fără să bănuiască înainte măcar o clipă că va fi pusă cuciută în ureche. Moartea sublimă, a unui nevinovat. Socrate își ia singur viața, bînd otravă. Moartea sa nu e mai puțin extremurătoare. Nici ciobănelul nostru nu se apără în fatală nedreptății. Va muri și el în somn, ca Hamlet bătrînul? Probabil. Doar mioara-i spune că vor să-l ucidă în apusul soarelui, umbre cind pornesc, cind negre se opresc, cind pe munți și pe ape dorm apele toate (s.n.) Cind toată natura, toată firea a adormit. Să se fi culcat și el și ei să-l fi căsăpît în somn? Sau i-a așteptat treaz, privindu-i în ochi în clapa fioroasei lor dezlașită? Mai dramatică mi se pare această ultimă posibilitate. Ca ei, văzindu-se văzuți, să nu uite niciodată că sunt stiuți. Sau el totuși nu credea că ei vor omori? Această variantă e foarte dragă mulor comentatori. Dar pină vom lua în discuție și această ipostază, să revenim la dragostea lui Shakespeare pentru cei omorîți în somn, nevinovati. Despre regele danză am vorbit. Dar Desdemona cum moare? Tot în somn. Cum am mai putea defini tragedia „Otello“? Nu și prin... Un bărbat omoară o femeie care doarme? Gelozia, bat-o vina! Prostia, bat-o vina! Prostia, bat-o vina! Dar citi înșii n-au mai fost uciși în somn? Citi frați! Ura, gelozia, invidia — au lucrat nu glumă!

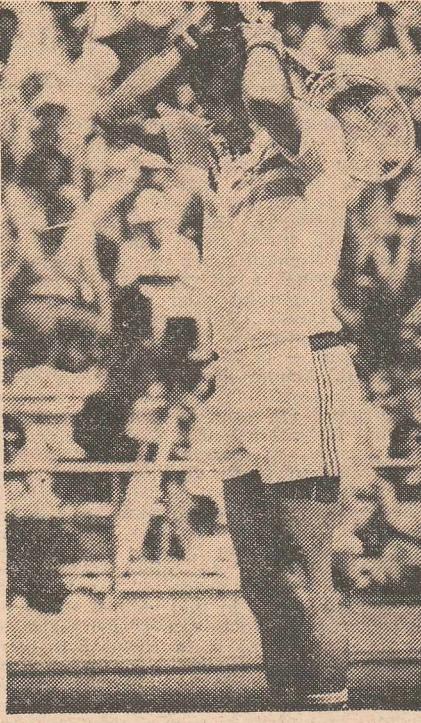
D. R. POPESCU ■

La tenis, România – R. F. Germania 4-1

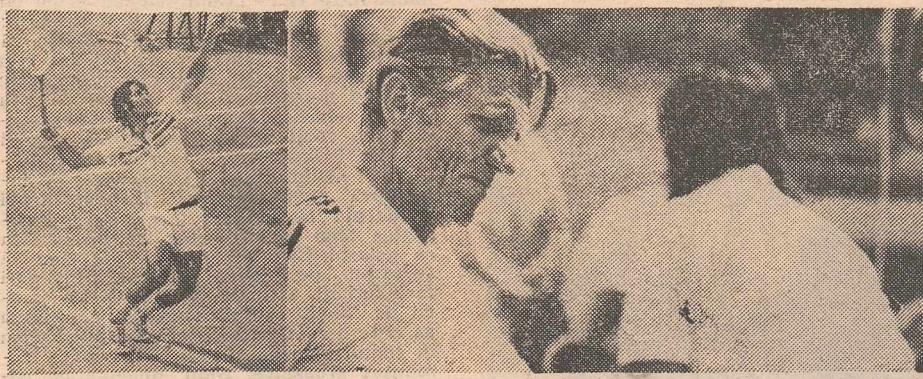
După 3 zile de tenis de înaltă ținută, care au adunat în tribunele arenei „Progresul” peste 12 mii de spectatori, în ciuda caniculei, echipa de tenis a României a invins cu 4-1 selecționata R. F. Germania, calificându-se astfel în semifinalele grupei B a zonei europene a „Cupelor Davis”. Prezențindu-vă fotoreportajul alăturat, realizat de Emanuel Tânjală, le adresăm tenismanilor români felicitările de rigoare, urindu-le totodată succes în confruntarea următoare, meciul cu Suedia, programat la București, la jumătatea lunii iulie.

Victorie ! După 3 seturi, 6-2, 7-5, 7-5, Fassbender și Marten au fost nevoiți să se recunoască inviși de cuplul format din Ilie Năstase și Traian Marcu. Bucuria ultimului e cu atât mai explicabilă

Acest incomparabil campion, stea de primă mărime a tenisului mondial, Ilie Năstase. Sobru și serios, Ilie n-a lăsat adversarilor nici un set și nici o speranță

După o partidă mai slabă în fața lui Wünschig, Dumitru Hărădău a marcat o revenire spectaculoasă, obținând o prețioasă victorie în fața campionului ospet, Peter Elter

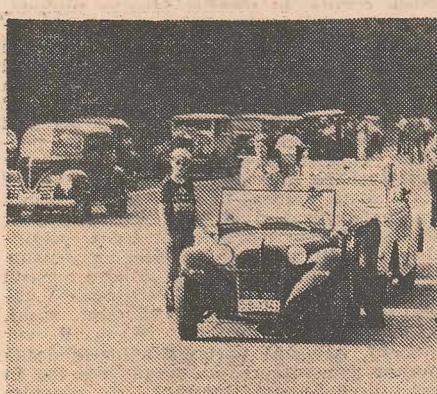
Gheorghe Viziru, antrenorul nejucător al formației noastre, ale cărui merite în obținerea victoriei nu trebuie trecute cu vedere

Steaua a cîștigat Campionatul de rugby

Editia numărul 62 a diviziei naționale de rugby a revenit, după o întrecere pașionantă și de remarcabil nivel tehnic, echipei bucurestene Steaua, care a obținut astfel absolut meritat, cel de al 11-lea titlu din istoria clubului militar. A fost o izbîndă limpede și nu foarte greu de anticipat, formația antrenată de Petre Cosmănescu și Adrian Mateescu impunându-se clar, mai ales prin fortă de joc și omogenitate, calități dovedite îndeobște de înaintare. Misiunea Stelei a fost, într-o oarecare măsură, usurată și de faptul că Farul, fostă campioană, creditată cu 3 titluri în ultimii 5 ani, a făcut o figură palidă, fiind departe de ceea ce

se aștepta de la ea. Subțiată de cîteva transferari păgubitoare și subminată de indisiplina citorva titulari, în frunte cu prea răsfătatul Bucos, reprezentanta litorului și arătată o evidență scădere de potential, ieșind devreme și definitiv din luptă pentru sefia clasamentului. E de așteptat ca antrenorul Mihai Naca și elevii săi, adunați în jurul internaționalului Motrescu, să găsească, prin muncă și prin seriozitate, ceea mai scurtă cale pentru ieșirea din impas, știut fiind faptul că nu de talente duce lipsă orașul Constanța !

Eclipsa Farului nu trebuie să sejă din meritele noii campioane. Posedind un lot valeros și omogen, cu o notă în plus pentru dirigență și eficacitatea lui Mureșanu, Cerneliu, Munteanu, Suciu, Marin Ionescu și Alexandru, Steaua s-a arătat cu adevărat cel mai bun „15” din divizie, prezentând un rugby modern și de calitate superioară. Nu departe de prestațile grupării militare s-au situat alte două echipe din Capitală, Dinamo și Grivita Roșie, ocupantele locurilor 2 și, respectiv, 3 în clasamentul final. Spectaculoasa lor revenire în prim planul întrecerii și a faptului că Farul, fostă campioană, creditată cu 3 titluri în ultimii 5 ani, a făcut o figură palidă, fiind departe de ceea ce

Implinirea a 75 de ani de întreceri auto-mobilistice în România a fost marcată prin organizarea, de către federația de specialitate, a unui raliu deschis mașinilor vechi, pe distanță București-Giurgiu și return. O adevărată parădă a unor tipuri de automobile „la moda” cu cîteva decenii în urmă și o viteză adevarată a celor timpuri (40 km, la oră) pe același traseu de acum 3 sferturi de veac.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

Sondaj „Flacăra”

Dinamo sau F. C. Argeș?

66 de pronosticuri pentru meciul care va decide titlul

Ultima din lungul sir al celor 34, etapa de duminică urmăză să desemneze noua campioană a țării la fotbal, singurele pretendențe la titlu, F. C. Argeș Pitești și Dinamo București, având să se confrunce în meci direct, în Capitală. Înaintea ultimelor 90 de minute de joc, situația în fruntea clasamentului se prezintă astfel:

1. F.C. Argeș	33	19	5	9	50-26	43
2. Dinamo	33	16	9	8	48-24	41

fiind evident că, în condițiile unei egalități perfecte de golaveraj, gazdele vor avea nevoie de o victorie, fie ea și la limită, spre a intra în posesia tricourilor de campioni, oaspeților fiindu-le suficient și un meci egal, spre a rămine pe primul loc.

Spre a detecta starea de spirit din cele două tabere, precum și pe aceea a specialiștilor, comentatorilor și iubitorilor fotbalului, am întreprins sondajul de mai jos, în cadrul căruia intervievații au fost rugați să dea un pronostic al partidei de duminică.

DINAMO

Constantin Petrea (vicepreședintele clubului): deși nu-l avem pe Dobrin, la o analiză atență a comportamentelor, sintem superiori adversarilor de duminică. Fără infatuire și fără minimalizarea sanselor echipei piteștei, nu concepem nici o altă variantă, în afara victoriei ;

Ion Nunweiller (antrenor principal): privim meciul de duminică cînd se poate de realist, pregătindu-l în mod special. El va fi greu pentru noi, dar și pentru F.C. Argeș ;

Tănase Dima (antrenor secund): consider că terenul propriu, publicul și dorința de revansă a tuturor jucătorilor noștri vor fi tot atifica argumente în favoarea victoriei ;

Cornel Dinu (căpitanul echipei): sunt fotbalist, nu pronosportist! Oricum, mi se pare nefiresc ca titlul să se decidă în ultima partidă, dar dacă a fost să fie asta, cred că avem o echipă mai bună decit cea din Pitești ;

Alexandru Sătmăreanu : batem cu 3-1;

Cornel Tălnar : 2-0 pentru noi și, duminică seara, voi îmbrăca primul tricou de campion din cariera mea de jucător ;

Dumitru Florian : cu toate că voi juca împotriva lui Doru Nicolae, cu care sunt răduși, am convingere că vom cîștiga.

F.C. ARGEȘ

Ion Barbu (președintele clubului): am deplină incredere în băieți. Cu o mobilitate exemplară, vom intra în posesia titlului ;

Florin Halagian (antrenor principal): teoretic, Dinamo are prima sansă, dar ne-o vom juca și noi pe-o noastră din răspunderi ! Normal ar fi ca meciul să se dispute pe „23 August” și să fie condus de un arbitru străin. Chiar dacă va pierde, Argeșul a demonstrat cu prisosință că e cea mai bună echipă a ultimelor două campanie. În altă ordine de idei, nu-i vom putea folosi pe Bărbulescu și Iatan, indisponibili ;

Florin Găiscanu (contabilul clubului):

1, X, 2 ;

Petre Ivan (căpitanul echipei): vom face total ca să cîștigăm titlul. Vom juca pe atac, la gol, încercînd să evităm pătăția de la Miskolc. Cu un arbitru corect, nu vom pierde ;

Nicolae Dobrin : figura de anul trecut, cînd am pierdut campionatul la golaveraj, în fața Stelei, nu se va repeta duminică ;

Sebastian Iovănescu : văd un meci egal.

JUCĂTORI, ANTRENORI, ARBITRI

Viorel Mateianu (F.C. Baia Mare) : 3-0 pentru Dinamo ;

Valentin Stănescu (Universitatea Craiova) : merg cu Dinamo, fără discuție ;

Mircea Drîdea (fost internațional) : cred că va decide terenul propriu. În plus, Dinamo pare să fie în formă mai bună ;

Cornel Drăgușin (F.R.F.) : 2-0 ;

Ion Voica (F.R.F.) : Dinamo ;

Constantin Cernăianu (F.R.F.): Dinamo ;

Nicolae Oaidă (Jiu Petroșani) : normal ar fi să cîștige Dinamo, dar ce mal e normal în fotbalul nostru ? ;

Floreacă Tănărescu (directorul clubului „Luceafărul”) : 0-0 ;

Gheorghe Staicu (Olimpia Satu Mare) : 1 solist ;

Octavian Popescu (C.N.E.F.S.) : Argeșul va lua un punct ;

Vasile Simionas (Politehnica Iași) : sunt convins că Dinamo nu va lăsa să-i scape victoria ;

Mircea Lucescu (Corvinul Hunedoara) : după cum a jucat contra noastră, echipa lui Halagian mi se pare fără sănse dinamică ;

Ilie Oană (Rapid) : va fi un joc strîns,

probabil că Dinamo va cîștiga la limită ;

Pavel Caradînt (președintele clubului F.C.M. Galați) : 2-1 pentru gazde ;

Teodor Pop (Universitatea Cluj-Napoca) : inclin să cred că Dinamo va învinge la un gol diferent ;

Alexandru Constantinescu (Gloria Bistrița) : va decide terenul propriu ;

Emerich Dembrovschi (Politehnica Timișoara) : 1-0 ;

Ion Motroc (Rapid) : pentru că joacă la București, Dinamo are prima sansă, dar Dobrin, în zi bună, poate incerca sotocile gazdelor ;

Eugen Banciu (Sportul Studențesc) : 2-0 ;

Gheorghe Limona (Colegiul central al arbitrilor) : vor învinge cei cu nervii mai mari. Cred că experiența competițională și forma din retragere a dinamoviștilor vor avea cîștig de cauză ;

Gheorghe Constantin (Steaua) : Dinamo; Mircea Rădulescu (Sportul Studențesc) : său la sută, merg pe mină lui Nunweiller ! Dealtfel, am și-un interes, Dinamo să ia titlul și să ne lase nouă Cupa !;

Constantin Stan (Gloria Buzău) : Dinamo.

SCRIITORI, ZIARISTI, COMENTATORI RADIO SI T.V., ARTIȘTI

Dan Iordăchescu : meci nul ; Constantin Piliuță : bate Dinamo. Aceeași echipă va dobîndi și Cupa !;

George Mihăită : 1-0 ;

Paul Vasilescu : cîștigă Argeșul cu 2-1 ; Ion Lăceanu : imi place prea mult Dobrin ca să nu ia său 0-0 ! ;

Cornel Patrichi : duminică seara, voi dansa în cîstea noii campioane ! Aceasta va fi echipa lui Dinu ;

Anda Călugăreanu : va învinge Dinamo, pentru că acolo a jucat Mircea Lucescu !;

Gheorghe Pituș : bate Dinamo ;

Ion Băieșu : 2-0 ;

Jack Beraru : 2-1 ; Aristeide Buhoiu : Dinamo, adevărat alergător de cursă lungă, s-a desprins și în alte dăți pe ultima lungime, iar acum pare să aibă prima sansă. Dar, dincolo de calcule, există și un pronostic sentimental... ;

Radu Căsușu : nu-i aşa cum vrem, deci va fi meci nul, iar lucrurile se vor aranja aşa cum merită ;

Cristian Topescu : cine va băga primul gol, va cîștiga ;

Nicolae Dragos : va fi meci egal ;

Mihai Ungheanu : meci nul ;

Eugen Barbu : meci nul ;

Cristian Mantu : prevăd un 0-0 sau un 1-1 ;

Marius Popescu : după 1-1 de la Iași, jucat solist de toți pronostorii, Dinamo are 4 sănse din 5 să iașă învingătoare ;

Valeriu Mironescu : meci egal, Argeșul cîștigătoare a titlului ;

Ioan Chirilă : Dinamo, cu o lungime de braț ;

Constantin Firănescu : inclin spre Dinamo, punind în balanță avantajul terenului propriu ;

Eftimie Ionescu : va fi o confruntare a nericilor. Cine inscrie primul cîștigă ;

Gheorghe Minoiu : 1 ;

Dan Voicilă : partidă deschisă oricărui rezultat ;

Emanuel Valeriu : 1-0 ;

Ion Bocloacă : 0-0 sau 2-0 ;

Alexandru Căpușneac : Dinamo ;

Dan Frunzelat : Argeșul va cîștiga ;

Florian Pittiș : mi-e foarte drag Dinu, dar aş vrea să bată Argeșul ;

Adrian Păunescu : F.C. Argeș a fost echipa acestui campionat împreună cu F.C. Baia Mare, Dinamo și Steaua. F.C. Argeș a fost și echipa celuilalt campionat, pe care l-a pierdut la golaveraj. Ar fi păcat să nu cîștige Argeșul .

Încercind un succint comentariu al răspunsurilor găzduite în această pagină, să notăm optimismul ce domnește în rîndul celor două combatante, robust în ceea ce-l privește pe dinamovisti, mai ponderează în tabără argeșeană, insuși antrenorul Halagian acceptînd că, teoretic, echipa bucureșteană are prima sansă, în virtutea faptului că meciul se va disputa în Capitală. În privința jucătorilor și a antrenorilor din alte grupări, majoritatea zdrobitoră a pronosticurilor sunt în favoarea formației antrenată de Ion Nunweiller, 21 din cele 24 de răspunsuri acordînd credit lui Dinamo, urmînd nu atîn unei diferențe de valoare, cînd același argument, al terenului propriu, lucearile se schimbă, lesne de constatat, în ultima parte a sondajului, opinioile cronicașilor fiind împărțite, aproxiativ jumătate din voturi mergînd spre soluția unui rezultat de egalitate, favorabil echipei din Pitești.

Ce va fi, vom vedea duminică, începînd de la ora 17. Dacă nu putem împărăști punctul de vedere al antrenorului din Trivale, părindu-ne-să logice și fireșe că Dinamo să beneficieze

La Tîrgoviște s-a scris o filă de excepție în medicina lumii

Echipa de medici: în prim plan dr. Jean Vintilă, în planul secund, dr. Toma Predoi, dr. Marin Diaconescu și dr. Florin Mirescu. Doctorul Valeriu Curea, din păcate, nu era în spital.

(Urmare din pagina 1)

Sarcina abdominală se dezvoltă în afara uterului, în cavitatea abdominală, placenta oului făcind o aderență foarte fermă și conexiuni foarte largi placentare, prin implantarea ei pe mezenter, rect, sigmoid, uneori fiacă, adică cu acele organe foarte bine vascularizate care pot asigura posibilități de viabilitate fătului. Ele sunt nu rare, cum spună dumea voastră, ci foarte rare, pentru că provin dintr-o sarcină care să-a dezvoltat în trompă, neavând deschis drumul spre uter, drum lung, ingust și întortocheat, expus unor contracții reactive care au și expulzat oul în cavitatea peritoneală, unde, uneori, el face conexiunile despre care am amintit. Sancsele de a duce pînă la capăt o astfel de sarcină, în condiții normale, sunt de excepție. Pînă acum, literatura mondială de specialitate cunoaște 578 de cazuri, deci extrem de puține, fapt explicat prin aceea că nu toată dea conexeunile sunt suficiente pentru făt și acesta moare, se mormânează sau este acoperit de depuneri de sâruri calcaroase constituind ceea ce noi, medicii, numim „copilul de piatră”, descoperit încă în 1720, la Tübingen, în Germania, de către medicul Leinzell care, la autopsia cadavrului unei femei în vîrstă de 90 de ani, a găsit în abdomenul acesteia un copil pietrificat. Dificultățile chirurgicale, despre care mă întrebă, sunt: apariția dramei hemoragice abdominale, după extragerea fătului, cind medicul însistă în a decola placentă de la locul de inserție, de la locurile de conexiune, despre care am vorbit mai devreme, și care rămin deschise creind posibilitatea ca singurarea să devină cataclismică, omorind mama. Conduita modernă recomandă lăsarea placentei pe loc, cu drenaj al cavitații abdominale și, prin citozi, să se obțină distrugerea placentei care se elimină prin tuburile de drenaj. Ce părere am despre cazul de la Tîrgoviște? Este un succes întru totul remarcabil, prin raritățile despre care am auzit sau pe care le cunosc. Excepția cu totul ieșită din comun, în cazul de la Tîrgoviște, se cere apreciată astfel mai cu seamă, pentru faptul că să-a reușit și extragerea placentei fără compromiterea vieții mamei. Pentru acest rezultat îmi exprim, din toată inimă, fără nici o cută umbră, admirația mea pentru succesul colegilor de la spitalul din Tîrgoviște, pe care îi rog să nu omită comunicarea, cînd deținătă, a intervenției lor, spre a îmbogăti literatura de specialitate și a veni în ajutorul colegilor lor români și străini.

— Stimate tovarăși doctor Jean Vintilă, după cum suntem informați, dumneajstră ați condus grupul de medici specialiști care au operat cu succes pe Anica Stanciu, pacientă care a avut sarcină abdominală. Pe marginea acestui eveniment doresc să purtăm discuția noastră.

— Înainte de orice mă suntem obligați să vă informez că procesul deosebit de greu al acestui caz nu l-am purtat singur pe umeri și că am operat împreună cu o echipă compusă din: Valeriu Curea, medic principal specialist, Marin Diaconescu,

Deci, pe data de 26 mai suntem de gardă.

Vasile Stanciu, eroul acestui reportaj, în brațele sigure ale mamei sale.

În dimineață aceea nimic deosebit. Intervenții de rutină. Dar iată că suntem chemați de urgență în sala de nașteri. Mă îndrept în grabă fără să stiu că mă îndreptăm de data aceasta spre unul din cele mai interesante cazuri din profesie, practicind medicina de peste 12 ani.

Un caz grav — aveam să aflu. Si în grăba specifică meseriei, culeg primele informații. Pacienta, în vîrstă de 37 de ani, avusea în urmă cu 7 ani o sarcină extrauterină. Acum se prezintă la policlinica acuzând dureri mari abdominale, fiindcă ne trimisă cu indicația: sarcină luna a 9-a, ruptură de uter, făt mort. Consult rapid pacienta: starea generală bună (aceea ce nu se întimplă la o ruptură de uter), inima fătului se audă perfect. Intuiu că diagnosticul nu era cel exact, dar nici o clipă nu mă gîndeam încă la o sarcină abdominală.

Incepem operația ceva mai concentrati, pentru că să constatăm, imediat ce incizia a fost făcută, că este vorba de un caz complet ieșit din comun, care în primele momente ne-a uluit. Noi, chirurgii, suntem deseori puși în situații limită, dar de data aceasta eram chiar în fața fenomenului de excepție. Pentru că o sarcină abdominală este o raritate, un fenomen. Schimb priviri încordate, semnificative cu medicii. Eram cu toții în fața unei premiere. Cu rapiditatea fulgerului, aşa cum știe creierul omenesc să se compore în momente dramatice, încerc să-mi amintesc tot ce am învățat cîndva despre sarcina abdominală. În acele momente am înțeles că viața celor doi e pe muchie de cuțit și că pe lingă priceperea noastră era nevoie de singe din grupa B III, care nu se prea găsește. Totul mergea perfect, operam cu siguranță, dar în același timp cu o deosebită atenție. Nu știm, nu realizăm exact poziția placentei, deci nu anticipăm inciziile, ci mergem din aproape în aproape. Spre norocul nostru, al tuturor, fătul era situat în cavitatea abdominală cu placenta inserată pe foita posteroară a ligamentului larg drept, trompa și ovarul drept, regiunea cecului și mezenterului. Operația a durat o oră și 20 minute. Cea mai mare bucurie a noastră am încrezut-o nu atunci cînd am părasit "sala de operație", ci cînd a tipat și respirat fătul. Mi-au dat lacrimile, și noi suntem prea avem voie să simă emotiv, pentru viață salvată, dar și pentru reușita acestui caz, care fără doar și poate va face vîlvă în lumea medicală.

Postoperator, mama a avut o evoluție normală, dar copilul a dat ceva bătaie de cap pediatrilor. A fost reechilibrat după cîteva zile. Deçi, pentru suntem înainte de a punе punct acestei reușite a spitalului nostru, menționăm că fătul a avut la naștere 2 800 grame, iar externarea să-a făcut după 15 zile de spitalizare. Copilul nu prezintă nici un fel de malformații, iar mama este perfect sănătoasă.

La data cînd am fost la spitalul din Tîrgoviște, pacienta Anica Stanciu era deja externată. Înainte de a păra încinta spitalului am dorit să cunoaștem pe medicul pediatru care să-a ocupat de sănătatea copilului. Am așteptat zadarnic. În locul medicului ne-au parvenit cîteva lapidare cuvinte: de restabilirea fătului să-a ocupat întreaga secție de pediatrie. Nici nu se puteau răspuns mai frumos.

La plecare, doctorul Jean Vintilă completează: Pe Anica Stanciu am avut-o pacientă acum 7 ani. A avut o extrauterină. Am operat-o extirpându-i trompa stîngă. Mi-amintesc și acum cît de abătută a fost la despărțire. Nu-i venea să credă că

posibilitățile ei de a avea copii au scăzut la jumătate. Î-am recomandat atunci să urmeze un tratament contra sterilității. Apoi am uitat de ea.

Coincidență face că în aceste zile cînd aflăm cu uimire despre excepțională situație căreia au trebuit să-i facă făță medicii tîrgovișteni, să citim în "International Herald Tribune" o relatără despre un caz similar, petrecut în Noua Zeelandă. Fetita adusă pe lume de Margaret Martin la spitalul din Auckland — Noua Zeelandă — este considerată de dr. Peter Jackson „a miracle baby” — „un copil miracol”, sansele de venire pe lume a unui copil într-o asemenea situație fiind, potrivit medicului canadian, „de unu la sute de milioane”.

In satul Rîncacioc, la numărul 313, locuiește familia Anica și Augustin Staniciu, care, acum 20 de ani, cînd s-au căsătorit și-au dorit copii, mulți copii. Soarta le-a fost potrivnică, iar sarcina extrauterină din 1972 i-a determinat să ajungă la convinserea că nu pot avea urmași, drept care acum un an și jumătate s-au hotărât să infieze unul. Si uite așa, în casa lor a apărut o roșcată mică de toată frumusețea care, atunci cînd am vizitat-o noi, își vedea liniștită de somnul ei frumos și odihnitor. A fost botenata Mihaiela Ionela Stanciu. Alături de ea, fratele, eroul reportajului. Doarame la fel de liniștit ca și sora lui.

O privește pe mamă. Mică de stat, marcată evident de pe urma operației suferite, se mișcă greu și, ca un gest reflex, își apără abdomenul cu ambele mâini. Vorbește molcom și apăsat.

— Tare mult am mai suferit. Dragostea mea pentru copii am plătit-o greu, dar acum suntem săferiți că am doi copii. Sotul meu, Augustin, lucrează la ofițerie, la C.S. Tîrgoviște. El este cel mai fericit. Acum avem doi, ca-n poveste.

Aflu cu acest prilej că Anica Staniciu a mai fost internată la spitalul din Tîrgoviște între 15 și 25 mai acuzând dureri abdominale. A fost externată cu diagnosticul: sarcină luna a 9-a, fals travaliu. Suntem obligați să deschidem o paranteză, pentru a menționa faptul că stabilirea diagnosticului de sarcină abdominală nu este la îndemnă în orice moment, din care motiv foarte greu tu, medic, te hotărăști să pronunți un asemenea diagnostic.

Sunt pe punctul de a păra încinta soților Staniciu, aflată la numărul 313 în satul numit Rîncacioc. Copiii dorm liniștiți, în ciuda faptului că Vasile a fost scos în curte pentru o fotografie.

Cind se va face mare poate va citi și el aceste finduri care au fost asternute pe hîrtie din necesitatea de a immortaliza un „fapt divers” care, fără discuție, va stirni senzație în lumea celor ce și-au ales drept profesiune apărarea vietii semenilor. Și cine știe cum va interpreta cîteva rînduri dăruite lui, lui Vasile Staniciu, proaspătu locatar al casei cu numărul 313 din satul Rîncacioc, comuna Dragomirești, județul Dimbovița...

Cu siguranță că va afla cît de mult își datorează viața unei clipe, dar ce clipă!, multumită priceperii unor medici devotați trup și suflet meseriei pe care și-au ales-o. Vasile a venit pe lume datorită unei excepționale performanțe umane, lucru pe care, probabil, îl va realiza ceva mai tîrziu. El trebuie să dea oamenilor un plus de dragoste și recunoștință.

Racul

De ce e gol frigidierul?

E gol frigidierul... E gol, e gol. Dar de ce e gol frigidierul?

Sotii, care se iubesc ca în prima zi, suntem totodată și oameni ai muncii, ai veniturii bune, ai vechime în cimpul muncii, n-au poprile pe retribuție, n-au rate, n-au rude; în acest caz întrebarea sună și mai dureros.

— De ce e gol frigidierul?

Frigiderul e gol din pricina lipsei de energie a soțului care nu se dovedește suficient de intransigent cu cei însărcinați să păstreze igiena publică.

Sotia, ca orice femeie recăsătorită, corpolentă și atotcuprinsă, își admoneștează soțul încă timid, încă ficioarenic în probleme economice.

— De ce e gol frigidierul? Fiindcă, deși lucrezi la Sanepid, nu reușești să-ți impui punctul de vedere. Dacă vrei ca eu să fiu fericită și frigidierul să fie plin, nu mai tolera nici o neglijență în respectarea regulilor de igienă. Nu încide ochii nici măcar asupra unei muște care se odihnește în supă, nici asupra unui fir de praf, nimic. Arătă-te nemilos, intransigent, principal, incoruptibil, și ai să vezi că fiecare observație a ta, bineînteleasă intemeiată, se va schimba ori în cotlet de porc, ori în

mușchi de vacă, ori în ouă proaspete, ori în brînză de vaci. Observații mai dure se pot preschimba, dacă suntem să justificăm obiect, chiar în salam de Sibiu sau compot de ananas.

La sfîrșitul acestei glorioase prelegeri, soția, care îl iubește ca o nebună, cu o patimă neclintită, î-a spus fericitului soț:

— La coșul, du-te în interes de serviciu, demască lipsurile, demască pe cei care nu respectă regulile de igienă și întoarce-te acasă cu tot ce avem nevoie. Să triumfe și dreptatea, să fie și frigidierul plin.

Spre seară — mai exact pe la opt seară — intransigentul inspector al Sanepidului și iubitorul, prea fericitul soț a întors roșu de indignare, cu un cos încărcat de bunătăți, rodul indirect al criticilor, bine intemeiate.

Bunăstarea, banii nemunciji, obiectele luate cu japa creează întotdeauna o stare de pace interioară, de împăcare cu legile naturii.

Deși iubitorul soț — din grija pentru bunăstarea familiei, a casei — spânzurase, fulgerase, amenințase în dreapta și în stînga, frigidierul nu se umpluse totuși. Pesemne capacitatea de a conserva alimente era mult mai mare decât capacitatea soțului de a stîrpi râul din rădăcină.

Soțul și-a dat seama că pe undeva greșise; i-a sărutat mîinile celei alese pe viață, a plins și i-a jurat:

— Altădată am să fiu mai dur cu cei care încalcă legile sanitare. N-am să iert nimic. Atunci o să avem și ulei de măslin și sămpanie rosie de Jidvei, o să avem și morun; atunci dreptatea va triunfa și frigidierul va fi burdușit cu de toate.

TEODOR MAZILU ■

O mașină transformată într-un balot

Transfăgărășanul, prin frumusețea și pitorescul lui neobișnuit, este greu să fie comparat cu vreun alt drum din țară. Pe cînd de splendidă este însă această sosea alpină, pe atît de mult pune la încercare îndemnarea și talentul celor de la volan.

Pantele și urcușurile foarte accentuate, succesiunea de serpentine cu frecvente curbe ascemănatore acului de păr, prăpăstile, cărora cu greu le observi fundul, care se deschid ba în stînga, ba în dreapta lui, dacă din Transfăgărășan o cale rutieră ce trebuie tratată cu multă seriozitate și prudență. Aici nu e vorba de o pantă sau o rampă de 2-3 km, ci de aproape 100 de km de drum format din rampe și pante „dure” și din curbe din cele mai periculoase. Un alt element ce nu trebuie scăpat din vedere este că pe acest drum există încă destule puncte de lucru unde parapeții metalici se intrerup pentru a facilita operațiunile de consolidare a versantilor.

„Din moment ce știu cum să „atac” o curbă periculoasă și să opresc în pantă și apoi să pornesc din nou, nu am treabă cu Transfăgărășanul”, se laudă Emeric Boier, conducătorul autoturismului 2-MS-4804, cu cîteva ore înainte de a aborda soseaua alpină amintită.

„Raliul” a luat totuși sfîrșit nu la punctul terminus al Transfăgărășanului ci la km 126+900, unde autoturismul, scăpat de sub control, părăsește drumul printre una din găurile parapetului (de genul amintit mai sus) și se rostogolește în prăpastie.

300 de metri a parcurs autovehiculul în cădere pe versantul stîncos, de aproape 70°, pînă ce s-a oprit pe fundul prăpastiei. Practic, la piciorul pantei, autoturismul a ajuns un „ghem” de tabă torsionată, mașina transformîndu-se într-un balot cubic aidoma celor de paie.

La prima rostogolire a autoturismului, au fost ejectați din mașină soferul și una din pasageri, iar la a treia, cea de-a doua ocupantă. Deși, la fel ca ceilalți ocupanți, a

Colonel VICTOR BEDA ■

SECURITATEA EUROPEANĂ — PERMANENȚĂ A POLITICII EXTERNE A ROMÂNIEI (II)

Anchelerea cu succes a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa (C.S.C.E.) la 1 august 1975, în capitala Finlandei, a fost salutată, de intregul nostru popor, de toate popoarele continentalui și ale lumii. Aprobând semnarea de către președintele Republicii Socialiste România a Actului final și susindu-si concluziile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la Conferință, Comitetul Politic Executiv, Consiliul de Stat și Consiliul de Miniștri au apreciat, în sedința lor comună din august 1975, că C.S.C.E. reprezintă un moment de însemnată istorică în viața continentalui, inaugurează un spirit nou în relatiile interstatale și pune bazele unui amplu și profund proces de edificare a securității în Europa, cu implicații deosebit de pozitive pentru întreaga lume.

Conferința general-europeană, unică în felul ei, calificată adesea ca o inovație în relatiile internaționale ale generației noastre, s-a realizat la 30 de ani după cel mai puțin război din istoria omenirii, la capătul unei lungi perioade de confruntări, de învățări, de criză și incederei, a unei perioade în care, o bună vreme, o anumită propagandă căuta numai elemente de separare, de divergență și afărare, ușind voit mostenirea europeană comună, capacitatea popoarelor noastre de a se înțelege și cooperă, de a depăși ceea ce a dus, de atâtea ori, la răsolirea continentalui, la inutilă și dezastrosoare bătălii, la incalculabilă distrugere materială, la pierderea prea multor milioane de vieți omenesti.

O asemenea întrunire — sublinia secretarul general al Organizației Națiunilor Unite — este unică în secolul nostru, dacă nu în istorie, deoarece scopul ei este nu să pună capăt unui război sau să stabilească condițiile de pace, ci mai degrabă să întărescă bazele păcii, care există deja de cîteva timp.

Intr-adevăr, pentru prima dată în istoria modernă, problemele referitoare la securitatea și cooperarea în Europa au fost discutate pe o bază atât de largă și cu participarea tuturor statelor europene interesate, a S.U.A. și Canadei. Pentru prima dată țările europene se întâlnesc să discute nu între invinci și învingători, nu între dominatori și supuși, ci ca state independente și suverane, toate participind, de la începutul conferinței și pînă la încheierea ei, pe bază de deplină egalitate. Pentru a se sublinia importanța deosebită a acestei Conferințe, pentru a se evidenția bazele noi pe care ea s-a întâlnit, comparațiile mai frecvente au citat Congresul de la Viena, la care numai patru, și în cele din urmă cinci țări au avut dreptul la cuvînt, celelalte fiind invitate, cum spunea președintele Giscard d'Estaing, ...la tăcere. Legendarul Congres de la Viena (1814) și Congresul de la Berlin (1878) au fost, zicea Harold Wilson, în comparație cu Conferința general-europeană, doar niște simple „ceaiuri mondene“.

Semnificația istorică a C.S.C.E., implicațiile sale profunde asupra evoluțiilor politice în Europa și în întreaga lume, caracterul său novator, original au stimulat deosebit de interesante considerații, aprofundând și concluzii, tonul fiind dat, în această privință, de vocile cele mai autorizate, adică de oamenii politici investiți cu cele mai înalte responsabilități, sosită la Helsingi să semneze, în numele popoarelor lor, Actul final al C.S.C.E.

S-a subliniat atunci, unanim, că ceea ce unește în jurul aceleiasi mese pe euroeni, americani și canadieni este, în sfîrșit, înțelegerea realităților, constanța responsabilității comune față de prezentul și viitorul continentalui, necesitatea eforturilor pentru înălțarea amenințărilor și construirea securității tuturor, nevoia și dorința de a trăi în pace, de a da caracter ireversibil destinderii și cooperării neîngrădite, de a menține diversitatea civilizației europene și de a pune capăt dezbinărilor inutile.

Conferința general-europeană a dat lumii întregi un exemplu cu privire la căile și mijloacele care pot duce la stabilirea raporturilor interstatale, la o reală securitate și cooperare, a făcut demonstrația că, atunci cînd există voință politică necesară, cînd se renunță la prejudecăți și viziuni dog-

matice, și cînd funcționează dorință sinceră de conlucrare și înțelegere, cînd se acționează pe bază de deplină egalitate și respect reciproc, luindu-se în considerare pozițiile fiecărei țări, pot fi abordate cele mai delicate și complexe probleme, se poate ajunge, în ciuda pluralității convingerilor, idealurilor și sistemelor social-politice, la acorduri privind cele mai complicate subiecte.

Semnătarii Actului final subliniau, de asemenea unanim, ideea că documentele Conferinței general-europene, oricără de bune ar fi, nu pot reduce, prin ele însele, securitatea și încrederea, că C.S.C.E. nu constituie, în consecință, un scop în sine, că ea înseamnă în fapt doar punctul de plecare al unei etape noi în istoria Europei. Documentele Conferinței nu vor avea valoare — s-a subliniat de mai toți participanții — decit în măsură în care vorbele vor fi transformate în realitate, decit în măsură în care vor fi onorate și respectate reciproc angajamentele asumate, promisiunile de a făuri o Europeană înțelegerii și păcii, în care să se afirme nestinherit aspirațiile de progres social, de dezvoltare liberă a tuturor popoarelor.

„Istoria — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la 1 august 1975 la Helsinki — va judeca nu numai documentele ce le vom semna și declarațiile făcute, ci și felul în care fiecare stat, fiecare guvern și conducător de stat sau guvern va aciona pentru realizarea acestor documente, pentru ca speranțele contemporanilor noștri să fie împlinite, pentru ca acțiunile guvernelor noastre să răspundă năzuințelor de bunăstare, libertate și pace ale tuturor națiunilor“.

Prevederile și dispozițiile Actului final nu au, bineînțele, caracter obligatoriu, în sensul strict juridic al termenului, nu prevăd reguli de sancționare a nerespectării lor. Acceptate însă de toți participanții, ele au căpătat o considerabilă valoare morală pe care le-o conferă, înainte de toate și dincolo de texte, obligația de a recunoaște realitățile lumii în care trăim, respectul reciproc și înțelegerea la care se presupune că ne-au adus, pe toții, atât exercițiile civilizației cât și triste experiente istorice, răspunderea comună față de cerințele convinețuirii între state, popoare și națiuni.

Accepta să se confundă Conferința general-europeană cu insuși procesul de edificare a securității, a considera C.S.C.E. ca pe un scop în sine, ca pe o conferință menită doar să consfințească statul quo-dū existent în Europa, adică în primul rînd divizarea ei, să dea gîr unor stări care n-au nimic cu sensul istoriei și evoluțiile contemporane, ar însemna să se accepte denaturări vulgarizatoare ale spiritului Actului final, să se admite descalificarea unei întîlniri fără precedent și în care lumea și-a pus atîtea speranțe.

România, președintele țării au atras atenția în mod permanent asupra faptului că popoarele europene nu pot sta linistite, nu se află în siguranță doar cu gîndul că există un Act final al C.S.C.E. Esențiale și hotărîtoare sunt aplicarea fermă în viață a principiilor și normelor consensuale în Actul final, înăptuirea prevederilor sale ca un tot unitar.

Conducerea partidului nostru consideră că pentru traducerea în viață a celor convenite în documentele Conferinței este necesară întărirea colaborării și unității tuturor popoarelor, a tuturor forțelor progresiste, fără deosebire de convineri politice, filozofice sau religioase, întărirea unității lor atât pe scară națională cât și pe plan european, pentru a se asigura consolidarea procesului destinderii, lărgirea cooperării, adîncirea și întărirea securității pe continent și în lume.

Adoptind la cel mai înalt nivel documentul final al Conferinței, statele semnătare să-i au luat angajamentul solemn de a asigura ireversibilitatea destinderii, de a soluționa toate problemele litigioase dintre ele pe calea tratativelor, de a aseza la baza relațiilor lor principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independentei și suveranității naționale, renunțării la forță și la amenințarea cu folosirea ei, de a construi o Europeană unită, un continent al colaborării și securității egale.

DUMITRU ANINOIU ■

○ PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Orientale, florale sau aldehyde dintr-un punct de vedere. Chanei, Ricci, Guerlain, Dior sau Lanvin, dintr-un punct de vedere mai cunoscut, parfumurile, în funcție de nasul fin al producătorului și nasurile sensibile ale onorabile clientele, reprezentă o armă tăioasă în lupta fără mijloacă care se desfășoară pe piata cosmetică internațională. Pînă nu demult, Chanell era considerat liderul necontestat al lumii. Cifra de afaceri a firmei pe piata americană atingea 32 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și altele, tot frantuzesti, și tot pe piata americană. A apărut însă Lauder, care vaporizează în cele 4 vînturi mirosoare cînd suave, cînd ambigue, cînd percutante, în valoare de 80 de milioane de dolari. Urma Ricci, cu 30 de milioane de dolari. Și urmău și

Cealaltă decolonizare...

Vorbind despre timpul nostru și încercând să-l defini în raport cu cele mai spectaculoase izbinzi tehnico-științifice spusun adesea: era electronică și televiziunii, a satelitilor, a ordinatoarelor... Iar dacă stăm să ne gindim, fiecare din trece aceste domenii are un impact direct asupra unui alt fenomen de marcat al epocii: revoluția înregistrată în domeniul mijloacelor de informare în masă, dezvoltate prin aceasta și un tot mai important instrument de acțiune în sfera vieții internaționale. Căci, așa cum remarcă un sociolog contemporan, dacă Cezar sau Napoleon nu puteau să se adreseze dintr-o dată unei asistențe numărind mai mult de 1.000 de oameni, astăzi, practic, orice punct al globului și toate în același timp, beneficiază de capacitatea de a recepționa simultan un mesaj din indiferent care zonă a globului sau chiar din spațiul cosmic. Ceea ce face ca despre lumea în care trăim să se vorbească, nu întâmplător, ca despre un „sat global”, aflat sub semnul „galaxiilor” Gutenberg și Marconi și al „monodivizionii”. „Aflat în mîini bune și folosit cu înțelepciune – observă publicistul indian D. R. Manekkar – acest instrument-cheie (este vorba de mass-media – n.n.) ar putea face un bine incalcabil în lume: în mîini rele și folosit în scopuri egoiste, de interes exclusiv, puterea sa de a face rău este, de asemenea, incalcabilă”. Iată de asemenea stările de fapt și a virtualităților existente în toate marile domenii unde succesele acestei epoci sunt fără pre-

cedent în istoria omenirii – să numim, în primul rînd, energia nucleară – și pe rîndul mass-media caracterul ambivalent al științei, definit de binomul creație-distrugere, poate cunoaște evoluții de maximă importanță pentru omenire.

Nu întâmplător deci, în contextul eforturilor de făurire a unei lumi mai bune și mai drepte, se pledează și se actionează tot mai viguros și pentru crearea unei noi ordini internaționale în domeniul informației. De bună seamă că, datorită actualelor decalaje în ce privește nivelul de dezvoltare al statelor – inclusiv pe plan științific și tehnologic – tările bogate dețin mai departe privilegi și în ceea ce privește circulația informației în lume, cu tot ceea ce presupune aceasta pe planul relațiilor politice, sociale, culturale etc. dintre state. Nu este un secret că, în promovarea politicii imperialiste, de forță și dictat, de amestec în treburile interne ale altor state, de impărtășirea a lumi în zone de influență, s-a recurs, ca la o armă eficace, și la mijloacele de informare în masă. Semnalind faptul, un expert de renume din domeniul comunicatiilor, Herbert Schiler, observă: „Diplomatia canonierelor poate fi retrăsă la muzeul de antichități, dar diplomația mijloacelor de comunicație este o politică foarte la modă în lumea actuală. Este suficient să ne gindim la mariile posibilități de care dispune un echipament de difuzare radiotelevizată către o țară lipsită de o bază industrială solidă”. Afectate în primul rînd sint aşadar, în schimbul

mondial de informație (în accepțiunea cea mai largă a termenului), tările subdezvoltate și în curs de dezvoltare, ale căror drepturi inalienabile la suveranitate și independență națională pot fi lezate inclusiv prin intermediul a ceea ce s-a numit, pe drept cuvînt, „armamentul electronic de mass-media” pus în slujba politiciei imperialiste.

Sint, acestea, ratiuni care stau la baza unor acțiuni, tot mai intens desfășurate pe plan mondial în ultimii ani, de „decolonizare a informației”, de asigurare a unei „circulații juste și echilibrate, în dublu sens, a informației” – așa cum se arată într-un important document adoptat pe această temă în cadrul UNESCO. Tările în curs de dezvoltare – se spunea la o recentă reuniune internațională, tinută la Alger, avînd ca temă „decolonizarea informației” – se află în fața următoarei probleme: cum să-și asigure protecția împotriva invaziei pe care o reprezintă formidabilul arsenal electronic de mass-media al cercurilor ce promovează o politică imperialistă fără a se susțrige, prin aceasta, marelui schimb de valori spirituale între națiuni? Solutia problemei – sună răspunsul dat în cadrul reuniunii – constă într-o nouă ordine, care să risipească preocupările restrictive într-o totul justificate ale tărilor în curs de dezvoltare, orientînd torrentul impetuos al informației destinate maselor la rîndul prezentindeni în direcția salutară a mai bunei cunoașteri, înțelegeri, apropiieri și conlucrări reciproc avantajoase între toate statele și popoarele lumii.

CORNELIU VLAD ■

Gînd pentru Elery

Coboriseră din avionul acela urias 160 de copii, dar el mă atrăsește ca un magnet. Era un copil negru, cu trăsături frumoase, un Sidney Poitier în miniatură dacă vrei, cu o privire intelligentă, pură, privirea aceea curată cu care căută, îscăditor, către cei mari și către univers toti copiii lumii.

Eram, sănătivă anii de atunci, pe aeroportul Otopeni, la scara avionului care îl aducea pentru o excursie prin țara noastră pe elevii americanii, difuzorii de reviste și publicații cultură-științifice aparținând grupului de presă „Parade Publication Inc.” din New York. Eram, aşadar, în fața unor copii ce se remarcaseră nu numai la învățătură, dar și prin distribuirea conștiințioasă a știrilor din lume în rîndul concetențenilor lor. Stiam că fac parte din Clubul Internațional al Tinerilor Columbi (Young Columbus Tour), unde oamenii de bine îi sprijineau să devină buni cetăteni, să-i înțeleagă mai profund pe contemporanii lor din întreaga lume. Nîmic iesit din comun, prin urmare, în dorinta mea de a afla de la ei ce știu de țară România, ce vor să vadă la noi, mesaje poartă pentru copiii unei țări de care îi despart mii de kilometri.

Si, cum vă spuneam, prichindelul acela, să fi avut vreo 8 ani, îmi acaparase toată atenția, mă fascinase pur și simplu cu acea forță de care numai oamenii neobișnuiti sint în stare. M-am apropiat de el și l-am rugat să-mi spună ce ar vrea să afle de la copiii români care au venit să-i întâmpine, dacă are vreo impresie deosebită de la primirea făcută, sub semnul prieteniei directe, neconvenționale, cu care se tratează îndeobște cei mici. A tăcut. Am insistat și a continuat să tacă,

dar ceva din chipul lui destins să spună că zimbește unor gînduri numai de el știute și pe care, din cine știe ce motiv, poate din cauza oboselii drumului sau a emotiei, nu poate atunci să și le exterieorizeze. M-am îndreptat către alți copii mai mari, dar imaginea lui mă urmărea. Vorbeam cu alții și privirea imi fugă din cînd în cînd către el. Ceva mă făcea să cred că acel copil are totuși să-mi spună ceva. M-am apropiat din nou, dar el tot tăcut a rămas. M-am resemnat și am continuat să vorbesc cu alți tineri americani. Vorau să vadă cit mai multe, să înțelească cit mai mulți copii români, vorau să afle ce învăță, cum învăță. Unul mai marecă voia chiar să afle părerile despre viață ale unui coleg român de o vîrstă cu el. Vorbeam despre toate acestea cu niște copii pentru care prietenia are rang de ambasadă. Momentul era cu atât mai înăltător și mai încărcat de semnificații cu cît copiii își luaseră și plăcuta misiune să ne servească nouă, celor mari, de tălmăcitorii ai gîndurilor noastre despre ei, despre viitorul lor, despre frumusețea acelui popas al vieții care se numește copilărie.

Si, deodată, să-i întăplăt acel lucru despre care vreau să vă povestesc în aceste rînduri și care, de către ani buni, nu incetează să mă urmărească prin adinca lui semnificație. Copilul acela frumos de care vă vorbeam să-a proprieat de mine și mi-a spus cele mai simple și mai tulburătoare cuvinte din lume. „Primul copil român pe care îl voi cunoaște – su-

nau cuvintele lui – o să-i spun „Hello!” – ca unu vechi amic“. Copilul să-a prezenta: Elery Queen.

Întăplarea de mai sus nu este decit un mic crimpel dintr-o multitudine de fapte cu care ne uimesc zi de zi cei mici și care probează necontentul celor mari că omenirea datorează copilului dreptul la educație și învățătură și, în egală măsură, o pildă inestimabilă de generozitate și altruism, de fraternitate la scară planetară. Imaginația-vă clipă în care toti oamenii acestui pămînt ar spune la unison: „Prinmului necunoscut pe care îl voi cunoaște o să-i spun „Hello!“ – ca unu vechi amic“. Ar dispărea atunci pericolele – la care ne gîndim din ce în ce mai mult în acest an dărui copilor din întreaga lume – care ar putea secera inocenta, puritatea, însuși viitorul umanității. Atunci se cundele n-ar mai fi măsurări în copii nou-născuți și arme, atunci n-ar mai exista pericolul ca jocul sinistru al unora dintre cei mari să se prefacă într-o catastrofă, atunci pămîntul ar fi numai jocuri de copii eliberati de toate grijile, iar pacea ar semăna cu zimbulul prichindelului ce urmăreste încăintat zborul spre infinit al porumbelului.

Elery Queen să-a făcut acum băiat mare, dar vorbele lui mă mai urmăresc și mă tulbură. Aș vrea să cred că a crescut curat, cum l-am cunoscut, că nici una din retele lumii nu s-a atins de el.

„...Aflu că desenele copilor din Vultur este au fost trimise și în SUA. Poate că le-a văzut și prietenul meu Elery și călorile acestui univers de sinceritate i-au transmis și gîndul meu de bine.

DUMITRU AVRAM ■

Urmele faimosului pod de la Amphipolis

Săpînd de-a lungul pereților bine păstrați situati în antică localitate greacă Amphipolis, arheologii eleni au descoperit o structură din lemn confectionată cu măiestruș care, cu mulți ani în urmă, a constituit suportul unui pod clasic peste rîul Strymon. În nisipul de pe malurile rîului au fost găsiți 1.200 piloni din lemn, unii dintre ei într-o perfectă stare de conservare, deși de la construcția podului au trecut... 2.500 de ani.

Monedele găsite în jurul podului și elementele ceramice descoperite îl determină pe arheologii să credă că podul ar fi fost înălțat în jurul anului 425 i.e.n. Direcția lui este perpendiculară pe una din porțile principale ale puternicelor ziduri de fortificație care proteja partea dinspre rîu a Amphipolisului. Aceste ziduri au o lungime de

7.450 metri și sunt mai lungi decât cele durate în vremea lui Temistocle la Atena. Din loc în loc, zidurile sunt întărite cu piloni din lemn, probabil spre a le face mai rezistente. În apropiere de pod a fost descoperită și o fortificație de o construcție deosebită, identică cu cea descrisă de Tucidide în relatarea sa despre bătălia de la Plateea, din anul 429 i.e.n.

Amphipolis, situat într-un punct strategic pe vechiul drum care ducea din Grecia în Helespont, a fost capturat de Atena în anul 437 i.e.n. și transformat în colonie. Controlind faimosul pod de peste Strymon, atenienilor le era ușor să exercite întregul

control asupra minelor de aur din Muntii Pangaion, situați la nord-est de Salonicul de astăzi. În timpul războiului peloponesiac, această colonie a devenit un motiv în plus de rivalitate între Atena și Sparta. Documentele menționează faptul că lîngă podul de peste Strymon și-au aflat moartea generalul spartan Brasidas și cel atenian Cleon în vestita bătălie de la Amphipolis din anul 422 i.e.n.

Importanța, în primul rînd istorică, a rămășitelor acestui pod i-a determinat pe arheologii greci să adune cu grijă piloni descoperiți. Aceștia urmează să fie transportați la muzeul de arheologie din Kavala în vederea unui tratament cu răsimi sintetice, pentru a li se mări rezistența în timp.

Piloni din lemn, vizibili și azi, deși au fost montați în jurul anului 425 i.e.n., aparținând podului strategic de peste rîul Strymon.

Ochii și urechile lumii

Poveste

Trezindu-se de dimineață, un cioban constată ingrozit că turma sa de oi dispăruse. Disperările de dimineață sunt cum nu se poate mai rea. Să anunțe oamenilor din sat că le-a pierdut oile, era de neînchipuit.

Învîrtindu-se nebun și bocind pe coacluri, dădu peste un cetăean care spuse că da, el a văzut oile treicind peste dealul din stinga.

Ciobanul trecu și el dealul acela și găsi, într-adevăr, turma păscind înălțătură, în lumina soarelui. De fericire, ciobanul luă o mioară și alergă înapoi să dăruiască de drag binefăcătorul său.

Dar acesta se uită foarte mirat: De ce mi-o dai? N-am de ce să o ia! Păi mi-ai salvat viața – răspunse, pe bună dreptate, ciobanul. Vorbești prostii, nu ti-am salvat nimic – se dovedi dirz cetăeanul. Ia mioara! – strigă ciobanul. Nu iau nimic, n-am nici un drept. Păi nu-i un drept, e un dar ca pentru un binefăcător. Ești nebun? – se răstăi cetăeanul. Păi n-ai spus că turma este peste dealul din stinga, boicesc.

Ciobanul luă mioara să i-o pună în brate și măcar să-si încheie datoria de om salvat fată de salvatorul său. Acela refuză. Ciobanul se enervă cumplit: Ești nebun? Vrei să mă înnebunesc? Mi-ai spus că turma este peste dealul din stinga, da sau bă?

Cetăeanul nu cîntă: Puteam să spun la fel de bine că e după dealul din dreapta. A fost o întărire. N-am să trag cîstig dintr-o întărire.

Dar nu-i cîstig, mă, omule – strigă ciobanul – e un dar, îl merită...

Nu-l merit!

Si omul dădu să plece.

Ciobanul se repezi la el, să-l strigă de gînt nu alta.

În clipa aceea, anărul pe drumul insorit un călăret care-si grăbea din pinteni calul. El se opri însă cind îi văzu ne cei doi gata să se ia de păr dar si rei doi, la vedere lui, se descelestără și veniră la el, ca săore un arbitru.

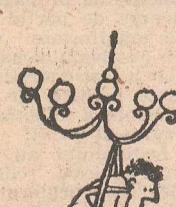
Ciobanul începu imediat să-i explice: Domnule, ăsta-i un nebun, m-a ajutat să găsească turma, am găsit-o tocmai unde mi-a spus că e, am vrut să-i multumesc cum se cuvine, ca între oameni, i-am dat mioara asta în dar, nebunul nu vrea să-o primească, zice că n-o merită, că nu m-a ajutat, că a fost o întărire, că el e cinstit, că nu poate...

– Aha! exclamă călăretul, după ce ascultă, cu un ochi tot mai inchis, bănuitor, atent foarte, asupra povestii. Aha! Am înțeles. Voi vreți să-mi furăți calul...

Si dădu tare din pinteni în burta calului, săltindu-l din loc, pieind repede după cotul dealului.

RADU COSĂSU ■

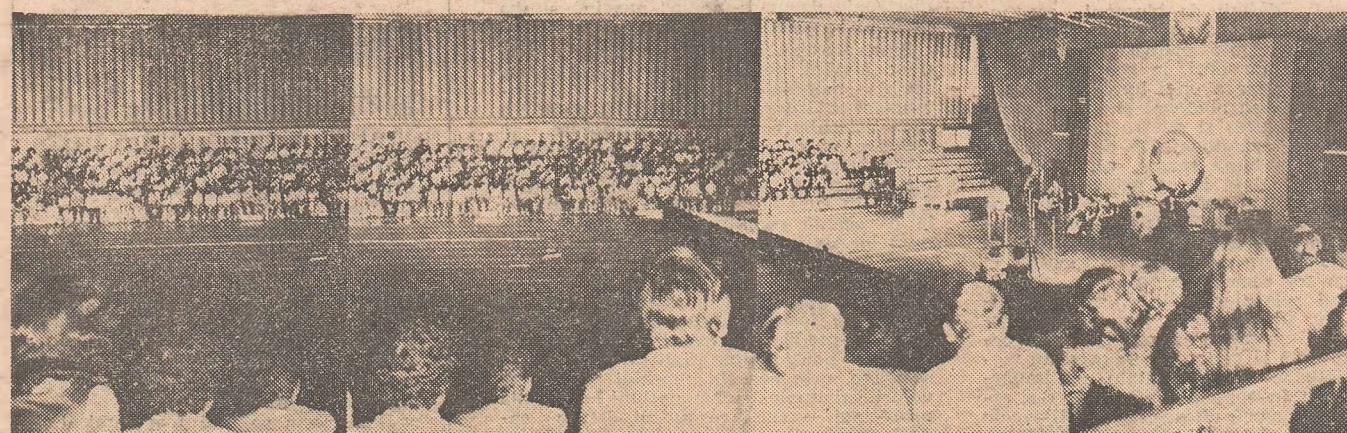
Lumea se amuză

(Din „Panorama” – R.P. Polonă)

CENAACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

Noi întâlniri cu tinerii de pe meleagurile argeșene

Muzică și poezie în Sala sporturilor din Pitești

Cronica

(334, 335, 336, 337)

În aceleși zile în care se desfășura festivalul „Dulce Românie”, Cenacul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, s-a aflat în județul Argeș, unde a susținut o sută de întâmplări literar-artistice, desfășurate uneori în contexte neobișnuite. Au fost prezente pe tot parcursul turneului Doru Stănculescu, Sorin Minghiat, Grupul Folk T (Lorin Stănescu, Viorel Dincă, Emil Comănescu, Camelia Cizeșchi) Zoia Alecu, Domokos Arpad. Au participat la cîte una sau două manifestări Mircea Vintilă, Mihail Stan, Adrian Ivanitchi, Gheorghe Gheorghiu, Mircea Bodolan. Grupul „Cetatea” (Gheorghe Molnar, Mariana Șarba, Doina Pop), Marcela Saftiuc, Grottendorfer Volker, Valeriu Sterian. Au debutat în cenacu Constantin Dragomir și grupul „Utopia”. Spectacolele Cenacului Flacăra au fost o demonstrație strălucită a culmilor atinse de muzica tinără la noi. Prezentindu-se în fața accluașii public care asista la festival, interpréti au dorit să fie desăvîrșiți în momentele pe care le-au susținut, în ciuda dificultăților pe care au trebuit să le învingă uneori. În prima seară — cea din 15 iunie — spectacolul a tre-

buit să fie întrerupt din pricina ploii și reluat apoi — la insistența publicului — în sala Casei de cultură. Pe data de 16 Cenacul Flacăra s-a deplasat la Pitești unde a susținut un bun spectacol în ambiția generoasă creată de 1 000 de spectatori care au preferat să fie prezenți la această manifestare artistică în loc să urmărească serialul de la televizor. În același timp, un nucleu al cenacului, format din Zoia Alecu, Grottendorfer Volker și Arpad Domokos, a prezentat un program pentru cei din Curtea de Argeș, după terminarea concursului „Dulce Românie”, venind apoi și în Sala sporturilor din Pitești, unde se desfășura reprezentarea oferită de colegii lor de cenacu. Duminică, 17 iunie, membrii cenacului au urcat pe Transfăgărășan pînă la cabana Bilea Lac. Acolo s-a improvizat ad-hoc — la cererea turiștilor veniți să se recreeze după o săptămână de muncă — o manifestare care a impresionat prin spontaneitate și originalitate. Au fost intonate cîteva din cele mai emoționante cîntece ale cenacului, cum ar fi Ardealul, Trăiască România!, cîntece care căpătau în acele locuri o semnificație deosebită, constituind un omagiu adus „istoriei noastre de lupte și jertfe”, prezentului pe care îl făurim în libertate și demnitate. Iar duminică seara s-a înregistrat apoteoza acestor manifestări din județul Argeș. Ne aflam pe stadionul din Curtea de Argeș. Nimic nu prevăzea ceea ce urma să se întâmple. Spectacolul de-

curgea normal cînd, bruse, a început o vîjelie. În cîteva secunde rafale de vînt au pornit să zgudue scena, să facă să trosnească scindurile tribunelor de pe stadionul din Curtea de Argeș și un potoc de apă a început să se reverse din cer. O parte din cei 4 000 de spectatori s-au îngheșuit cum au putut în sala de spectacole a Casei de cultură, unde au insistat ca reprezentarea să continue. Deși stația de sunet a devenit inutilizabilă, cu toate eforturile depuse de sunetistul Constantin Tană, membrul cenacului au reușit să-si dovedească din nou marea lor capacitate de a înfringe dificultățile. În timp ce sîrmile de telegraf și de electricitate atîrnau rupte, acoperișurile erau luate pe sus, iar Mircea Vintilă, Mircea Bodolan și Valeriu Sterian, plecați din București, se străduiau zadarnic să ajungă la timp la întîmplarea literar-artistică de la Curtea de Argeș, să se regăsească între Pitești și Curtea de Argeș și să se întâmple o mulțime de oameni se regăsească în acele clipe dramatice în imperiu ocrotit al artei, învingindu-și prin cîntece și poezie îngrijorătoare.

Seara de 17 iunie 1979 rămîne de neuitat în istoria cenacului, oferind o moștră a iubirii pe care o manifestă publicul față de artă promovată de membrii săi.

GHEORGHE AMUZA
GEORGE ARION ■

SĂ NE IUBIM COPII

La început de vacanță

un îndemn argezian

„Luati-vă sacul pe curele în spinare și... noroc !

Întorceți-vă îmbujorați, mai tari, mai voini, împrieteni bine cu pămîntul, cu piatra, cu oamenii, cu lanurile, cu holdele, cu florile, cu vietățile zburătoare și cu cirezile, și cu turmele, drumete și ele !

Inima va fi mai mulțumită, și mai vie... Duceți-vă deci !

Ce-am să fiu?

Mie îmi place mai mult meseria de înginer arheolog, pentru că doresc să cunoasc trecutul patriei noastre. Am îndrăgit această meserie din cîtrea multor cărti de istorie și legende istorice, împreună cu bunicul meu. Am mai aflat multe lucruri interesante din timbrele cu tematică de istorie și arheologie pe care le colecționez. Am îndrăgit însă această meserie mai ales de acum doi ani, cînd am vizitat muzeele de istorie și arheologie din Cimpulung, București și Constanța și am văzut vestigii din trecutul poporului nostru. Si în vara ce a trecut am vizitat săpăturile arheologice de la Histria și mi-au plăcut foarte mult.

Cred că voi învăță această meserie de la profesorii mei, călind multe cărti istorice și lucrind, cînd voi fi mai mare, pe sănătările arheologice, cum este Jidava de la Pescăreasă.

Pentru ca să fiu un bun arheolog voi avea datoria să citeșc cît mai mult, să învăț multe limbi străine și să-mi dezvolt cît mai mult simțul de observație.

TOMA ADRIAN ■
clasa a II-a B, Școala generală nr. 3
Cimpulung Muscel

APEL CĂTRE EDUCATORI, APEL CĂTRE COPIII ȚĂRII

Să ne iubim copiii — iată genericul unei pagini, iată unul dintre însemnările de înaltă valoare morală ale societății noastre. Pentru ca această pagină să fie în permanență luminată de fapte, de imagini ale copilariei, de frumusețea și complexitatea unei vîrstă apelăm la dumneavoastră, educatori, părinți, apelăm copiii își pentru a trimite pe adresa revistei :

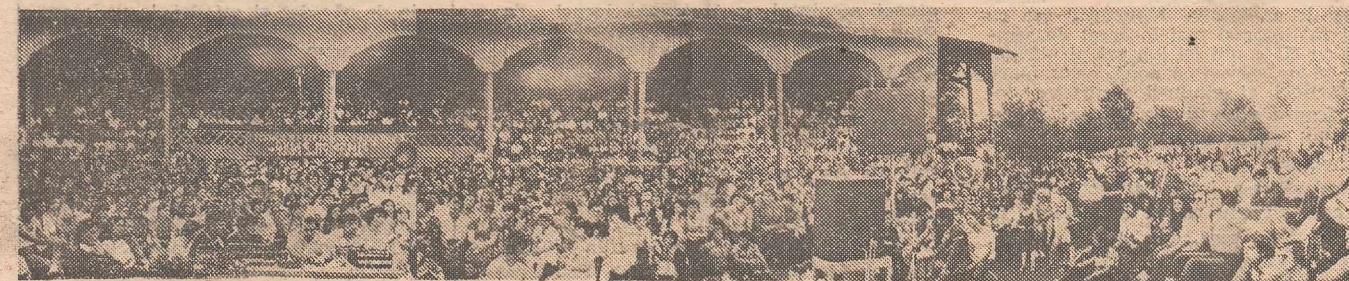
- scurte relatările despre fapte deosebite ale copiilor ;
- opinii, puncte de vedere despre probleme care privesc și definesc vîrstă copilariei ;
- poezii, desene, fotografii, jocuri distractive, humor, create de copii ;
- răspunsuri la rubrica „Extemporal“ ale cărei întrebări le publicăm astăzi.

Vă așteptăm pe adresa : Redactia revistei „Flacăra“, Piața Scîntei nr. 1, București, pentru pagina „Să ne iubim copiii“

EXTEMPORAL

Îi rugăm pe cititorii-copii, între 7-10 ani, să răspundă (fără ajutorul părinților) la întrebările de mai jos. Cele mai interesante 10 răspunsuri vor fi publicate în revistă :

1. Ce este vacanță ?
2. Care este cea mai frumoasă poveste pe care ai cîșt-o ? De ce ?
3. Ce-ți place cel mai mult să faci ?
4. Ce joc îți dorești ?
5. De ce îi-e cel mai tare frică ?
6. Cum îi se par oamenii mari și cui îl vrea să semeni ?

Liniștea dinaintea furtunii pe stadionul din Curtea de Argeș

Festival-concurs de muzică tinără și poezie patriotică „Dulce Românie“

În zilele de 15-17 iunie s-a desfășurat la Curtea de Argeș prima ediție a Festivalului-concurs de muzică tinără și poezie patriotică „Dulce Românie“, organizat de Comitetul orășenesc de cultură și educație socialistă din localitate. După cum a subliniat tovarășul Gheorghe Păcesilă, secretar cu probleme de propagandă la Comitetul orașenesc de partid Curtea de Argeș, accastă manifestare circumscrisă ediției a II-a a Festivalului național „Cintarea României“ a fost dedicată celor două mari evenimente politice ale anului 1979 — a 35-a aniversare a eliberării patriei și al XII-lea Congres al P.C.R.

Din juriul festivalului au făcut parte poetul Adrian Păunescu, redactor șef al revistei Flacăra, conducător Cenacului Flacăra al Tineretului Revoluționar — președintele juriului — Florea Dinu, președinte Comitetului județean de cultură și educăție socialistă, compozitorul Laurențiu Profeta, secretarul Uniunii compozitorilor, poetul Nicolae Dragoș, redactor șef al revistei Luceafărul, Florin Costinescu de la revista Contemporanul, poetul Ion Gheorghe de la revista Luceafărul,

Octavian Iordăchescu, secretar-responsabil la Radiotleviziune, emisiunea pentru tineret, precum și Mihail Radoslavescu, regizor la Teatrul de stat Pitești, Paul Bădăan, profesor la școala de muzică din Pitești, Alexandru Cătănea din partea Comitetului județean Argeș al U.T.C., Gheorghe Ciuculescu, profesor de muzică la Liceul „Vlaicu Vodă“, Ion Georgescu, secretarul Comitetului U.T.C. de la Întreprinderea de confecții, Eugen Ciolan, secretarul Comitetului U.T.C. la Întreprinderea de portelan-menaj.

După două zile de concurs, Gala laureaților care a avut loc pe stadionul din localitate a reunit pe : Ileana Elvira Calinovici (Mehedinți) — premiu I interpretă folk, Constantin Dragomir (București), Stefan Hrușcă (Maramureș) — premiu II interpretă folk, Wilhelm Graf (Maramureș) și Daniel Dumitrescu (Olt) — premiu III soliști folk. Premiul tinereții a fost acordat Ancașu Heroiu (Arges), cel de popularitate lui Ilie Micolov, iar cel de originalitate solilor Diana și Olimpiu Ureche. Au fost premiate, de asemenea, Grupul folk Petrochimistul Brazi (for-

mat din Gheorghe Ciobanu, Eugenia Stuparu, Carmen Radu, Lumină Marian, Silviu Mărăcineanu) și Grup 600 P din Pitești (format din Viorel Năstase, Anisoara Puican, Mihai Dalea, Vali Andrici, Viorel Chirculescu) și Grupul folk 4 din Maramureș (format din Vasile Serban, Doina Oltean, Cornel Konrad, Viorica Dan). La recitări, premiul I a fost cîștigat de Gheorghita Glinasti din Curtea de Argeș, premiul II de Bira Iordănescu din Deva și premiul III de Mariana Eremia din Brăila.

Concluzia de bază care se poate desprinde în urma desfășurării acestui festival este aceea că muzica tinără, departe de a fi un fenomen epuizat, continuă să-si dezvăluie noi fațete și să intereseze în continuare publicul. Este adevărat, unii dintre interpréti care s-au prezentat pe scenă au apărut în postură unor epigoni ai soliștilor consacrați. Dar această au fost eliminati din competiție în primul rînd de public care a ajuns să diseară cu exactitate valoarea de impostură. Adeziunile lui s-a indreptat spre creații simple și originale, recunoscute cu competentă și aplaudate cu multă căldură. Printre reprezentanții celor 14 județe aflați pe scena festivalului s-au aflat cîțiva interpréti cu șanse de a se impune mai tîrziu. Aceasta asigură o continuitate a fenomenului muzicii tinere, îi împotrivață forțele artistice și ne îndeamnă să-i privim cu incredere viitorul.

FLACARA Redacție : București, Piața Scîntei 1, căsuța postală 3312, Oficiul 33, cod 71341, Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : Probleme social-politice și de morală civică (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru, Răzvan Bărbulescu, Dumitru Eliade, Doina Frunzelă) — 1619 ; Nou în procesul muncii (N. G. Mărășanu, Nelu Ionescu, Sorin Postolache, Emanuel Valeriu) — 1626 ; Știință, invățămînt, sport (Liviu Timbus, Lionel Nitescu, Ovidiu Ioanitoia, Victor Niță) — 1618 ; Scrise, anghete cetățenești (Eugen Seceleanu, Marga Nedea, Adi Cusin, Horia Pătrășcu, Mircea Fădoreanu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Grour) — 1787 și 1617 ; Cultură — cenacu (George Arion, Adrian Dohotaru) — 1618 ; Fotoreportaj (Elena Birlădeanu, Cornel Catona) — 1782, 1621 ; Administrație : 17 78 82 și 17 60 10, interior 1783 ; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 63 16 și interior 1611) ; redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE — 17 63 16 și interior 1786) ; redactor șef — presă, P.O. BOX — 136-137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU